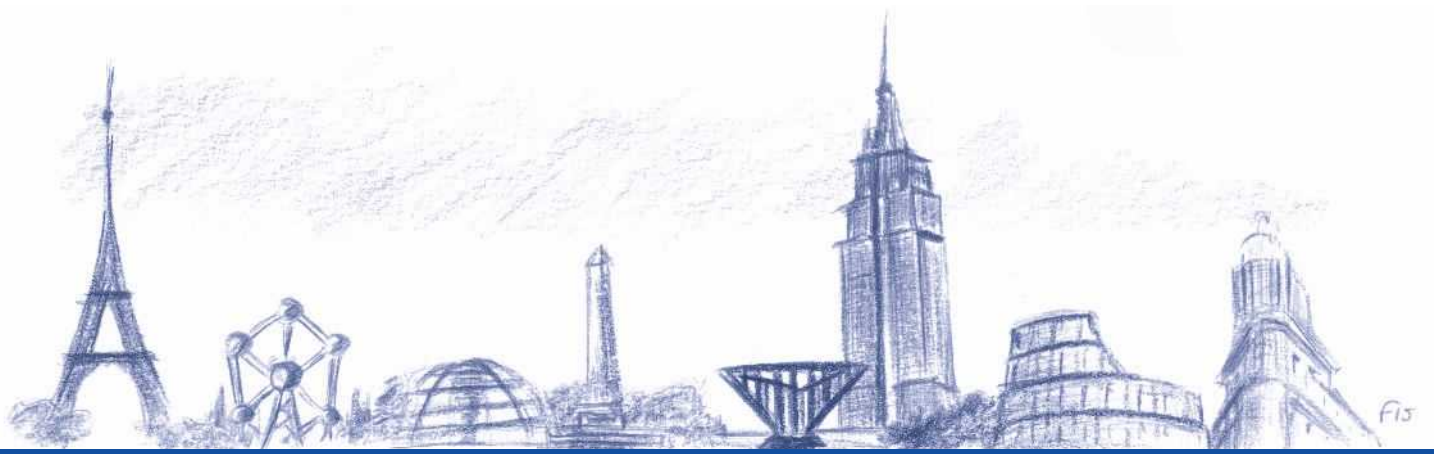

2016

Jaarverslag

DEXIA

Jaarverslag 2016

2	Beheersverslag
66	Geconsolideerde jaarrekening
154	Jaarrekening
180	Aanvullende inlichtingen

4	Woord van de voorzitters
6	Profiel van de Groep
9	Voornaamste gebeurtenissen
11	Financiële resultaten
15	Risicobeheer
29	Informatie over kapitaal en liquiditeit
33	Human resources
36	Verklaring inzake corporate governance

Beheersverslag

Woord van de voorzitters

Beste aandeelhouders,

In 2016 zagen we een verbetering van de economische conjunctuur in de Verenigde Staten en Europa. Ze werd evenwel gekenmerkt door een sterke volatiliteit op de financiële markten, die te maken had met belangrijke politieke gebeurtenissen, zoals de stemming voor de uitstap van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie, de Amerikaanse presidentsverkiezingen en de verwerping van de door premier Matteo Renzi voorgestelde grondwets hervorming in Italië.

In deze moeilijke macro-economische omgeving was een van onze voornaamste prioriteiten dan ook de versterking van ons bestuur. In de loop van het jaar hebben wij het directiecomité grondig gewijzigd, nieuwe benoemingen gedaan en het uitgebreid met de functie van Chief Operating Officer, die cruciaal is voor de continuïteit en de operationele transformatie van de Groep, in de context van geordende resolutie.

Met dit uitgebreide en vernieuwde bestuur voerden wij een actief beleid met de bedoeling de structuur van de Groep aan te passen aan het beheer van een entiteit in resolutie, dat een grote uitdaging vormt.

Zo voltooiden wij ons project van de centralisering van de activiteiten van Dexia in Spanje en Portugal. Dat vertaalde zich op 1 november 2016 in de fusie door overname van Dexia Sabadell door Dexia Crédit Local en in de overdracht van het beheer van activa en derivaten op de platforms van Dexia Crédit Local in Parijs.

Daarnaast hebben wij de in 2015 gestarte gesprekken uitgebreid in verband met de potentiële outsourcing van een aantal productieactiviteiten van de Groep. Door dit initiatief zouden wij doeltreffender kunnen inspelen op de uitdagingen van onze geordende resolutie, namelijk het beheer van de afbouw van onze activaportefeuille, de beheersing van de operationele kosten en de controle van de risico's.

Gezien de vele externe onzekerheden en de verhoogde eisen van de toezichthouders hebben wij onze solvabiliteitspositie verder op proactieve wijze beheerd en namen wij in het tweede halfjaar maatregelen ter bescherming van het reglementaire kapitaal. Deze maatregelen, die onder meer waren gericht op de verkoop van sterk risicogewogen activa en van participaties die rechtstreeks worden afgehouden van het eigen vermogen, leidden tot de versterking van onze Total Capital-ratio, die op 31 december 2016 uitkwam op 16,8 %.

Wij boekten op 31 december 2016 een nettoresultaat groepsaandeel van 353 miljoen euro. Dit positieve resultaat, voor het merendeel bestaande uit elementen met een uitzonderlijk karakter, versterkt de solvabiliteit van de Groep, maar mag niet zomaar worden doorgetrokken naar de toekomst. Het gaat om de cijfers van een bank in resolutie, die bijzonder gevoelig blijft voor de volatiliteit van de macro-economische context.

In de lijn van 2016, dat bol stond van verrassingen en onvoorziene gebeurtenissen, zal ook 2017 allicht worden gekenmerkt door economische, politieke en reglementaire onzekerheid. Voor ons bij Dexia wordt het opnieuw een jaar waarin er heel wat te gebeuren staat.

Wij gaan verder met de voorbereiding van de tenuitvoerlegging van de IFRS 9-boekhoudstandaard op 1 januari 2018. Op basis van de onderzoeken die tot dusver zijn gevoerd, zou de invoering van deze nieuwe methode een positieve netto-impact kunnen hebben op het eigen vermogen van de Groep op 1 januari 2018. Deze impact kan echter nog veranderen, wat onder meer zal afhangen van de marktomstandigheden en de normatieve ontwikkelingen.

Wij zullen eveneens werk maken van een beter beheer van het operationele risico dat verbonden is aan onze complexe en vaak verouderde infrastructuur. In deze context is het van essentieel belang om verder na te denken over de mogelijke outsourcing van een aantal productie-activiteiten van de Groep.

Tegelijk zullen wij de evolutie van de kostenbasis aandachtig blijven volgen en onze efficiëntie trachten te verbeteren, door onze werkmethoden te vereenvoudigen, de processen te rationaliseren en dubbel werk te verminderen. De maatregelen ter versterking van de solvabiliteit zullen eveneens worden voortgezet.

De resolutie van de Groep kan, in het licht van de onzekere context en de regelgeving die voortdurend verandert, enkel vlot verlopen dankzij de dagelijkse inspanningen van al onze medewerkers. Wij danken hen voor hun onberispelijke inzet en hun dynamisme om de opdracht van Dexia tot een goed einde te brengen.

Onze missie berust eveneens op de steun van de Staten, die een deel van onze financiering waarborgen, en van de aandeelhouders, maar ook op een nauwe samenwerking met de verschillende partijen die bij de resolutie van de Groep betrokken zijn. Hiervoor willen wij hen bedanken.

Wouter Devriendt
Gedelegeerd bestuurder
Voorzitter van het directiecomité

Robert de Metz
Voorzitter van de raad van bestuur

Profiel van de Groep

Een Groep in geordende resolutie

Dexia⁽¹⁾ is een Europese bankgroep waarvan eind 2011 de geordende resolutie werd aangevat. Eind 2012 vond voor Dexia een kapitaalverhoging van 5,5 miljard EUR plaats die was voorbehouden aan de Belgische en Franse Staat. Sindsdien hebben ze 94,4 % van de aandelen van de Groep in handen.

Het geordende resolutieplan van Dexia, dat in december 2012 door de Europese Commissie werd goedgekeurd, heeft als doel het faillissement en de invereffeningstelling van de Groep te vermijden. Dit zou immers, gezien de restomvang van de Groep, de hele Europese banksector kunnen destabiliseren. Gezien zijn belang⁽²⁾ staat Dexia sinds 4 november 2014 onder rechtstreeks prudentieel toezicht van de Europese Centrale Bank in het kader van het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme (GTM). Dexia, de moederonderneming van de Groep, is een naamloze vennootschap en financiële maatschappij naar Belgisch recht, waarvan het aandeel genoteerd staat op Euronext Brussel.

De Groep telt 1 134 medewerkers op 31 december 2016. Dexia Crédit Local is de belangrijkste operationele entiteit van de Groep en de begunstigde van de financieringswaarborg, voor een maximaal bedrag van 85 miljard EUR, toegekend door de Belgische, Franse en Luxemburgse Staten om de geordende resolutie tot een goed einde te kunnen brengen.

(1) In dit jaarverslag verwijst Dexia naar Dexia SA/NV en Dexia Crédit Local naar Dexia Crédit Local S.A.

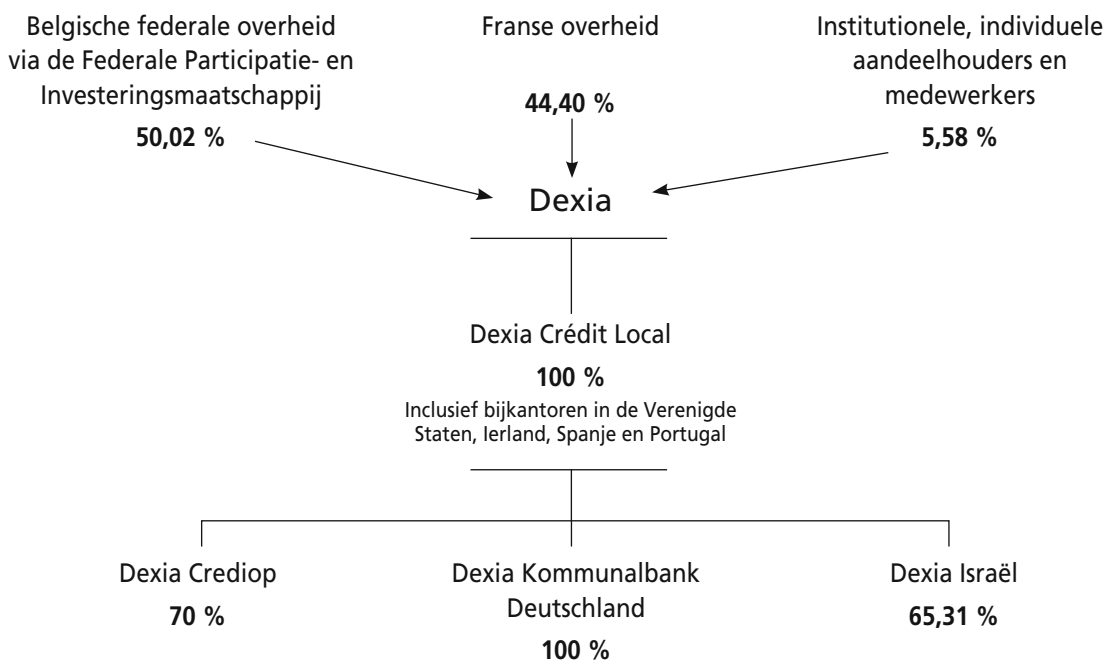
(2) Verordening (EU) nr. 468/2014 van de Europese Centrale Bank van 16 april 2014.

Dexia Crédit Local is gevestigd in Frankrijk, waar ze over een banklicentie beschikt, en is internationaal aanwezig via haar bijkantoren in Ierland, de Verenigde Staten, Spanje en Portugal en haar dochterondernemingen in Duitsland, Italië en Israël. Deze dochterondernemingen beschikken eveneens over een banklicentie.

Dexia heeft vandaag geen commerciële activiteiten meer en wijdt zich nu volop aan het beheer in afbouw van zijn activaportefeuille, sterk geconcentreerd op de lokale overheidssector en staatsobligaties, erop toeziend dat de belangen van de Staten als aandeelhouders en borgverleners worden beschermd. Om die opdracht te vervullen, heeft Dexia zich drie strategische doelstellingen opgelegd:

- Tijdens de hele duur van de resolutie in staat blijven om de te herfinancieren;
- De kapitaalbasis beschermen om de reglementaire ratio's te kunnen naleven;
- De operationele continuïteit waarborgen, door de noodzakelijke competenties en hulpmiddelen te behouden en de informatiesystemen zo goed mogelijk bij te sturen.

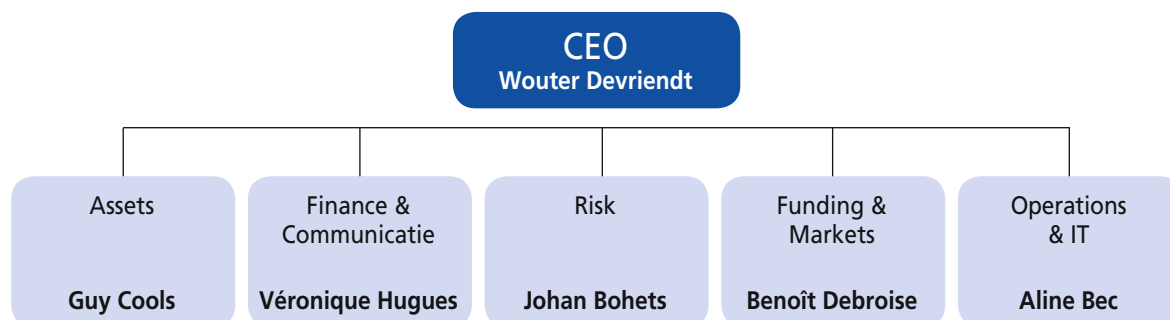
Vereenvoudigde structuur

Geconsolideerde
jaarrekening

Jaarrekening

Directiecomité ⁽¹⁾

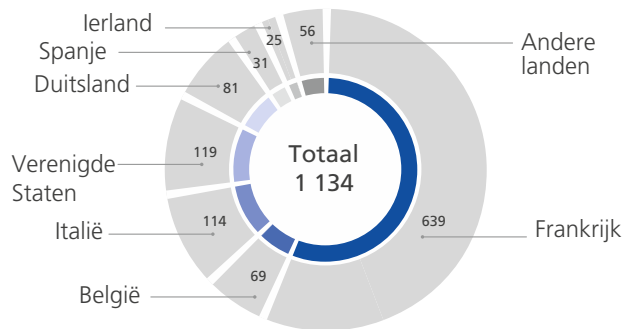

Aanvullende inlichtingen

(1) Samenstelling op 1 januari 2017.

Kerncijfers

MEDEWERKERS OP 31 DECEMBER 2016

RESULTATEN (in miljoen EUR)	2014	2015	2016
Nettobankproduct	(247)	834	506
Kosten	(381)	(470)	(407)
Brutobedrijfsresultaat	(629)	364	99
Risicokost	(62)	(174)	140
Nettoresultaat groepsaandeel	(606)	163	353

BALANS (in miljard EUR)	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2016
Balanstotal	247,1	230,3	212,8

SOLVABILITEIT (in miljoen EUR tenzij anders vermeld)	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2016
Common equity Tier 1	8 754	8 180	7 011
Total capital	9 157	8 396	7 305
Risicogewogen activa	53 377	51 414	43 356
Common Equity Tier 1-ratio	16,4 %	15,9 %	16,2 %
Total Capital-ratio	17,2 %	16,3 %	16,8 %

RATINGS OP 15 MAART 2017	Lange termijn	Korte termijn	Outlook
Dexia Crédit Local			
Fitch	BBB+	Stable	F2
Moody's	Baa3	Stable	P-3
Moody's - Counterparty Risk (CR) Assessment	Baa3(cr)		P-3(cr)
Standard & Poor's	BBB	Stable	A-2
Dexia Crédit Local (uitgiften met staatswaarborg)			
Fitch	AA-	-	F1+
Moody's	Aa3	Stable	P-1
Standard & Poor's	AA	-	A-1+
Dexia Kommunalbank Deutschland (Pfandbriefe)			
Standard & Poor's	A	Stable	-

Voornaamste gebeurtenissen

Vorderingen van het geordende resolutieplan

Het jaar 2016 werd gekenmerkt door historisch lage rentevoeten en een sterke volatiliteit op de financiële markten, die onder meer te maken had met grote politieke onzekerheid. In deze context wijzigde de Groep haar bestuur en ging verder met de uitvoering van het geordende resolutieplan, gericht op drie strategische doelstellingen:

- Het behoud van de herfinancieringscapaciteit van de Groep;
- De bescherming van de kapitaalbasis en de naleving van de solvabiliteitsratio's;
- Het behoud van de operationele continuïteit.

Evolutie van het bestuur van de Groep

Het bestuur van de groep Dexia werd in de loop van 2016 grondig gewijzigd, met verschillende benoemingen binnen de directiecomités van Dexia en Dexia Crédit Local.

Op 18 mei 2016 werd Wouter Devriendt door de algemene vergadering van Dexia benoemd tot gedelegeerd bestuurder en voorzitter van het directiecomité van Dexia, ter vervanging van Karel De Boeck.

Op 1 juli 2016 werd Pierre Vergnes, ontslagnemend, vervangen door Véronique Hugues als uitvoerend bestuurder en financieel directeur van Dexia.

Guy Cools werd benoemd tot hoofd van de divisie "Assets", ter vervanging van Claude Piret, wiens mandaat op 23 oktober 2016 afliep. Hij trad vervolgens op 1 januari 2017 toe tot het directiecomité van Dexia.

Ten slotte werd Aline Bec in november 2016 benoemd tot Chief Operating Officer. Gezien het belang van deze functie voor de operationele continuïteit en de transformatie van de Groep besliste de raad van bestuur om het directiecomité uit te breiden. Aline Bec trad dus op 1 januari 2017 toe tot het directiecomité van Dexia.

Als gevolg van deze veranderingen bestaat het directiecomité van Dexia sinds 1 januari 2017 uit zes leden:

- Wouter Devriendt als gedelegeerd bestuurder
- Véronique Hugues als Chief Financial Officer
- Johan Bohets als Chief Risk Officer
- Benoît Debroise als hoofd van de divisie Funding and Markets
- Guy Cools als hoofd van de divisie Assets
- Aline Bec als Chief Operating Officer

De bestuursorganen van Dexia en Dexia Crédit Local werden geïntegreerd. Zo zijn de leden van het directiecomité van Dexia eveneens lid van het directiecomité van Dexia Crédit Local.

Meer informatie over het bestuur van de groep Dexia wordt verstrekt in het hoofdstuk "Verklaring inzake corporate governance" van dit jaarverslag.

Voorzichtig liquiditeitsbeheer in combinatie met een wijziging van de financieringsstructuur

Ondanks een onzekere marktcontext is de groep Dexia erin geslaagd om haar financieringsstructuur in de loop van 2016 in gunstige zin te doen evolueren.

Het financieringsvolume van de Groep is sterk afgenomen als gevolg van de afbouw van de activaportefeuilles, ondanks de onregelmatige evolutie en het hoge gemiddelde niveau van het netto cash collateral dat de Groep betaalt aan haar tegenpartijen van derivaten. Dit bedrag kwam eind 2016 uit op 146,5 miljard EUR, tegen 162,8 miljard EUR eind 2015.

Door de daling van het financieringsvolume diende de Groep minder een beroep te doen op de financieringen bij de Europese Centrale Bank, die momenteel duurder zijn dan de marktfinancieringen. Het totale uitstaande bedrag, dat eind december 2015 uitkwam op 15,9 miljard EUR, werd op 31 december 2016 teruggebracht tot 655 miljoen EUR. De financieringsstructuur van de Groep werd bijgevolg grondig gewijzigd: ze steunt nu grotendeels op gewaarborgde financieringen en gedekte marktfinancieringen, die op 31 december 2016 een aandeel hebben van respectievelijk 49 % en 41 % in de financieringen van de Groep.

Meer informatie over de financiering van de groep Dexia in 2016 wordt verstrekt in het hoofdstuk "Informatie over kapitaal en liquiditeit" van dit jaarverslag.

Bescherming van de reglementaire kapitaalbasis en behoud van de solvabiliteitsratio's

De bescherming van de reglementaire kapitaalbasis en het behoud van de solvabiliteitsratio's spelen een sleutelrol in de resolutie van Dexia.

De geleidelijke aftrek van de AFS-reserve van het reglementaire kapitaal, overeenkomstig de planning van richtlijn CRD IV, en de versterking van de eisen waaraan Dexia in 2017 moet voldoen, leggen een grote druk op de solvabiliteitsratio's van Dexia en Dexia Crédit Local.

In 2016 nam Dexia dus maatregelen ter bescherming van het kapitaal waarmee het overschot in reglementair kapitaal verhoogd kan worden.

Het doel van deze maatregelen was onder meer de gerichte verkoop van activa met het oog op een daling van de AFS-reserve en een aanzienlijke vermindering van de risicogewogen

activa. Ze hadden ook betrekking op de verkoop van participaties die rechtstreeks worden afgetrokken van het eigen vermogen.

Rekening houdend met deze elementen bedroeg de Common Equity Tier 1-ratio van Dexia 16,2 % op 31 december 2016, en de Total Capital-ratio 16,8 %.

De Common Equity Tier 1-ratio en de Total Capital-ratio van Dexia Crédit Local bedroegen op 31 december 2016 respectievelijk 13,1 % en 13,4 %.

Op 1 januari 2017 werd de Total Capital-ratio geraamd op 14,5 % voor Dexia en op 11,3 % voor Dexia Crédit Local, dit is boven het minimum van 9,875 % dat door de Europese Centrale Bank wordt opgelegd.

In 2017 zal Dexia de evolutie van zijn reglementaire kapitaalbasis heel aandachtig blijven volgen en met name toezien op de naleving van de vereisten inzake eigen vermogen die de Europese Centrale Bank heeft vastgelegd. Net als in 2016 zouden gerichte activaverkopen kunnen worden doorgevoerd om de solvabiliteit van de Groep te versterken. Die blijft namelijk erg gevoelig voor de evolutie van exogene parameters zoals de credit spreads, de rente of de wisselkoersen.

Meer informatie over de solvabiliteitsratio's van de groep Dexia wordt verstrekt in het hoofdstuk "Informatie over kapitaal en liquiditeit" van dit jaarverslag.

Behoud van de operationele continuïteit en vereenvoudiging van de structuur van de Groep

Om het beheer in afbouw van haar restactiva tot een goed einde te brengen, moet de groep Dexia haar operationele continuïteit handhaven. Dit vergt een vereenvoudiging en een grotere integratie van haar activiteiten. Outsourcing zou eveneens kunnen worden overwogen om het voortbestaan van een aantal operationele activiteiten te waarborgen, samen met het variabiliseren van de kosten.

Centralisering van de activiteiten van Dexia in Spanje en Portugal

De groep Dexia denkt al verschillende jaren na over acties waardoor het zijn bedrijfsmodel kan vereenvoudigen, de veerkracht ervan kan versterken en zijn operationele kosten kan beperken. Dat leidde tot een project met het oog op het centraliseren van de activiteiten die tot dusver werden uitgeoefend door Dexia Sabadell, de dochter van Dexia Crédit Local in Madrid, en haar bijkantoor in Lissabon.

Deze centralisering van de activiteiten werd op 1 november 2016 concreet met de grensoverschrijdende fusie tussen Dexia Crédit Local en dochteronderneming Dexia Sabadell. Tegelijk startten twee nieuwe bijkantoren van Dexia Crédit Local met hun activiteiten. Ze kregen de naam *DCL Sucursal en España* en *DCL Sucursal em Portugal*.

Op dezelfde datum verhuisde het beheer van activa en derivaten van beide Spaanse en Portugese entiteiten naar de beheersystemen van Dexia Crédit Local in Parijs.

Deze fusie had boekhoudkundige terugwerkende kracht op 1 januari 2016.

Analyse over de uitbesteding van een aantal productieactiviteiten van Dexia

Dexia heeft zijn analyse uit 2015 over de uitbesteding van bepaalde marktactiviteiten van de bank uitgebreid naar andere productiefuncties, meer bepaald de activiteiten inzake rapportering, verwerking van transacties en ontwikkeling en onderhoud van informatiesystemen. Door dit initiatief, dat alleen betrekking heeft op de activiteiten die vanuit Frankrijk en België worden uitgeoefend, zou Dexia efficiënter kunnen inspelen op de uitdagingen van zijn geordende resolutie: het beheer van de afbouw van de activaportefeuille en het onder controle houden van de operationele kosten en van de risico's.

Intrekking van de notering van het Dexia-aandeel op de beurzen van Parijs en Luxemburg

Met het oog op de vereenvoudiging van zijn operationele werking en om de operationele kosten te doen dalen heeft Dexia de notering van zijn aandelen op de beurzen van Parijs en Luxemburg vanaf 12 december 2016 ingetrokken. De aandelen van Dexia blijven genoteerd op Euronext Brussels, de referentiemarkt.

Verdere vereenvoudiging van de structuur van de Groep

In overeenstemming met zijn inzet om de groepsstructuur te vereenvoudigen, heeft Dexia verder gewerkt aan de vereffening van Dexia Luxembourg (voorheen Dexia LdG Banque) en Dexia Real Estate Capital Markets (DRECM). De vereffening van Dexia Luxembourg vond plaats op 29 december 2016 zonder impact op de geconsolideerde rekeningen van de Groep. De Staat Delaware heeft tevens de vereffening van DRECM uitgesproken op 23 december 2016. Verder blijft een niet significante kost bestaan in de rekeningen van de Groep ten gevolge van het in resultaat nemen van een omrekeningsverschil.

Andere belangrijke elementen

Evolutie van het kredietrisico en het risico in verband met gestructureerde kredieten

Op 31 december 2016 blijft de kredietportefeuille van de groep Dexia globaal genomen van goede kwaliteit: ~90 % van de posities wordt genoteerd als *investment grade*.

Het jaar 2016 werd gekenmerkt door de gunstige ontwikkeling van de dossiers rond Heta Asset Resolution AG in Oostenrijk en de gestructureerde kredieten in Frankrijk en nieuwe ontwikkelingen in verband met Dexia Nederland.

Meer informatie wordt verstrekt in het hoofdstuk "Risico-beheer" van dit jaarverslag.

Financiële resultaten

Verduidelijkingen betreffende de voorstelling van de geconsolideerde financiële staten van de groep Dexia voor 2016

Continuïteit van bedrijfsvoering (*going concern*)

De geconsolideerde financiële staten van Dexia op 31 december 2016 werden opgesteld conform de boekhoudkundige regels van kracht in geval van continuïteit van de bedrijfsvoering (*going concern*). Dit houdt een aantal veronderstellingen in die als basis dienden voor het businessplan onderliggend aan de resolutie van de groep Dexia. Ze worden hieronder hernomen.

- Het businessplan is gebaseerd op marktgegevens die eind september 2012 konden worden vastgesteld. De onderliggende macro-economische hypothesen worden bijgesteld in het kader van halfjaarlijkse herzieningen van het plan.

De bijsturing op basis van de beschikbare gegevens op 30 juni 2016, die door de raad van bestuur van Dexia van 16 november 2016 werd goedgekeurd, houdt rekening met een herziening van het financieringsplan op basis van de meest recente marktomstandigheden die konden worden vastgesteld. Ze houdt eveneens rekening met de reglementaire veranderingen die tot op heden gekend zijn, waaronder de definitieve tekst van CRD IV en de tenuitvoerlegging van de IFRS 9-norm vanaf 2018, op basis van de hypothesen die tot op heden gekend zijn.

Het aangepaste businessplan leidt tot afwijkingen ten opzichte van het oorspronkelijke plan. Die zorgen voor een ingrijpende verandering van het eerst uitgetekende traject van de resolutie van de Groep, maar zetten in deze fase de aard en de pijlers van de resolutie niet op de helling.

- Het plan gaat uit van het behoud van de bankvergunning van de verschillende entiteiten en veronderstelt tevens het behoud van de rating van Dexia Crédit Local.

- Het veronderstelt tevens dat Dexia een behoorlijke financieringscapaciteit behoudt, die vooral afhangt van de belangstelling van de beleggers voor het door de Belgische, Franse en Luxemburgse Staat gewaarborgd schuld papier en van de capaciteit van de Groep om gedekte financieringen op te halen.

Vanuit dat oogpunt heeft de financieringsstructuur van de Groep zich, sinds de goedkeuring van het geordende resolutieplan in december 2012, gunstig ontwikkeld dankzij een toename van de gedekte of gewaarborgde marktfinancieringen, tegen een veel lagere kostprijs dan verwacht in het businessplan, voor grotere volumes en aan langere looptijden. Hierdoor kon de Groep het aandeel van financiering door de centrale banken terugschroeven en uit de afwijkende financieringsmechanismen stappen die in 2012 waren ingevoerd.

In het kader van een voorzichtig liquiditeitsbeheer legde Dexia eveneens liquiditeitsreserves aan, om onder meer gewapend te zijn tegen een stijging van het *cash collateral*⁽¹⁾ dat het moet storten aan zijn tegenpartijen van derivaten. Deze liquiditeitsreserves bedroegen 18,2 miljard EUR op 31 december 2016.

Er blijft echter onzekerheid rond de verwezenlijking van het businessplan over de looptijd van de resolutie van de Groep.

- Zo kan dit plan impact ondervinden van boekhoudkundige en prudentiële wijzigingen.

- Omwille van de specifieke financiële kenmerken van Dexia sinds de aanvang van de resolutie kan de Groep niet garanderen dat bepaalde reglementaire ratio's gedurende de looptijd van haar resolutie steeds nageleefd zullen worden.

De groep Dexia is gevoelig voor de evolutie van de macro-economische omgeving en voor de marktparameters, zoals de wisselkoersen, de rentevoeten of de credit spreads, waarvan de schommelingen een impact kunnen hebben op het businessplan. Een ongunstige evolutie van deze parameters zou in het bijzonder kunnen wegen op de liquiditeit en het solvabiliteitsniveau van de Groep, via een stijging van het *cash collateral* dat Dexia dient te storten aan zijn tegenpartijen van derivaten (een daling van de langetermijnrente met 10 basispunten zou een stijging meebrengen van ongeveer +1 miljard EUR in de liquiditeitsbehoefte). Het kan ook een impact hebben op de waardering van financiële activa, passiva en OTC-derivaten, waarvan de schommelingen in de resultatenrekening worden geboekt en kunnen leiden tot een wijziging van de AFS-reserve en het reglementaire kapitaalniveau van de Groep.

- Als ten slotte de financieringscapaciteit op de markt van schuld papier met staatswaarborg zou verminderen, zou Dexia moeten teruggrijpen naar duurdere financieringsbronnen die een rechtstreekse impact zouden hebben op de in het businessplan vooropgestelde rentabiliteit.

Analytische segmentatie

Dexia voltooide begin 2014 de verkoop van alle commerciële entiteiten zoals voorzien in het kader van het resolutieplan. Dit laat toe om de aandacht thans volop te wijden aan het beheer van de restactiva, erover wakend dat de belangen van de Staten als aandeelhouders en borgverleners van de Groep worden beschermd.

(1) *Deposito's of waarden door Dexia gegeven aan tegenpartijen om afgesloten deviezen- of renteswaps te waarborgen.*

Gegeven het huidige profiel van de Groep worden de resultaten van Dexia voortaan geconsolideerd op basis van één segment "Beheer van activiteiten in afbouw", zonder specifieke toewijzing van financiering en operationele uitgaven per activiteit.

Dit weerspiegelt het feit dat Dexia niet meer bestaat uit homogene operationele entiteiten met een eigen beslissingsbevoegdheid wat betreft de toewijzing van middelen (financiering en kosten). Operationele uitgaven worden bijgevoegd globaal en per geografische entiteit bekeken teneinde een efficiënter beheer te verzekeren.

Verduidelijkingen betreffende de boekhoudkundige en reglementaire wijzigingen

De IFRS 9-standaard "Financiële instrumenten" werd in juli 2014 door de IASB gepubliceerd en op 22 november 2016 door de Europese Unie goedgekeurd. Hij treedt op 1 januari 2018 in werking en vervangt de IAS 39-standaard "Financiële instrumenten: opname en waardering".

De impact van de IFRS 9-standaard op de financiële staten en het boekhoudkundige en prudentiële eigen vermogen van Dexia wordt momenteel geanalyseerd. In dit stadium en op basis van de onderzoeken die het tot dusver heeft verricht, verwacht Dexia dat de toepassing van IFRS 9 een positieve totale netto-impact zal hebben op het eigen vermogen van de Groep op 1 januari 2018. Deze impact kan veranderen afhankelijk van een aantal factoren, zoals met name de marktvoorwaarden, normatieve veranderingen en interpretaties die zouden kunnen plaatsvinden of de kalibratie van de modellen voor het aanleggen van voorzieningen, meer bepaald wat betreft de selectie macro-economische scenario's die behouden worden voor de waarderingen.

Meer informatie over de boekhoudstandaard IFRS 9 wordt verstrekt in de toelichting 1.1.2.4. tot de geconsolideerde jaarrekening van dit jaarverslag.

Wijze van voorstelling van het resultaat

Om de lezing van zijn resultaten te vergemakkelijken, kiest Dexia voor een presentatie van drie verschillende analytische segmenten:

- Recurrente elementen: elementen verbonden aan het behoud van de activa zoals opbrengsten van portefeuilles, financieringskosten, operationele uitgaven, kosten van risico en belastingen;

- Boekhoudkundige volatiliteitselementen: elementen verbonden aan aanpassingen van de reële waarde van activa en passiva, zoals onder meer de impact van de IFRS 13-norm (CVA, DVA, FVA) en de waardering van OTC-derivaten, het eigen kredietrisico (OCR), de variatie in de WISE portfolio (synthetische effectisering van een portfolio van herverzekerde obligaties);

- Niet-recurrente elementen: elementen met een uitzonderlijk karakter, die zich niet regelmatig voordoen, zoals meer- of minwaarden op de verkoop van participaties en activa, kosten en winsten verbonden aan geschillen en herstructureringskosten.

Analyse van de geconsolideerde resultatenrekening

In de loop van 2016 boekte de groep Dexia een nettoresultaat groepsaandeel van 353 miljoen EUR.

Over het jaar bedroeg het nettobankproduct 506 miljoen EUR. Van dat bedrag is met name 90 miljoen EUR toe te schrijven aan de impact van de waardering van de derivaten op basis van een OIS-curve, aan de berekening van de CVA (*Credit Valuation Adjustment*), van de DVA (*Debit Valuation Adjustment*) en van de FVA (*Funding Valuation Adjustment*), en aan het eigen kredietrisico (*Own Credit Risk*).

De kosten kwamen uit op -407 miljoen EUR en omvatten -115 miljoen EUR heffingen en diverse bijdragen.

Het brutobedrijfsresultaat bedroeg +99 miljoen EUR over het jaar.

De risicokost en de nettowinst (verlies) op overige activa bedroegen +194 miljoen EUR, waarvan 140 miljoen EUR onder de risicokost valt. Dit bedrag omvat onder meer de terugneming van de voorziening die was aangelegd voor de blootstelling van de Groep aan Heta Asset Resolution AG, voor een bedrag van +136 miljoen EUR.

Door rekening te houden met deze elementen, kwam het resultaat voor belastingen uit op +293 miljoen EUR.

De impact op de belastingen over het jaar is positief en bedroeg +42 miljoen EUR.

Het nettoresultaat van de beëindigde of in verkoop zijnde activiteiten bedroeg 17 miljoen EUR en stemt overeen met een terugname van de voorziening aangelegd om het risico te dekken bij garanties die waren verleend bij de verkoop van commerciële activiteiten.

Het resultaat dat toe te schrijven is aan de minderheidsbelangen, bedroeg -1 miljoen EUR, wat het nettoresultaat groepsaandeel voor 2016 op +353 miljoen EUR bracht.

GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING - ANC FORMAAT

(in miljoen EUR)	2015	2016
Nettobankproduct	834	506
Algemene bedrijfskosten	(470)	(407)
Brutobedrijfsresultaat	364	99
Risicokost	(174)	140
Nettowinst (verlies) op overige activa	14	54
Resultaat voor belastingen	204	293
Winstbelastingen	(18)	42
Nettoresultaat van beëindigde activiteiten of deze in verkoop	(17)	17
Nettoresultaat	169	352
Minderheidsbelangen	6	(1)
Nettoresultaat groepsaandeel	163	353

(1) De IFRS 5 boekhoudstandaard met betrekking tot "Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten" stelt dat aanpassingen in de lopende periode aan bedragen die voorheen zijn gepresenteerd in beëindigde bedrijfsactiviteiten, en die rechtstreeks betrekking hebben op de afstoting van een beëindigde bedrijfsactiviteit in een voorgaande periode, afzonderlijk in de lijn "Nettoresultaat van beëindigde activiteiten of activiteiten in beëindiging" dienen te worden geïnclassificeerd.

Analytische presentatie van de resultaten van de periode

Het nettoresultaat groepsaandeel van +353 miljoen EUR bestaat uit de volgende elementen:

- +142 miljoen EUR is toe te schrijven aan recurrente elementen;
- +90 miljoen EUR is verbonden aan boekhoudkundige volatiliteitselementen;

- +122 miljoen EUR werd gegenereerd door niet-recurrente elementen.

Om de lezing van zijn resultaten te vergemakkelijken en de dynamiek ervan tijdens het jaar te kunnen aantonen, kiest Dexia voor een aparte presentatie van de kwartaal-evolutie van de drie verschillende analytische segmenten die de Groep heeft bepaald.

ANALYTISCHE PRESENTATIE VAN DE 2016 JAARRESULTATEN

(in miljoen EUR)

	Recurrente elementen	Boekhoudkundige volatiliteits-elementen	Niet-recurrente elementen	Totaal
Nettobankproduct	386	90	30	506
Algemene bedrijfskosten	(428)	0	21	(407)
Brutobedrijfsresultaat	(42)	90	51	99
Risicokost	140	0	0	140
Nettowinst (verlies) op activa	0	0	54	54
Resultaat voor belastingen	98	90	105	293
Winstbelastingen	42	0	0	42
Nettoresultaat van beëindigde activiteiten of deze in verkoop	0	0	17	17
Nettoresultaat	141	90	122	352
Minderheidsbelangen	(1)	0	0	(1)
Nettoresultaat groepsaandeel	142	90	122	353

Recurrente elementen

Het nettoresultaat groepsaandeel van de recurrente activiteiten bedroeg 142 miljoen EUR over 2016.

Het nettobankproduct in 2016 bedroeg 386 miljoen EUR en omvatte:

- De opbrengsten van de activaportefeuilles, die uitkwamen op 603 miljoen EUR. Deze opbrengsten gingen in 2016 ieder kwartaal in dalende lijn, omdat de afbouw van de activaportefeuilles logischerwijs gepaard gaat met een vermindering van de opbrengsten;
- De financieringskosten, die -583 miljoen EUR bedroegen. Deze kosten zijn van kwartaal tot kwartaal vrij stabiel. Het feit dat het gewaarborgde schuld papier dat Dexia uitgeeft, niet in aanmerking komt voor de programma's van terugkoop van effecten die de Europese Centrale Bank heeft opgezet, dreef evenwel de kosten van deze financieringen in 2016 op. Deze trend werd echter gecompenseerd door de afname van het financieringsvolume van de Groep en door de wijziging van de funding mix, met een daling van de financieringen onderschreven bij de Europese Centrale Bank, die voor de Groep momenteel duurder zijn.
- De overige opbrengsten, die 367 miljoen EUR bedroegen. Deze bestaan vooral uit de opbrengsten verbonden aan het Asset and Liability Management (ALM). De Groep heeft bovendien een actief beleid gevoerd met betrekking tot de situatie i.v.m. de negatieve interestvoeten. Hierdoor werd een resultaat van +144 miljoen EUR in 2016 gegenereerd. De kosten bedroegen -428 miljoen EUR. Ze omvatten -90 miljoen EUR bankheffingen en bijdragen tot resolutiefondsen, voor het merendeel geboekt in het 1e kwartaal, overeenkomstig de norm IFRIC 21. Zonder deze heffingen en bijdragen waren de operationele kosten onder controle. De risicokost van 2016 was positief en kwam uit op +140 miljoen EUR. Dit bedrag omvat vooral de terugneming van de voorziening voor Heta Asset Resolution AG, ten belope van +136 miljoen EUR.

De belastingen over het jaar bedroegen 43 miljoen EUR: de verschillende activa-overdrachten binnen de Groep, in het kader van de centralisering van de activiteiten van de Groep op haar beheersystemen in Parijs, hadden voor Dexia een positieve fiscale impact.

Boekhoudkundige volatiliteitselementen

Over 2016 hadden de boekhoudkundige volatiliteitselementen een positieve impact van +90 miljoen EUR, voornamelijk door de gunstige evolutie van de waardering van de derivaten op basis van een OIS-curve, die de negatieve impact van de DVA, het eigen kredietrisico (*Own Credit Risk*) en de FVA ruimschoots compenseerde. De evolutie van de marktomstandigheden was voor de Groep tijdens het 1e halfjaar ongunstig, onder meer als gevolg van de stemming voor het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie, waarna ze in het 2^e halfjaar verbeterde.

Niet-recurrente elementen

De niet-recurrente elementen die in 2016 werden geboekt bedroegen 122 miljoen EUR en omvatten onder meer:

- Winsten verbonden aan een actief balansbeheer (+55 miljoen EUR over het jaar)
- Een buitengewone bijdrage aan het Italiaans nationale resolutiefonds van -25 miljoen EUR, gestort door Dexia Crediop in het 4^e kwartaal
- De wijzigingen in voorzieningen voor diverse geschillen, met name een toevoeging voor het dossier "aandelen-lease" in Nederland, gecompenseerd door terugnames voornamelijk in het dossier "Bid Rigging" in de Verenigde Staten en ontvangen verzekeringsuitkeringen op dossiers uit het verleden.
- Een winst van +50 miljoen EUR op de verkoop van de CBX-toren aan La Défense

Evolutie van de geconsolideerde balans

Op 31 december 2016 bedroeg het geconsolideerde balans-totaal van de Groep 212,8 miljard EUR, een daling met 17,5 miljard EUR tegenover 31 december 2015.

Aan de actiefzijde valt de daling van de balans tijdens het jaar, bij constante wisselkoers, hoofdzakelijk te verklaren door de afbouw van de activaportefeuille. Eind 2016 bedroeg de activaportefeuille 116,9 miljard EUR, een daling met -15,3 miljard EUR sinds eind 2015, waarvan -10,2 miljard EUR natuurlijke afschrijvingen en -5 miljard EUR verkopen en vroegde terugbetalingen. In 2016 waren de activaverkopen vooral gericht op de versterking van de solvabiliteit, door vooral sterk gewogen activa te kiezen, en op de verkleining van het risico.

Aan de passiefzijde en bij constante wisselkoers is de daling van de balans tijdens het jaar voornamelijk toe te schrijven aan een daling van de marktfinancieringen en financieringen toegekend door centrale banken met -16,1 miljard EUR.

De impact van de wisselkoersschommelingen op de evolutie van de balans bedroeg +0,8 miljard EUR over het jaar.

De evolutie van het balanstotaal in de loop van 2016 vertoonde sterke verschillen, wat te maken heeft met de gevoeligheid voor exogene factoren zoals de rente en de wisselkoersen. In het 1^e kwartaal was er een toename van het balanstotaal, onder invloed van de rentedaling die leidde tot een stijging van het *cash collateral* dat Dexia betaalt aan zijn tegenpartijen van derivaten en tot een verhoging van de reële waarde van de elementen, alsook tot de aangroei van de liquiditeitsreserve bij de centrale banken. De trend keerde in het 2^e en 3^e kwartaal, want het effect van de rentedaling werd ruimschoots gecompenseerd door de afbouw van de activaportefeuilles en van de uitstaande bedragen bij de centrale banken. Deze dalende trend versnelde in het 4^e kwartaal, in een gunstigere context van geleidelijke rentestijging.

Risicobeheer

Inleiding

In een nog steeds zeer onzekere omgeving zorgde de divisie Risk in 2016 voor een actief beheer van het door Dexia gedragen kredietrisico. Ze besteedde specifieke aandacht aan bepaalde tegenpartijen en sectoren, waaronder de sector van hernieuwbare energie en de banksector.

Een van de opvallende gebeurtenissen van het jaar was het sluiten van een akkoord tussen de Oostenrijkse Staat en de schuldeisers van Heta Asset Resolution AG. Door de uitvoering van dit akkoord kon de Groep 136 miljoen EUR terugnemen van de in 2015 aangelegde voorziening en dus dit hoofdstuk afsluiten.

De risicokost had bijgevolg een positieve impact en bedroeg +136 miljoen EUR. In het algemeen heeft de portefeuille een hoge kredietkwaliteit, want 90 % van de posities van de Groep worden genoteerd als *investment grade*.

Dexia legde zich in 2016 ook verder toe op de ondersteuning van de Franse lokale besturen, om de uitstaande gestructureerde kredieten te desensibiliseren. Deze inspanning vertaalde zich in een aanzienlijke daling van het aantal geschillen met de lokale besturen.

Ten slotte nam Dexia deel aan de transparantie-oefening die werd georganiseerd door de Europese Bankautoriteit (EBA) en waarvan de elementen en conclusies op 9 december 2016 werden bekendgemaakt. Deze oefening had als doel gedetailleerde en geharmoniseerde informatie te verschaffen over het balans en de kredietportefeuille van de voornaamste Europese banken.

Governance

Het beleid van de groep Dexia inzake risico's wordt gedefinieerd en gecontroleerd door de raad van bestuur.

De opdracht van de divisie Risk bestaat in de toepassing van de strategie van de Groep inzake de opvolging en het beheer van de risico's, en in het uitvoeren van onafhankelijke en geïntegreerde risicometingen. De divisie Risk identificeert en zorgt voor de opvolging van de risico's waaraan de Groep wordt blootgesteld. Desgevallend waarschuwt ze op proactieve wijze de bevoegde comités en stelt ze corrigerende maatregelen voor. De divisie Risk beslist in het bijzonder over het bedrag van de voorzieningen dat noodzakelijk wordt geacht voor het dekken van de risico's waaraan de Groep wordt blootgesteld.

In 2016 heeft de groep Dexia de governance en de operationele organisatie van de divisie Risk aangepast aan haar mandaat van beheer in resolutie.

Er werden twee nieuwe directies opgericht die rechtstreeks verbonden zijn aan de Chief Risk Officer:

- De reporting- en governance-activiteiten en de activiteiten inzake beheer van de risicosystemen werden binnen eenzelfde directie gegroepeerd, om de functies van productie, beheer en analyse van gegevens samen te brengen;
- Een directie "Geïntegreerde beoordeling van de risico's".

Voorts werden de activiteiten "Quantification & Pricing van risico's" en "Stress tests" samen met de activiteiten inzake modellenbeheer gegroepeerd binnen de directie Kredietrisico's. Daarbij werd een unieke afdeling opgericht die alle functies inzake modellenbeheer en de kwantitatieve werkzaamheden in verband met back-tests en stresstests pijler 1 centraliseert. Deze nieuwe afdeling coördineert alle aspecten van kredietmodellering (geavanceerde modellen, berekening van voorzieningen, prognoses van risicokost, van risicogewogen activa en *Credit VaR*) en zorgt voor een betere samenhang tussen de hypotheses en de werken die voor deze modelleringen worden uitgevoerd.

Rol van het risicocomité, het directiecomité en het transactiecomité

Het risicocomité, opgericht binnen de raad van bestuur van Dexia, staat in voor de opvolging van de aspecten rond de strategie en het tolerantieniveau inzake zowel bestaande als toekomstige risico's, zoals bepaald door de raad van bestuur. Het helpt de raad van bestuur met de supervisie over de uitvoering van deze strategie.

Het directiecomité van zijn kant is verantwoordelijk voor de uitvoering van de verschillende beleids- en richtlijnen rond de strategie van de Groep inzake risico's. Om de operationele continuïteit van de Groep te vergemakkelijken, werd een systeem voor de overdracht van bevoegdheden van het directiecomité ingevoerd.

Zo delegeert het directiecomité zijn beslissingsbevoegdheid voor verrichtingen die kredietrisico's meebrengen, aan een transactiecomité. Dit laatste bestaat uit de verantwoordelijken van de divisies Assets, Funding and Markets, Finance, Risk en het Secretariaat-Generaal, Juridische zaken en Conformiteit. Het kan beslissen om de grootste kredietdossiers of de dossiers met een belangrijk risiconiveau over te maken aan het directiecomité dat het ultieme beslissingsorgaan blijft. Voor elk dossier dat wordt voorgelegd aan het transactiecomité, wordt een onafhankelijke analyse uitgevoerd met daarin de voornaamste risico-indicatoren, alsook een kwalitatieve analyse van de transactie.

Afhankelijk van de aard van de portefeuilles of de betreffende risico's verleent het transactiecomité een aantal volmachten aan de divisies Risk en Assets, waarvan de opdracht erin

bestaat de activa van de Groep tijdens de periode van geordende resolutie te beheren en tegelijk de waarde ervan in stand te houden en te verbeteren.

De divisie Risk werkt de beleidlijnen inzake risico's uit en maakt haar aanbevelingen over aan het directiecomité en het transactiecomité. Ze zorgt voor de opvolging en het operationele beheer van de risico's van de Groep, onder toezicht van deze comités.

Meer informatie over het risicocomité, het directiecomité en het transactiecomité wordt verstrekt in het hoofdstuk "Verklaring inzake corporate governance" van dit jaarverslag.

Organisatie van de divisie Risk

Uitvoerend comité van de divisie Risk

Het uitvoerend comité is het beslissingsorgaan van de divisie Risk.

Dit comité bestaat uit de Chief Risk Officer en de zes directie-verantwoordelijken die de divisie vormen:

- de directie kredietrisico,
- de directie marktrisico,
- de directie operationeel risico,
- de directie belast met het beheer van het strategische en reglementaire risico,
- de directie belast met de geïntegreerde beoordeling van de risico's,
- de directie belast met de governance, de reporting en de risicosystemen.

Het komt wekelijks samen om de strategieën en de beleidlijnen inzake risicobeheer te herzien, evenals de belangrijkste interne rapporten voordat die buiten de divisie verspreid worden. Het is bovendien verantwoordelijk voor de opvolging van reglementaire aangelegenheden, de validatie van de methoden voor het aanleggen van collectieve voorzieningen en de algemene organisatie van de divisie.

De organisatie en de operationele werking van de divisie steunen eveneens op andere comités, waarvan de prerogatieven worden geregeld door een delegatiesysteem, afgestemd op de aard van de risico's waaraan de Groep wordt blootgesteld.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het potentiële verlies (vermindering van de waarde van de activa of wanbetaling) dat Dexia zou kunnen lijden als gevolg van de verslechtering van de solvabiliteit van een tegenpartij.

De directie kredietrisico werkt het beleid van de Groep uit op het vlak van het kredietrisico, met onder meer het toezicht op de ratingprocessen van de tegenpartijen, de analyse van de kredietdossiers en de opvolging van de bestaande posities binnen de Groep. Ze bepaalt ook de specifieke en collectieve voorzieningen die elk kwartaal bij de afsluiting van de rekeningen worden voorgesteld.

Parallel aan het risicocomité, het directiecomité en het transactiecomité komen de volgende drie comités elk kwartaal bijeen:

- Het **Watchlist Committee** volgt de activa die als "gevoelig" worden beschouwd en onder toezicht worden geplaatst, en bepaalt het bedrag van de aan te leggen voorzieningen;
- Het **Default Committee** kwalificeert en volgt de tegenpartijen in default op, in lijn met de regels binnen de Groep en conform het reglementaire kader;

- Het **Rating Committee** ziet erop toe dat de interne-ratingprocessen in overeenstemming zijn met de vastgelegde principes en dat ze binnen de diverse entiteiten een homogeen karakter hebben.

Marktrisico

Het marktrisico betreft de blootstelling van de Groep aan de schommelingen van de marktparameters zoals de rentevoeten of de wisselkoersen. Het renterisico omvat een algemeen renterisico en een specifiek renterisico dat te maken heeft met de krediettegenpartij. Dat laatste vloeit voort uit de schommelingen van de credit spreads van een specifieke emittent binnen een bepaalde ratingklasse. Het wisselrisico staat voor een potentiële waardevermindering van de activa als gevolg van de evolutie van de wisselkoersen t.o.v. de euro, de referentiemunt voor de rekeningen van de groep Dexia. Het rente- en het wisselrisico van de posities van de bancaire portefeuille zijn opgenomen in het transformatierisico.

Het beleid en het beheer van het marktrisico gebeuren door het directiecomité. Om het operationele beheer van de Groep te vergemakkelijken, werd een delegatiesysteem opgezet naar:

- Het **Market Risk Committee** dat verantwoordelijk is voor de marktrisicogovernance en -normen. Het bepaalt de risicolimieten op basis van het algemene kader van het beleid van de Groep, analyseert de resultaten en de risicoposities, en keurt de methoden van risicometing goed. Dit comité komt maandelijks bijeen.

- Het **Valuation and Collateral Monitoring Committee** dat elk kwartaal bijeenkomt om de indicatoren betreffende het collateral management te analyseren, om te beslissen over de te ondernemen acties bij aanzienlijke waarderingsverschillen en om de waardering van de gestructureerde producten op te volgen.

Onder leiding van het directiecomité en gespecialiseerde risicocomités zorgt de directie marktrisico voor de identificatie, de analyse en de monitoring van de risico's en de resultaten (inclusief de waardering van de financiële instrumenten) van de marktactiviteiten.

Transformatierisico

De opvolging van het transformatierisico omvat de opvolging van het risico op verlies verbonden aan de transformatieactiviteit van de bancaire portefeuille (alsook het liquiditeitsrisico). Het transformatierisico ontstaat wanneer activa geherfinancierd worden met passiva met een andere looptijd, een andere indexering of in een andere munt. Daartoe behoren ook de structurele risico's van de financiering van participaties met een eigen vermogen in vreemde munten. Het liquiditeitsrisico meet het vermogen van Dexia om het hoofd te bieden aan zijn huidige en toekomstige liquiditeitsbehoeften, zowel in verwachte situaties als bij een verslechtering, op basis van diverse ongunstige scenario's.

Het beheer van activa/passiva staat onder toezicht van het directiecomité van Dexia, dat elk kwartaal beslist over het globale risicokader, de limieten vastlegt, borg staat voor de coherentie van de strategie, en de operationele implementatie ervan delegeert aan lokale Assets&Liabilities-comités. Het directiecomité keurt de transacties rond het beheer van activa/passiva goed, centraliseert en coördineert het beslissingsproces in verband met de liquiditeitsgebonden aspecten. Het wordt geregeld ingelicht over de liquiditeitspositie van de Groep, de evolutie van deze positie en de dekking ervan met middelen

op korte, halflange en lange termijn. Het vergewist zich van de naleving van de liquiditeitsdoelstellingen en draagt bij tot het uitwerken van de strategieën rond de financiering en de verkoop van activa.

Binnen de divisie Risk bepaalt het team ALM Risk het risicokader waarbinnen het beheer kan worden gevoerd door het team Financial Strategy binnen de divisie Finance, de modellen valideren die worden gebruikt voor het effectieve beheer van dat risico, de posities opvolgen en nagaan of ze beantwoorden aan de door de Groep vastgelegde principes. Dit ALM Risk team bepaalt voorts de stresshypotheses die moeten worden toegepast op de diverse risicofactoren, valideert het risicobeheer dat werd uitgevoerd door de divisie Finance, en gaat na of het beantwoordt aan de geldende reglementeringen.

Operationeel risico en veiligheid van de informatiesystemen

Het operationele risico is het risico op een financiële of een niet-financiële impact als gevolg van ongeschikte of falende interne processen, mensen en systemen, of van externe factoren. Die definitie omvat IT, juridische en compliancerisico's. Het directiecomité zorgt voor een regelmatige opvolging van de evolutie van het risicoprofiel van de diverse activiteiten van de Groep en delegeert het operationele beheer van de opvolging van het risico aan het **Operational Risk Committee**. Dit comité onderzoekt de belangrijkste geïdentificeerde risico's en beslist over de te nemen corrigerende maatregelen. Het valideert de voorgestelde maatregelen ter preventie of ter verbetering van de diverse elementen van het systeem. Het Operational Risk Committee steunt op comités inzake business continuity en de veiligheid van de informatiesystemen, die onderzoeken en beslissen over de te ondernemen acties om een activiteit te kunnen voortzetten en het beleid voor de veiligheid van de informatiesystemen te kunnen invoeren.

Het beheer van het operationele risico, van de voortzetting van de activiteit en de veiligheid van de informatiesystemen wordt aangestuurd door een centraal team binnen de divisie Risk, dat steunt op een netwerk van correspondenten in alle dochterondernemingen en bijkantoren, alsook in de verschillende directies van de Groep. In elk activiteitsdomein coördineren de correspondenten de inzameling van gegevens en beoordelen ze de risico's. Met de steun van de functie voor het beheer van het operationele risico zien zij toe op het vlotte beheer van de operationele continuïteit.

Risk Appetite Framework

Het *Risk Appetite Framework* is een reglementaire eis die de risicotolerantie van Dexia vastlegt en past in de uitvoering van de strategie van Dexia. Het bepaalt het risicoprofiel van de Groep, evenals de soorten risico's die Dexia bereid is op zich te nemen, tot een minimum te beperken, af te zwakken of over te dragen om zijn strategische doelstellingen te bereiken en de belangen van de waarborgverlenende Staten-aandeelhouders te vrijwaren. Het *Risk Appetite Framework* houdt rekening met de belangrijke risico's van Dexia en steunt op de strategie en de kapitaalprognoses van Dexia.

Het *Risk Appetite Framework* van Dexia werd op 15 december 2016 door het risicocomité en de raad van bestuur goedgekeurd, op advies van het directiecomité. Het omvat een verklaring van risico-appetijt, kwalitatieve en kwantitatieve risicolimieten en een overzicht van de taken van degenen die toezien op de uitvoering en opvolging.

Het *Risk Appetite Framework* van Dexia wordt geregeld opgevolgd en jaarlijks herzien om rekening te houden met elke nieuwe reglementaire, strategische of operationele ontwikkeling. De divisie Risk legt het risicocomité en de raad van bestuur om de zes maanden een geconsolideerde bordtabel voor, met de bedoeling de belangrijkste risico-indicatoren nauwlettend te volgen en de beslissingsorganen van de Groep in te lichten.

Opvolging van het risico

Kredietrisico

Blootstelling aan het kredietrisico

De blootstelling aan het kredietrisico van Dexia wordt uitgedrukt in "Exposure at Default" (EAD). Ze stemt overeen met de beste schatting van de blootstelling aan het kredietrisico bij wanbetaling. De door Dexia gebruikte definitie van de EAD staat in toelichting 7 bij de geconsolideerde jaarrekening.

Op 31 december 2016 bedroeg de blootstelling aan het kredietrisico van Dexia 164,7 miljard EUR ten opzichte van 181,8 miljard EUR eind december 2015, dit is een daling van 9 %, voortvloeiend uit de natuurlijke afschrijving van de portefeuille en de verkopen van activa en vervroegde terugbetalingen.

De blootstelling bestaat voor 78 miljard EUR uit leningen en voor 74 miljard EUR uit obligaties.

Ze is voornamelijk toegespitst op de Europese Unie (74 %) en de Verenigde Staten (15 %).

UITSPLITSING PER GEOGRAFISCH SEGMENT

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Verenigde Staten	28 753	23 897
Italië	27 244	25 512
Frankrijk	26 617	25 484
Verenigd Koninkrijk	25 821	25 461
Duitsland	22 308	20 689
Spanje	16 933	14 154
Japan	7 560	7 479
Portugal	4 193	3 905
Centraal- en Oost-Europa	2 895	1 843
Canada	2 717	2 655
België	2 204	2 035
Oostenrijk	1 575	1 118
Scandinavische landen	1 471	1 229
Hongarije	946	275
Zuidoost-Azië	845	620
Centraal- en Zuid-Amerika	552	490
Zwitserland	520	399
Nederland	499	390
Turkije	496	367
Ierland	160	103
Griekenland	153	128
Luxemburg	125	85
Andere	7 203	6 347
TOTAAL	181 792	164 665

Op 31 december 2016 betrof het overgrote deel van de blootstellingen de lokale publieke sector⁽¹⁾ en de overheden (70 %), wat de historische activiteit van Dexia Crédit Local weerspiegelt.

UITSPLITSING PER TYPE TEGENPARTIJ

	31/12/2015 pro forma	31/12/2016
(in miljoen EUR)		
Lokale openbare sector	94 520	89 298
Centrale overheden	29 511	25 458
Financiële instellingen	24 687	20 123
Projectfinanciering	14 734	13 515
Bedrijven	8 463	7 607
ABS/MBS	8 039	6 600
Herverzekeraars	1 837	2 062
Particulieren, kmo's, zelfstandigen	2	2
TOTAAL	181 792	164 665

De kredietkwaliteit van Dexia's portefeuille blijft zeer goed, met 90 % van de blootstellingen geïnclassificeerd als *investment grade* op 31 december 2016.

De verdeling per rating houdt nu rekening met de anciënniteit van de ratings - maar die aanpassing heeft een geringe impact op de verdeling per categorie.

VERDELING PER RATING*

	31/12/2015 pro forma	31/12/2016
AAA	16,5 %	17,6 %
AA	22,0 %	18,5 %
A	21,7 %	24,2 %
BBB	27,8 %	29,4 %
<i>Non investment grade</i>	10,7 %	9,2 %
D	1,1 %	0,9 %
Geen rating	0,2 %	0,3 %
TOTAAL	100 %	100 %

* Interne ratingsysteem

Specifieke aandacht werd besteed aan de landen vermeld in onderstaande tabel, omwille van een aanzienlijke blootstelling of hun gevoelige aard. De voornaamste evoluties en belangrijkste gebeurtenissen met betrekking tot deze landen en sectoren in 2016 worden toegelicht in de volgende paragrafen.

UITSPLITSING NAAR SECTOR VAN HET RISICO VAN DE GROEP OP SOMMIGE LANDEN (EAD OP 31 DECEMBER 2016)

	Totaal	waarvan lokale openbare sector	waarvan project- en bedrijfsfinancieringen	waarvan financiële instellingen	waarvan ABS/MBS	waarvan centrale overheden	waarvan kredietverzekeraars
(in miljoen EUR)							
Italië	25 512	10 750	843	457	47	13 415	0
Frankrijk	25 484	15 585	3 750	3 488	0	2 661	0
Verenigd Koninkrijk	25 461	11 952	9 620	1 854	1 575	63	397
Verenigde Staten	23 897	12 448	806	3 224	4 277	1 477	1 665
Duitsland	20 689	17 537	227	2 510	0	415	0
Spanje	14 154	6 785	2 003	4 360	441	565	0
Japan	7 479	5 484	0	1 150	0	845	0
Portugal	3 905	1 794	115	16	85	1 894	0
Polen	1 161	2	0	0	0	1 159	0
Turkije	367	4	3	360	0	0	0
Hongarije	275	2	0	0	0	273	0
Griekenland	128	50	78	0	0	0	0
Ierland	103	0	8	40	56	0	0

Verbintenissen van de groep Dexia rond centrale overheden

De verbintenissen van Dexia rond overheden hebben vooral betrekking op Italië en in mindere mate op Frankrijk, Portugal, de Verenigde Staten en Polen.

In 2016 hield het herstel van de groei in de meeste Europese landen en in de Verenigde Staten aan, ondanks de bezorgdheid over de slagkracht van de Chinese economie. De conjunctuur in Europa blijft echter broos en verschilt sterk van land tot land.

De politieke context werd voorts gekenmerkt door de stemming voor het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie en door de verwerping van de door premier Matteo Renzi voorgestelde grondwets hervorming in Italië.

De resultaten van deze raadplegingen zorgen voor onzekerheid en instabiliteit. Ook 2017 wordt voor Europa een druk politiek jaar, met de presidentsverkiezingen in Frankrijk en de parlementsverkiezingen in Duitsland.

In de Verenigde Staten zou de verkiezing van Donald Trump tot president eveneens voor een breuk kunnen zorgen in zowel het buitenlandse beleid als de economische keuzes en de politieke koers die gevolgd zal worden, terwijl de Federal Reserve is begonnen met het optrekken van de rente en het voeren van een strakker monetair beleid.

In Japan blijven de inflatie en de groei, ondanks de doorgevoerde fiscale en monetaire maatregelen, op een laag peil. En het lijkt erop dat in de nabije toekomst geen merkbare verbetering hoeft te worden verwacht.

(1) Ter wille van de samenhang van de interne reportings werden veranderingen doorgevoerd in de indeling van de blootstellingen: twee Italiaanse fondsen die vroeger waren ingedeeld bij de Financiële instellingen, werden wegens hun specifieke activiteit opgenomen in de categorie Lokale openbare sector, voor een totaal bedrag van 105 miljoen EUR.

Verbindenissen van de groep Dexia rond de lokale openbare sector

Aangezien Dexia al decennialang leningen toekent aan lokale besturen, heeft de lokale openbare sector een groot aandeel in de blootstelling van de Groep, die zich vooral concentreert in de landen van West-Europa (Frankrijk, Italië, Duitsland, Spanje, Verenigd Koninkrijk) en in Noord-Amerika.

Frankrijk

Algemene achtergrond

De portefeuille van de Groep, die vooral betrekking heeft op lokale besturen en sociale huisvesting, is nog steeds van heel goede kwaliteit, waarbij er heel weinig incidenten te noteren vielen.

Gestructureerde kredieten: stand van zaken

In 2016 maakte Dexia verder werk van de ondersteuning van de Franse lokale besturen, om het uitstaande bedrag van gevoelige gestructureerde kredieten te verminderen. In lijn met het beleid dat zij sinds 2013 voert, bood de Groep aan al haar klanten de kans om definitief over te stappen naar een vaste rentevoet.

De fase van intekening op de steun die de steunfondsen verlenen aan de lokale besturen en de ziekenhuizen die gevoelige gestructureerde kredieten hadden afgesloten, eindigde in juli 2016. Alle kredietnemers die leningen aanhielden waarvan de commercialisering door het "Gissler-charter"⁽¹⁾ werd uitgesloten, aanvaardden de voorgestelde steun en ondertekenden met de Groep een akkoord, dat werd overgemaakt aan de Staat en een einde stelt aan elk bestaand geschil of geschil in wording. Deze akkoorden omvatten alle leningen aan openbare besturen waarvan de aflossingen voor problemen zorgden.

Tegelijk waren een groot aantal niet door de steunfondsen gedekte leningen het voorwerp van desensibilisering.

Daardoor kwam het uitstaande bedrag van gevoelige gestructureerde kredieten op de balans van Dexia uit op 651 miljoen EUR op 31 december 2016, een daling met 33 % tegenover eind 2015 en met 67 % tegenover mei 2012.

Het aantal geschillen waarin Dexia Crédit Local verwickeld is, daalde ook sterk, van 147 eind 2015 tot 51 op 31 december 2016.

De evolutie van de geschillen in verband met gevoelige gestructureerde kredieten van Dexia wordt toegelicht in het deel "Geschillen" aan het einde van dit hoofdstuk.

Spanje

De Staat ondersteunt de regio's en gemeenten op grote schaal via verschillende steunfondsen. Deze fondsen moeten niet alleen de begunstigen helpen om bij hun banken en leveranciers hun verbintenissen na te komen, via de toekenning van financiële faciliteiten, maar hen ook dwingen om hun beheer te verbeteren via het opzetten van aanpassings- en herstelplannen.

Daarnaast werden principes van financiële voorzichtigheid goedgekeurd, die de lokale besturen heel precieze regels opleggen voor de marges van nieuwe financierings- of herstructureringstransacties, terwijl het gebruik van derivaten voortaan strikt gecontroleerd wordt en een aantal convenanten teruggeschroefd of zelfs verboden zijn.

(1) Classificatie, enkele jaren geleden op vraag van de Franse overheid opgesteld, die deze kredieten indeelt op basis van hun onderliggend risicoprofiel.

De steunmaatregelen voor de lokale besturen werpen vrucht af, want hun financiële situatie is verbeterd. Bovendien valt in de regio's geen enkele wanbetaling te betreuren en zal het boekjaar 2016 allicht worden afgesloten met een tekort van -0,8 % van het bbp. Dat is iets onder de doelstelling van -0,7 %, maar beter dan het resultaat van 2015 (-1,74 %). De schuldenlast blijft echter heel zwaar.

Verenigde Staten

De financiële situatie van de Commonwealth van Puerto Rico is verder verslechterd. De regering kondigde bijgevolg in mei 2016 de noodtoestand af, evenals een moratorium op haar eigen schuld en op een deel van de schuld van haar overheidsbedrijven tot zeker in februari 2017. Er werden dan ook achterstallende vastgesteld op de algemene schuld van de Commonwealth en op de schuld van een aantal van haar satellieten.

In het kader van de PROMESA-wet, die het eiland een nieuwe economische boost moet geven, werd in 2016 een federale raad van toezicht benoemd, die de budgetten in evenwicht moet brengen en voor de uitgifte van schuldpapier en het doorvoeren van herstructurerings toestemming moet verlenen.

De blootstelling van de groep Dexia beperkt zich tot overheidsbedrijven verbonden aan de Commonwealth van Puerto Rico en bedroeg 431 miljoen EUR op 31 december 2016, voor 95 % gewaarborgd door herverzekeraars van goede kwaliteit. Tot op heden hebben deze blootstellingen van de Groep geen betalingsachterstand laten optekenen.

De door Dexia aangelegde voorzieningen op Puerto Rico en zijn overheidsbedrijven bedroegen 43 miljoen EUR (46 miljoen USD) op 31 december 2016. Ze dekken uitstaande leningen zonder herverzekering van goede kwaliteit en houden rekening met mogelijk versnelde betalingen bij het opvragen van de waarborg, wat kosten zou meebrengen voor het loskopen van de dekkingsinstrumenten.

Dexia schonk ook bijzondere aandacht aan dossiers van instellingen met financiële problemen, waaronder de Chicago Board of Education (CBOE), die kampt met een heel hoge schuldenlast en een onderfinanciering van de pensioenfondsen. Deze problemen worden nog versterkt door de aanhoudende daling van het aantal ingeschreven studenten. Gezien onder meer de verhoogde liquiditeitseisen en almaar duurdere herfinancieringsvoorwaarden is het kredietprofiel van de CBOE in 2016 niet verbeterd. Dexia was eind december 2016 voor een bedrag van 489 miljoen EUR blootgesteld aan de CBOE.

Verbindenissen van de groep Dexia rond project- en bedrijfsfinanciering

De portefeuille van project- en bedrijfsfinancieringen bedroeg 21,1 miljard EUR op 31 december 2016, een daling met 9 % tegenover eind 2015. Naast de natuurlijke aflossing en vervroegde terugbetalingen ondervond deze portefeuille enerzijds de impact van de verzwakking van het Britse pond sinds de bevolking zich in een referendum uitsprak voor het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie (-14 % in 2016). Hierdoor daalde de tegenwaarde in euro van de Britse blootstellingen. Anderzijds waren er verschillende opportunistische verkopen van obligaties van Franse en Italiaanse corporates.

Deze portefeuille bestaat voor 64 % uit projectfinancieringen⁽¹⁾, en het saldo uit financieringen aan corporates, zoals financieringen van overnames, handelstransacties of bedrijfsobligaties. Dexia voert een beleid waarbij het zich losmaakt van zijn verbintenissen ten aanzien van zijn tegenpartijen.

Een aantal projecten worden aandachtig gevolgd. In het bijzonder de wijziging van de Spaanse regelgeving rond hernieuwbare energie, die op 16 juni 2014 werd goedgekeurd en de tarieven voor terugkoop van elektriciteit herzielt, heeft een ongunstige impact op een gedeelte van de portefeuille met hernieuwbare Spaanse projecten, vooral de projecten rond zonne-energie. De beheerders spelen nu verder in op de gevolgen van deze wijziging. Verschillende projecten waren alvast het voorwerp van herstructureringen, en over andere projecten wordt nog onderhandeld. Gezien deze situatie heeft de Groep specifieke waardeverminderingen aangelegd voor een aantal projecten, waardoor tegelijk de sectorvoorziening die in 2014 voor het afdekken van dit risico werd aangelegd, gedaald is.

De portefeuille is van goede kwaliteit (73 % van de projectfinancieringen en 95 % van de financieringen aan bedrijven hebben als rating *investment grade*).

Op 31 december 2016 bedroeg de Britse portefeuille van project- en bedrijfsfinancieringen 9,6 miljard EUR (46 % van de portefeuille). Hij bestaat voor 56 % uit grote ondernemingen, vooral in de sector Utilities, en voor 44 % uit projectfinancieringen, voor het merendeel in het kader van publiek-private samenwerkingsverbanden (PPS). Het gaat om een portefeuille van heel goede kwaliteit, want 97 % heeft de *investment grade* rating. Gelet op de bescherming die Utilities door de regelgeving genieten en de structurering van de PPS, zal de stemming voor het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie allicht geen grote impact hebben op deze portefeuille.

De directe blootstelling van de Groep aan de oliesector, verzwakt door de neerwaartse trend van de grondstofprijzen, bedroeg 265 miljoen EUR. Het betreft vooral blootstellingen aan projectfinancieringen en in beperktere mate aan belangrijke bedrijven. Voor enkele individuele dossiers werden gericht voorzieningen aangelegd.

Verbintenissen van de groep Dexia rond ABS

Op 31 december 2016 bedroeg de ABS-portefeuille van Dexia 6,4 miljard EUR, een daling met 1,2 miljard EUR tegenover eind 2015 door de terugbetaling en de verkoop van verschillende posities.

Deze portefeuille bestaat voor 4,1 miljard EUR uit *student loans*, gewaarborgd door de Amerikaanse Staat, die over een behoorlijk lange periode worden terugbetaald en waarvan een beperkt verlies wordt verwacht. Het saldo bestaat vooral uit Residential Mortgage Backed Securities (RMBS) voor 0,7 miljard EUR, waarvan 0,4 miljard EUR in Spanje.

De kwaliteit van de ABS-portefeuille bleef globaal genomen stabiel: 97 % van de portefeuille was eind december 2016 *investment grade*, aangezien bijna alle schijven waarin Dexia heeft belegd, van senior niveau zijn.

Verbintenissen van de groep Dexia rond financiële instellingen

De posities van Dexia in de financiële instellingen bedroegen 20,1 miljard EUR op 31 december 2016, wat neerkomt op een daling met 4,7 miljard EUR sinds december 2015.

(1) Transacties waarvoor niet kan worden teruggevallen op de sponsors en waarvan de terugbetaling gebeurt vanuit de eigen cashflows. Deze transacties zijn voor de bank sterk beveiligd, bijvoorbeeld via ingebouwde zekerheden op de activa, contractuele bepalingen of de mogelijkheid om de dividenden te beperken.

Ze bestaan voor 70 % uit obligaties, gedekte obligaties en repotransacties bij financiële instellingen. Het saldo zijn posities die gekoppeld zijn aan financiële instellingen en derivatentransacties.

De posities van Dexia bevinden zich voor 16 % in de Verenigde Staten en voor 72 % in Europa, hoofdzakelijk in Spanje (22 %), Duitsland (12 %), Frankrijk (17 %) en het Verenigd Koninkrijk (9 %).

De kredietkwaliteit van de portefeuille bleef in 2016 globaal genomen stabiel.

In 2016 werd een akkoord gesloten tussen de Oostenrijkse Staat en de schuldeisers van Heta Asset Resolution AG. In 2015 had de Oostenrijkse toezichthouder op de financiële markten een tijdelijk moratorium goedgekeurd op een aanzienlijk gedeelte van het schuld papier (kapitaal en interesten) van Heta Asset Resolution AG. Voorts werd het schuld papier op 10 april 2016 gedeeltelijk kwijtgescholden via een bail-in opgelegd door de Oostenrijkse toezichthouder. Dexia had een voorziening aangelegd van 197 miljoen EUR, die overeenstemt met 44 % van zijn blootstelling van 395 miljoen EUR aan Heta Asset Resolution AG en met 5 % van dit bedrag voor het afdekken van zijn blootstelling aan de daaraan verbonden derivaten.

Na een lange periode van gesprekken tussen de Republiek Oostenrijk en het consortium van schuldeisers van Heta Asset Resolution AG, deels verenigd rond Dexia Kommunalbank Deutschland, kwamen de partijen op 18 mei 2016 tot een voorakkoord. Dit steunt op een principiële ruil van het door Heta Asset Resolution AG uitgegeven schuld papier tegen nul-coupon-obligaties met een looptijd van ongeveer 13,5 jaar, uitgegeven door het Land Karinthië via een specifieke entiteit, die een expliciete waarborg van de Republiek Oostenrijk genieten.

Op 4 oktober 2016 deelde de Oostenrijkse minister van Financiën mee dat een meerderheid van de schuldeisers hadden ingestemd met het voorgestelde akkoord, waardoor het kon worden uitgevoerd. De ruil van het schuld papier vond plaats tijdens de maand oktober. Dexia verkocht vervolgens het ontvangen schuld papier op de markt.

De in het 3e kwartaal geboekte positieve netto-impact van de uitvoering van het akkoord, namelijk de terugnemering van voorzieningen op basis van de voorwaarden voorzien voor de effectenruil, werd als risicokost geboekt voor een bedrag van 136 miljoen EUR. Daarnaast werd ook 3 miljoen EUR opgenomen in het nettobankproduct. De aan de verkoop verbonden meerwaarde, voor een niet onaanzienlijk bedrag, werd geboekt in het 4e kwartaal van 2016. Door dit goede beheer kon de impact van het verlies worden teruggebracht van 50 % naar 10 %.

Dexia heeft nu geen blootstelling meer aan Heta Asset Resolution AG.

Ondanks een versterking van de solvabiliteitsniveaus van de Europese banksector blijft de situatie van sommige Europese banken zorgwekkend. Een aandachtspunt is met name de kwetsbaarheid van een aantal Italiaanse bankspelers. Dit werd bevestigd door de resultaten van de stresstest van de EBA die op 29 juli 2016 werden bekendgemaakt, en nog benadrukt door de verwerping van de grondwets hervorming tijdens het referendum van 4 december 2016. De blootstelling van de Groep aan de Italiaanse banken bedraagt 218 miljoen EUR. De overgrote meerderheid zijn banken met een goede kredietkwaliteit. De blootstelling aan *non-investment grade* banken bedraagt 1 miljoen EUR.

Verbintenissen van de groep Dexia rond kredietverzekeraars

Dexia staat onrechtstreeks bloot aan de kredietwaardigheid van kredietverzekeraars, via de verzekeringscontracten die werden gesloten voor het afdekken van bepaalde types van obligaties die werden uitgegeven in de vorm van effecten of leningen. Via hun verzekeringspolis verbinden deze herverzekeraars zich tot de onherroepelijke en onvoorwaardelijke terugbetaling van de hoofdsom en de opeisbare interesten van de kredieten als de onderliggende tegenpartij in gebreke blijft.

Op 31 december 2016 bedroegen de door kredietverzekeraars gewaarborgde activa 17,8 miljard EUR. 75 % van de onderliggende activa kregen van een of meer ratingagent-schappen een investment grade rating. Met uitzondering van FGIC en AMBAC's Segregated Account blijven alle herverzekeraars hun oorspronkelijke verbintenissen nakomen.

Waardevermindering op tegenpartijrisico – kwaliteit van de activa

In 2016 was er een sterke daling van de activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan (-468 miljoen EUR), tot 1 064 miljoen EUR op 31 december 2016, en namen ook de specifieke waardeverminderingen met -235 miljoen EUR af, tot 321 miljoen EUR.

Deze forse daling van de activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan en van de specifieke waardeverminderingen valt vooral te verklaren door de verkoop van de effecten op Heta Asset Resolution AG tijdens het tweede halfjaar van 2016.

De herstructurering van verschillende uitstaande activa met een waardevermindering maakte bovendien de terugname mogelijk van de waardeverminderingen op deze posities.

Hierdoor bedroeg de dekkingsratio 30,2 % op 31 december 2016.

Naast de specifieke waardeverminderingen beschikt Dexia over (statistische en sectorale) collectieve voorzieningen voor een totaal bedrag dat op 31 december 2016 uitkwam op 416 miljoen EUR, tegen 422 miljoen EUR op 31 december 2015.

KWALITEIT VAN DE ACTIVA		
(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	1 532	1 064
Specifieke waardeverminderingen	556	321
Dekkingsratio ⁽¹⁾	36,3 %	30,2 %
Collectieve voorzieningen	422	416

⁽¹⁾ Verhouding tussen de specifieke waardeverminderingen en de activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan

Om de opvolging en de vergelijking tussen de verschillende Europese banken te vergemakkelijken, heeft de *European Banking Authority (EBA)* de definities van *Non-Performing Exposure (NPE)*, alsook de praktijken betreffende *Forbearance* geharmoniseerd.

De *Non-Performing Exposure* omvat de uitstaande bedragen waarvoor al meer dan 90 dagen een wanbetaling geldt of waarvoor de Groep ervan uitgaat dat de tegenpartij niet over de mogelijkheden beschikt om deze terug te betalen zonder activering van de waarborgen. De groep Dexia heeft de blootstellingen die aan deze door de EBA gepreciseerde definitie voldoen, geïdentificeerd. Op 31 december 2016 was het uitstaande bedrag van de *Non-Performing Exposure* 2,4 miljard EUR, wat overeenstemt met 111 tegenpartijen.

Forbearance wordt gedefinieerd als alle faciliteiten toegekend door de banken aan tegenpartijen die financiële moeilijkheden kennen of gaan kennen wat betreft de aflossing van hun schulden (het betreft faciliteiten die de banken buiten deze omstandigheden niet zouden toekennen). *Forbearance* kan toegepast worden op zowel performante als niet-performante schuldvorderingen. Op 31 december 2016 waren 53 tegenpartijen als *forborne* beschouwd, voor een totaal bedrag van 1 miljard EUR.

Marktrisico

Meting van het risico

De beoordeling van de marktrisico's binnen de groep Dexia steunt hoofdzakelijk op de combinatie van twee meetindicatoren, die aanleiding geven tot het gebruik van limieten.

- De *Value at Risk (VaR)* meet het verwachte potentiële verlies binnen een betrouwbaarheidsinterval van 99 % over een termijn van tien dagen. Dexia past verschillende VaR-benaderingen toe om het marktrisico te meten in de diverse activiteiten en portefeuilles:

- Het directionele renterisico en het wisselrisico worden gemeten via een parametrische VaR, waarvan de methodologie gebaseerd is op een hypothetische normale verdeling van de rendementen van de risicofactoren;

- Het risico verbonden aan de evolutie van de credit spreads, dat overeenstemt met het specifieke renterisico, en de andere risico's in de tradingportefeuille worden gemeten aan de hand van een historische VaR-benadering, waarvan de verdeling tot stand komt door de toepassing van de historische scenario's van de betrokken risicofactoren van de bestaande portefeuille.

- Per type van activiteit worden limieten gehanteerd in termen van posities, vervaldagen, markten en toegestane producten. Ze zorgen voor samenhang tussen de algemene risicolimieten en de door *front office* gebruikte operationele drempels.

Het risicobeheer wordt vervolledigd door *stress tests*, waarin gebeurtenissen worden opgenomen die buiten het waarschijnlijkheidskader vallen van de technieken voor het meten van de VaR. Deze verschillende mogelijke scenario's van achteruitgang worden geregeld herzien en geactualiseerd. De geconsolideerde resultaten van de stress tests en de overeenkomstige analyse worden elk kwartaal voorgelegd aan het Market Risk Committee.

Blootstelling aan het marktrisico

De tradingportefeuille van Dexia bestaat uit twee activiteitsgroepen:

- verrichtingen opgestart als gevolg van de handel in financiële instrumenten voor de datum van geordende resolutie van de Groep, voor het merendeel gedekt in *back-to-back* ;
- verrichtingen met het oog op het indekken van risico's die voortkomen van desinvesteringen of activaverkopen in het kader van het geordende resolutieplan.

De belangrijkste risicofactoren van de tradingportefeuille zijn:

- het renterisico, in het bijzonder op de eurozone en de dollarzone,
- het basisrisico van de valutawaps (*cross currency basis swap*),
- het basisrisico BOR-OIS.

De waarde-aanpassingen (CVA, DVA, FVA) en de variatie ervan zijn niet opgenomen in het model van de VaR, maar in de stress-scenario's.

Value at Risk (VaR)

De VaR van de marktactiviteiten van de tradingportefeuilles wordt voorgesteld in de onderstaande tabel. Eind december 2016 bedroeg het totale VaR-verbruik 8,2 miljoen EUR, tegen 13,7 miljoen EUR eind 2015.

VALUE AT RISK VAN DE MARKTACTIVITEITEN VAN DE TRADINGPORTEFEUILLES								
(in miljoen EUR)								
VaR (10 dagen, 99 %)	2015				2016			
	Rente en wissel (Banking en Trading)	Spread (Trading)	Andere risico's	Totaal	Rente en wissel (Banking en Trading)	Spread (Trading)	Andere risico's	Totaal
Gemiddelde	9,6	4,6	0,2	14,4	6	2,8	0,2	9
Einde periode	10,3	3,1	0,2	13,7	4	4,1	0,2	8,2
Maximum	11,6	5,5	0,3	17	10,4	4,1	0,2	14
Minimum	6,9	3	0,2	12,4	2,4	2,3	0,2	15,1

Gevoeligheid van de portefeuilles ingedeeld bij activa beschikbaar voor verkoop (Available for sale) aan de evolutie van de credit spreads

De gevoeligheid van de AFS-reserve van de portefeuilles ingedeeld bij "Activa beschikbaar voor verkoop" aan een verhoging van de credit spreads, wordt aandachtig gevolgd. Eind 2016 bedroeg deze gevoeligheid -13 miljoen EUR bij een verhoging van de credit spreads met één basispunt. De AFS-gevoeligheid daalde met 5 miljoen EUR als gevolg van de herindeling eind 2016 van 1,5 miljard EUR soevereine effecten naar de categorie "Financiële activa aangehouden tot einde looptijd".

De gevoeligheid voor de renteschommelingen is heel beperkt, vermits het renterisico is ingedekt.

Meting van het wisselrisico

Het directiecomité beslist over het beleid voor het dekken van het wisselrisico dat voortvloeit uit het bestaan van activa, passiva, opbrengsten en kosten in valuta's. Ook de volgende elementen worden geregeld opgevolgd:

- De structurele risico's van de financiering van participaties in vreemde munten;
- De elementen die de volatiliteit van de solvabiliteitsratio's van de Groep of van haar dochterondernemingen en bijkantoren kunnen verhogen.

Structurele valutaposities worden door strikte limieten omkaderd. Buiten deze limieten worden de posities systematisch ingedekt.

Aanpak van het liquiditeitsrisico

Beleid van Dexia in verband met het beheer van het liquiditeitsrisico

Het hoofddoel van Dexia is het beheren van het liquiditeitsrisico in euro en vreemde munten van de Groep, alsook het sturen van de kost van de opgehaalde financiering om de volatiliteit van het resultaat van de Groep zo klein mogelijk te houden.

Het proces voor het beheer van de liquiditeit heeft als doel het optimaliseren van de dekking van de financieringsbehoeften van de Groep, rekening houdend met de beperkingen waaraan ze wordt blootgesteld. Die behoeften worden op een omzichtige manier beoordeeld, door rekening te houden met de bestaande en de binnen- en buitenbalans geprojecteerde transacties.

De liquiditeitsreserves van de Groep zijn samengesteld uit activa die bij de centrale banken waartoe Dexia toegang heeft, in pand kunnen worden gegeven.

Om de liquiditeitssituatie van de Groep te beheren, volgt het directiecomité geregeld de voorwaarden van de financieringstransacties in de marktsegmenten waar Dexia actief is. Het vergewist zich ook van de correcte uitvoering van de ingestelde financieringsprogramma's. Daartoe werden enkele kanalen opgericht die op regelmatige basis specifieke informatie verstrekken:

- Een dagelijkse en wekelijkse reporting voor de leden van het directiecomité, de waarborgverlenende Staten-aandeelhouders en de toezichthouders. Deze informatie wordt gedeeld door alle interveniënten in het liquiditeitsbeheer van de groep Dexia, waaronder de teams van de divisie Finance en Risk die belast zijn met deze problematiek, en de divisie Funding and Markets;

Transformatierisico

Het beheersbeleid van Dexia inzake het ALM-risico heeft als doel het liquiditeitsrisico zo laag mogelijk te houden en de blootstelling aan het rente- en wisselrisico te beperken.

Aanpak van het rente- en wisselrisico

Meting van het renterisico

Het renterisico wordt gemeten aan de hand van gevoelheden. De risicogevoeligheidsmetingen weerspiegelen de blootstelling van de balans aan een parallelle beweging van 1 % op de rentecurve. De gevoeligheid van de huidige nettowaarde van de gemeten posities in opgelopen interesten ten gevolge van een rentebeweging vormt de voornaamste indicator voor de risicometing en voor het vastleggen van de limieten en de opvolging van de risico's.

De globale en gedeeltelijke gevoelheden per tijdsinterval zijn de belangrijkste risicoindicatoren waarop de comités inzake risico's op het actief-passief, georganiseerd binnen het directiecomité, steunen om de risico's te beheren. Het structurele renterisico van de groep Dexia is voornamelijk te vinden bij de langetermijnrentevoeten in Europa en vloeit voort uit het onevenwicht tussen de activa en passiva van Dexia na dekking van het renterisico.

De gevoeligheid van de ALM op lange termijn bedroeg +8,8 miljoen EUR op 31 december 2016, tegen +2,2 miljoen EUR op 31 december 2015. Dit sluit aan bij de ALM-strategie, die de volatiliteit van de nettorentemarge wil beperken.

(in miljoen EUR)	2015	2016
Gevoeligheid	+ 2,2	+ 8,8
Limiet	+/-80	+/-80

- De maandelijkse verspreiding van een financieringsplan op 12 maanden onder de waarborgverlenende Staten-aandeelhouders, de centrale banken en de toezichhouders;
- Een tweemaandelijkse call met de toezichhouders en centrale banken (Europa, Frankrijk en België).

Meting van het liquiditeitsrisico

In 2015 heeft de Europese Centrale Bank (ECB) beslist om over Dexia een op maat gemaakt, pragmatisch en proportioneel prudentieel toezicht uit te oefenen. Dit werd in 2016 voortgezet.

Deze benadering maakt bijvoorbeeld een proportioneel toepassen van de toezichtsbevoegdheden mogelijk indien men geconfronteerd wordt met belemmeringen bij de naleving van de liquiditeitsratio's in het kader van de tenuitvoerlegging van de reglementering zoals voorzien door de CRR⁽¹⁾. Ze steunt in het bijzonder op een meer verregaande rapportering van de liquiditeitspositie, met wekelijkse liquiditeitsprognoses op 4 weken en maandelijkse financieringsplannen op 12 maanden, uitgevoerd op basis van een centraal scenario en stress-scenario's. Daarnaast deelt Dexia elke maand Liquidity Coverage Ratio (LCR)⁽²⁾ prognoses op 12 maanden mee. Het systeem voor de meting van het liquiditeitsrisico wordt ten slotte aangevuld met een grondige opvolging van de diversiteit van de financieringsbronnen en de concentratie van de thesaurie-uitgaven.

Op 31 december 2016 bedroeg de LCR van de groep Dexia 80%. Ondanks de aanzienlijke vooruitgang die de Groep heeft geboekt inzake de vermindering van haar liquiditeitsrisico, laten de kenmerken van Dexia sinds de aanvang van de resolutie niet toe om de naleving van bepaalde reglementaire ratio's te verzekeren over de looptijd van het door de Europese Commissie goedgekeurde resolutieplan.

Het proportionele gebruik van de toezichtsbevoegdheden door de ECB vereist onder meer dat de situatie van Dexia niet aanzienlijk verslechtert. Een herziening van deze benadering zou een aanzienlijk negatieve impact kunnen hebben op de bedrijfsvoering van Dexia (waaronder ook zijn statuut als kredietinstelling) en, bijgevolg, op zijn financiële toestand.

Operationeel risico en veiligheid van de informatiesystemen

Beleid van Dexia inzake beheer van het operationele risico en veiligheid van de informatiesystemen

Op het vlak van het operationele risico houdt het beleid van Dexia in dat de diverse risico's geregeld worden geïdentificeerd en gewaardeerd en dat corrigerende of verbeteringsmaatregelen worden genomen om de belangrijkste operationele risico's te verkleinen. Dat systeem wordt aangevuld met een preventiebeleid, onder meer op het vlak van de informatiebeveiliging, *business continuity* en, als dat noodzakelijk is, met de overheveling van bepaalde risico's door middel van verzekeringen.

(1) Verordening (EU) nr. 575/2013 inzake prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen.

(2) De LCR heeft als doel het meten van de dekking van de liquiditeitsbehoeften op 30 dagen, in een ongunstige omgeving met een volume van liquide activa. Hij kwam in de plaats van de Belgische en Franse reglementaire liquiditeitsratio's.

Risicometing en -beheer

Het beheer van het operationele risico wordt geïdentificeerd als een van de strategische pijlers van Dexia, in de context van zijn geordende resolutieplan.

De opvolging van dat risico gebeurt in het kader van de standaardbenadering binnen het reglementaire kader van Basel. Dit kader bepaalt dat informatie met betrekking tot het operationele risico wordt doorgegeven aan de verantwoordelijken voor de opvolging van dit risico, en dat de als 'kritiek' bestempelde taken worden opgevolgd.

Het kader voor het beheer van het operationele risico berust op de volgende elementen.

- Database met de operationele risico's: het systematisch verzamelen en monitoren van de operationele incidenten is een van de voornaamste vereisten van het Baselcomité. Conform zijn reglementaire verplichtingen heeft Dexia een systeem opgezet voor het identificeren van de operationele incidenten en het verzamelen van specifieke gegevens. Met de verkregen informatie kan het de kwaliteit van zijn internecontrolesysteem verbeteren.

De voorbije drie jaren komen bijna alle verliezen volgens de definitie van Basel voort van incidenten uit de categorie "Uitvoering, levering en beheer van de processen".

De andere categorieën ("Externe fraude" en "Uitval van IT-systemen of -infrastructuur") vertegenwoordigen 12 % van het totale aantal incidenten, maar minder dan 1 % van de totale verliezen.

De belangrijkste incidenten geven aanleiding tot corrigerende acties die door de directie-organen worden goedgekeurd.

- *Risk and Control Self-Assessment*: naast het tot stand brengen van een historiek van de verliezen worden ook de belangrijkste risico's waaraan Dexia is blootgesteld, jaarlijks in kaart gebracht. In alle entiteiten van de groep Dexia vinden Risk and Control Self-Assessment-oefeningen plaats, rekening houdend met de bestaande controles. Ze geven de directie een goed overzicht van de risicodomeinen in de diverse entiteiten en activiteiten. De algemene cartografie wordt aan het directiecomité voorgelegd. Desgevallend kunnen acties worden uitgewerkt om de risico's te beperken.

- Uitwerking en opvolging van actieplannen: er worden maatregelen genomen om de belangrijke incidenten, de ontoereikende controles of de geïdentificeerde grote risico's bij te sturen. Er gebeurt een geregelde opvolging door de functie operationeelrisicobeheer. Dankzij dit proces wordt het internecontrolesysteem voortdurend verbeterd en worden de voornaamste risico's mettertijd afdoende beperkt.

- *Key Risk Indicators (KRI)*: er werden KRI's ontwikkeld die het mogelijk maken om in het Operational Risk Committee de evolutie te volgen van de voornaamste risico's die werden geïdentificeerd bij het in kaart brengen van het operationele risico.

- Beveiliging van de informatie en business continuity: het beleid inzake de beveiliging van de informatie en de daarmee verbonden richtlijnen, normen en praktijken zijn bedoeld om de informatieactiva van Dexia te vrijwaren. Alle activiteiten kunnen in een veilige omgeving plaatsvinden. De metiers werken impactanalyses uit voor de vitale activiteiten ingeval zich een schadegeval of onderbreking voordoet. Ze tekenen herstelplannen uit en zorgen ervoor dat de plannen inzake business continuity ten minste eenmaal per jaar geactualiseerd worden. Op basis van een regelmatige reporting valideert het directiecomité de herstelstrategieën, de residuele risico's en de actieplannen om ze voortdurend te verbeteren.

Dexia maakt voor de berekening van het minimale reglementaire eigen vermogen verbonden aan het beheer van het operationele risico gebruik van de standaardbenadering zoals gedefinieerd in het regelgevend kader van Basel.

Beheer van het operationele risico in de resolutieperiode

In 2016 heeft de groep Dexia haar structuur en haar operationele processen verder aangepast aan haar opdracht van geordende resolutie. Deze overgangsfase kan aanleiding geven tot het ontstaan van operationele risico's, onder meer als gevolg van elementen zoals het vertrek van belangrijke personen of de wijziging van de verwerkingsprocessen als de operationele toepassingen moeten worden vervangen of gekopieerd. De voornaamste elementen van het eerder beschreven beheersysteem blijven in de loop van deze periode van toepassing. Met name wat betreft de auto-evaluatie van de risico's en de controles heeft Dexia zich tot taak gesteld het risico op onderbreking als gevolg van de hiervoor genoemde elementen in te schatten.

Stress tests

Dexia houdt stresstest oefeningen volgens een transversale en geïntegreerde benadering van het risicobeheersproces van de Groep, rekening houdend met het geordende resolutieplan. De stresstests zijn bedoeld om potentieel kwetsbare posities aan het licht te brengen en tegelijk, als zich een ongunstige situatie voordoet, een beeld te krijgen van de mogelijke toename van risicogewogen activa, de bijkomende liquiditeitsbehoeften of vereisten inzake het eigen vermogen.

In 2016 voerde Dexia een reeks stresstests uit (gevoelighedsanalyse, analyse volgens scenario). Daarvoor werden macro-economische scenario's met crisissimulaties uitgewerkt. Ter illustratie, de mogelijke gevolgen van het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie en deze verbonden aan een stress op de Italiaanse banken werden ingeschat, intern goedgekeurd en meegedeeld aan de toezichthouders. In lijn met de eisen van Capital Adequacy Assessment worden deze stress tests uitgevoerd binnen hetzelfde operationele kader als dat van het Pijler 2-proces: zoals door de regelgeving geëist, draaien ze rond de ICAAP- en ILAAP-processen. Naast geregelde stresstests m.b.t. de markt- en de liquiditeitsrisico's die beantwoorden aan de reglementaire vereisten, heeft Dexia ook stresstests uitgevoerd op het merendeel van zijn kredietportefeuilles, onder meer in het kader van Pijler 1 van het regelgevend kader van Basel. Daarbij worden de kredietposities die worden gedekt door interne-ratingsystemen onderworpen aan gevoeligheidstests en aan scenario's waarin de macro-economische variabelen verslechteren.

Geschillen

Zoals vele financiële instellingen is Dexia betrokken bij een aantal onderzoeksprocedures op regelgevend vlak en is het verweerder in een aantal geschillen, waaronder zogenaamde groepsvorderingen (class actions) in de Verenigde Staten en Israël. Anderzijds hebben de inkrimping van de perimeter van Dexia, alsook bepaalde maatregelen genomen in het kader van het geordende resolutieplan van de Groep vragen doen rijzen in hoofde van bepaalde belanghebbenden of tegenpar-

tijen van Dexia. Deze geschillen worden hieronder vermeld. Behalve indien anders vermeld, is de stand van zaken van die hierna samengevatte geschillen en onderzoeksprocedures gebaseerd op de toestand per 31 december 2016 en gestoeld op de informatie die op die datum binnen Dexia beschikbaar was.

Andere geschillen en reglementaire onderzoeksprocedures waarbij een entiteit van de Groep verwerende of betrokken partij is, zouden, op basis van de informatie waarover Dexia op die datum beschikte, geen aanzienlijke impact mogen hebben op de financiële situatie van de Groep of het is nog te vroeg om op correcte wijze te bepalen of ze al dan niet een aanzienlijke impact kunnen hebben.

De gevolgen van de belangrijkste geschillen en onderzoeksprocedures die mogelijk een aanzienlijke impact kunnen hebben op de financiële situatie, de resultaten of de activiteiten van de Groep, zijn weerspiegeld in de geconsolideerde financiële staten van de Groep. Deze gevolgen werden door Dexia ingeschat op basis van de informatie waarover het op voormelde datum beschikte. Afhankelijk van de voorwaarden van de verzekeringspolissen inzake de beroepsaansprakelijkheid en de bestuurdersaansprakelijkheid die Dexia heeft afgesloten, zouden de schadelijke financiële gevolgen van alle of bepaalde geschillen en onderzoeksprocedures geheel of gedeeltelijk gedekt kunnen zijn door dergelijke verzekeringspolissen. Onder voorbehoud van de aanvaarding van die risico's door de betrokken verzekeraars zouden ze dan ook gecompenseerd kunnen worden met betalingen die Dexia in verband daarmee eventueel ontvangt.

Daarenboven heeft de Groep voorzieningen aangelegd met betrekking tot bepaalde van deze risico's. Rekening houdend met de aard van deze procedures kan de indicatie of er, in verband met deze procedures of het onderwerp ervan, al dan niet voorzieningen werden aangelegd en, in voorkomend geval, voor welke bedragen, de juridische positie van Dexia of de verdediging die verband houdt met de juridische acties en eventueel eraan verbonden procedures, ernstig schaden.

Dexia Nederland BV

Algemene achtergrond

De moeilijkheden met betrekking tot de effectenleaseproducten van de voormalige Bank Labouchère (thans Dexia Nederland B.V., hierna DNL) werden eind 2001 duidelijk tijdens de snelle en scherpe daling van de koersen op de Beurs van Amsterdam. De waarde van de effecten die als onderpand fungeerden voor de destijds door de bank aan haar klanten verstrekte leningen, bleek in een groot aantal contracten ontoereikend te zijn. Dit leidde in hoofde van de klanten tot een restschuld in plaats van de meerwaarde waarop aanvankelijk gehoopt werd.

De Nederlandse dochter van Dexia, DNL, is dan ook nog steeds verwickeld in talrijke rechtszaken die werden aangespannen door klanten die effectenleaseovereenkomsten hadden gesloten. DNL probeert al vele jaren, gezien de evolutie in de rechtspraak met betrekking tot bepaalde aspecten van deze dossiers, om aan de klanten een minnelijke schikking voor te stellen (los van de algemene oplossing die in april 2005 was voorgesteld in het kader van een bemiddelingsproces op nationale schaal door de voormalige voorzitter van de Nederlandse Nationale Bank, Wim Duisenberg, en waar de klanten zich konden bij aansluiten).

In de loop der jaren heeft DNL de lopende rechtszaken en geschillen met de meeste van haar klanten afgewikkeld. Eind 2016 zijn er nog een aantal klanten (ongeveer 14 000) die zich blijven verzetten tegen de vergoedingsregeling, voortvloeiend uit de rechtspraak van het Hof Amsterdam en de Hoge Raad. Verschillende twistpunten werden door hen voorgesteld aan de rechtbanken, zoals over vermeende beleggings-technische gebreken, het doel van de beleggingen, de rol van tussenpersonen, de aanvangstermijn van de wettelijke rente, de datum van 'kennis' van het contract door een echtgenoot en de impact ervan op de verjaring van de vernietigingstermijn in procedures met betrekking tot de toestemming van de echtgenoot, vergoedingen voor vroegtijdige beëindiging, oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten en de stuitende werking van de collectieve vordering van de stichting Eegalease.

De beslissingen van het Hof van Beroep van Amsterdam en de bevestiging ervan door de Hoge Raad liggen aan de basis van de pogingen van DNL om minnelijke schikkingen te treffen. DNL heeft in een aantal zaken met betrekking tot de zorgplicht van de bank ten aanzien van haar klanten bij het aangaan van de overeenkomst (zie hierna), een verklaring voor recht gevraagd waarbij bevestiging wordt gevraagd dat DNL haar verplichtingen is nagekomen en dat de klant niet langer een vordering heeft ten aanzien van DNL. In een aantal gevallen werd de verklaring toegestaan.

Overzicht van de geschillen

Zorgplichtzaken

Zoals in de vorige jaarverslagen van Dexia al werd aangegeven, heeft de Hoge Raad der Nederlanden op 5 juni 2009 een belangrijke uitspraak gedaan over de effectenleaseovereenkomsten. Verscheidene beschuldigingen werden afgewezen, waaronder de verwijten inzake dwaling, misleidende reclame, misbruik van omstandigheden en de toepasselijkheid van de Nederlandse Wet op het Consumentenkrediet. De Hoge Raad was wel van oordeel dat een bijzondere zorgplicht in acht had moeten worden genomen door de uitlener bij het aangaan van een effectenleaseovereenkomst. De Hoge Raad heeft daarbij een onderscheid gemaakt tussen twee categorieën van klanten: klanten voor wie de aangegane overeenkomst een aanvaardbare financiële last vormde en klanten voor wie de overeenkomst een onverantwoord zware financiële last vormde.

In die context, en zoals reeds werd aangehaald in de vorige jaarverslagen van Dexia, formuleerde het Hof van Beroep van Amsterdam op 1 december 2009 vier gedetailleerde arresten waarin nader werd bepaald hoe het onderscheid dat de Hoge Raad tussen de twee categorieën van klanten had gemaakt, moest worden toegepast. Klanten die stellen dat ze geconfronteerd werden met een onverantwoord zware financiële last, hebben de verplichting daarvan het bewijs te leveren. Bovendien oordeelde het Hof van Beroep van Amsterdam dat de winsten uit eerdere effectenleaseproducten in aanmerking moeten worden genomen bij de berekening van de geleden schade en dat de te betalen wettelijke rente berekend moet worden vanaf de datum van de beëindiging van het contract. Kort na de arresten van het Hof van Beroep van Amsterdam hebben twee voormalige klanten tegen twee van die arresten cassatieberoep aangetekend.

Op 29 april 2011 bevestigde de Hoge Raad eveneens dat als een klant winst had geboekt met effectenleaseovereenkomsten, die winst, indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan, het verlies moest compenseren dat werd geleden op verlieslatende overeenkomsten.

Op 2 september 2016 deed de Hoge Raad een uitspraak in een aantal geschillen die betrekking hebben op de rol van tussenpersonen bij de verkoop van aandelenleaseproducten. Deze principiële beslissing zou de eisers de mogelijkheid kunnen bieden om een hogere vergoeding te vragen dan door de huidige rechtspraak wordt vastgesteld, ingeval zij deze aandelenleaseproducten via een tussenpersoon gekocht zouden hebben en deze tussenpersoon een aantal diligenceverplichtingen niet zou hebben nageleefd. De financiële gevolgen voor DNL zullen afhangen van het vermogen van de individuele eisers om voor de rechtbank aan te tonen dat deze verplichtingen niet werden nagekomen en van de vraag of DNL daar weet van had. In een aantal gevallen zouden deze klachten, geformuleerd op basis van de principes die de Hoge Raad der Nederlanden heeft vastgelegd, bovendien kunnen verjaard zijn.

Nog in 2016 heeft de Hoge Raad verschillende uitspraken gedaan in het voordeel van DNL, met betrekking tot, inter alia, (i) de elementen die in rekening dienen te worden gebracht bij de bepaling of het financiële risico voor de klant aanvaardbaar dan wel onaanvaardbaar was, en (ii) de vermeende beleggings-technische tekortkomingen. De aantijgingen van de eisers werden verworpen.

Begin 2017 heeft de Hoge Raad een beslissing genomen omtrent de (technische) wijze waarop de impact van contracten die met een positief resultaat zijn geëindigd, dient te worden geïmputeerd op contracten waaronder klanten een verlies hebben geleden.

Toestemming van de echtgeno(o)t(e)

De vraag met betrekking tot de "toestemming van de echtgeno(o)t(e)" bij het aangaan van de betwiste overeenkomsten, die door een aantal eisers in het kader van deze geschillen wordt aangehaald, werd eveneens opgeworpen. De Hoge Raad der Nederlanden was op 28 maart 2008 van oordeel dat de schriftelijke toestemming van de echtgeno(o)t(e) (of geregistreerde partner) noodzakelijk is om een effectenleaseovereenkomst aan te gaan. Indien er geen toestemming is, is de echtgeno(o)t(e) gerechtigd de overeenkomst te vernietigen, als gevolg waarvan alle betalingen onder de overeenkomst moeten worden teruggestort en elke schuld ten opzichte van DNL voortvloeiend uit het contract, uitdooft. Bij arrest van 28 januari 2011 bevestigde de Hoge Raad dat de echtgeno(o)t(e) of partner de overeenkomst moet vernietigen binnen de drie jaar nadat hij (zij) kennis heeft genomen van het bestaan ervan. Er blijft evenwel controverse bestaan met betrekking tot de aard van het bewijs dat vereist is om de kennis van de echtgeno(o)t(e) aan te tonen. Op 27 februari 2012 oordeelde de Hoge Raad in een arrest dat de kennis van het contract kan worden vermoed indien er betalingen in het kader van dat contract gebeuren vanaf een gemeenschappelijke rekening van de echtgenoten of partners. De Hoge Raad oordeelde echter ook dat echtgenoten of partners nog altijd het recht hebben om voor de rechtbank (te trachten) te bewijzen dat ze geen weet hebben van het bestaan van een dergelijk contract.

Wat de verjaringswet betreft, besliste de Hoge Raad der Nederlanden op 9 oktober 2015, als antwoord op een prejudiciële vraag, dat het instellen van een collectieve rechtsovereenkomst aanleiding geeft tot de stuiting van de verjaringstermijn voor individuele verzoeken tot vernietiging die verband houden met die collectieve vordering. De Hoge Raad besliste tevens dat, met het oog op de onderbreking van deze verjaringstermijn, het indienen van een buitengerechtelijk verzoek tot vernietiging volstaat als dat tijdig verzonden wordt; het is

niet nodig om een proces aan te spannen. In 2016 verwierp een Hof van Beroep de verdere argumenten van DNL en paste de beslissing van de Hoge Raad daar strikt op toe.

Aantal rechtszaken

Op 31 december 2016 was DNL nog altijd betrokken in ongeveer 1 800 burgerlijke rechtszaken (tegen 1 550 eind 2015). De stijging is vooral het gevolg van de processen die werden aangespannen op basis van de voornoemde beslissing van de Hoge Raad van 9 oktober 2015 met betrekking tot de toestemming van de echtgeno(o)t(e).

Ondanks de voorafgaande ontwikkelingen kan Dexia redelijkerwijze nog geen voorspellingen doen in verband met de duur of het resultaat van de resterende rechtszaken, noch met betrekking tot de mogelijke financiële gevolgen ervan.

Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid)

Eind 2016 waren er nog 11 zaken met betrekking tot effectenlease in behandeling bij het Kifid, het Nederlands instituut dat gelast is met de behandeling van klachten met betrekking tot financiële diensten. Deze betreffen vooral zorgplichtzaken.

Financial Security Assurance

Financial Security Assurance Holdings Ltd (thans Assured Guaranty Municipal Holdings Inc. en hierna "FSA Holdings" genoemd) en haar dochteronderneming, Financial Security Assurance Inc. (thans Assured Guaranty Municipal Corp., hierna "AGM" genoemd), voormalige dochterondernemingen van de groep Dexia, alsook tal van andere banken, verzekeringsmaatschappijen en makelaarsvennootschappen, waren in de Verenigde Staten het voorwerp van onderzoek door de Mededingingsdienst van het Amerikaanse ministerie van Justitie (DoJ), de Amerikaanse belastingadministratie en/of de SEC (Securities and Exchange Commission) omdat ze niet zouden hebben voldaan aan de wetten en reglementen inzake aanbestedingen en de uitvoering van bepaalde transacties met lokale openbare besturen, waaronder de commercialisering van gewaarborgde investeringscontracten (Guaranteed Investment Contracts – GIC⁽¹⁾), die werden gesloten met emittenten van gemeenteobligaties. In een aantal Amerikaanse staten lopen parallel soortgelijke onderzoeken.

Naast de hiervoor toegelichte onderzoeken door de regering waren een groot aantal banken, verzekeringsmaatschappijen en makelaarsvennootschappen, waaronder in bepaalde gevallen FSA Holdings, Dexia en/of AGM, voor de burgerlijke rechtbanken gedagvaard in verband met bepaalde dossiers die verband houden met GIC's en met andere transacties die werden afgesloten met lokale openbare besturen. Deze burgerlijke rechtszaken werden gebaseerd op vermeende tekortkomingen ten aanzien van de antitrustwetgeving en andere wetten en reglementen. Zo goed als al deze lopende burgerlijke rechtszaken werden samengevoegd met het oog op prejudgment voor het US District Court voor het zuidelijke district van New York.

(1) De gewaarborgde beleggingscontracten (GIC's) die het voorwerp vormen van die onderzoeken en dagvaardingen, werden uitgegeven door dochterondernemingen van FSA Holdings in ruil voor middelen die door Amerikaanse gemeenten werden belegd, of ten voordele van emittenten van effectiseringsinstrumenten. De GIC's, waarvan de looptijd en de terugbetalingsvoorwaarden variëren, geven de houders ervan recht op een (vaste of variabele) gewaarborgde interest, alsook op de terugbetaling van de hoofdsom. De terugbetaling van de hoofdsom en de interest van de GIC's werd gewaarborgd door AGM en blijft dat ook na de overname van die onderneming door Assured Guaranty Ltd.

Naast zijn onmiddellijke blootstelling als verweerder in enkele van bovenvermelde procedures heeft Dexia, in het kader van de verkoop van FSA Holdings en AGM aan Assured Guaranty Ltd, de Financial Products-activiteit behouden en ging het ermee akkoord om AGM en Assured Guaranty Ltd schadeloos te stellen voor alle verliezen die met deze activiteit verbonden zijn en die deze vennootschappen zouden lijden als gevolg van de hiervoor beschreven onderzoeken en rechtszaken.

De SEC stelde een einde aan haar onderzoek met betrekking tot FSA Holdings en besloot dat er geen elementen zijn die haar toelaten om haar onderzoek betreffende FSA Holdings voort te zetten.

Parallel daarmee had het ministerie van Justitie (DoJ) in 2010 Steven Goldberg, een voormalige werknemer van AGM, samen met twee van diens voormalige collega's bij zijn vorige werkgever in beschuldiging gesteld in verband met prijsafspraken. Het ministerie van Justitie heeft, in het kader van de inbeschuldigingstelling van de heer Goldberg, AGM noch enige andere entiteit van de groep Dexia in beschuldiging gesteld. Nadat de heer Goldberg door de rechter in eerste aanleg schuldig werd bevonden aan fraude, werd hij vrijgelaten toen het Amerikaanse Hof van beroep de veroordeling op definitieve wijze vernietigde.

In de loop van 2016 vond Dexia een oplossing voor vrijwel alle burgerlijke rechtszaken tegen FSA Holdings, AGM of entiteiten van Dexia. Er werden schikkingen getroffen met de betrokken eisers. Eén burgerlijke rechtszaak is nog onbeslist. De voornaamste groepsvordering werd in 2016 eveneens beëindigd. Daarin waren geen entiteiten van Dexia of FSA betrokken als verweerders.

Ondanks de voornoemde ontwikkelingen kan Dexia redelijkerwijze geen voorspellingen doen in verband met de duur of het resultaat van de lopende onderzoeken en rechtszaken, noch met betrekking tot de mogelijke financiële gevolgen ervan.

Dexia Crediop

Tegen Dexia Crediop werden net als tegen andere Italiaanse bankinstellingen een aantal rechtszaken aanhangig gemaakt in Italië en het Verenigd Koninkrijk, die verband houden met (i) dekkingsverrichtingen (waarbij ook derivateninstrumenten werden afgesloten, zoals swaps) gesloten in het kader van schuldherschikkingen en/of financieringstransacties met een dozijn Italiaanse steden, provincies of regio's, alsook met (ii) niet-dekkingsgerelateerde verrichtingen.

In verband met de dekkingsverrichtingen

In december 2010 spande de regio Lazio een burgerlijke rechtszaak aan voor de burgerlijke rechtbank van Rome. Oorspronkelijk werden 11 banken gedagvaard. De regio Lazio eiste de betaling, door de banken, van een bedrag dat overeenstemde met de aangevoerde verborgen kosten van de swapverrichtingen die waren uitgevoerd (ongeveer 8,5 miljoen EUR wat Dexia Crediop betreft). Als gevolg van de weigering van de regio om Dexia Crediop een exemplaar te bezorgen van de schikkingen die de regio had getroffen met andere banken die in dezelfde burgerlijke rechtszaak betrokken waren, verkreeg Dexia Crediop op 22 maart 2016 dat de administratieve rechtbank van Lazio de regio bij vonnis verplichtte om Dexia Crediop de genoemde schikkingen te bezorgen.

In juli 2015 had Dexia Crediop ook een vraag inzake rechtsbevoegdheid ingediend bij het Italiaanse Hof van Cassatie, om een verklaring af te dwingen dat de Engelse rechtbanken bevoegd zijn voor het beslechten van de geschillen. Op 19 januari 2017 verklaarde het Hof van Cassatie dat de burgerlijke rechtbank van Rome bevoegd is om te beslissen over de vordering inzake pre-contractuele aansprakelijkheid van de regio.

Op 17 juni 2016 sprak de *High Court* of London een vonnis uit in het voordeel van Dexia Crediop in de burgerlijke rechtszaak met de provincie Milaan. De *High Court* bevestigde dat de swapovereenkomsten wettelijk geldig en bindend zijn ab origine en veroordeelde Milaan tot de betaling van de proceskosten van Dexia Crediop.

Op 10 november 2016 sprak de *High Court* of London een tweede vonnis uit in de Prato-zaak over de kwesties waarover nog geen beslissing was genomen in het eerste vonnis van 25 juni 2015, waarin de High Court had verklaard dat de swapovereenkomsten met Prato nietig zijn omdat ze in strijd zijn met de *Italiaanse Testo Unico Finanza* ("TUF") inzake huis-aan-huisverkoop. In het tweede vonnis verklaarde de High Court dat de swapovereenkomsten eveneens nietig zijn om twee bijkomende redenen: (i) het feit dat niet uitdrukkelijk rekening is gehouden met de herroepingsperiode bepaald in de sectie van TUF over technieken van marketing op afstand en (ii) het feit dat niet is voldaan aan enkele andere bepalingen van TUF en van Consob Verordening nr. 1152 uit 1998 die andere eisen vermeldt waaraan de overeenkomsten hadden moeten voldoen. Er werd beroep aangetekend en de zaak komt normaal voor in de eerste helft van 2017.

De strafzaak voor de strafrechtbank van Prato is aan de gang. Op 30 januari 2017 hield de openbare aanklager zijn slotpleidooi waarin hij eiste om Dexia Crediop en zijn werknemer te veroordelen wegens vermeende fraude. Verdere hoorzittingen vinden normaal plaats in de eerste helft van 2017.

Op 21 december 2016 verwierp de High Court of London de bevoegdheidsbetwisting van de provincie Brescia tegen de vordering die Dexia Crediop op 21 april 2016 had ingesteld, en veroordeelde Brescia tot betaling van de proceskosten van Dexia Crediop. De *High Court* bevestigde ook de juridische kalender van de burgerlijke rechtszaak.

Op 18 maart 2016 spande Brescia voor de burgerlijke rechtbank van Rome een andere rechtszaak aan met betrekking tot de adviesovereenkomst met Dexia Crediop. Dit proces is eveneens aan de gang.

Op 11 januari 2017 verklaarde de burgerlijke rechtbank van Messina dat zij niet bevoegd is met betrekking tot de vordering ingesteld door de stad Messina, daarbij verwijzend naar de beslissing van het Italiaanse Hof van Cassatie van 23 oktober 2014, waarin het Hof van Cassatie de bevoegdheid van de Italiaanse rechtbanken afwees ten gunste van de Engelse rechtbanken, zoals ook al beslist was door de administratieve rechtbank van Sicilië op 10 juli 2015. De door Messina ingestelde vordering werd dan ook afgewezen.

De openbare aanklager van de strafrechtbank van Messina heeft tot op heden geen verdere stappen ondernomen in zijn strafonderzoek wegens vermeende fraude.

In verband met de niet-dekkingsgerelateerde verrichtingen

Op 5 april 2016 werd Dexia Crediop voor de burgerlijke rechtbank van Rome gedagvaard door PICFIC (*Provincia Italiana della Congregazione dei Figli dell'Immacolata Concezione*), momenteel onder buitengewone bewindvoering, om een ver-

klaring af te dwingen dat de overdrachten van vorderingen die in 2012 met Dexia Crediop waren aangegaan, nietig zijn (terugvordering). De rechtszaak is aan de gang.

De rechtszaak die Dexia Crediop heeft aangespannen om de betaling te bekomen van een deel van de overgedragen vorderingen die nog steeds niet betaald zijn, is eveneens nog hangende voor het hof van beroep.

Dexia Crediop is betrokken in een geschil met betrekking tot *Instituto per il Credito Sportivo* ("ICS"). Dexia Crediop is, samen met andere financiële instellingen, aandeelhouder van ICS. De buitengewone bewindvoerders van ICS betwisten de aard van de ontvangen subsidies, die als kapitaal werden geherkwalificeerd. De deelnemingen en de uitkering van dividenden sedert 2005 werden gecontesteerd in burgerlijke en administratieve procedures, ten gevolge van beslissingen waarbij de statuten van ICS en de beslissing tot uitkering van dividenden werden vernietigd. In september 2015 verwierp de Raad van State het beroep van Dexia Crediop en de andere aandeelhouders van ICS, door het vonnis van de administratieve rechtbank van Lazio en de nietigverklaring van de statuten van 2005, te bevestigen. Er werd inter alia gesteld dat de beslissingen over de uitkering van dividenden onder de bevoegdheid vallen van de burgerlijke rechtbanken. Dexia Crediop heeft beslist om niet in beroep te gaan tegen de beslissing. De procedure voor de burgerlijke rechtbank met betrekking tot de uitkering van dividenden en de nieuwe statuten van ICS is hangende.

Op 18 juli 2016 werd Dexia Crediop voor de burgerlijke rechtbank van Rome gedaagd door LIRI (*Livorno Reti e Impianti S.p.A.*), momenteel in vrijwillige afwikkeling, in verband met een leenovereenkomst die in 2003 werd gesloten met Dexia Crediop en een andere bank (elk 50 %). LIRI betwist de lening door, inter alia, te stellen dat ze een afgeleide overeenkomst met verborgen kosten omvat. De rechtszaak is aan de gang.

Op dit ogenblik is Dexia Crediop niet in staat een redelijke voorspelling te doen over de duur en het resultaat van die geschillen, noch over de eventuele financiële gevolgen ervan.

Geschillen met betrekking tot de gestructureerde kredieten

Dexia Crédit Local (DCL) is betrokken bij een aantal geschillen met lokale besturen waaraan gestructureerde kredieten werden toegekend. Op 31 december 2016 hadden in totaal 51 klanten DCL gedagvaard in verband met de gestructureerde kredieten (tegen 147 klanten eind 2015), waarvan er 37 betrekking hebben op gestructureerde kredieten aangehouden door de Société Française de Financement Local (SFIL), holdingmaatschappij van de Caisse Française de Financement Local (CAFFIL), 11 op gestructureerde kredieten aangehouden door DCL en waarvan er 3 betrekking hebben op beide entiteiten. Ter herinnering, DCL heeft geen enkele verklaring noch garantie gegeven inzake de kredieten van CAFFIL op het moment van de verkoop van SFIL in januari 2013. Niettemin blijft DCL, als wettelijk vertegenwoordiger van CAFFIL tot op het ogenblik van de verkoop, aansprakelijk voor schadevergoedingen toegekend aan een ontlener enkel in geval van het niet respecteren van wettelijke verplichtingen verbonden aan de commercialisering door DCL van deze gestructureerde kredieten aangehouden door CAFFIL op het ogenblik van haar verkoop.

Het steunfonds opgericht door artikel 92-I van de Financiënwet uit 2014 ten gunste van lokale besturen trad tijdens het vierde kwartaal van 2015 in werking en liep af in septem-

ber 2016. Met de hulp van dit steunfonds, samen met het specifieke steunfonds voor openbare ziekenhuizen, konden een groot aantal geschillen voorgoed via een schikking worden afgesloten.

Voor de hangende geschillen werden door het Hof van Beroep van Versailles op 21 september 2016 vier belangrijke beslissingen genomen. Daarin verwierp het Hof de eisen van de vier ontleners en erkende het de geldigheid van de contracten, de geldigheid van de verplichtingen van de ontleners en het feit dat DCL zijn informatieplicht is nagekomen. Aangezien deze beslissingen werden uitgesproken door een speciale kamer van het Hof van beroep, worden ze beschouwd als "princiële beslissingen" die niet gemakkelijk betwist kunnen worden.

Dexia Kommunalbank Deutschland (DKD), een dochteronderneming van DCL, werd eveneens gedagvaard in het kader van een beperkt aantal geschillen met betrekking tot gestructureerde kredieten. In enkele van deze rechtszaken werden in 2016 voor DKD in eerste aanleg gunstige vonnissen uitgesproken.

Ondanks de voornoemde ontwikkelingen kunnen DCL en DKD redelijkerwijze nog geen voorspellingen doen in verband met de duur of het resultaat van de lopende onderzoeken en rechtszaken, noch met betrekking tot de mogelijke financiële gevolgen ervan.

Dexia Israël

In mei 2002 werd door een groep minderheidsaandeelhouders een groepsvordering (class action) ingesteld tegen onder meer Dexia Crédit Local (DCL) betreffende het verwerven van aandelen, aanvankelijk aangehouden door de Staat Israël en een aantal banken, bij de privatisering van Dexia Israël (DIL). Na jaren van procederen zijn de partijen op 14 december 2014 tot een akkoord gekomen over het beslechten van dit geschil, samen met een afgeleide vordering die in juli 2012 door dezelfde minderheidsaandeelhouders werd opgestart, en waarin de terugbetaling wordt geëist van de dividenden die door DIL ten onrechte aan DCL zouden zijn uitgekeerd. De Centrale arrondissementsrechtbank van Tel Aviv keurde op 13 mei 2015 het akkoord goed.

In december 2011 dienden individuele aandeelhouders een andere groepsvordering (class action) in tegen DCL, DIL en de Union of Local Authorities in Israël (ULAI). Deze vordering was onder meer gebaseerd op een vermeende tekortkoming bij het verwezenlijken van een gelijkshakeling van de rechten die verbonden zijn aan de aandelen van DIL. Op 7 oktober 2014 werd een nieuwe vordering ingesteld door bepaalde aandeelhouders (onder wie een van degenen die de groepsvordering van december 2011 hadden ingesteld), tegen DCL, de gedelegeerd bestuurder van DIL en 13 vroegere en huidige bestuurders van DIL. De eis hield verband met een vermeende boycot van lokale overheden door DIL bij de toekenning van leningen in de provincies Judea en Samaria.

Op 15 januari 2016 werd een schikking overeengekomen tussen de partijen in deze twee geschillen, waardoor de eisers konden afzien van hun vorderingen. In juni 2016 en januari 2017 keurde de rechtbank van Tel Aviv de voorwaarden van de schikking en de aan de eisers en hun advocaten verschuldigde vergoeding goed. Hierdoor kon Dexia Israël eind januari 2017 overgaan tot het opstarten van het proces tot gelijkshakeling van de categorieën van aandelen en een dividend uitkeren aan alle aandeelhouders.

Vermeende tekortkomingen inzake financiële communicatie

Dexia werd als verweerder gedagvaard in een klein aantal burgerlijke zaken op basis van vermeende tekortkomingen in haar financiële communicatie. Terwijl in al deze zaken een uitspraak viel in het voordeel van Dexia, is één geschil nog hangende voor het Brusselse Hof van beroep. Dexia verzet zich sterk tegen de vorderingen van de eisers en won de zaak in eerste aanleg. Ondanks de positieve ontwikkelingen kan Dexia redelijkerwijze nog geen voorspellingen doen in verband met de duur of het resultaat van de lopende onderzoeken of rechtszaken, noch met betrekking tot de mogelijke financiële gevolgen ervan.

Dexia kreeg ook de mededeling dat in Brussel een onderzoek opgezet door een aantal eisers aan de gang is in verband met vermeend marktmisbruik. Onderzoekers bekijken de zaak. Op dit ogenblik is Dexia niet in staat een redelijke voorspelling te doen over de duur of het resultaat van dit onderzoek, noch over de eventuele financiële gevolgen ervan.

Geschillen als gevolg van de verkoop van operationele entiteiten van de Groep

Dexia is de laatste jaren overgegaan tot de verkoop van entiteiten, zoals bepaald onder het herziene geordende resolutieplan.

Zoals bij dit type transacties gebruikelijk is, bevatten de overeenkomsten inzake de verkoop van aandelen verklaringen en garanties, en verplichtingen tot schadeloosstelling in hoofde van de verkoper, onderworpen aan beperkingen die gebruikelijk zijn voor dit type van verrichtingen. Bij het intropen van een garantie inzake een element dat een impact heeft op de verkochte entiteit en dat zijn oorsprong vindt voorafgaand aan de effectieve verkoop van de aandelen van de betrokken entiteit, kan Dexia – overeenkomstig de bepalingen van de verkoopovereenkomst – zodoende gehouden zijn om de koper te vergoeden.

In 2016 en begin 2017 werden enkele nieuwe verzoeken of eisen tot schadevergoeding geformuleerd in het kader van de verkoop van entiteiten, terwijl andere verzoeken, die de voorbije jaren waren ingediend, werden afgesloten.

Momenteel kan Dexia redelijkerwijze nog geen voorspellingen doen over de duur of het resultaat van de lopende vorderingen, onderzoeken en rechtszaken in dat verband, noch met betrekking tot de mogelijke financiële gevolgen ervan.

Informatie over kapitaal en liquiditeit

De bescherming van de kapitaalbasis van de Groep en de toegang tot liquide middelen over de hele duur van haar resolutie, vormen samen met het beheer van het operationele risico de drie strategische doelstellingen van de groep Dexia.

beslissing werd ingegeven binnen het kader van de resolutie van de Groep. Ze maakt het mogelijk om de werking te vereenvoudigen en operationele kosten te verminderen.

Vennootschappelijk kapitaal

Informatie betreffende het vennootschappelijk kapitaal van Dexia's op 31 december 2016

Op 31 december 2016 bedroeg het vennootschappelijk kapitaal van Dexia 500 000 000 EUR, vertegenwoordigd door 30 896 352 aandelen zonder nominale waarde, waarvan 1 948 984 aandelen van categorie A, en 28 947 368 aandelen van categorie B. Overeenkomstig artikel 4 van de statuten zijn de aandelen op naam of gedematerialiseerd naar keuze van hun houder en binnen de bij wet bepaalde grenzen.

Aandelen van categorie A

De aandelen van categorie A staan genoteerd op Euronext Brussel. Ze omvatten, op 31 december 2016, 224 953 aandelen op naam en 1 724 030 gedematerialiseerde aandelen. Op 12 december 2016 heeft Dexia de notering van zijn aandelen op de beurzen van Parijs en Luxemburg ingetrokken. Deze

Aandelen van categorie B1

Alle aandelen van categorie B1, oftewel 28 947 368 aandelen, zijn op naam en niet beursgenoteerd. De aandelen van categorie B1 zijn in handen van de Belgische federale Staat via de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij, en van de Franse Staat.

Meer informatie over de economische rechten verbonden aan aandelen van categorie A en B1 wordt verstrekt in toelichting 4.7. bij de geconsolideerde jaarrekening van dit jaarverslag.

Hergroepering van aandelen

Overeenkomstig de beslissing van de buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders van 20 mei 2015 werd een hergroepering van aandelen doorgevoerd, volgens een ratio van één nieuw aandeel voor duizend bestaande aandelen. Deze hergroepering is sinds 4 maart 2016 een feit. De fracties van aandelen werden samengevoegd tot nieuwe aandelen, die vervolgens op de markt werden verkocht door BNP Paribas Fortis, dat hiertoe door Dexia NV werd gemachtigd. De netto-opbrengst van de verkoop van deze nieuwe aandelen werd pro rata verdeeld tussen de houders van fracties van aandelen. De houders van fracties van aandelen kregen een compensatie in geld ten bedrage van 0,021 euro voor elk (vroeger) Dexia-aandeel dat ze voor de hergroepering in hun bezit hadden.

Overzichtstabel van de inschrijvingsrechten ("warrants") van Dexia op 31 december 2016

	Uitgifteprijs (in EUR)	Uitloefperiode		Aantal toegekende warrants ⁽²⁾	Aantal uitgegeefde warrants	Aantal geannuleerde warrants door nietigverklaring	Aantal overblijvende warrants voor verkoop
		van	tot				
Warrants toegekend in 2007							
Warrants "ESOP 2007"	21,02	30 juni 2010 ⁽¹⁾	29 juni 2017 ⁽¹⁾	10 322 550	0	493 956	10 883 145
Warrants toegekend in 2008							
Warrants "ESOP 2008"	9,12	30 juni 2011	29 juni 2018 ⁽¹⁾	7 093 355	0	110 906	7 553 684
Warrants "ESOP 2008"	11,44	30 juni 2012	29 juni 2018	3 466 450	0	224 660	3 531 624

(1) Behoudens bijzondere voorwaarden.

(2) Aansluitend op de hergroepering van aandelen werden de algemene voorwaarden van toepassing op de uitgifte van warrants aangepast, aan de hand van een authentieke akte, teneinde de begunstigde van de warrants in een situatie te plaatsen die in wezen vergelijkbaar is met de situatie die zou hebben bestaan indien de voornoemde verrichting niet zou hebben plaatsgevonden. Het aantal warrants dat nodig is om in te schrijven op één (1) nieuw aandeel, bedraagt voortaan duizend (1 000). De uitloefprijs per warrant blijft ongewijzigd.

Toegestaan kapitaal (artikel 608 van het Wetboek van Vennootschappen)

Artikel 6 van de statuten bepaalt dat het bedrag van het toegestane kapitaal op elk ogenblik gelijk is aan het bedrag van het vennootschappelijke kapitaal. Op 31 december 2016 is het bedrag van het toegestane kapitaal dus 500 000 000 EUR. De door de algemene vergadering van 14 mei 2014 verleende machtiging tot het verhogen van het toegestane kapitaal is geldig voor een periode van vijf jaar en vervalt in 2019.

Inkoop van eigen aandelen (artikel 624 van het Wetboek van Vennootschappen)

De buitengewone algemene vergadering van 8 mei 2013 verlengde de machtiging aan de raad van bestuur voor een nieuwe periode van vijf jaar:

- Voor het aankopen op de beurs of op elke andere manier, mits naleving van de bij wet bepaalde voorwaarden en de verbintenissen van de vennootschap en de Belgische, Franse en Luxemburgse Staat ten aanzien van de Europese Com-

missie, van eigen aandelen van de vennootschap ten belope van het wettelijke maximale aantal voor een tegenwaarde die werd bepaald op grond van de wet, en die niet lager mag liggen dan één cent (0,01 EUR) per aandeel of niet meer dan 10 % hoger mag liggen dan de laatste slotkoers op Euronext Brussel;

- Tot het machtigen van de rechtstreekse dochterondernemingen in de zin van artikel 627 § 1 van het Wetboek van Vennootschappen om tegen dezelfde voorwaarden aandelen van de vennootschap te verwerven.

De raad van bestuur heeft in 2016 evenwel geen programma voor de inkoop van eigen aandelen gelanceerd.

Het ongewijzigde saldo van de portefeuille van eigen aandelen op 31 december 2016 bedroeg 324 eigen aandelen, en stemt overeen met het aantal Dexia-aandelen dat nog in handen was van Dexia Crédit Local (rechtstreekse dochteronderneming van Dexia in de zin van artikel 627 § 1 van het Wetboek van Vennootschappen), in het kader van een aandelenoptieplan dat die dochteronderneming in 1999 uitwerkte.

Reglementair eigen vermogen en solvabiliteit

Dexia volgt de evolutie van zijn solvabiliteit door gebruik te maken van de regels die werden opgesteld door het Basel-comité voor het bancaire toezicht en de Europese CRD IV-richtlijn. De Groep ziet anderzijds toe op de naleving van de eigenvermogensvereiste die door de Europese Centrale Bank (ECB) werd opgelegd in het kader van pijler 2 van Basel III, na het Supervisory Review and Evaluation Process (SREP).

Het jaar 2016 werd gekenmerkt door de aftrek van 60 % van de AFS-reserve van het reglementaire kapitaal, tegen 40 % in 2015, overeenkomstig de planning van richtlijn CRD IV en door de afschaffing van de discretionaire bevoegdheid waardoor Dexia de AFS-reserve op de soevereine portefeuille niet hoefde af te houden van zijn reglementaire kapitaal.

Prudentiële vereisten voor Dexia inzake solvabiliteit

In december 2016 deelde de Europese Centrale Bank (ECB) aan Dexia haar conclusies mee in het kader van de Supervisory Review and Evaluation Process (SREP). Ze bracht Dexia onder meer op de hoogte van de kwalitatieve en kwantitatieve vereisten inzake eigen vermogen die vanaf 1 januari 2017 op Dexia en zijn belangrijkste entiteiten van toepassing zullen zijn, overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1024/2013 van de Raad van 15 oktober 2013.

De ECB legde aan de groep Dexia een Total Capital ratio van 9,875 % op, inclusief kapitaalstandhoudingsbuffer (*capital conservation buffer*) van 1,250 %.

Deze niveaus gelden ook voor Dexia Crédit Local, op geconsolideerde basis.

Reglementair eigen vermogen

Het reglementair eigen vermogen (Total Capital) bestaat uit:

- Het Common Equity Tier 1-kapitaal, met daarin onder meer:
 - het aandelenkapitaal, de uitgiftepremies, het overgedragen resultaat,

- de winst over het huidige boekjaar,

- de winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt (herwaardering van financiële activa beschikbaar voor verkoop en geherclassificeerd, herwaardering van derivaten aangewezen als kasstroomafdekking en omrekeningsverschillen),

- de minderheidsbelangen,

- verminderd met de immateriële vaste activa, de goodwill, de te betalen dividenden, de aangehouden nettopositities in eigen aandelen, het bedrag boven de vastgestelde drempels inzake uitgestelde belastingen en bezit van aandelen en deelbewijzen van krediet- of financiële instellingen, en de elementen die het voorwerp zijn van prudentiële filters (eigen kredietrisico, *Debit Valuation Adjustment*, cashflowdekkingsreserve, *Additional Valuation Adjustment*).

- Het aanvullend Tier 1-kapitaal, dat de Tier 1 achtergestelde schulden (Hybride) omvat;

- Het Tier 2-kapitaal, dat bestaat uit het in aanmerking komende deel van de Tier 2 achtergestelde schulden, evenals het overschot van voorzieningen op verwachte verliezen, min het bedrag boven de vastgestelde drempels inzake bezit van achtergestelde schulden van financiële instellingen.

Overeenkomstig de reglementaire vereisten en de geldende overgangsbepalingen:

- Worden de winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt uit herwaardering van niet-soevereine obligaties en van aandelen geclassificeerd als financiële activa beschikbaar voor verkoop geleidelijk in aanmerking genomen over een periode van vijf jaar vanaf 1 januari 2014 ten belope van 20 % per jaar op cumulatieve wijze, hetzij 60 % in 2016.

- Kunnen de minderheidsbelangen gedeeltelijk worden opgenomen in het Common Equity Tier 1-kapitaal; de beperkte opname ervan is vastgelegd in overgangsbepalingen;

- Moeten bepaalde aanpassingen op achtergestelde en hybride schulden worden opgenomen in de berekening van het eigen vermogen om de kenmerken van de verwerking van het verlies van die instrumenten te weerspiegelen.

Op 31 december 2016 bedroeg het totale eigen vermogen (Total Capital) van de groep Dexia 7 305 miljoen EUR, tegen 8 396 miljoen EUR op 31 december 2015. Deze daling valt vooral te verklaren door de aftrek van 60 % van de AFS-reserve in 2016, tegen 40 % in 2015, overeenkomstig de planning van richtlijn CRD IV. Voorts paste de groep Dexia tot 30 september 2016 de afwijking toe waardoor zij de AFS-reserve op de soevereine portefeuille niet hoefde af te houden van haar reglementaire kapitaal. Door met deze beide maatregelen rekening te houden, kwam het van het reglementaire kapitaal afgetrokken bedrag van de AFS-reserve uit op -2,7 miljard EUR op 31 december 2016, terwijl dat op 31 december 2015 nog -1,2 miljard EUR was. Het effect van deze maatregelen wordt deels gecompenseerd door het positieve nettoresultaat van het boekjaar, alsook door een reeks maatregelen zoals de verkoop van sterk gewogen activa of van rechtstreeks van het eigen vermogen afgetrokken participaties, met de bedoeling de reglementaire kapitaalbasis van de Groep te versterken.

Het Common Equity Tier 1-kapitaal volgde dezelfde trend en bedroeg 7 011 miljoen EUR, tegen 8180 miljoen EUR op 31 december 2015.

REGLEMENTAIR EIGEN VERMOGEN

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Totaal eigen vermogen (Total Capital)	8 396	7 305
Totaal eigen vermogen (Total Capital)	8 180	7 011
Tier 1-kernkapitaal (Common Equity Tier 1-kapitaal)	9 517	9 817
Winsten en verliezen rechtstreeks in eigen vermogen geboekt uit herwaardering van financiële activa beschikbaar voor verkoop of geherclassificeerd	(1 289)	(2 791)
Omrekeningsverschillen - Groep	123	157
Actuariële verschillen inzake pensioenregeling met vaste bijdrage	0	(3)
Minderheidsbelangen (bruikbaar als Tier 1)	292	259
Aftrekposten		
<i>Immateriële vaste activa en goodwill</i>	(27)	(32)
<i>Common Equity Tier 1-instrumenten van financiële instellingen (>10%)</i>	(5)	(2)
<i>Eigen kredietrisico (Own Credit Risk, OCR)</i>	(173)	(148)
DVA	(122)	(80)
AVA	(136)	(166)
Aanvullend Tier 1-kapitaal (hybride)	67	50
Achtergestelde leningen	67	58
Aftrekposten		
<i>Aanvullend Tier 1-kapitaal van financiële instellingen (>10%)</i>	0	(8)
Eigen kredietrisico (Own Credit Risk, OCR)	149	244
Tier 2-kapitaal	59	54
<i>Waarvan aanvullend Tier 1-kapitaalinstrumenten geherclassificeerd als Tier 2-kapitaalinstrumenten (hybride)</i>	29	38
Overschot IRB voorziening (+); tekort IRB voorziening 50% (-)	257	247
<i>Tier 2-instrumenten aangehouden bij financiële instellingen (>10%)</i>	(168)	(58)

Op 31 december 2016 bedroeg het hybride Tier 1-kapitaal van de Groep 96 miljoen EUR, waarvan 58 miljoen EUR in aanmerking komt als aanvullend Tier 1-kapitaal op 31 december 2016.

In 2016 was er geen enkele overname van hybride schuld papier. Het hybride Tier 1-kapitaal van de Groep bestaat dus uit:

- Eeuwigdurende niet-cumulatieve schuldbewijzen voor een nominaal bedrag van 56,25 miljoen EUR, uitgegeven door Dexia Crédit Local. Deze schuldbewijzen (FR0010251421) zijn genoteerd op de beurs van Luxemburg;
- Eeuwigdurende niet-cumulatieve deelbewijzen voor een nominaal bedrag van 39,79 miljoen EUR, uitgegeven door Dexia Funding Luxembourg en vandaag geboekt bij Dexia. Deze deelbewijzen (XS0273230572) zijn genoteerd op de beurs van Luxemburg.

Op 31 december 2016 bedroegen de uitstaande Tier 2 achtergestelde leningen van Dexia 422 miljoen EUR, waarvan 16 miljoen EUR in aanmerking komt als Tier 2-kapitaal. Na toevoeging van het geherclassificeerde hybride Tier 1-kapitaal en van het overschot aan IRB voorziening, en rekening houdend met reglementaire aftrekposten, bedroeg het Tier 2-kapitaal 244 miljoen EUR.

Het aangepaste geordende resolutieplan van Dexia houdt bepaalde beperkingen in aangaande de uitkering van coupons en de uitoefening van calls op de uitgaven van achtergesteld schuld papier en hybride kapitaal door de emittenten van de Groep. Zo dient Dexia enkel coupons te betalen op de instrumenten voor achtergestelde schuld en die voor hybride kapitaal als het daartoe contractueel verplicht is. Dexia kan niet naar eigen goeddunken overgaan tot de vervroegde terugbetaling van deze instrumenten.

Anderzijds, zoals door Dexia op 24 januari 2014 werd meegegeed, heeft de Europese Commissie aan de Groep geen toestemming verleend voor de terugkoop van het hybride Tier 1-kapitaalinstrument uitgegeven door Dexia Funding Luxembourg (XS0273230572). Ze onderstreepte dat de achterge-

stelde schuldeisers moeten delen in de lasten die verbonden zijn aan de herstructurering van financiële instellingen die staatssteun hebben genoten. De Europese Commissie heeft daarnaast aan Dexia meegedeeld dat het hem toegestaan is deze informatie te verstrekken aan de houders van deze uitgifte, alsook aan de houders van uitgaven met identieke kenmerken. Het instrument FR0010251421 uitgegeven door Dexia Crédit Local heeft gelijkaardige kenmerken.

De Europese Commissie heeft aan Dexia nog meegedeeld dat deze beslissing betrekking heeft op de specifieke situatie van de Groep en niet betekent dat gelijkaardige beslissingen zullen worden genomen met vergelijkbare financiële instrumenten van andere Europese banken in resolutie die onder toezicht staan van de Commissie.

Risicogewogen activa

Eind 2016 bedroegen de risicogewogen activa 43,4 miljard EUR, waarvan 41,0 miljard EUR toe te schrijven is aan het kredietrisico, 1,4 miljard EUR aan het marktrisico en 1 miljard EUR aan het operationele risico (tegen 51,4 miljard EUR, waarvan 48,2 miljard EUR voor het kredietrisico, 2,2 miljard EUR voor het marktrisico en 1 miljard EUR voor het operationele risico). Wat het kredietrisico betreft, kwam de daling er vooral door de afbouw van de activaportefeuille. Voor het marktrisico had de daling van de risicogewogen activa dan weer te maken met de daling van het algemene en specifieke renterisico en de afname van het specifieke wisselkoersrisico.

RISICOGEWOGEN ACTIVA

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Kredietrisicogewogen activa	48 167	40 988
Marktrisicogewogen marktrisico's	2 248	1 367
Operationele risicogewogen activa	1 000	1 000
TOTAAL	51 414	43 356

Solvabiliteitsratio's

De Common Equity Tier 1-ratio van Dexia bedroeg 16,2 % op 31 december 2016.

Vanaf 1 januari 2017 moet Dexia zich houden aan een Total Capital-ratio van 9,875 %. Op 31 december 2016 bedroeg de Total Capital-ratio van Dexia 16,8 %. Op 1 januari 2017 wordt deze Total Capital-ratio geraamd op 14,5 %, na aftrek van 80 % van de AFS-reserve verbonden aan soevereine en niet-soevereine activa.

SOLVABILITEITSRATIO'S		
	31/12/2015	31/12/2016
Common Equity Tier 1-ratio	15,9%	16,2%
Total Capital-ratio	16,3%	16,8%

Interne afstemming van het eigen vermogen

Dexia begon vanaf 2012 met een herziening van het interne proces voor de afstemming van het eigen vermogen, rekening houdend met zijn specifieke situatie van bank in geordende resolutie en in de lijn van de vereisten van CRR en CRD IV.

Dexia ontwikkelde zo een aanpak met als titel « Risico's en afstemming van kapitaal », die aan de regelgevers werd voorgesteld. In het kader van het Gemeenschappelijk toezichtmechanisme (GTM) vormt deze benadering het antwoord van de Groep op de eisen van de Europese Centrale Bank (ECB) betreffende de interne processen voor de afstemming van kapitaal en liquiditeit (ICAAP – *Internal Capital Adequacy Assessment Process* en ILAAP (*Internal Liquidity Adequacy Assessment Process*)) en de processen van toezicht (SREP).

Deze aanpak bestaat erin de kwalitatieve en kwantitatieve risico's die gelijktijdig een invloed kunnen hebben op de boekhoudkundige en prudentiële situatie, alsook op de liquiditeit van de Groep, volledig in kaart te brengen. De bedoeling daarvan is in de eerste plaats de gevoeligheden en blootstellingen aan de verschillende risicofactoren met een impact op de Groep te meten. In een tweede fase wordt de gelijktijdige impact gemeten van diverse scenario's waarbij de risico's in de toekomst vergroten, zoals de evolutie van de voornaamste boekhoudkundige en prudentiële indicatoren. In dat verband worden ook verschillende transversale stresstoeffeningen gehouden. Op die manier worden mogelijke afwijkingen van de financiële en strategische plannen vastgesteld, gemeten en geanalyseerd. Deze ongunstige scenario's omvatten tegelijk macro-economische stress-scenario's en wiskundig gesimuleerde scenario's. De kapitaalafstemming wordt op die manier geanalyseerd over periodes van maximaal 3 tot 5 jaar.

Volgens de eisen van pijler 2 en in lijn met de beste praktijken van de markt worden de conclusies van deze processen geregeld ter goedkeuring voorgelegd aan de beslissingsorganen van de bank (directiecomité en raad van bestuur).

In 2016 werd de volledige formalisering van de aanpak op basis van de cijfers op 31 december 2015 voorgelegd aan het risicocomité en de beslissingsorganen van de groep Dexia, die de principes en conclusies ervan hebben goedgekeurd. Het gaat meer bepaald om de ICAAP- en ILAAP-rapporten die door de reglementering worden opgelegd. In het kader van het GTM werd deze aanpak ook ter plaatse onderzocht door het *Joint Supervisory Team* (JST). De definitieve conclusies daarvan werden in september 2016 aan de beslissingsorganen meegedeeld.

Deze interne aanpak wordt in 2017 voortgezet, rekening houdend met de evolutie van de risico's, de situatie van Dexia en de aanbevelingen van het JST.

Liquiditeitsbeheer

In 2016, koos de Groep voor een voorzichtig liquiditeitsbeheer, om te kunnen inspelen op eventuele storingen op de markten. Tegelijk veranderde ze haar financieringsmix in gunstige zin, door minder een beroep te doen op financieringen bij centrale banken.

Het netto cash collateral dat de Groep betaalt als waarborg voor haar derivaten, was in de loop van 2016 dan ook redelijk volatiel: het bereikte een maximum van 38,3 miljard EUR en zakte daarna weer geleidelijk naar het niveau van eind 2015. Op 31 december 2016 kwam het netto cash collateral uit op 32,7 miljard EUR, tegen 32,1 miljard EUR eind 2015.

Tegelijk is het financieringsvolume van de Groep aanzienlijk gedaald, van 162,8 miljard EUR in december 2015 tot 146,5 miljard EUR eind 2016. Deze evolutie valt hoofdzakelijk te verklaren door de afbouw van de activaportefeuilles.

In de loop van het jaar veranderde de Groep haar financieringsstructuur, door de goedkoopste financieringsbronnen te kiezen. Dexia bracht het uitstaande bedrag bij de Europese Centrale Bank terug tot 655 miljoen EUR op 31 december 2016, in de vorm van LTRO, terwijl dat een jaar eerder nog 15,9 miljard EUR was.

In de loop van het jaar lanceerde Dexia met succes verschillende publieke transacties op lange termijn in euro, in US dollar en in Brits pond, met looptijden van 3 tot 7 jaar. Deze uitgaven van 5,5 miljard EUR, 3 miljard USD en 0,8 miljard GBP, gekoppeld aan een dynamische activiteit inzake private plaatsingen, brachten het totale bedrag van gewaarborgde langetermijnfinancieringen op 13,2 miljard EUR, waardoor de behoeften van 2016 vanaf september gedekt waren en er kon worden geanticipeerd op het financieringsprogramma voor 2017. De Groep maakte tegelijk werk van haar herfinanciering op korte termijn, via verschillende gewaarborgde programma's in euro en in US dollar. In totaal werden 544 transacties op korte termijn uitgevoerd voor een totaal bedrag van 50,5 miljard EUR. De gemiddelde looptijd van deze financieringen op korte termijn wordt gehandhaafd op meer dan 7 maanden. Op 31 december 2016 is de gewaarborgde uitstaande schuld gestegen tot 71,4 miljard EUR, tegenover 61 miljard EUR eind 2015.

De Groep legde zich ook verder toe op haar gedekte marktfinancieringen op korte en lange termijn, waarvan het uitstaande bedrag tegenover vorig jaar lichtjes is gedaald van 67,4 miljard EUR eind 2015 tot 58,4 miljard EUR op 31 december 2016, evenredig met de vermindering van de activa die voor dit type van financiering in aanmerking komen.

Bijgevolg berustte de financiering van de Groep op 31 december 2016 voor het merendeel op gewaarborgde financieringen en gedekte marktfinancieringen, voor respectievelijk 49 % en 41 %, terwijl de financiering bij de centrale banken sterk werd teruggeschroefd (0,4 %). De Groep behoudt evenwel de mogelijkheid om van dit laatste type van financiering gebruik te maken als het nodig blijkt.

Eind 2016 beschikte de groep Dexia over een liquiditeitsreserve van 18,2 miljard EUR, waarvan 14,9 miljard EUR in de vorm van activa die beleenbaar zijn bij de Europese Centrale Bank.

Human resources

Inleiding

Het jaar 2016 stond in het teken van de verdere uitbouw van het HR-aanbod en de begeleiding van de verandering die in 2014 werd ingezet. De directie stelde zich tot doel de aantrekkingskracht van Dexia te vergroten, de door de Groep geboden professionele kansen te benutten en de medewerkers een zo goed mogelijk beeld te geven van de vooruitzichten inzake werkgelegenheid. Zij zetten zich in om onder meer de polyvalentie en de inzetbaarheid van haar medewerkers te verhogen.

De directie lichtte tevens de sociale partners tijdens het 1^e kwartaal van 2016, conform haar nieuwe verplichtingen, in over de strategische doelstellingen van de onderneming.

Ten slotte werd aan het einde van het jaar in de hele Groep een uitgebreide enquête onder de medewerkers gehouden. Deze maatregelen moeten de Groep in staat stellen om haar geordende resolutie in een rustig sociaal klimaat voort te zetten, en zich tegelijk te houden aan de verbintenissen die de Staten in december 2012 bij de Europese Commissie zijn aangegaan.

Kerncijfers

Eind 2016 telde de groep Dexia 1 134 medewerkers van 39 verschillende nationaliteiten, verspreid over 13 landen. 69 mensen zijn actief in België en vormen een team van medewerkers en managers die bijdragen tot de voortzetting van de activiteit voor alle divisies samen.

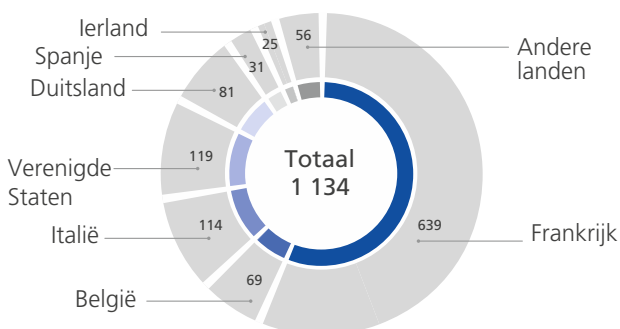
In Frankrijk telde Dexia Crédit Local in totaal 639 medewerkers op 31 december 2016, tegen 661 eind 2015.

Meer dan 55 % van de medewerkers werkt minder dan tien jaar bij de Groep en er kwamen in 2016 8 % nieuwe medewerkers bij. Eind 2016 bedroeg de gemiddelde anciënniteit van de medewerkers van de Groep 11,1 jaar. De gemiddelde leeftijd was 43,1 jaar.

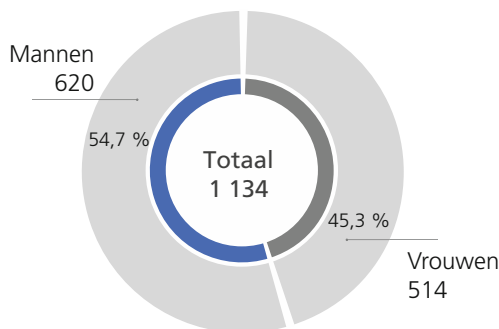
De globale verdeling tussen mannelijke en vrouwelijke medewerkers bedroeg respectievelijk 54,7 % en 45,3 %.

92 % van de medewerkers had een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur en 8 % van de medewerkers van de Groep werkte deeltijds.

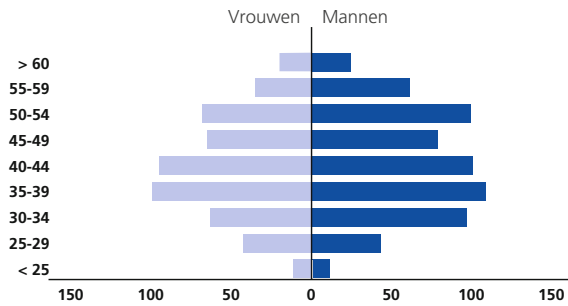
AANTAL MEDEWERKERS OP 31 DECEMBER 2016

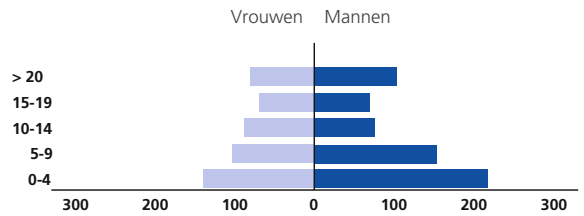
VERDELING MAN/VROUW OP 31 DECEMBER 2016

LEEFTIJDSPIRAMIDE OP 31 DECEMBER 2016

ANCIËNNITEITSPIRAMIDE OP 31 DECEMBER 2016

Opleiding

Dexia stelt zich tot taak al zijn medewerkers een omgeving aan te bieden waarin ze hun vaardigheden en kennis kunnen ontwikkelen, en op die manier bij te dragen tot de organisatie en te werken aan de eigen inzetbaarheid. Er worden tal van opleidings- en bijscholingskansen geboden aan elke medewerker. Dit beheer van de ontwikkeling van de medewerkers gebeurt in nauwe samenwerking tussen de directie Human Resources, de verantwoordelijken van de divisies en de directe managers. Dexia wil op deze manier ieders expertise ontwikkelen en laten aansluiten bij de evolutie van de verschillende metiers, waardoor men kan blijven presteren en inzetbaar blijft.

In de lijn van de vorige jaren heeft de directie Human Resources van Dexia een actieplan rond zes opleidingsthema's:

- Het begeleiden van omscholing en/of mobiliteit;
- De inzetbaarheid in het kader van de bijzondere context van Dexia;
- Het versterken van de management- en samenwerkingsvaardigheden en het begeleiden van de verandering in de context van het beheer in afbouw van de Groep;
- De opsporing en preventie van psychosociale risico's, met de nadruk op het welzijn op het werk;
- De uitvoering van de reglementaire bepalingen;
- De begeleiding van de Senioren met de bedoeling hen aan het werk te houden.

Arbeidsvoorwaarden

De directie wil voortgaan met het beleid ter preventie van psychosociale risico's dat al verschillende jaren wordt gevoerd. Daarom verlengde ze in 2016 de initiatieven rond begeleiding en preventie van psychosociale risico's.

Via verschillende informatiekanaalen kunnen deze risico's thans binnen de entiteiten worden opgespoord (Business Partners, bedrijfsartsen, maatschappelijk assistenten, personeelsvertegenwoordigers ...).

Inzake preventie werden binnen de entiteiten een aantal maatregelen ingevoerd of voorgesteld: preventieve doktersbezoeken, ergonomische tips, conferenties die de medewerkers sensibiliseren voor psychosociale risico's, opleidingen en workshops rond stressbeheer en coaching.

Ten slotte werden meldingen van stresssituaties, net als de vorige jaren, met verschillende middelen aangepakt: gesprekken met de personeelsdirectie, coachingmaatregelen, maat-

regelen van psychologische bijstand of een versoepeling van de arbeidstijd.

Medewerkersenquête Dexia&You

Van 17 november tot 6 december 2016 kregen alle medewerkers van de Groep de kans om deel te nemen aan een uitgebreide tevredenheidsenquête over een groot aantal thema's (arbeidsvoorwaarden, relatie met het management, perceptie van de Groep...). De vragen werden goedgekeurd door een werkgroep die bestond uit een representatief panel van medewerkers van de Groep, daarbij geholpen door een onafhankelijk bureau dat zich toelegt op dit type van enquêtes en er garant voor stond dat de antwoorden anoniem bleven. Deze enquête, waarvan de resultaten begin 2017 in de vorm van 10 plenaire sessies werden bekendgemaakt, haalde een heel hoog deelnamepercentage van 77 %. De vastgestelde middelen, maar ook de zwakke punten die bij de bevraging aan het licht kwamen, zullen als gespreksbasis dienen tijdens een reeks workshops waarvoor alle medewerkers in het voorjaar van 2017 zullen worden uitgenodigd, om samen naar verbetering te streven.

Rekrutering, mobiliteit, loopbaanbeheer

In de context van zijn resolutie biedt Dexia specifieke professionele kansen, met een grotere verscheidenheid van taken en een ruimere visie op de bancaire beroepen dan de meeste financiële instellingen.

Zo versterkte de Groep dit jaar haar steun aan interne mobiliteit, om de ontwikkeling van vaardigheden te stimuleren. Wanneer het gezochte profiel niet binnen de Groep beschikbaar was, ontwikkelde ze een proactieve en selectieve strategie voor het zoeken van externe kandidaten, onder meer door het verwerven van CV-theken, het verdere gebruik van een oplossing om personeelsadvertenties gelijktijdig over verschillende kanalen te verspreiden, en het herzien en opzetten van samenwerkingsverbanden met rekruteringsites of -spelers, dit alles met de bedoeling de werkaanbiedingen beter zichtbaar te maken en de beste profielen aan te trekken. Dankzij een computerplatform voor rekrutering kunnen kandidaten ook online solliciteren en kan het rekruteringssteam zowel interne als externe sollicitaties doeltreffend opvolgen.

In het kader van de professionele begeleiding en de ontwikkeling van talenten praat de directie Human Resources bovendien geregeld met elke medewerker afzonderlijk, met de bedoeling een balans te maken van zijn loopbaan tot dusver en de daaraan verbonden opleidingsmiddelen, en een vertrouwelijk gesprek te voeren over zijn doorgroeikansen. Tijdens dit gesprek kunnen ook de verschillende aspecten van het beroepsleven aan bod komen: inhoud van de functie, begeleiding, bezoldiging, evenwicht gezin-werk en beroepsplannen.

Bezoldiging

Het systeem dat binnen de Groep gehanteerd wordt, bepaalt dat het comité der bezoldigingen van Dexia alle punten betreffende het bezoldigingsbeleid voorbereidt. De voorstellen van dat comité worden dan voorgelegd aan de raad van bestuur van Dexia, die de gepaste maatregelen neemt. Dexia houdt zich bij het uitwerken van zijn bezoldigingsbeleid aan de verbintenissen die de Belgische, Franse en Luxem-

burgse Staat bij de Europese Commissie zijn aangegaan, in het kader van het geordende resolutieplan van de Groep. Dexia past meer bepaald de principes inzake bezoldiging toe zoals geformuleerd in het kader van de G20 en de nationale instanties, en de Groep waakt erover om publieke fondsen optimaal te gebruiken wat betreft de bezoldiging.

Meer informatie over het bezoldigingsbeleid wordt verstrekt in het deel "Bezoldigingsverslag" van het hoofdstuk "Verklaring inzake corporate governance" van dit jaarverslag.

Sociale dialoog

De Europese Ondernemingsraad (EOR) van Dexia telt 4 permanente leden uit 3 verschillende entiteiten en uit 3 landen. Dit sociale orgaan is bevoegd om met de directie in debat te gaan over elke belangrijke grensoverschrijdende aangelegenheid.

Alle sociale overlegorganen van de Groep kwamen samen voor tussentijdse gesprekken over de financiële situatie en de organisatie van de Groep in het kader van de herstructureringen en outsourcingprojecten die aan de gang zijn.

Verklaring inzake corporate governance

Inleiding

Referentiecode

De Belgische Code inzake corporate governance, die door de Belgische wetgever de referentiecode (« Code 2009 ») wordt genoemd, vormt de referentiecode van Dexia als vennootschap waarvan de aandelen zijn genoteerd op een gereguleerde markt in de zin van artikel 96, § 2, 1°, van het Wetboek van Vennootschappen. De code is beschikbaar op de site van het Belgisch Staatsblad, alsook op de website www.corporategovernancecommittee.be.

De Code 2009 omvat negen principes die beursgenoteerde ondernemingen moeten naleven, in de vorm van verschillende richtlijnen. Dexia leeft die negen principes na. Wegens de bijzondere situatie van de Groep en de bestuursstructuur ingesteld na de kapitaalverhoging van eind december 2012, en ondanks de recent genomen maatregelen, wijkt Dexia echter nog af van een richtlijn die genderdiversiteit aanbeveelt binnen de raad van bestuur (bepalingen 1.2. en 2.1. van de Code 2009). De raad van bestuur hield rekening met deze aanbeveling en de wettelijke bepalingen wanneer vacante plaatsen binnen de raad van bestuur moesten worden ingevuld, door de genderdiversiteit binnen de raad van bestuur te bevorderen. In die zin werden in de loop van 2016 vier vrouwelijke bestuurders benoemd. Op 31 december 2016 telde de raad van bestuur 12 leden, van wie 25 % vrouwen.

Corporategovernancecharter

Het corporategovernancecharter van Dexia (hierna het "charter") geeft een gedetailleerd overzicht van de voornaamste principes inzake deugdelijk bestuur van de onderneming. Overeenkomstig de Code 2009 staat het charter sinds 31 december 2005 op de website van de Groep www.dexia.com en wordt het op regelmatige tijdstippen geactualiseerd.

Relaties met de aandeelhouders

Structuur van het aandeelhouderschap

Op 31 december 2016 zijn de belangrijkste aandeelhouders van Dexia:

Naam van de aandeelhouder	Percentage deelneming in het kapitaal van Dexia op 31 december 2016
Belgische federale overheid via de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij	50,02 %
Franse overheid	44,40 %
Institutionele, individuele aandeelhouders en medewerkers	5,58 %

Op diezelfde datum en voor zover de vennootschap weet, had behalve de Belgische Staat en de Franse Staat geen enkele individuele aandeelhouder 1 % of meer van het kapitaal van Dexia in handen.

Eveneens op 31 december 2016 hadden de bestuurders van Dexia één aandeel van de vennootschap in hun bezit.

Relaties met de individuele aandeelhouders

De algemene vergadering vindt elk jaar in Brussel plaats op de derde woensdag van de maand mei. Ze gaat gepaard met een specifieke informatieverbreiding via officiële berichten in het Belgisch Staatsblad, berichten in de Belgische financiële pers, en een oproepingsdossier in het Nederlands, Frans en Engels dat van de website kan worden gedownload.

Sinds 1 januari 2012, conform de wet van 20 december 2010 over de uitoefening van bepaalde rechten van aandeelhouders van beursgenoteerde ondernemingen, kunnen een of meerdere aandeelhouders een voorstel doen op de algemene vergadering als zij samen minstens 3 % van het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bezitten.

De gewone algemene aandeelhoudersvergadering vond plaats op 18 mei 2016 in Brussel en werd direct gevolgd door een buitengewone algemene vergadering, waarvan de notulen beschikbaar zijn op de internetsite.

Relaties met de institutionele investeerders

Een toegewijd team (investor.relations@dexia.com) verzorgt de relaties met de institutionele investeerders en beheert eveneens de relatie met de obligatiebeleggers in het kader van de marketing van de financieringsprogramma's van de groep Dexia.

Informatiekanalen

Regelmatische informatieverstrekking

Dexia verspreidt het hele jaar door informatie via persberichten over de activiteit, de financiële resultaten en de actualiteit van de Groep, onverminderd het naleven van zijn verplichtingen inzake het meedelen van bevoorrechte informatie. Al die informatie is vanaf de publicatie ervan beschikbaar op de internetsite www.dexia.com, onder de rubriek "Aandeelhouder / Belegger".

De internetsite (www.dexia.com)

De internetsite www.dexia.com is voor de groep Dexia het belangrijkste informatiekanaal voor individuele aandeelhouders, journalisten en institutionele beleggers.

Andere kanalen

Dexia publiceert jaarlijks informatie ten behoeve van de aandeelhouders en de investeerders. Het jaarverslag van Dexia is enkel op de internetsite beschikbaar in drie talen: het Nederlands, het Frans en het Engels. Het jaarlijks verslag over de risico's is enkel in het Engels beschikbaar op de internetsite.

Naleving van de geldende wetgeving

Als vennootschap naar Belgisch recht waarvan de effecten genoteerd staan op een gereglementeerde markt in België⁽¹⁾, vergewist Dexia zich ervan dat het zijn wettelijke en reglementaire verplichtingen inzake occasionele en periodieke informatieverspreiding nakomt.

De circulaire FSMA/2012 01 van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA)

Het Koninklijk Besluit van 14 november 2007 "betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de handel op een Belgische gereglementeerde markt" handelt met name over de verplichtingen van emittenten op het vlak van de informatieverstrekking aan het publiek en over hun verplichtingen tegenover de houders van financiële instrumenten. De Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) publiceerde op 11 januari 2012 een circulaire en op 13 december 2016 een update waarin dit Koninklijk Besluit wordt toegelicht. Conform die reglementering maakt Dexia sinds 2003 gebruik van zijn internetsite om zijn verplichtingen te vervullen op het vlak van de publicatie van de informatie bedoeld in het Koninklijk Besluit en in de circulaire. Een deel van de internetsite is voorbehouden voor de verplichte financiële informatie die vermeld wordt in de circulaire.

(1) Dexia heeft beslist om over te gaan tot de intrekking van de notering van zijn aandelen op de beurzen van Parijs en Luxemburg. Deze intrekking werd door Euronext Paris en de Luxembourg Stock Exchange goedgekeurd en ging in op 12 december 2016.

Het bestuur van de groep Dexia

Dexia en zijn voornaamste dochteronderneming Dexia Crédit Local hebben op 10 oktober 2012 een geïntegreerd operationeel directieteam opgericht dat is aangepast aan de dimensie en de bijzondere kenmerken van de Groep.

Hoewel er aparte juridische structuren bleven bestaan, werd de leiding van de Groep eengemaakt, onder meer via een gezamenlijke directie voor beide hoofdentiteiten, namelijk Dexia en Dexia Crédit Local.

De raad van bestuur van Dexia

Samenstelling van de raad van bestuur

Gezien de reglementaire ontwikkelingen inzake governance en de inwerkingtreding van wettelijke bepalingen die genderquota opleggen binnen de raad van bestuur, heeft Dexia naar aanleiding van de buitengewone algemene vergadering van 18 mei 2016 de samenstelling van zijn raad van bestuur gewijzigd. De statuten van Dexia bepalen voortaan dat de raad van bestuur uit minimaal 9 en maximaal 13 bestuurders bestaat. De raad bestaat uit bestuurders met de Belgische nationaliteit en de Franse nationaliteit. De bestuurders met de Belgische nationaliteit moeten altijd in de meerderheid zijn. De voorzitter van de raad van bestuur heeft de Franse nationaliteit, en de gedelegeerd bestuurder de Belgische nationaliteit. Een bestuurder kan, met de toestemming van een meerderheid binnen elke groep bestuurders van eenzelfde nationaliteit, worden beschouwd als bestuurder met de Belgische of Franse nationaliteit, hoewel hij in werkelijkheid een derde nationaliteit, de andere nationaliteit of de dubbele nationaliteit heeft.

Op 31 december 2016 is de raad van bestuur van Dexia samengesteld als volgt:

ROBERT DE METZ

Onafhankelijk bestuurder

3 januari 1952 • Fransman • Bestuurder sinds 2009

Bezit geen Dexia-aandelen

Voorzitter van de raad van bestuur van Dexia

Voorzitter van de raad van bestuur van Dexia Crédit Local

Duur van het mandaat: 2014-2018

Gespecialiseerde comités: Voorzitter van het comité der benoemingen • Voorzitter van het comité der bezoldigingen

Andere mandaten en functies: • Bestuurder: Média-Participations S.A. • Voorzitter van de raad van bestuur: Solocal Group S.A. • Gedelegeerd bestuurder: Bee2Bees SA (Brussel) • Lid van het uitvoerend comité: Fondation pour les Monuments Historiques.

Biografie: Met een diploma van het Institut d'Etudes Politiques de Paris (IEP) en als oud-leerling van de Ecole nationale d'administration (ENA) begon de heer Robert de Metz zijn loopbaan bij de algemene inspectie van financiën. Hij ging in 1983 werken voor de bank Indosuez, waar hij functies opnam in Hongkong en in Frankrijk alvorens aan de slag te gaan bij Demachy Worms & Cie. Bij Paribas, waar hij werkzaam was vanaf 1991, vervulde hij diverse functies, meer bepaald voor fusies-overnames, waarna hij benoemd werd tot lid van het directorium, verantwoordelijk vanuit Londen voor de rente-, valuta- en derivatenmarkt. Hij was bestuurder van Cobepa van 1993 tot 1999. Tussen 2002 en 2007 was hij adjunct-directeur-generaal van de groep Vivendi, verantwoordelijk voor fusies-overnames en strategie. In 2014 trad hij toe tot de raad van bestuur van de groep Solocal.

Belangrijkste vakgebieden: financiën, marktverrichtingen en fusies en overnames.

WOUTER DEVRIENDT

10 april 1967 • Belg • Uitvoerend bestuurder van Dexia sinds 2016

Bezit geen Dexia-aandelen

Gedelegeerd bestuurder en voorzitter van het directiecomité van Dexia

Bestuurder en algemeen directeur van Dexia Crédit Local

Voorzitter van de raad van bestuur van Dexia Crediop

Duur van het mandaat: 2016-2020

Biografie: Wouter Devriendt behaalde een MBA aan de Rotterdam School of Management (1992) en een master in toegepaste economische wetenschappen aan de Katholieke Universiteit van Leuven (1989). Tussen 1993 en 2011 deed hij ruim 18 jaar lang internationale bankervaring op door verschillende functies uit te oefenen binnen de grootbank ABN AMRO (Amsterdam, Praag, Houston, Ecuador, Sydney en Londen) en Fortis (Brussel en Amsterdam), maar ook in Private Equity door portefeuilles van vennootschappen te beheren. Van 2011 tot 2016 was Wouter Devriendt onder meer onafhankelijk adviseur van de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij, waar hij instond voor het beheer van de investeringen van de Belgische Staat in de financiële sector. Van 2014 tot 2016 was hij lid van de General Council of the Hellenic Financial Stability Fund, het fonds dat het Griekse banksysteem in het algemene belang moet helpen stabiliseren. Sinds mei 2016 is hij gedelegeerd bestuurder en voorzitter van het directiecomité van Dexia, en algemeen directeur van Dexia Crédit Local.

Belangrijkste vakgebieden: finance en banking, beheer van financiële risico's, leiding en beheer van instellingen.

CORSO BAVAGNOLI

21 juli 1973 • Fransman • Niet-uitvoerend bestuurder sinds 2015

Bezit geen Dexia-aandelen

Duur van het mandaat: 2015-2018

Hoofdfunctie: Diensthoofd financiering van de economie

Andere mandaten en functies: Bestuurder van Dexia Crédit Local

Biografie: De heer Corso Bavagnoli behaalde zijn diploma aan de Ecole nationale supérieure des Mines de Paris en het Institut d'études politiques (IEP) de Paris, en studeerde aan de Ecole nationale d'administration (ENA). In 2001 werd hij benoemd tot adjunct-inspecteur financiën en in 2002 bevorderd tot inspecteur financiën. In 2005 was hij eerst adjunct-afdelingschef bij de "Direction générale du Trésor et de la politique économique" en vervolgens chef van de afdeling "Système financier international, préparation des sommets". In 2008 kreeg hij dan de leiding over de afdeling "EDF et autres participations" bij het Agence des participations de l'État. Hij werd in 2009 benoemd tot adviseur voor economische en financiële zaken op het kabinet van premier François Fillon. In 2012 werd hij onderdirecteur banken en financieringen van algemeen belang van de "direction générale du Trésor". Hij staat sinds mei 2015 aan het hoofd van de dienst financiering van de economie.

Belangrijkste vakgebieden: economie, financiële markten, financiële regelgeving, risicobeheer.

JOHAN BOHETS

13 september 1971 • Belg • Uitvoerend bestuurder sinds 2016

Bezit geen Dexia-aandelen

Hoofd van de divisie Risk en lid van het directiecomité van de groep Dexia

Bestuurder en gedelegeerd algemeen directeur van Dexia Crédit Local

Lid van de raad van bestuur van Dexia Crediop

Duur van het mandaat: 2016-2020

Andere mandaten en functies: niet-uitvoerend bestuurder van Pinnacle Investments nv • zaakvoerder van MOIRAI Management bvba • onafhankelijk bestuurder van Keyware Technologies nv

Biografie: De heer Johan Bohets behaalde een masterdiploma rechten en een postuniversitair diploma financiële wetenschappen aan de Katholieke Universiteit van Leuven, naast een masterdiploma financieel management aan Solvay. Na als advocaat te hebben gewerkt, sloot hij zich in 2005 aan bij het Europees Investeringsfonds. In 2006 ging hij bij de groep Dexia aan de slag als juridisch verantwoordelijke van het departement fusies & overnames. In 2009 werd hij adjunct-secretaris-generaal van de groep Dexia. Daarna werd hij secretaris-generaal van de Groep en lid van het uitvoerend comité van Dexia van 2012 tot 2015. In 2016 werd hij benoemd tot Chief Risk Officer en lid van het directiecomité van Dexia.

Belangrijkste vakgebieden: risicobeheer, financiën, recht, fusies en overnames

BART BRONSELAER

Onafhankelijk bestuurder
6 oktober 1967 • Belg • Bestuurder sinds 2012
Bezit geen Dexia-aandelen

Duur van het mandaat: 2013-2017

Gespecialiseerde comités: Voorzitter van het risicocomité • Lid van het auditcomité

Andere mandaten en functies: Bestuurder van Dexia Crédit Local, Alpha 11 Inc., Alpha 11 Europe, Right Brain Interface • Bestuurder van private stichtingen: Gh. Piot en Le Bois Clair • Lid van de raad van vzw's: Katholiek Onderwijs Kessel-Lo en Abbaye d'Oignies • Onafhankelijk bestuurder van United Pensions OFP.

Biografie: De heer Bart Bronselaer behaalde het diploma van industrieel ingenieur (Groep T Leuven), alsook een masterdiploma in computerwetenschappen (VUB) en een MBA (U.C. Louvain). Hij werkte het grootste deel van zijn loopbaan (1993-2003) bij Merrill Lynch International in Londen waar hij verschillende functies vervulde. De laatste was die van Head of Debt Capital Markets voor Europa, het Midden-Oosten en Afrika. In die hoedanigheid was hij verantwoordelijk voor de structurering en verkoop van financiële oplossingen aan klanten zoals financiële instellingen, industriële bedrijven en overheidsinstanties. In 2003 werd hij een onafhankelijke expert in financiële diensten. Hij was tot 31 december 2013 voorzitter van de raad van bestuur van Royal Park Investments.

Belangrijkste vakgebieden: financiële markten, financiën, gestructureerde financieringen, afgeleide producten, strategie

ALEXANDRE DE GEEST

5 februari 1971 • Belg • Niet-uitvoerend bestuurder sinds 2012
Bezit geen Dexia-aandelen

Duur van het mandaat: 2013-2017

Gespecialiseerde comités: Lid van het risicocomité

Hoofdfunctie: Algemeen bestuurder van de Thesaurie van de Belgische federale overheid (FOD Financiën)

Andere mandaten en functies: Bestuurder van Dexia Crédit Local en gedelegeerd bestuurder van het Zilverfonds • Voorzitter van het Beschermingsfonds voor financiële instrumenten • Voorzitter van het Rentenfonds • Lid van de Commissie voor nucleaire voorzieningen

Biografie: De heer Alexandre De Geest behaalde het diploma rechten aan de Université catholique de Louvain en de Université Libre de Bruxelles. Hij was bestuurder van talrijke vennootschappen waaronder Gazelec (2004-2005) en het Zilverfonds sinds 2003. Hij was vanaf 2000 adviseur op het kabinet van de federale minister van Financiën, en vervolgens in 2011 adviseur op het kabinet van de federale minister van Buitenlandse zaken. Sinds 2012 is hij bestuurder bij de Thesaurie (FOD Financiën).

Belangrijkste vakgebieden: financiële markten, financiën, fiscaliteit

THIERRY FRANCO

30 april 1964 • Fransman • Niet-uitvoerend bestuurder sinds 2013
Bezit geen Dexia-aandelen

Duur van het mandaat: 2013-2017

Gespecialiseerde comités: Lid van het auditcomité • Lid van het comité der benoemingen

Hoofdfunctie: Adjunct-commissaris-generaal investering (Frans ministerie van economie)

Andere mandaten en functies: Bestuurder van Dexia Crédit Local

Biografie: De heer Thierry Franco behaalde een diploma aan de École polytechnique en de École nationale de statistiques et d'administration économique (ENSAE). Hij begon zijn carrière in 1988 bij de "Direction de la prévision" (Ministerie van Economie, Financiën en Industrie) als adjunct van het hoofd van het bureau buitenland en vervolgens financiële verrichtingen. In 1992 ging hij aan de slag bij de "Direction du Trésor" waar hij de functie van adjunct van het hoofd van het bureau financiering van de huisvesting bekleedde, en vanaf 1995 de functie van hoofd van het bureau belast met het beleid van Frankrijk ten aanzien van het Internationale Muntfonds (IMF) en het internationale financiële systeem, en met de voorbereiding van de G7-top. Van 2000 tot 2002 bekleedde hij de functies van onderdirecteur belast met de regelgeving van de verzekeringsondernemingen, -producten en -markten, vervolgens van 2002 tot 2004 die van onderdirecteur van de service des participations, alvorens te worden benoemd tot diensthoofd financiering van de economie bij de "Direction générale du Trésor et de la politique économique" (DGPE). In maart 2009 werd hij benoemd tot secretaris-generaal van de Autorité des marchés financiers (AMF). Van december 2012 tot september 2013 was hij adviseur bij de directeur-generaal van de Franse Trésor. Op 7 oktober 2013 werd hij benoemd tot adjunct-commissaris-generaal investering.

Belangrijkste vakgebieden: economie, financiële regelgeving en administratie

VÉRONIQUE HUGUES (coöptatie op 1 juli 2016 ter vervanging van Pierre VERGNES)

28 mei 1970 • Franse • Uitvoerend bestuurder sinds 2016
Bezit geen Dexia-aandelen
Chief Financial Officer en lid van het directiecomité van de groep Dexia
Bestuurder en gedelegeerd algemeen directeur van Dexia Crédit Local
Niet-uitvoerend bestuurder van Dexia Kommunalbank Deutschland

Duur van het mandaat: 2016-2021

Biografie: Véronique Hugues bezit een dubbel masterdiploma in financiële wetenschappen van de universiteit Paris IX Dauphine en de Johan Wolfgang Goethe-universiteit in Frankfurt en van DESS 203, Finances de marchés van de universiteit Paris IX Dauphine. Zij begon haar carrière bij Deutsche Bank in Parijs binnen de ALM-afdeling. In 2001 ging zij bij de groep Dexia aan de slag als hoofd langetermijnfinanciering. Zij stond in voor de financiële communicatie in 2009 en vanaf 2013, werd ze verantwoordelijk voor het financiële beheer van de Groep en bestuurder van Dexia Kommunalbank Deutschland en Dexia Sabadell. Van 2014 tot 2016 was zij adjunct-CFO en lid van het groepsc comité van Dexia. In het kader van dat mandaat stuurde zij verschillende transversale projecten aan binnen de divisie Finance. Sinds juni 2016 is zij uitvoerend bestuurder van Dexia, Chief Financial Officer en lid van het directiecomité van Dexia, en bestuurder en gedelegeerd algemeen directeur van Dexia Crédit Local.

Belangrijkste vakgebieden: financiën, financiële markten, financiële communicatie, change management en transformatieprocessen

ALEXANDRA SERIZAY (coöptatie op 27 oktober 2016 ter vervanging van Françoise LOMBARD)

31 maart 1977 • Franse • Onafhankelijk bestuurder sinds 2016
 Bezit geen Dexia-aandelen

Duur van het mandaat: 2016-2021

Gespecialiseerde comités: Ad interim voorzitter van het auditcomité

Hoofdfunctie: Adjunct-directeur van Retail Bank & Wealth Management, directeur Particuliere markten, Professionele markten, Vermogensbeheer, HSBC

Biografie: Alexandra Serizay studeerde aan de ESSEC. Zij begon haar carrière in 1997 als intern auditeur bij France Télécom Transpac. In 1999 trad zij in dienst van Deutsche Bank in Londen, als zaakgelastigde fusies en overnames. In 2004 stapte zij over naar Bain in Parijs en werd in 2007 manager. In 2011 ging zij aan de slag bij HSBC France. Zij was eerst lid van het uitvoerend comité van HSBC France en in die rol verantwoordelijk voor de strategie. In 2013 werd zij algemeen secretaris en lid van het uitvoerend comité van RBWM (Retail Bank & Wealth Management), en in 2016 adjunct-directeur, belast met de ontwikkeling van klanten en aanbod. Zij is bestuurder van Dexia Crédit Local, HSBC REIM France (Real Estate Investment Managers), HSBC SFH France (HSBC covered pool) en HSBC Factoring France.

Belangrijkste vakgebieden: audit en financiën, fusies en overnames, strategie, digitale transformatie, risicobeheer

LUCIE MUNIESA

22 februari 1975 • Franse • Niet-uitvoerend bestuurder sinds 2016
 Bezit geen Dexia-aandelen

Duur van het mandaat: 2016-2020

Gespecialiseerde comités: lid van het risicocomité en lid van het comité der bezoldigingen

Hoofdfunctie: Adjunct-directeur-generaal van het agence des participations de l'Etat (APE)

Andere mandaten en functies: Bestuurder van Consortium de Réalisation (CDR), La française des Jeux SAEM, Engie SA, Orange SA, Safran SA

Biografie: Lucie Muniesa behaalde diploma's aan de ENSAI en de ENSAE. Zij begon haar carrière in 1996 op de dienst statistiek van het Franse ministerie van landbouw en op de dienst bedrijfsstatistiek van het INSEE. In 2002 ging zij aan de slag bij de Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes (DGCCRF), als assistente van het hoofd van de dienst concentraties en hulp. In 2004 stapte zij over naar het APE als assistente van de chefs van de sectordiensten "Energie, chimie et autres participations" en "La Poste/France Télécom". In 2007 werd zij secretaris-generaal van het APE. In 2010 trad zij bij Radio France in dienst als Chief Financial Officer. In 2013 werd zij er adjunct-directeur-generaal belast met financiën, aankopen, juridische zaken en ontwikkeling van eigen middelen. In 2014 werd zij benoemd tot directeur, adjunct-secretaris-generaal van het Franse ministerie van cultuur en communicatie. Sinds 4 februari 2016 is zij adjunct-algemeen directeur van het APE.

Belangrijkste vakgebieden: economie, financiële markten, financiële regelgeving

MICHEL TISON

23 mei 1967 • Belg • Onafhankelijk bestuurder sinds 2016
 Bezit geen Dexia-aandeel

Duur van het mandaat: 2016-2020

Gespecialiseerde comités: Lid van het comité der bezoldigingen

Hoofdfunctie: Decaan van de faculteit rechtsgeleerdheid aan de universiteit van Gent

Biografie: Michel, doctor in de rechten, is sinds 1998 gasthoogleraar en sinds 2008 hoogleraar aan de universiteit van Gent. Hij is auteur of medeauteur van talrijke publicaties over bank- en financieel recht. Van 2001 tot 2014 was hij onafhankelijk bestuurder en voorzitter van de raad van bestuur van Aphilion Q2 (UCITS), en van 2005 tot 2014 lid van het auditcomité van het universitair ziekenhuis van Gent. Sinds 2005 is hij assessor op de afdeling "wetgeving" van de Raad van State. Sinds 2014 is hij lid van de raad van bestuur van Dexia Crédit Local.

Belangrijkste vakgebieden: banken- en financieel recht, audit

KOEN VAN LOO

26 augustus 1972 • Belg • Niet-uitvoerend bestuurder sinds 2008
 Bezit 1 Dexia-aandeel

Duur van het mandaat: 2013-2017

Gespecialiseerde comités: Lid van het comité der benoemingen

Hoofdfunctie: Gedelegeerd bestuurder en lid van het strategisch comité van de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij

Andere mandaten en functies: Bestuurder: Sopima, Certi-Fed nv, Bel to mundial vzw, Kasteel Cantecroy Beheer nv, Belgische Maatschappij voor Internationale Investerings, Biloba Investment en Ginkgo Management SARL, Capricorn Health Tech Fund nv en Capricorn ICT Fund, Fundo Performa-Key de Inovação em meio ambiente • Bestuurder: Dexia Crédit Local

Biografie: De heer Koen Van Loo is licentiaat in de toegepaste economische wetenschappen. Na het beëindigen van een speciale licentie fiscaliteit startte hij zijn loopbaan als adjunct-raadgever van de Centrale raad voor het bedrijfsleven. In september 1999 ging hij werken op het kabinet van de minister van Financiën als expert, waar hij in november 2000 werd benoemd tot raadgever, en vervolgens van mei 2003 tot november 2006 kabinetschef was. Sinds 2006 is hij gedelegeerd bestuurder en lid van het strategisch comité van de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij.

Belangrijkste vakgebieden: financiële analyse, boekhouding, fiscaliteit en strategie

Verkiezbaarheidscriteria

Het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur bepaalt dat de bestuurders worden gekozen door de algemene aandeelhoudersvergadering op grond van hun bekwaamheden en van de bijdrage die ze kunnen leveren tot het beheer van de onderneming.

De bestuurders beantwoorden aan het bekwaamheidsprofiel dat de raad van bestuur vastlegt op voorstel van het comité der benoemingen en dat noodzakelijk deel uitmaakt van het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur. Elk lid van de raad van bestuur moet zijn verplichtingen als bestuurder kunnen nakomen. Niet-uitvoerende bestuurders mogen niet meer dan vijf bestuursmandaten aanvaarden in andere beursgenoteerde ondernemingen.

Om ervoor te zorgen dat de raad van bestuur op een evenwichtige manier wordt samengesteld in termen van vertegenwoordiging van vrouwen, en met het oog op de inwerkingtreding van de wettelijke bepalingen, heeft de raad van bestuur een actieplan goedgekeurd met het oog op het bereiken van het in artikel 518 bis van het Wetboek van Vennootschappen vastgelegde objectief. In die optiek verbindt elke bestuurder zich ertoe zijn mandaat ter beschikking van de raad van bestuur te stellen op uitdrukkelijke vraag van de voorzitter van de raad, om de benoeming van een bestuurder van het vrouwelijke geslacht mogelijk te maken.

Benoemings- en evaluatieprocedure voor bestuurders

In overeenstemming met hun verplichtingen in het kader van CRD IV en zijn omzetting in de nationale wetgeving, hebben Dexia en Dexia Crédit Local de nodige procedures ingevoerd om de expertise en professionele reputatie te controleren van de bestuurders, de verantwoordelijke managers en het personeel van de twee entiteiten, alsook van de functieverantwoordelijken met onafhankelijke controlefunctie. De naleving van deze verplichtingen treft verschillende departementen:

- de directie Personeelsbeleid is, namens het directiecomité of de raad van bestuur, verantwoordelijk voor het wervings- en selectieproces;
- de directie Compliance is verantwoordelijk voor het controleren van de betrouwbaarheid van de kandidaten en de afwezigheid van belangenconflicten als gevolg van andere functies of mandaten;
- tot slot onderhouden het Secretariaat-Generaal en de Auditor-Generaal de relaties met de regelgevende en toezichhoudende instanties.

Deze controles, uitgevoerd op het moment van de werving van de kandidaat, worden onderworpen aan een jaarlijkse beoordeling.

Benoeming

Het comité der benoemingen is belast met het voorstellen van de benoeming van elke nieuwe bestuurder aan de raad van bestuur, die als enige beslist om een kandidatuur al dan niet aan de algemene vergadering voor te leggen. Het comité vergewist zich ervan, alvorens de kandidatuur goed te keuren, dat de raad over voldoende inlichtingen beschikt over de kandidaat, waardoor hij kan oordelen of deze kandidatuur past in het algemene profiel van de bestuurders en de vereiste vaardigheden. Elke kandidaat wordt voorgedragen op basis van zijn potentiële bijdrage inzake kennis, ervaring en specialisatie in een of meer van de volgende domeinen: visie en strategie, leadership en managementcapaciteit, expertise inzake financiën en boekhouding, internationale ervaring en kennis van

de metiers van de Groep. De kandidaat moet bovendien zijn verplichtingen als bestuurder kunnen nakomen. De raad van bestuur ziet er ook op toe dat hij de specifieke vaardigheden heeft om te kunnen beantwoorden aan de wettelijke criteria van collectieve of individuele expertise binnen de gespecialiseerde comités.

Ontslag

Wanneer een bestuurder vroegtijdig een einde wil maken aan zijn mandaat, stuurt hij een ontslagbrief naar de voorzitter van de raad van bestuur, die de raad hiervan tijdens de eerstvolgende bijeenkomst in kennis stelt. De raad van bestuur zorgt eventueel voor de tijdelijke vervanging van de ontslagnemende bestuurder bij coöptatie, en de volgende algemene vergadering gaat over tot een definitieve benoeming tot bestuurder.

Indien er zich een belangrijke wijziging voordoet in de functies van een bestuurder die een invloed kan hebben op zijn vermogen om te beantwoorden aan de verkiezbaarheidscriteria die zijn vastgelegd in het huishoudelijk reglement van de raad, wordt hij verzocht zijn mandaat ter beschikking te stellen van de vennootschap en de voorzitter van het comité der benoemingen alle nuttige inlichtingen te verstrekken.

Beoordeling

De raad van bestuur organiseert zich zodanig dat hij zijn bevoegdheden en taken optimaal kan uitvoeren. Hij evalueert jaarlijks zijn eigen werking en die van zijn gespecialiseerde comités onder leiding van de voorzitter van de raad van bestuur om de nodige aanpassingen en verbeteringen aan te brengen aan zijn huishoudelijk reglement. De criteria die worden gehanteerd bij de beoordeling, zijn onder meer de efficiëntie en de frequentie van de raad en van de gespecialiseerde comités, de kwaliteit van de informatie die wordt verstrekt aan de raad en aan zijn gespecialiseerde comités, de bezoldiging van de leden van de raad en zijn comités of de rol van de voorzitter.

Bij de verlenging van het mandaat van een bestuurder beoordeelt het comité der benoemingen zijn of haar deelname aan de werking van de raad van bestuur en brengt het daarover verslag uit met een aanbeveling.

Elk jaar vindt een zelfevaluatie-oefening plaats op basis van een individuele vragenlijst over onder meer de samenstelling, de organisatie, de bevoegdheden en de efficiëntie en prestaties van de raad en zijn gespecialiseerde comités, de frequentie van de bijeenkomsten en de informatie die aan de bestuurders wordt verstrekt, de rol van de voorzitter en de interactie met het directiecomité, en ten slotte de bezoldiging van de bestuurders. Het eindverslag, opgemaakt door de voorzitter, werd voorgelegd aan de raad van bestuur op 17 maart 2016 en de dienstige maatregelen voorgesteld in dit rapport werden ingevoerd.

Wijzigingen in de samenstelling van de raad van bestuur van Dexia in de loop van het boekjaar 2016

Tijdens het boekjaar 2016 werd de samenstelling van de raad van bestuur van Dexia als volgt gewijzigd:

- De buitengewone algemene vergadering van 18 mei 2016 sprak zich uit voor de wijziging van de samenstelling van de raad van bestuur, die nu minimaal 9 en maximaal 13 leden telt.
- Naar aanleiding van de gewone algemene vergadering van 18 mei 2016 werd de heer Wouter Devriendt benoemd ter vervanging van de heer Karel de Boeck als gedelegeerd bestuurder en werd de heer Corso Bavagnoli, gecoöpteerd op 6 juli 2015, definitief benoemd.

- Naar aanleiding van de buitengewone algemene vergadering van 18 mei 2016 werden mevrouw Françoise Lombard en mevrouw Lucie Muniesa, evenals de heren Johan Bohets en Michel Tison benoemd tot bestuurder voor een periode van 4 jaar.
- De raad van bestuur nam op zijn bijeenkomst van 15 juni 2016 akte van het ontslag van de heer Pierre Vergnes met ingang van 30 juni 2016 en coöpteerde mevrouw Véronique Hugues als bestuurder met ingang van 1 juli 2016. Haar definitieve benoeming voor een nieuwe periode van 4 jaar zal worden voorgesteld aan de algemene aandeelhoudersvergadering van 17 mei 2017.
- De raad van bestuur nam op zijn bijeenkomst van 27 oktober 2016 akte van het ontslag van mevrouw Françoise Lombard met ingang van 27 oktober 2016 en coöpteerde mevrouw Alexandra Serizay als bestuurder met ingang van 27 oktober 2016. Haar definitieve benoeming voor een nieuwe periode van 4 jaar zal worden voorgesteld aan de algemene aandeelhoudersvergadering van 17 mei 2017.
- De raad van bestuur van 16 november 2016 nam akte van het ontslag van de heer Paul Bodart.

Onafhankelijke bestuurders

De onafhankelijkheidscriteria die gelden voor de bestuurders van Dexia, worden afgestemd op de wettelijke criteria die vervat liggen in artikel 526ter van het Wetboek van Vennootschappen. Die criteria, die noodzakelijk deel uitmaken van het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur, luiden als volgt.

- 1) Een onafhankelijk bestuurder mag gedurende een periode van vijf jaar vóór zijn benoeming geen mandaat hebben uitgeoefend als uitvoerend lid van het bestuursorgaan of een functie als lid van het directiecomité of van afgevaardigde voor het dagelijks bestuur, noch bij Dexia, noch bij een daarmee verbonden vennootschap of persoon in de zin van artikel 11 van het Wetboek van Vennootschappen.
- 2) Een onafhankelijk bestuurder mag gedurende een periode van maximaal twaalf jaar niet meer dan drie opeenvolgende mandaten zitting hebben gehad in de raad van bestuur van Dexia als niet-uitvoerend bestuurder.
- 3) Een onafhankelijk bestuurder mag gedurende een periode van drie jaar vóór zijn benoeming geen deel hebben uitmaakt van de directie.
- 4) Een onafhankelijk bestuurder mag geen bezoldiging of ander significant vermogensvoordeel krijgen of hebben gekregen van Dexia of van een daarmee verbonden vennootschap of persoon in de zin van artikel 11 van het Wetboek van Vennootschappen, naast de tantièmes en het ereloon die hij eventueel ontvangt in zijn hoedanigheid van niet-uitvoerend lid van het bestuursorgaan of lid van het toezichthoudend orgaan.
- 5) Een onafhankelijk bestuurder:
 - a) mag geen enkel vennootschappelijk recht bezitten dat een tiende of meer vertegenwoordigt van het kapitaal, het vennootschappelijk fonds of een aandelencategorie van de vennootschap.
 - b) als hij vennootschappelijke rechten bezit die minder dan 10 % vertegenwoordigen:
 - door het optellen van de vennootschappelijke rechten bij de rechten in diezelfde vennootschap die in het bezit zijn van vennootschappen waarover de onafhankelijke bestuurder de controle heeft, mogen die vennootschappelijke rechten niet meer bedragen dan een tiende van het kapitaal, het vennootschappelijk fonds of een aandelencategorie van de vennootschap, of

– de daden van beschikking, die gepaard gaan met die aandelen of met de uitoefening van de bijbehorende rechten, mogen niet onderworpen zijn aan conventionele bepalingen of aan eenzijdige verbintenissen die het lid van het onafhankelijke bestuursorgaan zou zijn aangegaan.

c) mag op geen enkele wijze een aandeelhouder vertegenwoordigen die beantwoordt aan de voorwaarden van dit punt.

6) Een onafhankelijk bestuurder mag tijdens het voorbije boekjaar geen significante zakenrelatie onderhouden of onderhouden hebben met Dexia of met een daarmee verbonden vennootschap of persoon in de zin van artikel 11 van het Wetboek van Vennootschappen, noch rechtstreeks, noch in zijn hoedanigheid van vennoot, aandeelhouder, lid van het bestuursorgaan, directielid van een vennootschap of persoon die een dergelijke relatie onderhoudt.

7) Een onafhankelijk bestuurder mag tijdens de voorbije drie jaar geen vennoot of werknemer geweest zijn van de huidige of vorige commissaris van Dexia of van een daarmee verbonden vennootschap of persoon in de zin van artikel 11 van het Wetboek van Vennootschappen.

8) Een onafhankelijk bestuurder mag geen uitvoerend lid zijn van het bestuursorgaan van een andere vennootschap waarin een uitvoerend bestuurder van Dexia zitting heeft als niet-uitvoerend lid van het bestuursorgaan of toezichthoudend orgaan, en hij mag evenmin andere belangrijke banden hebben met de uitvoerende bestuurders van Dexia als gevolg van functies die hij bekleedt in andere vennootschappen of organen.

9) Een onafhankelijk bestuurder mag noch bij Dexia, noch in een daarmee verbonden vennootschap of persoon in de zin van artikel 11 van het Wetboek van Vennootschappen, een echtgeno(o)t(e) of wettelijk samenwonende partner, noch ouders of verwanten tot in de tweede graad hebben met een mandaat als lid van het bestuursorgaan, lid van het directiecomité, afgevaardigde voor het dagelijks bestuur of lid van de directie, of die zich bevinden in de andere gevallen waarvan sprake is in de punten 1 tot 8.

Een onafhankelijk bestuurder van Dexia voor wie een van voornoemde criteria niet langer vervuld is, onder meer als gevolg van een belangrijke wijziging van zijn functies, brengt hiervan onmiddellijk de voorzitter van de raad van bestuur op de hoogte, die op zijn beurt het comité der benoemingen hiervan in kennis stelt; het comité der benoemingen licht de raad van bestuur in en brengt eventueel een advies uit.

Rekening houdend met voorgaande criteria telt de raad van bestuur van Dexia vier onafhankelijke bestuurders op 31 december 2016. Het gaat om de heer Robert de Metz, de heer Bart Bronselaer, mevrouw Alexandra Serizay en de heer Michel Tison.

Niet-uitvoerende bestuurders

Wordt beschouwd als niet-uitvoerend bestuurder, elk lid van de raad van bestuur dat geen uitvoerende functies vervult in een vennootschap van de groep Dexia. Het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur van Dexia bepaalt dat minstens de helft van de raad van bestuur samengesteld moet zijn uit niet-uitvoerende bestuurders en dat minstens drie niet-uitvoerende bestuurders onafhankelijk moeten zijn. We merken op dat, behalve Wouter Devriendt, Johan Bohets en Véronique Hugues, alle leden van de raad van bestuur van Dexia niet-uitvoerende bestuurders zijn op 31 maart 2017.

De niet-uitvoerende bestuurders hebben recht op alle nuttige informatie die hen in staat moet stellen hun mandaat op een correcte manier te vervullen en kunnen die informatie aan het management vragen.

Scheiding van de functies van voorzitter van de raad van bestuur en gedelegeerd bestuurder

Er bestaat een scheiding van de verantwoordelijkheden aan het hoofd van de Groep, tussen de verantwoordelijkheid van het leiden van de raad van bestuur door een bestuurder met de Franse nationaliteit enerzijds, en de uitvoerende verantwoordelijkheid van het leiden van de activiteiten door een bestuurder met de Belgische nationaliteit anderzijds. De statuten van Dexia en het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur van Dexia vermelden uitdrukkelijk dat de gedelegeerd bestuurder de functies van de voorzitter van de raad niet kan uitoefenen.

Duur van de mandaten

De mandaten van de leden van de raad van bestuur duren maximaal vier jaar. Bestuurders kunnen worden herkozen. Mandaten van niet-uitvoerende bestuurders kunnen slechts tweemaal vernieuwd worden. De leeftijdsgrens voor de bestuurders is vastgelegd op 72 jaar. De betrokken bestuurders nemen ontslag met ingang van de datum van de gewone algemene aandeelhoudersvergadering die volgt op de datum van hun verjaardag.

Bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de raad van bestuur

De raad van bestuur is het maatschappelijke orgaan dat, onder voorbehoud van de bevoegdheden die uitdrukkelijk worden toegekend aan de aandeelhoudersvergaderingen en binnen de grenzen van het maatschappelijke doel, op voorstel of na advies van het directiecomité de strategie en het algemene beleid van de vennootschap en de groep Dexia vastlegt. Hij controleert en stuurt het beheer van de vennootschap en van de Groep en zorgt voor de risicofollow-up. Op het vlak van de principes bepaalt de raad van bestuur, in het kader van de uitvoering van het herziene geordende resolutieplan, de strategie en de normen van de Groep en ziet hij toe op de implementatie van die strategie bij de Groep en bij de voornaamste entiteiten. De raad van bestuur ziet erop toe dat de principes inzake corporate governance worden nageleefd.

De raad:

- a. onderzoekt in het bijzonder de belangrijke voorstellen van het directiecomité die hem worden voorgelegd door de gedelegeerd bestuurder, alsook de voorstellen van de gespecialiseerde comités;
- b. beslist over de strategie van de groep Dexia, in het kader van de uitvoering van het herziene geordende resolutieplan, die door het directiecomité wordt geïmplementeerd, legt de prioriteiten vast, keurt het jaarlijkse budget goed en vergewist zich meer in het algemeen van de overeenstemming met de financiële en menselijke middelen die daarvoor worden ingezet;
- c. gaat over tot de evaluatie van de uitvoering, op het niveau van de Groep, van de onafhankelijke controlefuncties die, in een geest van centralisatie, met name risicobeheer, interne audit en compliance omvatten;
- d. beoordeelt de compliancerisico's en valideert de verslagen van de directie Compliance en Permanente controle. Valideert het compliancebeleid en de belangrijkste beleidsmaatregelen inzake compliance;

- e. bepaalt en neemt de nodige maatregelen om zich te vergewissen van de integriteit van de financiële staten;
- f. keurt de algemene principes van het bezoldigingsbeleid goed, beoordeelt ze minstens één keer per jaar en zorgt voor de uitvoering ervan;
- g. legt de bezoldiging vast van de leden van het directiecomité op voorstel van het comité der bezoldigingen, en op voorstel van de voorzitter van het directiecomité voor de bezoldiging van de leden van het directiecomité, hemzelf niet meegerekend;
- h. wettigt in het jaarverslag de individuele en collectieve bekwaamheid van de leden van de gespecialiseerde comités;
- i. evalueert de prestaties van de leden van het directiecomité; ziet toe op de prestaties van de commissaris(sen) en de interne audit;
- j. bepaalt de organisatie van de adviserende en gespecialiseerde comités op het vlak van de samenstelling, de werkwijze en de verplichtingen;
- k. bepaalt de organisatie van het directiecomité op het vlak van de samenstelling, de werkwijze en de verplichtingen op voorstel van de voorzitter van het directiecomité;
- l. onderzoekt het governancestelsel, beoordeelt periodiek de doeltreffendheid ervan en vergewist zich ervan dat corrigerende maatregelen werden genomen om eventuele tekortkomingen te verhelpen;
- m. zorgt voor de aanpassing van het Governancememorandum en het meedelen van aanpassingen aan de toezichhoudende overheid;
- n. controleert de uitvoering door het directiecomité van het algemene beleid van de vennootschap dat hij bepaalt. De raad van bestuur zorgt ervoor dat zijn verplichtingen tegenover zijn aandeelhouders begrepen en vervuld zijn en legt tijdens de algemene vergaderingen aan de aandeelhouders rekenschap af over de uitoefening van zijn taken.

Werking van de raad van bestuur

Statutaire regels

De statuten van de vennootschap schrijven de volgende regels voor in verband met de werking van de raad van bestuur:

- Elke beraadslaging vereist de aanwezigheid of de vertegenwoordiging van minstens de helft van de leden;
- De beslissingen worden genomen bij meerderheid van de stemmen van alle aanwezige of vertegenwoordigde leden;
- De beslissingen over de hierna weergegeven verrichtingen vereisen de aanwezigheid of de vertegenwoordiging van minstens twee derde van de leden en een beslissing die wordt genomen bij een meerderheid van twee derde van de stemmen van alle aanwezige of vertegenwoordigde leden:
 - Het verwerven of overdragen van activa met een bruto-eenheidswaarde van meer dan 500 miljoen EUR;
 - Voorstellen tot wijziging van de statuten van de vennootschap, ook voor wat betreft de uitgifte van aandelen, in aandelen converteerbare of terugbetaalbare obligaties, warrants of andere financiële instrumenten die op termijn recht geven op aandelen;
 - De benoeming en afzetting van de voorzitter van de raad van bestuur en van de gedelegeerd bestuurder;
 - De beslissing tot kapitaalverhoging in het kader van het toegestane kapitaal;
 - De benoeming van bestuurders binnen de raad van bestuur van Dexia Crédit Local, voor zover de beslissing zou slaan op de benoeming van andere personen dan de bestuurders van de vennootschap of van een ander aantal bestuurders dan dat van de raad van bestuur van Dexia;

– De beslissing tot wijziging van het huishoudelijke reglement van de raad van bestuur.

De raad van bestuur mag specifiek of in het algemeen waarnemers uitnodigen om de vergaderingen bij te wonen. Die waarnemers zijn niet stemgerechtigd, maar hebben wel dezelfde verplichtingen als de bestuurders, onder meer inzake geheimhouding.

Huishoudelijk reglement van de raad van bestuur van Dexia

Het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur van Dexia bevat een aantal regels die de raad in staat moeten stellen zijn bevoegdheden ten volle uit te oefenen en de doeltreffendheid van de bijdrage van elke bestuurder te vergroten.

Algemene organisatieprincipes

De raad van bestuur organiseert zich zodanig dat hij zijn bevoegdheden en taken optimaal kan uitvoeren.

De vergaderingen van de raad vinden vaak genoeg plaats om hem in staat te stellen zijn opdrachten te vervullen. De bestuurders verbinden zich ertoe actief betrokken te zijn bij de werkzaamheden van de raad en de comités waarvan ze lid zijn. De aanwezigheid tijdens de zittingen van de raad en de comités is de voornaamste voorwaarde voor die deelneming, en een effectieve aanwezigheid op minstens drie vierde van de vergaderingen is gewenst.

De agenda bevat de te behandelen onderwerpen en vermeldt ook of het gaat om informatieve punten, of erover beraadslaagd zal worden of dat er een beslissing over zal worden genomen.

De notulen maken gewag van de besprekingen en vermelden ook de beslissingen die werden genomen, alsook eventueel het voorbehoud van bepaalde bestuurders.

Discretieplicht

De informatie die aan de bestuurders wordt meegedeeld in het kader van de uitoefening van hun functie, zowel tijdens de vergaderingen van de raad, de gespecialiseerde comités als tijdens privégesprekken, wordt hen intuïtu personae verstrekt; ze moeten erop toezien dat het vertrouwelijke karakter van die informatie strikt wordt gerespecteerd.

Opleiding van de bestuurders

De voorzitter van de raad van bestuur zorgt ervoor dat de bestuurders, voor zover nodig, bij het begin en in de loop van hun mandaat een opleiding krijgen over de activiteiten van de Groep, om hun taken te kunnen uitvoeren.

Belangenconflicten

De bestuurders vergewissen zich ervan dat hun deelname aan de raad van bestuur voor hen geen bron is van belangenvermenging onder de toepasselijke reglementering.

De bestuurders stellen hun mandaat ter beschikking van de raad bij een belangrijke wijziging van hun functies; de raad beslist dan of hij al dan niet hun ontslag aanvaardt, na advies van het comité der benoemingen. Ze moeten ontslag nemen als een wijziging in hun situatie leidt tot een toestand die onverenigbaar is met hun mandaat als bestuurder van Dexia. Als een bestuurder rechtstreeks of onrechtstreeks een vermogensbelang heeft dat tegengesteld is aan een beslissing van of een transactie door de raad van bestuur, moet hij dat melden aan de andere bestuurders nog vóór de beraadslaging in de raad van bestuur. Zijn verklaring, alsook de redenen die

worden aangevoerd ter rechtvaardiging van zijn tegengesteld belang, moeten vermeld worden in de notulen van de raad van bestuur die de beslissing moet nemen. Bovendien moet hij de commissarissen van de vennootschap hiervan op de hoogte brengen. Hij mag de beraadslagingen van de raad van bestuur over de betrokken transacties of beslissingen niet bijwonen, en mag evenmin deelnemen aan de stemming.

Met het oog op de publicatie in het jaarlijkse beheersverslag vermeldt de raad van bestuur in de notulen de aard van de betrokken beslissing of van de betrokken transactie, geeft hij een rechtvaardiging voor de beslissing die werd genomen, en haalt hij ook de gevolgen aan voor het vermogen van de vennootschap.

Handel in financiële instrumenten van Dexia

Met het oog op een grotere transparantie van de handel in financiële instrumenten van Dexia, bepaalt het huishoudelijk reglement dat alle bestuurders van Dexia het statuut van "permanente insider" hebben, aangezien ze geregeld toegang hebben tot bevoorrechte informatie over Dexia. De uitvoerende bestuurders, alsook bepaalde niet-uitvoerende bestuurders, onder wie de leden van het auditcomité, die toegang hebben tot de voorlopige geconsolideerde resultaten van Dexia, worden opgenomen in de lijst van de « personen die toegang hebben tot de voorlopige geconsolideerde resultaten ». Bovendien kunnen de bestuurders in het kader van bepaalde specifieke projecten toegang hebben tot bevoorrechte informatie over Dexia in verband met die projecten, en daarom worden ze opgenomen in de lijst van de "occasionele insiders".

Uit hun statuut van "permanente insider" vloeit voort dat alle bestuurders:

- Moeten afzien van elke handel in financiële instrumenten van Dexia gedurende één maand voor de bekendmaking van de kwartaal-, halfjaar- en jaarresultaten;
- Vooraf de toestemming moeten krijgen van de Chief Compliance Officer als ze een transactie willen uitvoeren in financiële instrumenten van Dexia.

Bestuurders met het statuut van een "persoon die toegang heeft tot de voorlopige geconsolideerde resultaten" van Dexia, zijn onderworpen aan een statutaire sperperiode die gekoppeld is aan de voorlopige resultaten en moeten afzien van elke transactie in financiële instrumenten van Dexia tijdens een negatief venster dat begint op D-15, de datum van de boekhoudkundige afsluiting, en eindigt op de dag van de bekendmaking van de resultaten. Als gevolg van hun statuut van permanente insider moeten ze bovendien voor elke transactie de toestemming krijgen van de Chief Compliance Officer.

De bestuurders die zijn opgenomen in de lijst van de occasionele insiders, mogen zolang zij op die lijst vermeld worden, over geen enkele transactie beslissen met financiële instrumenten van Dexia.

Bestuurders en personen die nauwe banden met elkaar hebben, zijn verplicht om aan de FSMA hun transacties met financiële instrumenten van Dexia voor eigen rekening te melden. De FSMA publiceert de gemelde verrichtingen automatisch op zijn website.

De bestuurders moeten het volgende melden aan de Chief Compliance Officer:

- Op het ogenblik van het opnemen van hun functie, welke financiële instrumenten van Dexia ze in hun bezit hebben;
- Op het einde van elk jaar, een actualisering van de financiële instrumenten van Dexia die ze in hun bezit hebben.

De regels en beperkingen aangaande de verrichtingen op financiële instrumenten van Dexia die hiervoor beschreven staan, gelden voor de bestuurders en voor de personen die nauw met hen verwant zijn. Ze gelden eveneens voor de waarnemers zoals ze omschreven staan in de statuten van Dexia.

Werking en activiteiten van de raad van bestuur van Dexia tijdens het boekjaar 2016

Presentie van de bestuurders

De raad van bestuur kwam in 2016 twaalf keer bijeen. De presentiegraad van de bestuurders op de raad van bestuur bedroeg 88 %.

PRESENTIEGRAAD VAN ELKE BESTUURDER OP DE RAAD VAN BESTUUR

Corso Bavagnoli	66,7 %
Johan Bohets ⁽¹⁾	85,7 %
Bart Bronselaer	83,3 %
Alexandre De Geest	100 %
Wouter Devriendt ⁽¹⁾	100 %
Robert de Metz	100 %
Thierry Francq	83,3 %
Véronique Hugues ⁽²⁾	80 %
Lucie Muniesa ⁽¹⁾	87,5 %
Alexandra Serizay ⁽³⁾	100 %
Michel Tison ⁽¹⁾	100 %
Koen Van Loo	91,7 %
Karel De Boeck ⁽⁴⁾	100 %
Pierre Vergnes ⁽⁵⁾	71,4 %
Françoise Lombard ⁽¹⁾⁽⁶⁾	0 %
Paul Bodart ⁽⁷⁾	100 %

(1) Effectief mandaat met ingang van 18 mei 2016.

(2) Effectief mandaat met ingang van 1 juli 2016.

(3) Effectief mandaat met ingang van 27 oktober 2016.

(4) Nam ontslag met ingang van 18 mei 2016.

(5) Nam ontslag met ingang van 30 juni 2016.

(6) Nam ontslag met ingang van 27 oktober 2016.

(7) Nam ontslag met ingang van 16 november 2016.

Activiteiten van de raad van bestuur

Buiten de zaken die onder zijn gewone bevoegdheid vallen (follow-up van de resultaten, goedkeuring van het budget, benoeming en bezoldiging van de leden van het directiecomité, oproeping voor de gewone en de buitengewone algemene vergadering, verslagen van de vergaderingen van de gespecialiseerde comités), heeft de raad van bestuur zich over de vele thema's gebogen die onder de bevoegdheid van het audit- en het risicocomité vallen, en over de volgende punten:

- Solvabiliteit van de groep Dexia en versterking van het eigen vermogen van Dexia Crédit Local;
- Liquiditeit van de Groep, VLTM, ICAAP;
- Strategische en IT-projecten, beheer van het operationele risico;
- IFRS 9;
- Beleid van deleveraging;
- Geordend resolutieplan;
- Corporategovernancecharter;
- Hergroepering van aandelen;
- Governance: uitbreiding van het directiecomité, wijziging van de samenstelling van de raad van bestuur, aanstelling van de gedelegeerd bestuurder, van de Chief Financial Officer, van de Chief Operating Officer en zelfevaluatie-oefening van de raad van bestuur en de gespecialiseerde comités;

- Bezoldigingsverslag van de managers;
- Beleid van compliance, van interne controle, uitoefening van externe mandaten.

Belangenconflicten

Als een bestuurder of een lid van het directiecomité, zoals reeds vermeld, rechtstreeks of onrechtstreeks een vermogensbelang heeft dat tegengesteld is aan een beslissing van of een transactie door de raad van bestuur of het directiecomité, moet hij dit nog vóór de beraadslaging in de raad van bestuur of het directiecomité melden aan de andere bestuurders of leden van het directiecomité. Zijn verklaring, alsook de redenen die worden aangevoerd ter rechtvaardiging van zijn tegengesteld belang, moeten vermeld worden in de notulen van de raad van bestuur die of van het directiecomité dat de beslissing moet nemen.

Tijdens de zitting van 6 september 2016 heeft het directiecomité een beslissing genomen over de toekenning van een schadeloosstellingsgarantie aan de nieuwe bestuurders door Dexia.

SCHADELOOSSTELLINGSGARANTIE

Er wordt herhaald dat door de raad van bestuur van Dexia van 13 maart 2014 een beslissing werd genomen over het principe om aan de leden van de raad van bestuur en het directiecomité van Dexia, alsook aan de leden van de raad van bestuur van Dexia Crédit Local, een schadeloosstellingsgarantie toe te kennen tegen het risico op het inroepen van hun aansprakelijkheid uit hoofde van hun mandaat (mandaten).

De raad van bestuur van Dexia, tijdens de zittingen van 13 maart 2014, 13 november 2014 en 6 juli 2015, alsook het directiecomité van Dexia, tijdens de zittingen van 25 maart 2014 en 10 mei 2016, hebben dan ook ingestemd met de toekenning van een schadeloosstellingsgarantie aan elke bestuurder die en elk lid van het directiecomité van Dexia en Dexia Crédit Local dat op deze data een mandaat uitoefent of aan degenen van wie het mandaat na deze data is ingegaan.

De verbintenis tot schadeloosstelling wordt beperkt tot wat bij wet is toegestaan. Voor een beschrijving van de voorwaarden en beperkingen van de garantie wordt verwezen naar de uiteenzetting daarover in de notulen van de vergadering van de raad van bestuur van 13 maart 2014.

Deze schadeloosstellingsgarantie moet vandaag worden uitgebreid tot de nieuwe bestuurders die onlangs benoemd werden, namelijk mevrouw Alexandra Serizay en mevrouw Véronique Hugues.

Desgevallend moet de procedure inzake voorkoming van belangenconflicten worden toegepast (beschrijving van de redenen die het conflict rechtvaardigen, inlichten van de commissarissen, herhaling in het beheersverslag, onthouding van de betrokkene).

In het kader van de benoeming van mevrouw Alexandra Serizay die op 15 juni 2016 werd gecoöpteerd als bestuurder binnen Dexia Crédit Local, en die tot de raad van Dexia zal toetreden zodra de goedkeuring van de Europese Centrale Bank bekomen werd, en de benoeming van mevrouw Véronique Hugues tot bestuurder en lid van het directiecomité van Dexia Crédit Local en Dexia, wordt aan het directiecomité voorgesteld om aan

mevrouw Véronique Hugues en mevrouw Alexandra Serizay een schadeloosstellingsgarantie toe te kennen, volgens dezelfde voorwaarden en binnen dezelfde grenzen als voor de eerder toegekende garanties.

Voorafgaand aan de bespreking met betrekking tot het voorstel om aan mevrouw Véronique Hugues en mevrouw Alexandra Serizay een schadeloosstellingsgarantie toe te kennen, deelt mevrouw Véronique Hugues aan de andere leden van het comité mee dat ze, overeenkomstig artikel 524ter van het Wetboek van vennootschappen, een belang zou kunnen hebben dat tegenstrijdig is aan de vooropgestelde beslissing, aangezien deze beslissing haar persoonlijke toestand betreft, vermits zij lid van het directiecomité is en de vooropgestelde schadeloosstellingsgarantie geniet. Mevrouw Véronique Hugues neemt niet deel aan de beraadslaging of de stemming inzake deze beslissing en verlaat bijgevolg de vergadering van het comité.

Beslissing: het comité meent dat deze beslissing aansluit bij het maatschappelijke belang van de vennootschap, vermits ze beantwoordt aan de behoeften van de groep Dexia om bewaarde managers aan te trekken en te binden. Als instelling die te maken heeft met een risicovolle geordende resolutie en waarvan de financiële situatie onder meer afhangt van tal van externe parameters, heeft Dexia er belang bij om een stevige aansprakelijkheidsdekking te bieden met de bedoeling kwaliteitsmanagers aan te trekken.

De voorzitter legt een ontwerp van schrijven van Dexia voor ter attentie van mevrouw Alexandra Serizay en mevrouw Véronique Hugues, waarin de vennootschap zich ertoe verbindt hen te vrijwaren tegen alle schadelijke gevolgen in verband met hun mandaat. Het directiecomité keurt de ontwerpen van schrijven betreffende deze garantie goed.

Tijdens de zitting van 14 oktober 2016 heeft de raad van bestuur een beslissing genomen over de afronding van de overeenkomst met de gedelegeerd bestuurder en over de aanpassing van de clausule van verbrekingsvergoeding.

(...)

5. Afronding van de overeenkomst van de gedelegeerd bestuurder

De heer Wouter Devriendt verlaat de zitting van de raad, overeenkomstig artikel 523 van het Wetboek van vennootschappen.

De overeenkomst van de heer Wouter Devriendt als voorzitter van het directiecomité bevat een verbrekingsclausule volgens dewelke hij een vergoeding van 3 maanden ontvangt als zijn overeenkomst door Dexia (om eender welke reden behalve een ernstige fout) verbroken wordt. Deze clausule vindt haar oorsprong in de overeenkomst die met zijn voorganger gesloten was. We moeten echter vaststellen dat de situatie van de heer Wouter Devriendt, gezien zijn leeftijd, niet te vergelijken valt met die van zijn voorganger. Daarom wordt voorgesteld om deze clausule aan te passen met de bedoeling de verbrekingsvergoeding, vastgesteld op 1 maand bezoldiging per jaar anciënniteit, uit te breiden met minimaal 3 maanden en maximaal 9 maanden, wat overeenstemt met het plafond in de bankwet. Het is in het belang van Dexia NV om aan de gedelegeerd bestuurder een redelijke verbrekingsvergoe-

ding te kunnen bieden die is aangepast aan de omstandigheden in kwestie.

Beslissing: de raad van bestuur beslist met eenparigheid van de uitgebrachte stemmen, op voorstel van het comité der bezoldigingen, om de managementovereenkomst van de heer Wouter Devriendt aan te passen, teneinde de verbrekingsvergoeding die daarin bij verbreking op initiatief van Dexia is vastgesteld op 1 maand bezoldiging per jaar anciënniteit, uit te breiden met minimaal 3 maanden en maximaal 9 maanden. (...)

Tijdens de zitting van 10 januari 2017 heeft het directiecomité een beslissing genomen over de toekenning van een schadeloosstellingsgarantie aan de nieuwe bestuurders door Dexia.

SCHADELOOSSTELLINGSGARANTIE TOEGEKEND AAN DE NIEUWE LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ

Er wordt herhaald dat door de raad van bestuur van Dexia van 13 maart 2014 een beslissing werd genomen over het principe om aan de leden van de raad van bestuur en het directiecomité van Dexia, alsook aan de leden van de raad van bestuur van Dexia Crédit Local, een schadeloosstellingsgarantie toe te kennen tegen het risico op het inroepen van hun aansprakelijkheid uit hoofde van hun mandaat (mandaten).

De raad van bestuur van Dexia, tijdens de zittingen van 13 maart 2014, 13 november 2014 en 6 juli 2015, alsook het directiecomité van Dexia, tijdens de zittingen van 25 maart 2014, 10 mei 2016 en 6 september 2016, hebben dan ook ingestemd met de toekenning van een schadeloosstellingsgarantie aan elke bestuurder die en elk lid van het directiecomité van Dexia en Dexia Crédit Local dat op deze data een mandaat uitoefent of aan degenen van wie het mandaat na deze data is ingegaan. De verbintenis tot schadeloosstelling wordt beperkt tot wat bij wet is toegestaan. Voor een beschrijving van de voorwaarden en beperkingen van de garantie wordt verwezen naar de uiteenzetting daarover in de notulen van de vergadering van de raad van bestuur van 13 maart 2014.

Deze schadeloosstellingsgarantie moet vandaag worden uitgebreid tot de leden van het directiecomité die onlangs benoemd werden, namelijk mevrouw Aline Bec en de heer Guy Cools. Desgevallend moet de procedure inzake voorkoming van belangenconflicten worden toegepast (beschrijving van de redenen die het conflict rechtvaardigen, inlichtingen van de commissarissen, herhaling in het beheersverslag, onthouding van de betrokkene). Aan het directiecomité wordt voorgesteld om aan mevrouw Aline Bec en de heer Guy Cools een schadeloosstellingsgarantie toe te kennen, volgens dezelfde voorwaarden en binnen dezelfde grenzen als voor de eerder toegekende garanties. Voorafgaand aan de bespreking met betrekking tot het voorstel om aan mevrouw Aline Bec en de heer Guy Cools een schadeloosstellingsgarantie toe te kennen, delen mevrouw Aline Bec en de heer Guy Cools aan de andere leden van het comité mee dat ze, overeenkomstig artikel 524ter van het Wetboek van Vennootschappen, een belang kunnen hebben dat tegenstrijdig is aan de vooropgestelde beslissing, aangezien deze beslissing hun persoonlijke toestand betreft, vermits zij leden van het

directiecomité zijn en de vooropgestelde schadeloosstellingsgarantie genieten.

Zij zullen de commissaris van de vennootschap op de hoogte brengen van deze belangenvermenging. Mevrouw Aline Bec en de heer Guy Cools nemen niet deel aan de beraadslaging of de stemming inzake deze beslissing en verlaten bijgevolg de vergadering van het comité.

Beslissing: het comité meent dat deze beslissing aansluit bij het maatschappelijke belang van de vennootschap, vermits ze beantwoordt aan de behoeften van de groep Dexia om bekwaame managers aan te trekken en te binden. Als instelling die te maken heeft met een risicovolle geordende resolutie en waarvan de financiële situatie onder meer afhangt van tal van externe parameters, heeft Dexia er belang bij om een stevige aansprakelijkheidsdekking te bieden met de bedoeling kwaliteitsmanagers aan te trekken.

De voorzitter legt een ontwerp van schrijven van Dexia voor ter attentie van mevrouw Aline Bec en de heer Guy Cools, waarin de vennootschap zich ertoe verbindt hen te vrijwaren tegen alle schadelijke gevolgen in verband met hun mandaat

Het directiecomité keurt de ontwerpen van schrijven betreffende deze garantie goed.

De gespecialiseerde comités die werden opgericht door de raad van bestuur

De gespecialiseerde comités zijn belast met de voorbereiding van de beslissingen van de raad, wat hun enige bevoegdheid blijft. Behoudens een bijzondere delegatie van de raad hebben de gespecialiseerde comités immers geen enkele beslissingsbevoegdheid. De comités bestaan uit bestuurders die door de raad van bestuur worden benoemd voor een hernieuwbare periode van twee jaar. Na elke vergadering wordt aan de raad van bestuur een verslag voorgelegd over de werkzaamheden van het comité.

De raad van bestuur beschikt over vier gespecialiseerde comités, namelijk het auditcomité, het risicocomité, het comité der benoemingen en het comité der bezoldigingen overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen. Deze comités bestaan uit ten minste drie niet-uitvoerende bestuurders die worden benoemd door de raad van bestuur.

Het auditcomité

Samenstelling

Overeenkomstig artikel 526bis van het Wetboek van Vennootschappen en artikel 27 van de bankenwet⁽¹⁾ bestaat het auditcomité uit niet-uitvoerende bestuurders en een meerderheid van onafhankelijke leden, waaronder de voorzitter van het comité, die beantwoorden aan de criteria van artikel 526ter van het Wetboek van Vennootschappen.

De leden van dit comité beschikken over een collectieve deskundigheid op het gebied van de werkzaamheden van de groep Dexia en op het gebied van boekhouding en audit, en ten minste één lid beschikt over deskundigheid op het gebied van audit en/of boekhouding

Op 31 december 2016 bestond het auditcomité uit:

- Mevrouw Alexandra Serizay, onafhankelijk bestuurder en ad interim voorzitter van het auditcomité. Zij is sinds 16 november 2016 de opvolger van de heer Paul Bodart, die ontslag nam.

(1) Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen.

Zij heeft beroepservaring in audit en financiële analyse, die zij onder meer opdeed als intern auditeur bij France Télécom Transpac en als zaakgelastigde fusies en overnames bij Deutsche Bank. Als secretaris-generaal van Retail Bank and Wealth Management en lid van het uitvoerend comité bij HSBC France was zij bovendien belast met de financiële sturing, en zij was lid van het risicocomité. Als adjunct-directeur belast met de ontwikkeling van klanten en aanbod, is ze verantwoordelijk voor de definitie en de implementatie van het businessplan en voor het ALM-beheer van de retail bank, en zij blijft lid van het risicocomité.

- De heer Bart Bronselaer, onafhankelijk bestuurder. Tijdens zijn beroepsloopbaan, onder meer bij Merrill Lynch International waar hij Head of Debt Capital Markets was voor Europa, en bij Royal Park Investments als voorzitter van de raad van bestuur, deed hij ervaring op in risicobeheer en op de kapitaalmarkten. Dit zijn essentiële kwaliteiten om een goed inzicht te hebben in de activiteit van de groep Dexia.

- De heer Thierry Francq, niet-uitvoerende bestuurder. Hij was secretaris-generaal van de Autorité des Marchés Financiers (AMF) en heeft een lange carrière achter de rug bij de Franse Trésor, waar hij kennis opdeed van financiële regelgeving, beheer, financiën en risicobeheer. Vijf jaar lang (tussen 2004 en 2009) legde hij zich daar onder meer toe op de regelgeving van de bank- en verzekeringssector en van de financiële markten. Tijdens de financiële crisis van 2008 speelde hij een sleutelrol in de invoering van de mechanismen ter ondersteuning van de financiële sector in Frankrijk. Van 2009 tot 2012 bouwde hij in het kader van zijn functie binnen de AMF ervaring op in corporate governance, financiële communicatie en boekhouding. Als verantwoordelijke voor de deelnemingen van de Staat was hij voordien niet-uitvoerende bestuurder in verschillende ondernemingen, waaronder beursgenoteerde entiteiten.

Activiteiten tijdens het boekjaar 2016

Het auditcomité kwam in 2016 zesmaal bijeen en behandelde de volgende onderwerpen:

- De financiële staten van de Groep;
- De rapporten over de risico's, de liquiditeit, de audit, de compliance en de permanente controle;
- Budget;
- ICAAP;
- Businessmodel en nieuwe indeling van de activa onder IFRS 9;
- Benoeming van externe auditors.

Presentiegraad van elke bestuurder

De individuele presentiegraad van de bestuurders op de bijeenkomsten van het auditcomité bedroeg 89 % in 2016.

PRESENTIEGRAAD VAN ELKE BESTUURDER OP DE VERGADERINGEN VAN HET AUDITCOMITÉ

Paul Bodart ⁽¹⁾	100 %
Bart Bronselaer	100 %
Thierry Francq	66,7 %
Alexandra Serizay ⁽²⁾	100 %

(1) Is sinds 16 november 2016 niet langer lid van dit comité.

(2) Effectief mandaat met ingang van 16 november 2016.

Bevoegdheden

Het auditcomité is belast met de opvolging van de wettelijke controle van de rekeningen en het proces van opstelling van de financiële informatie. Het onderzoekt desgevallend de ontwerpen van jaar-, halfjaar- en kwartaal-, vennootschappelijke en geconsolideerde rekeningen van de groep Dexia, die vervolgens

worden voorgesteld, vastgelegd en gepubliceerd door de raad van bestuur. Het analyseert alle vragen over deze rekeningen en over de financiële staten en controleert, op basis van de documenten die hem overhandigd worden, de procedures voor het opstellen ervan, de keuze van de boekhoudkundige referentiestelsels, de voorzieningen, het naleven van de prudentiële normen, de relevantie en permanentie van de toegepaste boekhoudkundige principes en methodes en de toereikendheid van de consolidatiekring. Het auditcomité vergewist zich ook van de afstemming van de externe audit op de behoeften van de Groep en van de opvolging van de doeltreffendheid van de systemen voor interne controle en risicobeheer.

Werking

Het auditcomité komt minstens twee keer per jaar bijeen. Elk van die bijeenkomsten moet plaatsvinden vóór de vergadering van de raad van bestuur die desgevallend de kwartaal-, halfjaar- of jaarrekeningen, afhankelijk van het geval, onderzoekt en vastlegt. Het comité kan op elk ander ogenblik bijeenkomen op verzoek van een van zijn leden.

De bevoegdheden en de werkwijze van het auditcomité worden beschreven in het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur.

Het auditcomité kan zich indien nodig laten bijstaan door een interne of externe expert. Om de kennisname van de dossiers door de bestuurders in het sociaal belang van de onderneming te verbeteren, nodigt de raad van bestuur daarnaast alle leden van de raad van bestuur van Dexia en Dexia Crédit Local uit voor de vergaderingen van het auditcomité.

Het risicocomité

Samenstelling

Overeenkomstig artikel 27 van de bankenwet⁽¹⁾ bestaat het risicocomité uitsluitend uit niet-uitvoerende bestuurders, en ten minste één onafhankelijke bestuurder, waaronder de voorzitter van het comité, in de zin van artikel 526ter van het Wetboek van Vennootschappen. Het comité moet over voldoende deskundigheid op het gebied van de werkzaamheden van de groep Dexia beschikken om de strategie en de risicotolerantie van de Groep te begrijpen en te bevatten.

Op 31 december 2016 is de samenstelling van het risicocomité als volgt:

- De heer Bart Bronselaer, onafhankelijk bestuurder en voorzitter van het comité. Tijdens zijn loopbaan deed hij heel wat expertise op in marktrisico en risicobeheer, onder meer bij Merrill Lynch International waar hij directeur was van de Strategic Solutions Group voor Europa, en bij Royal Park Investments als voorzitter van het comité voor portefeuillebeheer.
- Mevrouw Lucie Muniesa, niet-uitvoerende bestuurder en adjunct-directeur-generaal van het APE. Tijdens haar loopbaan deed zij heel wat expertise op in financiële zaken, onder meer binnen Radio France waar zij de functie vervulde van Chief Financial Officer en daarna adjunct-directeur-generaal belast met financiën, aankopen, juridische zaken en ontwikkeling van eigen middelen. Zij oefent bestuursmandaten uit en vertegenwoordigt de Franse Staat binnen de raden van bestuur van Consortium de Réalisation, Orange SA, Engie en Safran, waar ze ook lid is van de gespecialiseerde comités (audit- en risicocomité en comité der benoemingen en bezoldigingen).

- De heer Alexandre De Geest, niet-uitvoerende bestuurder. Hij beschikt over een stevige kennis van financiële regelgeving, corporate governance, financiën en risicobeheer. Hij werkte 11 jaar als adviseur op het kabinet van de federale minister van Financiën en was sinds 2003 lid van het strategisch comité van het Agentschap van de schuld. Sinds april 2016 is hij voorzitter van dit comité. Hij volgde verschillende financiële onderwerpen, waaronder Dexia, KBP, RPI, Arco en was lid van het comité voor de opvolging van de financiële garanties die worden toegekend aan financiële instellingen. Drie jaar lang was hij regeringscommissaris bij het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten. Sinds 2012 is hij uitvoerend directeur van de directie financiering van de Staat en financiële markten bij de Belgische Schatkist. In dat verband leidt hij het Agentschap van de schuld van de Staat en is hij lid van het strategisch comité daarvan.

Activiteiten tijdens het boekjaar 2016

Het risicocomité kwam in 2016 zevenmaal⁽²⁾ bijeen en behandelde onder meer de volgende onderwerpen:

- SREP;
- ICAAP;
- Kwartaalverslagen over de risico's (markt-, krediet-, operationele en juridische risico's);
- Risk Appetite Framework;
- VaR-limieten;
- Werkzaamheden van permanente controle en compliance;
- Kredietmodellen;
- Methode van aanleggen van voorzieningen in IFRS9;
- WISE-structuur;
- Negatieve rentevoeten.

Presentiegraad van elke bestuurder

De individuele presentiegraad van de bestuurders op de bijeenkomsten van het risicocomité bedroeg 76 % in 2016.

PRESENTIEGRAAD VAN ELKE BESTUURDER OP DE VERGADERINGEN VAN HET RISICOCOMITÉ

Bart Bronselaer	100 %
Corso Bavagnoli ⁽¹⁾	0 %
Alexandre De Geest	85,7 %
Lucie Muniesa ⁽¹⁾	100 %

⁽¹⁾ Lid van het risicocomité sinds 16 november 2016.

⁽²⁾ Lid van het risicocomité tot 16 november 2016.

Bevoegdheden

Het risicocomité is belast met de opvolging van de aspecten die betrekking hebben op de huidige en toekomstige risicostrategie en risicotolerantie. Het staat de raad van bestuur bij wanneer die toeziet op de uitvoering van deze strategie door het directiecomité.

Het risicocomité onderzoekt de (operationele) invoering van de procedures inzake controle van de risico's en interne controle. Het comité vergewist zich van de integriteit en het adequate karakter van de functie risicobeheer, met inbegrip van de procedures en de organisatiestructuren.

Het risicocomité neemt ook kennis van de eventuele vaststellingen en aanbevelingen van de controle-instanties in de aanleggelegenheden die onder zijn bevoegdheid vallen.

⁽¹⁾ Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen.

⁽²⁾ Met inbegrip van de vergaderingen van het auditcomité vooraleer dat werd gesplitst in een auditcomité en een risicocomité.

Werking

Het risicocomité bepaalt de aard, omvang, vorm en frequentie van de informatie over de risico's die aan hem moet worden overgemaakt. Het heeft rechtstreeks toegang tot de Chief Risk Officer en kan het advies vragen van externe deskundigen.

De bevoegdheden en de werkwijze van het risicocomité worden beschreven in het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur.

De gedelegeerd bestuurder kan het risicocomité bijwonen, zonder er lid van te zijn. Het risicocomité kan de leden van het directiecomité uitnodigen om aan zijn werkzaamheden deel te nemen. Zo nodig kan het zich ook laten bijstaan door een expert. De voorzitter van het comité waakt erover dat de leden van het comité elkaar kunnen ontmoeten zonder dat er een vertegenwoordiger van de directie bij is.

Gemeenschappelijke vergaderingen van het audit- en risicocomité

Het audit- en risicocomité komen zo vaak als nodig bijeen om samen de gemeenschappelijke onderwerpen te behandelen, na bijeenroeping door de voorzitter van de raad van bestuur of desgevallend door de voorzitter van het auditcomité of het risicocomité.

Deze vergaderingen worden voorgezeten door de voorzitter van het auditcomité.

Het comité der benoemingen

Samenstelling

Het comité der benoemingen bestaat uit ten minste drie niet-uitvoerende bestuurders, onder wie de voorzitter van de raad van bestuur en ten minste één onafhankelijke bestuurder. De gedelegeerd bestuurder en het hoofd van de afdeling Human Resources wonen de vergaderingen bij, zonder er lid van te zijn. Het comité moet over de nodige deskundigheid inzake benoemingsbeleid beschikken, om een gedegen oordeel te vellen over de vaardigheden en de vakgebieden van de personen die het binnen de groep Dexia benoemt.

Op 31 december 2016 is de samenstelling van het comité der benoemingen als volgt:

- de heer Robert de Metz, onafhankelijk bestuurder en voorzitter van het comité. Hij beschikt over een grote deskundigheid in banken, financiën en activabeheer, en heeft daarnaast ervaring in internationaal bedrijfsbeheer. Na 4 jaar te hebben gewerkt bij de Algemene inspectie financiën van het Ministerie van Financiën, bekleedde hij 17 jaar lang managerfuncties als hoofd van verschillende teams van diverse omvang bij zakenbanken en 5 jaar lang in activabeheer. Tussen 1997 en 1999 was hij lid van het directorium van Paribas (voor de fusie met BNP), belast met de rente-, wissel- en derivatenmarkten. Tegelijk vervulde hij leidende kaderfuncties bij Paribas in het Verenigd Koninkrijk (2 000 medewerkers), waar hij verantwoordelijk was ten aanzien van de Financial Services Authority. Hij deed ervaring op in corporate governance, door van 1994 tot 1999 de directiecomités en de raden van bestuur van Paribas bij te wonen. Als adjunct-directeur-generaal belast met de strategie en de fusies en overnames van Vivendi Universal van 2002 tot 2007 behoorde hij vervolgens tot het team dat de onderneming moest saneren. In die functie nam hij niet alleen deel aan de raden van bestuur van Vivendi, maar ook aan die van de voornaamste entiteiten van de groep met externe aandeelhouders, zoals die van NBC Universal, voor het grootste deel in handen van General Electric, gedurende 3 jaar, die van Maroc Télécom en het auditcomité daarvan, gedurende

5 jaar, die van Canal + France gedurende 7 jaar en die van andere dochterbedrijven die volledig in handen waren van de groep en een groot aantal internationale medewerkers telden, zoals Universal Music of Vivendi Games.

- De heer Thierry Francq, niet-uitvoerende bestuurder. Hij kan een betrouwbaar oordeel vellen op het vlak van benoemingen, dankzij de ervaring die hij opbouwde tijdens zijn loopbaan als hoger kaderlid bij de Franse Trésor. In het kader van het beheer van een portefeuille van participaties van de Franse Staat diende hij zich uit te spreken over talrijke benoemingen in functies met hoge verantwoordelijkheid binnen verschillende bedrijven. Als secretaris-generaal van de AMF zag hij toe op de corporate governance van beursgenoteerde ondernemingen in Parijs.

- De heer Koen Van Loo, niet-uitvoerende bestuurder. Hij is sinds 2013 lid van het comité der benoemingen van Dexia. Als directeur-generaal van de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM), die alle participaties van de federale Staat beheert, en als voormalig kabinetschef van de Vicepremier en de minister van Financiën deed hij ervaring op in de organisatie en samenstelling van raden van bestuur, alsook in benoemingen en personeelsbeheer. Hij verwierf ook ervaring in bedrijfsbeheer, als niet-uitvoerende bestuurder van verschillende ondernemingen die in handen zijn van de Belgische federale Staat of de FPIM.

Bevoegdheden

Het comité der benoemingen bereidt de beslissingen van de raad van bestuur voor die handelen over:

- De voorstellen tot benoeming of vernieuwing van het mandaat van bestuurders door de raad van bestuur aan de aandeelhoudersvergadering, alsook de voorstellen tot coöptatie van bestuurders;

Bij de verlenging van het mandaat van een bestuurder beoordeelt het comité der benoemingen de deelname van de bestuurder aan de werking van de raad van bestuur en brengt het daarover verslag uit met een aanbeveling. In het kader van een nieuwe benoeming vergewist het comité zich ervan, alvorens de kandidatuur goed te keuren, dat de raad van bestuur overeenkomstig de interne procedure voldoende inlichtingen over de kandidaat heeft gekregen, waardoor hij kan oordelen of deze kandidatuur past in het algemene profiel van de bestuurders en de vereiste vaardigheden;

- Het vastleggen van de criteria inzake onafhankelijkheid op basis waarvan een bestuurder "onafhankelijk" kan worden genoemd;

- De doedanigheid van een bestaand lid of van een nieuw lid van de raad van bestuur als onafhankelijk bestuurder; In het algemeen ziet het comité erop toe dat de besluitvorming binnen de raad van bestuur niet gebeurt door een of meer personen op een manier die de onderneming schade berokkent.

In het kader van die bevoegdheden houdt het comité zich aan de aanbevelingen, circularies en alle andere internationale, Franse en Belgische reglementeringen inzake bezoldiging en corporate governance.

Werking en activiteiten tijdens het boekjaar 2016

Het comité der benoemingen kwam in 2016 achtmaal bijeen en behandelde de volgende onderwerpen:

- Governance: evolutie van de samenstelling van de raad van bestuur, de gespecialiseerde comités en het directiecomité van Dexia en Dexia Crédit Local;

- De benoeming van nieuwe bestuurders of leden van het directiecomité;

- De wetwijzigingen met betrekking tot de verplichtingen van goed bestuur in Frankrijk en België (cf. bankenwet);
- Het jaarverslag en het bezoldigingsverslag;
- De beoordeling van de vaardigheden van de leden van de raad van bestuur en de gespecialiseerde comités;
- De bijwerking van het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur.

Presentiegraad van elke bestuurder

De individuele presentiegraad van de bestuurders op de vergaderingen van het comité der benoemingen bedroeg 88 % in 2016.

PRESENTIEGRAAD VAN ELKE BESTUURDER OP DE VERGADERINGEN VAN HET COMITÉ DER BENOEMINGEN

Robert de Metz	100 %
Thierry Francq	75,0 %
Koen Van Loo	87,5 %

Het comité der bezoldigingen

Samenstelling

Overeenkomstig artikel 526quater van het Wetboek van Vennootschappen en artikel 27 van de bankenwet⁽¹⁾ bestaat het comité der bezoldigingen uit ten minste drie niet-uitvoerende bestuurders, onder wie de voorzitter van de raad van bestuur en een meerderheid van onafhankelijke bestuurders. De gedelegeerd bestuurder en het hoofd van de afdeling Human Resources wonen de vergaderingen bij, zonder er lid van te zijn.

Het comité moet over de nodige expertise beschikken om een gedegen en onafhankelijk oordeel te kunnen vellen over het bezoldigingsbeleid en de bezoldigingspraktijken.

Het comité der bezoldigingen komt ten minste tweemaal per jaar bijeen, waarvan in principe zeker één keer voor de raad van bestuur die het beheersverslag van het boekjaar goedkeurt. Het kan in de loop van het jaar ook vaker bijeenkomen, als een van zijn leden een met redenen omkleed verzoek indient.

Op 31 december 2016 is de samenstelling van het comité der bezoldigingen als volgt:

- De heer Robert de Metz, onafhankelijk bestuurder en voorzitter van het comité (zie supra);
- Mevrouw Lucie Muniesa, niet-uitvoerend bestuurder, deed relevante ervaring op in het kader van de uitoefening van haar mandaten als vertegenwoordiger van de Franse Staat binnen de raden van bestuur van Consortium de Réalisation, Orange SA, Engie en Safran, waar ze ook lid is van de gespecialiseerde comités (audit- en risicocomité en comité der benoemingen en bezoldigingen). Bovendien heeft ze ook heel wat ervaring als manager en begeleidde zij regelmatig teams in het kader van haar functies binnen het Agence des Participations de l'Etat, het Ministerie van cultuur en communicatie en Radio France.
- De heer Michel Tison, onafhankelijk bestuurder, deed relevante ervaring op in het kader van de uitoefening van zijn mandaten in verschillende ondernemingen en beschikt over een grondige kennis van de geldende wettelijke bepalingen, onder meer inzake bezoldiging.

Bevoegdheden

Het comité der bezoldigingen bereidt de beslissingen van de raad van bestuur voor die handelen over de bezoldiging van de voorzitter van de raad van bestuur, van de gedelegeerd bestuurder en van de leden van het directiecomité.

Het comité der bezoldigingen verstrekt een advies over het bezoldigingsbeleid van de onderneming en over elke wijziging die daarin wordt aangebracht. Het bereidt de beslissingen voor over bezoldigingen, met name beslissingen die gevolgen hebben voor het risico en het risicobeheer. Het bereidt ook de beslissingen voor over de bezoldiging van de personen die verantwoordelijk zijn voor de onafhankelijke controlefuncties, en oefent daar toezicht op uit.

Werking en activiteiten tijdens het boekjaar 2016

Het comité der bezoldigingen kwam in 2016 zesmaal bijeen en behandelde de volgende onderwerpen:

- Bezoldiging van de leidinggevend en samenstelling van de bestuursorganen;
- Bezoldigingsverslag.

Presentiegraad van elke bestuurder

De individuele presentiegraad van de bestuurders op de vergaderingen van het comité der bezoldigingen bedroeg 100 % in 2016.

PRESENTIEGRAAD VAN ELKE BESTUURDER OP DE VERGADERINGEN VAN HET COMITÉ DER BEZOLDIGINGEN

Paul Bodart ⁽¹⁾	100 %
Alexandre De Geest ⁽¹⁾	100 %
Robert de Metz	100 %
Lucie Muniesa ⁽²⁾	Nvt
Michel Tison ⁽²⁾	Nvt

⁽¹⁾ Is sinds 16 november 2016 geen lid meer van dit comité.

⁽²⁾ Is sinds 16 november 2016 lid van dit comité.

Het directiecomité van Dexia

Het directiecomité wordt door de raad van bestuur, die daartoe de nodige bevoegdheden verleent, overeenkomstig artikel 524bis van het Wetboek van Vennootschappen belast met de leiding van de vennootschap.

Samenstelling

De leden van het directiecomité, behalve de gedelegeerd bestuurder, worden benoemd en afgezet door de raad van bestuur op voordracht van de gedelegeerd bestuurder. Ze worden benoemd voor een hernieuwbare periode van vier jaar, behoudens een andersluidende beslissing van de raad van bestuur.

Op 31 december 2016 bestond het directiecomité uit:

- **Wouter Devriendt**, gedelegeerd bestuurder
- **Véronique Hugues**, Chief Financial Officer
- **Guy Cools**, verantwoordelijk voor de divisie Assets
- **Johan Bohets**, Chief Risk Officer
- **Benoît Debroise**, verantwoordelijk voor de divisie Funding and Markets
- **Aline Bec**, Chief Operating Officer

De samenstelling van de directiecomités van Dexia en Dexia Crédit Local is dezelfde.

De functies Compliance, Permanente controle en Secretariaat-generaal zijn rechtstreeks verbonden aan de gedelegeerd bestuurder.

⁽¹⁾ Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen.

Het directiecomité (van links naar rechts): Johan Bohets, Aline Bec, Véronique Hugues, Guy Cools, Wouter Devriendt en Benoît Debroise.

Bevoegdheden

In het kader van de strategische doelstellingen en van het algemene beleid die door de raad van bestuur zijn vastgelegd, zorgt het directiecomité, overeenkomstig artikel 524bis van het Wetboek van Vennootschappen, voor de daadwerkelijke leiding van de vennootschap en van de Groep en stuurt het de diverse activiteiten. Het zorgt eveneens voor de follow-up van de beslissingen van de raad van bestuur.

Werking

Het directiecomité heeft sinds de oprichting van Dexia in 1999 een huishoudelijk reglement (hierna het "reglement") ingevoerd, dat herhaaldelijk werd aangepast en dat zijn bevoegdheden en werking bepaalt. Naast de regels voor de samenstelling van het directiecomité (zie hiervoor) omvat het reglement ook nog de volgende regels:

• Regels in verband met de bevoegdheden van het directiecomité in het kader van zijn relaties met de raad van bestuur

Het reglement bepaalt in de eerste plaats de bevoegdheden van het directiecomité in het kader van zijn relaties met de raad van bestuur. Zo kan het directiecomité voorafgaandelijk advies uitbrengen over alle voorstellen inzake de strategie of het algemene beleid van de Groep die in de raad van bestuur of de gespecialiseerde comités worden besproken, ongeacht of deze voorstellen door de gedelegeerd bestuurder of door andere bestuurders worden voorgelegd. Het directiecomité kan via de gedelegeerd bestuurder voorstellen doen aan de raad van bestuur.

Wanneer de gedelegeerd bestuurder deelneemt aan de besprekingen van de raad van bestuur of de comités die er deel van uitmaken over onderwerpen waarvoor het directiecomité recht van initiatief of advies heeft, dan verdedigt de gedelegeerd bestuurder binnen de raad van bestuur de standpunten waarover het directiecomité vooraf heeft beraadslaagd.

• Regels met betrekking tot de besluitvorming

Het directiecomité werkt als een college en beslist bij consensus. Het comité draagt de collegiale verantwoordelijkheid voor zijn beslissingen. De voorzitter van het directiecomité kan op eigen initiatief of op verzoek van twee andere leden het onderwerp waarover is beraadslaagd ter stemming voorleggen. De beslissingen worden genomen bij meerderheid van stemmen van alle aanwezige en vertegenwoordigde leden. Bij staking van stemmen is de stem van de voorzitter doorslaggevend. In uitzonderlijke gevallen kunnen de beslissingen van het directiecomité schriftelijk worden genomen indien de leden daar unaniem mee instemmen.

• Regels met betrekking tot de vergaderingen

Het directiecomité vergadert in principe wekelijks, na oproeping door zijn voorzitter. Indien nodig kunnen de voorzitter of minstens twee andere leden die dit wensen, het comité op om het even welk ander moment samenroepen. Elk lid van het directiecomité dat verhinderd is, kan zich laten vertegenwoordigen, maar een lid kan hoogstens één ander lid vertegenwoordigen. Elk lid van het directiecomité kan voorstellen om een punt toe te voegen aan de agenda die door de voorzitter wordt vastgelegd.

• Belangenconflicten

Onverminderd de wettelijke of reglementaire verplichtingen moet een lid van het directiecomité dat rechtstreeks of onrechtstreeks een vermogensbelang heeft dat tegengesteld is aan een beslissing van of een transactie door het directiecomité, dat vóór de beraadslaging door het comité melden aan de andere leden. Zijn verklaring, alsook de redenen die worden aangevoerd ter rechtvaardiging van zijn tegengesteld belang, moeten vermeld worden in de notulen van het directiecomité dat de beslissing moet nemen. Het betrokken lid van het directiecomité moet hiervan eveneens de commissarissen van de vennootschap in kennis stellen. Hij mag de beraadslagingen van het directiecomité over de betrokken transacties of beslissingen niet bijwonen, en mag evenmin deelnemen aan de stemming over diezelfde beslissingen of transacties.

• Transacties met financiële instrumenten van Dexia

Het huishoudelijk reglement van het directiecomité werd aangepast met het oog op de actualisering van de regels ter voorkoming van misbruik van voorkennis met financiële instrumenten van Dexia.

Het transactiecomité

In lijn met de doelstellingen van het geordende resolutieplan en om de operationele leiding van de groep Dexia te vereenvoudigen, keurde het management van de groep Dexia op 3 april 2014 de oprichting goed van een transversaal comité onder de naam "transactiecomité".

Het transactiecomité is belast met de goedkeuring, op grond van door het directiecomité verleende volmachten, van elke individuele transactie die een aanzienlijke impact heeft op het risico- en/of financiële profiel van de Groep en haar entiteiten, met inbegrip van de internationale dochterbedrijven en bijkantoren. Het vervangt het kredietcomité en het financierings- en liquiditeitscomité. Het transactiecomité komt wekelijks bijeen en verenigt de verantwoordelijken van de divisies Assets, Funding and Markets, Finance, Risk en Secretariaat-generaal.

Bezoldigingsverslag

Bezoldiging van de bestuurders van Dexia voor 2016

Herhaling van de principes

De gewone algemene vergadering van Dexia heeft in 2006 beslist om de bestuurders voor de uitoefening van hun mandaat een totale jaarlijkse bezoldiging toe te kennen van maximaal 1 300 000 EUR, met ingang van 1 januari 2005.

De algemene vergadering heeft de raad van bestuur tevens de bevoegdheid gegeven om de praktische modaliteiten voor die bezoldiging, die samengesteld is uit een vaste bezoldiging en presentiegeld, en de toekenning ervan uit te werken.

Sinds 1 januari 2015 bestaat de bezoldiging van de niet-uitvoerende bestuurders (met uitzondering van de voorzitter van de raad van bestuur) uit een vaste vergoeding van 3 000 EUR per kwartaal (geconsolideerd binnen de raad van Dexia Crédit Local zoals vermeld in de tabel hierna) en presentiegeld (2 000 EUR voor de vergaderingen van de raden van Dexia, 1 000 EUR voor de vergaderingen van het auditcomité en het risicocomité, en 750 EUR voor de vergaderingen van het comité der benoemingen en het comité der bezoldigingen). De voorzitter van het auditcomité en het risicocomité wordt voor zijn functie vergoed (het presentiegeld wordt op 1500 EUR per vergadering gebracht).

Ten slotte wordt het presentiegeld gehalveerd voor de vergaderingen van een raad van bestuur die tegelijk met een vergadering van een andere raad worden georganiseerd. Voorts wordt een totaal jaarlijks plafond vastgesteld, in die zin dat een maximaal aantal vergaderingen vergoed wordt.

Niet-uitvoerende bestuurders ontvangen geen prestatiegebonden bezoldigingen, zoals bonussen of winstdeelnemingsformules op lange termijn, en evenmin voordelen in natura of voordelen die verband houden met de pensioenplannen.

Vergoeding van de voorzitter van de raad van bestuur

De raad van bestuur legde op 2 augustus 2012 de brutobezoldiging van de voorzitter van de raad van bestuur vast op voorstel van het comité der benoemingen en bezoldigingen. Het gaat om een vast jaarlijks totaal bedrag van 250 000 EUR.

Bezoldiging van de gedelegeerd bestuurder

De gedelegeerd bestuurder ontvangt geen enkele bezoldiging voor zijn mandaat van bestuurder. Hij wordt echter wel vergoed voor zijn functies als gedelegeerd bestuurder en voorzitter van het directiecomité (zie hierna).

Tenlasteneming van de sociale bijdragen van bepaalde bestuurders

Elke bestuurder van Dexia wordt in België beschouwd als een zelfstandige en moet zich bijgevolg aansluiten bij een socialezekerheidskas voor zelfstandigen en in principe sociale bijdragen betalen. Sommige bestuurders genoten al sociale bescherming via een ander stelsel en zouden louter op grond van hun mandaat bij Dexia bijdragen moeten betalen in België, zonder dat ze daarvoor meer sociale voorzieningen genieten.

Bestuurders die bijvoorbeeld niet in België wonen, genieten reeds sociale bescherming in hun land van herkomst; de sociale bijdragen die ze in België betalen, geven geen recht op tegenprestaties. Dat is ook het geval voor een bestuurder die wel in België woont, maar onder het stelsel van werknemer of ambtenaar in hoofdberoep valt en moet bijdragen als zelfstandige in bijberoep omdat hij in België een mandaat uitoefent; hij geniet hiervoor niet meer sociale bescherming dan in zijn hoofdberoep. Ter compensatie van de sociale bijdragen die worden betaald door de bestuurders die zich in deze situatie bevinden (wat elk jaar zal herbekeken worden om rekening te houden met wijzigingen van het statuut), heeft de gewone algemene vergadering van 10 mei 2006 beslist dat Dexia de sociale lasten, en de onkosten die voortvloeien uit de uitoefening van een bestuurdersmandaat bij Dexia, ten laste zal nemen, en heeft ze bijgevolg de maximumbezoldiging van de bestuurders opgetrokken van 700 000 EUR tot 1 300 000 EUR.

Voor elke bestuurder die aan voornoemde voorwaarden voldoet, worden de verschuldigde sociale bijdragen ten laste genomen.

Bezoldiging van de leden van het directiecomité van Dexia voor 2016

Samenstelling van de bezoldiging

De bezoldiging van de leden van het directiecomité bestaat voortaan enkel uit een vast, niet-prestatiegebonden gedeelte en vormt een geheel waarvan, behoudens een andersluitende beslissing van de raad van bestuur op voorstel van het comité der bezoldigingen, het presentiegeld of de tantièmes die een lid van het directiecomité ontvangt van een vennootschap van de groep Dexia of een derde vennootschap waarin het lid namens en voor rekening van Dexia een mandaat uitoefent, in mindering worden gebracht.

Bijgevolg wordt en zal er aan de leden van het directiecomité geen variabele bezoldiging worden toegekend over het jaar 2016.

Bovendien zal Dexia conform de aangegane verbintenissen in het kader van de garantieovereenkomst die in 2013 werd gesloten met de Belgische, Franse en Luxemburgse overheid en zolang er gewaarborgde obligaties bestaan of kunnen worden uitgegeven, en behoudens de goedkeuring van de nationale overheden, geen opties toekennen voor de inschrijving

op of de aankoop van aandelen of van gratis aandelen, en geen vergoedingen of op prestaties geïndexeerde voordelen uitbetalen, en evenmin uitgestelde bezoldigingen ten voordele van de volgende personen: de voorzitter van de raad van bestuur, de gedelegeerd bestuurder(s) en de leden van de raad van bestuur.

BEZOLDIGINGEN UITGEKEERD AAN DE BESTUURDERS VOOR DE UITOEFENING VAN HUN MANDAAT BIJ DEXIA EN IN DE ANDERE ENTITEITEN VAN DE GROEP

(brutobedragen in EUR)	Rvb (vaste bez. gestort door Dexia NV)	Rvb (vaste bez. gestort door Dexia Crédit Local)	Rvb (presentiegeld gestort door Dexia NV)	Rvb (presentiegeld gestort door Dexia Crédit Local)	Audit-comité	Risico comité	Comité der benoemingen	Comité der bezoldigingen	Totaal 2016 ⁽³⁾	Totaal 2015 ⁽³⁾
Bestuurders										
R. de Metz ⁽²⁾	250 000	0	0	0	0	0	0	0	250 000	250 000
W. Devriendt (benoeming op 18 mei 2016)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N/A
J. Bohets (benoeming op 18 mei 2016)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N/A
V. Hugues (benoeming op 1 juli 2016)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N/A
C. Bavagnoli ⁽¹⁾	0	12 000	6 000	8 000	0	0	0	0	26 000	6 000
B. Bronselaer ⁽²⁾	0	12 000	11 000	12 000	6 000	9 000	0	0	50 000	53 000
A. De Geest	0	12 000	11 000	12 000	6 000	6 000	0	2 250	49 250	43 000
Th. Francq ⁽¹⁾	0	12 000	9 000	10 000	4 000	2 000	1 500	0	38 500	43 500
F. Lombard ⁽¹⁾ (benoeming op 18 mei 2016 – ontslag op 27 oktober 2016)	0	3 000	0	0	0	0	0	0	3 000	N/A
L. Muniesa ⁽¹⁾ (benoeming op 18 mei 2016)	0	9 000	6 000	6 000	2 000	2 000	0	0	25 000	N/A
A. Serizay ⁽²⁾ (benoeming op 27 oktober 2016)	0	6 000	2 000	6 000	2 500	1 000	0	0	17 500	N/A
M. Tison ⁽²⁾ (benoeming op 18 mei 2016)	0	12 000	8 000	12 000	5 000	5 000	0	0	42 000	N/A
K. Van Loo	0	12 000	9 000	12 000	0	0	2 250	0	32 250	51 000
K. De Boeck (einde mandaat op 18 mei 2016)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P. Vergnes (ontslag op 30 juni 2016)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P. Bodart ⁽²⁾ (ontslag op 16 november 2016)	0	12 000	10 000	10 000	7 500	5 000	0	2 250	46 750	58 000

(1) Krachtens artikel 139 van de Franse Wet op de Nieuwe Economische Regelgeving, moet het presentiegeld (vaste en variabele bezoldigingen) voor mandaten die worden uitgeoefend door vertegenwoordigers van de Franse overheid, gestort worden op de rekening van de Franse overheid.

(2) Onafhankelijke bestuurders.

(3) Inclusief de bezoldiging ontvangen voor het mandaat van bestuurder bij Dexia Crédit Local.

Bezoldiging over het jaar 2016

De vaste bezoldiging kan bestaan uit een basisbezoldiging en een op kwartaalbasis gestorte functiepremie.

De basisbezoldiging wordt bepaald met inachtneming van de aard en het belang van de verantwoordelijkheden van elkeen en rekening houdend met de marktpreferenties voor vergelijkbare functies.

SYNTHESETABEL VAN DE IN 2016 AAN DE VOORZITTER VAN HET DIRECTIECOMITÉ GESTORTE BASISBEZOLDIGINGEN EN FUNCTIEPREMIES

(in EUR)	Basisbezoldigingen	Functiepremie
Karel De Boeck ⁽¹⁾	229 546	0
Wouter Devriendt ⁽²⁾	370 455	0

(1) Voorzitter van het directiecomité tot 18 mei 2016.

(2) Voorzitter van het directiecomité sinds 18 mei 2016.

SYNTHESETABEL VAN DE IN 2016 AAN DE ANDERE LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ GESTORTE BASISBEZOLDIGINGEN EN FUNCTIEPREMIES ⁽¹⁾

(in EUR)	Basisbezoldigingen	Functiepremie
Andere leden van het directiecomité	1 666 994	78 000

(1) Mevrouw Véronique Hugues (vanaf 1 juli 2016), de heren Pierre Vergnes (tot 30 juni 2016), Claude Piret (tot 23 oktober 2016), Johan Bohets en Benoît Debroise.

Bovenwettelijk pensioen van de leden van het directiecomité

De leden van het directiecomité die door een managementovereenkomst aan Dexia verbonden zijn, ontvangen van Dexia een aanvullend bovenwettelijk pensioen.

Kenmerken van de geldende bovenwettelijke pensioenplannen

Het bovenwettelijk pensioenstelsel voor de leden van het directiecomité in het kader van hun overeenkomst met Dexia verleent op het ogenblik van de pensionering recht op het kapitaal dat is opgebouwd uit de kapitalisatie van de jaarlijkse bijdragen. Die bijdragen vormen een vast percentage van hun jaarlijkse vaste begrensde bezoldiging.

Bedragen uitbetaald in het kader van deze aanvullende pensioenplannen

In 2016 werden jaarpremies van 372 760 EUR betaald ten voordele van de leden van het directiecomité, waarvan 120 967,82 EUR voor de opeenvolgende voorzitters van het directiecomité.

Aanvullende dekking voor overlijden, blijvende invaliditeit en kosten voor medische behandeling

In 2016 werden collectieve premies van 186 892 EUR betaald ten voordele van de leden van het directiecomité met het oog op een aanvullende dekking voor overlijden, blijvende invaliditeit en kosten voor medische behandeling, waarvan 74 505 EUR voor de voorzitters van het directiecomité, die als volgt worden uitgesplitst:

BOVENWETTELIJKE PLANNEN

(in EUR)	
Kapitaal overlijden, wezen	52 903,69
Invaliditeit	21 013,75
Hospitalisatie	588,05

Andere voordelen van de leden van het directiecomité

SYNTHESETABEL VAN DE VOORDELEN TOEGEKEND AAN DE VOORZITTER VAN HET DIRECTIECOMITÉ

(in EUR)	
Representatiekosten	6 503,66
Wagen	999,68

SYNTHESETABEL VAN DE VOORDELEN TOEGEKEND AAN DE ANDERE LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ ⁽¹⁾

(in EUR)	
Andere voordelen ⁽¹⁾	55 947,42

(1) Dit bedrag stemt overeen met het fiscale voordeel van het ter beschikking stellen van een firmawagen die ook voor privédoeleinden kan worden gebruikt en de terugbetaling van kosten zoals de sociale zekerheid en representatiekosten.

Aandelenoptieplan

Sinds 2009 werden geen opties meer toegekend en kunnen er evenmin nog worden uitgeoefend.

Vertrekvoorwaarden

Bepalingen van de bezoldigingspolitiek van Dexia met betrekking tot de vertrekvergoedingen

Volgens de bezoldigingspolitiek van Dexia moet iedere vertrekvergoeding overeenstemmen met daadwerkelijke prestaties in de tijd en zo worden opgevat dat mindere prestaties of onregelmatig gedrag niet beloond worden. Aan de leden van het directiecomité van Dexia mag geen vertrekvergoeding van meer dan 9 maanden vaste bezoldiging worden toegekend.

In afwijking van wat voorafgaat, kan Dexia een hogere vertrekvergoeding toekennen indien de betrokken persoon, voor de toekenning van het mandaat van leiding-

gevende, overeenkomstig het geldende contractuele kader en op basis van zijn opgebouwde anciënniteit binnen de groep Dexia, bij ontslag recht zou hebben gehad op een hogere opzegvergoeding dan de bovenvermelde vertrekvergoeding, en wel voor maximaal het bedrag van deze opzegvergoeding.

Specifieke contractuele bepalingen in verband met de vertrekvoorwaarden

De heer Wouter Devriendt heeft bij de ontbinding van zijn contract door Dexia, om een andere reden dan een ernstige fout, recht op een opzeggingstermijn (of een compenserende opzegvergoeding) die overeenstemt met een maand per anciënniteitsjaar, met een minimum van 3 maanden en een maximum van 9 maanden.

De managementovereenkomsten van de heren Benoît Debroise en Johan Bohets bepalen dat bij ontbinding door een van de partijen voor het aflopen van de overeenkomst om een andere reden dan een ernstige fout, een opzeggingstermijn van drie maanden aan de andere partij wordt bekendgemaakt.

Vertrekken in de loop van het jaar 2016

De heer Pierre Vergnes verliet Dexia met ingang van 30 juni 2016. Overeenkomstig de geldende contractuele bepalingen ontving hij een verbrekingsvergoeding die overeenstemt met 7 maanden vaste bezoldiging.

De heer Claude Piret verliet Dexia met ingang van 23 oktober 2016, mits betaling van een verbrekingsvergoeding die gelijk is aan 1,5 maand vaste bezoldiging.

De heer Karel de Boeck verliet Dexia met ingang van 18 mei 2016. Hij ontving geen verbrekingsvergoeding.

Stelsel voor interne controle en risicobeheer

Voornaamste kenmerken van het stelsel voor interne controle

Aard en doelstellingen van de interne controle

Zoals voor alle kredietinstellingen valt de groep⁽¹⁾ Dexia onder het gemeenschappelijke toezichtsmechanisme en het gemeenschappelijke afwikkelingsmechanisme van de Europese instanties. De doelstellingen en de organisatie van haar interne controle passen in het welomlijnde kader van deze toezichts- en afwikkelingsmechanismen en van de wetten en reglementen van de landen waar Dexia actief is.

Het handvest voor interne controle van de Groep legt de fundamentele beginselen vast die het stelsel voor interne controle sturen. Dit handvest, goedgekeurd door de raad van bestuur van 19 november 2015, is in alle entiteiten van de Groep van toepassing.

Het controlesysteem draagt bij tot:

- de doeltreffendheid van het stelsel voor risicobeheersing; het stelsel voor interne controle moet garanderen dat de activiteiten van de bank worden uitgeoefend met een graad van risicobeheersing die overeenstemt met het door de raad van bestuur aanvaarde risiconiveau;
- de naleving van wetten en reglementen: de interne controle draagt ertoe bij dat Dexia zich houdt aan de wettelijke en reglementaire verplichtingen;
- de doeltreffendheid en de veiligheid van de operationele processen: de interne controle draagt bij tot de goede werking van de operationele processen en de doeltreffendheid van de transacties, tot de integriteit van de informatie en de overeenstemming met de genomen beslissingen;
- de juistheid van de boekhoudkundige en financiële informatie: de interne controle geeft mee zekerheid over het relevante, nauwkeurige, regelmatige, volledige en transparante karakter van de boekhoudkundige en financiële informatie.

Algemene structuur van het stelsel

De algemene structuur van het interne controlesysteem van de groep Dexia berust op een organisatie in drie niveaus:

- **Het eerste controleniveau** wordt uitgeoefend door elke medewerker en diens hiërarchie, afhankelijk van de taken die hem expliciet werden toegewezen, de procedures die gelden voor de uitgeoefende activiteit en de door de hiërarchie meegegeelde instructies;
- **Het tweede controleniveau** valt onder de bevoegdheid van gespecialiseerde functies of medewerkers, die losstaan van de gecontroleerde activiteiten;
- **Het derde controleniveau** omvat de divisie Audit van de groep Dexia, die aan de hand van periodieke controles moet toezien op het performante karakter en de daadwerkelijke toepassing van de twee voornoemde controleniveaus, zowel binnen de moederonderneming als in de dochterondernemingen en bijkantoren.

De voornaamste actoren van de interne controle

De actoren die betrokken zijn bij de interne controle, zijn:

- **De medewerkers en hun directe hiërarchie** dienen de eerstelijnscontroles te definiëren en uit te voeren, die volledig deel uitmaken van hun activiteit, overeenkomstig de reglementering. De verantwoordelijken van elke businessline dienen een geheel van procedures uit te werken dat aangepast is aan de complexiteit en de risico's die aan hun activiteit verbonden zijn.
- **De Permanente controle** heeft als taak de belangrijkste eerstelijnscontroles te challengen, tweedelijnscontroles te verrichten en de resultaten te verzamelen van de belangrijkste tweedelijnscontroles die worden uitgevoerd door de andere gespecialiseerde functies (bijvoorbeeld de Boekhoudcontrole, de Validatie, de Controle van de kredietmodellen).
- **Compliance** ziet erop toe dat alle reglementeringen in de domeinen die worden toegewezen door het compliancecharter dat de raad van bestuur heeft goedgekeurd, permanent worden toegepast en de onderneming niet het risico doen lopen, door het feit dat ze ontbreken of niet worden toegepast, op administratieve of disciplinaire sancties, financiële of reputatieschade.

(1) Voor zowel de groep Dexia als de groep Dexia Crédit Local slaat het begrip groep dat in dit verslag wordt gebruikt, op het geheel van de moederonderneming en de geconsolideerde vennootschappen.

- De **Interne audit** beoordeelt alle doelstellingen op het vlak van de organisatie, analyseert de risico's die het bereiken van deze doelstellingen in het gedrag kunnen brengen, en evalueert regelmatig de robuustheid van de controles die plaatsvinden om die risico's te beheren.

De verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en het directiecomité

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het uitwerken van de algemene strategie en de risicoappetijt van de bank. Hij is ook eindverantwoordelijke voor het beheer van de risico's en de relatie met de aandeelhouders. Wat de interne controle betreft, omvat dit:

- De beoordeling van de invoering van onafhankelijke controlefuncties;
- De opvolging van de juiste inschatting van de risico's die de bank loopt en van het juiste evenwicht tussen de strategie en de toegewezen financiële en menselijke middelen om deze risico's te beheersen;
- Het onderzoek van de beleidsmaatregelen die de naleving van wetten en reglementen moeten waarborgen, met inbegrip van het regelmatige onderzoek van het Compliancecharter, het charter van de Interne audit en het bezoldigingsbeleid;
- Het onderzoek van de internecontroleverslagen die minstens één keer per jaar worden voorgelegd door de directeur Interne audit (met inbegrip van het interne-auditplan) en door Chief Compliance Officer en hoofd Permanente controle (met daarin de resultaten van de tweedelijnscontroles).

Gespecialiseerde comités (het risicocomité en het auditcomité) geven de raad van bestuur advies over de algemene strategie en de risicoappetijt van de bank. Inzake interne controle helpen deze comités de raad van bestuur met de beoordeling van het risiconiveau van de bank en met de invoering van een aangepast internecontrolesysteem. Zij helpen de raad ook bij het onderzoek van de internecontroleverslagen.

Het directiecomité is verantwoordelijk voor de operationele invoering en de werking van een aangepast internecontrolesysteem. Het is ten volle verantwoordelijk voor het ter beschikking stellen van aangepaste middelen en competenties voor de internecontrolefuncties. Het legt termijnen vast en wijst middelen toe aan de vastgelegde acties op het vlak van interne controle. Het zorgt er ten slotte voor dat de noden worden aangepast op basis van de vastgestelde interne en externe ontwikkelingen.

Het comité voor interne controle legt zich toe op de aanpak van problemen op het vlak van interne controle. Dit comité bestaat uit de leden van het directiecomité, de Auditor-generaal en de Chief Compliance Officer en hoofd Permanente controle.

Onafhankelijkheid van de internecontrolefuncties

De internecontrolefuncties zijn strikt onafhankelijk van de functies die ze controleren en van het dagelijkse beheer van de activiteit:

- De Auditor-generaal en de Chief Compliance Officer en hoofd Permanente controle brengen rechtstreeks verslag uit over de resultaten van hun controleactiviteiten aan het directiecomité en de raad van bestuur;
- De Auditor-generaal en de Chief Compliance Officer en hoofd Permanente controle hebben rechtstreeks toegang tot de voorzitter van de raad van bestuur, de voorzitter van het auditcomité en de voorzitter van het risicocomité.

- Een gespecialiseerd comité helpt de raad van bestuur met betrekking tot de bezoldiging van de Auditor-generaal en de Chief Compliance Officer en hoofd Permanente controle. De bezoldigingen van deze laatste worden onafhankelijk van de bezoldigingen van de gecontroleerde functies bepaald;
- De raad van bestuur wordt op de hoogte gehouden van de benoemingen van de Auditor-generaal en de Chief Compliance Officer en hoofd Permanente controle. De raad van bestuur moet zijn uitdrukkelijke toestemming geven als het directiecomité beslist om hen te vervangen.

Werkingsprincipes

De activiteiten inzake interne controle worden gestuurd door de volgende principes:

- **Aanpak** op basis van risico's: de interne controle binnen Dexia volgt een aanpak die steunt op de risico's. De internecontrolefuncties bepalen hun controleprogramma's en hun activiteiten op basis van een voorafgaande inschatting van de risico's.
- **Coördinatie**: met het oog op de coördinatie en het delen van informatie hebben de controlefuncties een transversaal comité voor interne controle opgericht, waarin de Interne audit, de directie Compliance en Permanente controle en de directie Risico's vertegenwoordigd zijn. Ondanks hun aparte rol werken de controlefuncties samen om de nodeloze herhaling van taken of overlapping van actieplannen te vermijden.
- **Gemeenschappelijke referentiestelsels en methoden**: de controlefuncties gebruiken gemeenschappelijke referentiestelsels en nomenclaturen (bijvoorbeeld een gemeenschappelijk risicoreferentiestelsel) en gemeenschappelijke methoden, om de opstelling van rapporten voor de governance-organen van de bank te vergemakkelijken.

De actoren van de interne controle

De interne audit

Opdracht

De Interne audit is een onafhankelijke en objectieve activiteit die de raad van bestuur en de directie van de groep Dexia zekerheid moet geven over de kwaliteit en doeltreffendheid van haar systeem voor interne controle en risicobeheer en over de naleving van de governanceprocedures, en draagt op die manier bij tot de bescherming van de belangen en tot de reputatie van de Groep.

De Interne audit beoordeelt alle doelstellingen op het vlak van de organisatie, analyseert de risico's die verbonden zijn aan die doelstellingen en evalueert regelmatig het gegronde karakter van de controles die plaatsvinden om die risico's te beheren. Hij legt aan het management een evaluatie voor van de residuele risico's, zodat het kan oordelen over de overeenstemming ervan met het gewenste globale risicoprofiel voor de groep Dexia, en stelt acties voor om de efficiëntie van die controles te verhogen.

Bovendien staat de Interne audit de raden van bestuur van de Groep en de entiteiten bij in hun toezichhoudende rol, via zijn deelname aan de auditcomités.

Conform de internationale normen bevat een gemeenschappelijk auditcharter voor de groep Dexia de fundamentele principes die van toepassing zijn op de functie interne audit, door de doelstellingen, de rol, de verantwoordelijkheden en

de werkwijze ervan te beschrijven. Dit charter werd in juni 2014 bijgewerkt om rekening te houden met de nieuwe configuratie van Dexia.

Opdat elke medewerker van de groep Dexia het belang zou begrijpen van de functie in de systemen voor interne controle en bijstand aan het management van de Groep, wordt het auditcharter gepubliceerd op de internetsite van Dexia (www.dexia.com).

Voornaamste principes

Binnen een door het auditcomité van de raad van bestuur van Dexia goedgekeurd kader bepaalt het directiecomité van Dexia de strategie, de eisen en de werkingsregels van de Interne audit van de groep Dexia. Dat kader houdt rekening met de vereisten van de lokale wetgeving en reglementering en met de instructies die uitgaan van de instanties voor het prudentieel toezicht.

De onafhankelijkheid en doeltreffendheid van de auditfunctie worden gewaarborgd door de toepassing van de volgende principes:

- Het plaatsen van elke auditdirectie op het hoogste hiërarchische niveau van de entiteit;
 - Het niet betrokken zijn bij de organisatie en het operationele beheer van de entiteiten van de Groep: de directiecomités van de verschillende entiteiten van de Groep kunnen uitzonderlijk een beroep doen op de Interne audit voor advies, consultancy of bijstand. De regels hiervoor zijn bepaald in § 9 van het auditcharter;
 - De onvoorwaardelijke en onmiddellijke toegang tot informatie: in het kader van zijn opdrachten heeft de Interne audit toegang tot alle informatie, documenten, ruimten, systemen of personen van de entiteit waarvoor hij verantwoordelijk is, met inbegrip van de informatie op het vlak van het beheer, de notulen en de dossiers van de raadgevende en de beslissingsorganen. De directie van de Interne audit van de groep Dexia heeft toegang tot alle informatie in alle entiteiten van de Groep. Elke overtreding van deze principes kan worden gemeld aan het directiecomité en eventueel aan het auditcomité;
 - Het ter beschikking stellen van de nodige middelen voor de uitvoering van haar opdracht: de Interne audit ontvangt van de directiecomités van de Groep de nodige middelen voor de uitvoering van haar opdracht, om voortdurend te kunnen inspelen op de evolutie van de structuren en de omgeving van de Groep.
- Op individueel vlak moet elke auditor het grootst mogelijke professionalisme aan de dag leggen en een permanente opleiding volgen om op de hoogte te zijn van de snelle evolutie van de audittechnieken, de bancaire, financiële en IT-technieken, alsook van de fraudebestrijdingstechnieken. De opleidingsbehoeften worden geëvalueerd in het kader van de periodieke en jaarlijkse beoordelingen. De auditors moeten zich houden aan de deontologische regels van de groep Dexia en aan de eigen deontologische regels van hun beroep. Dit betekent dat zij de volgende fundamentele principes in acht moeten nemen:
- Integriteit: de integriteit van de interne auditors ligt aan de basis van het vertrouwen in en de geloofwaardigheid van hun oordeel.
 - Objectiviteit: de auditors geven blijk van de hoogste graad van professionele objectiviteit door het verzamelen, beoordelen en meedelen van de informatie over de onderzochte activiteit of het onderzochte proces. Zij vormen zich een

blijk oordeel over alle relevante elementen en laten zich daarbij niet beïnvloeden door hun eigen belangen of door anderen.

- Vertrouwelijkheid: de interne auditors houden zich aan de verplichtingen rond het beroepsgeheim, zij respecteren de waarde en de eigendom van de informatie die zij krijgen en verspreiden die niet zonder de vereiste toestemmingen, tenzij zij daar om wettelijke of beroepsredenen toe verplicht zijn.
- Bekwaamheid: de interne auditors benutten de kennis, de knowhow en ervaring die vereist zijn voor de uitvoering van de werken.

Actieterrein

Alle activiteiten, processen, systemen en entiteiten van de groep Dexia behoren zonder enig voorbehoud of uitzondering tot het actieterrein van de Interne audit. Het actieterrein omvat alle processen, zowel de operationele en de ondersteunings- en beheersprocessen als die welke verband houden met corporate governance en met de beheersprocessen inzake risico's en controle. De voornaamste geoutsourcete activiteiten vallen eveneens onder de audit, aangezien de operationele diensten de voorwaarden voor een mogelijke audit moeten scheppen, door auditclausules op te nemen in de prestatiecontracten.

Het actieterrein van de Audit omvat evenwel niet de activiteiten van vennootschappen waarin de groep Dexia slechts een minderheidsbelang heeft, behalve wanneer de toezichhouders daarover vragen zouden stellen. De vertegenwoordiger van de groep Dexia in de raad van bestuur dient wel te informeren naar de staat van het systeem voor interne controle, en zo nodig het directiecomité en de auditdirectie van de entiteit die dit belang bezit, op de hoogte te brengen.

Organisatie van de functie

Principes

De functie Interne audit van de groep Dexia wordt uitgeoefend in de vorm van een geïntegreerd domein, bestaande uit de directie van de Audit van Dexia en de auditdirecties van de dochterondernemingen en bijkantoren.

Het domein wordt geleid door de Auditor-generaal van Dexia, die afhangt van de gedelegeerd bestuurder van Dexia. De Auditor-generaal gaat na of de risico's over de volledige perimeter van de Groep voldoende afgedekt zijn. Hij zorgt voor de follow-up van de instanties die toezicht houden op de entiteiten en hun dochterondernemingen/bijkantoren, en van alle door de lokale banktoezichthouders uitgevoerde opdrachten. De Auditor-generaal brengt aan het directiecomité en aan het auditcomité geregeld verslag uit over de opdrachten, de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de interne audit en de graad van uitvoering van het auditplan, alsook over de beoordeling van de interne controle-omgeving.

De auditdirecties van de dochterondernemingen/bijkantoren staan onder de verantwoordelijkheid van een Auditor-generaal of van een interne-auditverantwoordelijke. De Auditors-generaal van de dochterondernemingen van de Groep brengen verslag uit aan de Auditor-generaal van Dexia. De Auditor-generaal van Dexia staat met name, en samen met de gedelegeerd bestuurder van de betrokken entiteit, in voor hun benoeming, het vastleggen van hun doelstellingen en hun jaarlijkse evaluatie. De plannen voor rekrutering van de auditors, en de opstelling van het budget van de auditdirecties van de voornaamste entiteiten worden eveneens gezamenlijk

onderzocht. De verantwoordelijken van de interne-auditteams van de bijkantoren hangen af van de Auditor-generaal van Dexia.

Elke auditdirectie is verantwoordelijk voor het vervullen van haar opdracht ten aanzien van de voorzitter van het directiecomité, voor zover de lokale regels dat toelaten, en ten aanzien van de raad van bestuur van die entiteit, eventueel bijgestaan door een auditcomité.

Elke Auditor-generaal is aanwezig op de vergaderingen van het directiecomité van de entiteit waarvoor hij verantwoordelijk is (i), wanneer het betreffende comité hem dat vraagt (ii), wanneer hij een auditrapport voorlegt of (iii) op eigen verzoek wanneer hij een bijzonder punt wil aansnijden dat binnen zijn bevoegdheden en verantwoordelijkheid valt. Hij ontvangt de agenda en de dossiers die voor deze vergaderingen worden voorbereid, evenals de notulen.

Elke Auditor-generaal heeft rechtstreeks toegang tot de voorzitter van de raad van bestuur, de leden van het auditcomité en de revisoren van de entiteit waarvoor hij verantwoordelijk is. De Auditor-generaal van elke entiteit van de Groep heeft ook rechtstreeks toegang tot de Auditor-generaal van Dexia.

De voorzitter van de raad van bestuur van elke entiteit kan bepaalde opdrachten toevertrouwen. Over die opdrachten wordt verslag uitgebracht aan het auditcomité, net als over de andere opdrachten die door de Audit worden uitgevoerd.

Organisatie van een Auditfunctie

Zodra een entiteit van de groep Dexia de controle uitoefent over een dochteronderneming of, als die controle er niet is, wanneer de instanties voor prudentieel toezicht dat uitdrukkelijk vragen, wordt in die dochteronderneming een auditfunctie gecreëerd. Als de creatie van een auditfunctie niet als relevant wordt beschouwd, vervult de moederonderneming de functie van lokale audit en wordt desgevallend een service level agreement (SLA) gesloten met de moederonderneming.

Beheer van de divisie Audit

Om het beheer van de divisie te verzekeren, dient de directie van de Audit van Dexia toe te zien op de gepaste organisatie van de Interne audit in de hele groep Dexia en op de behoorlijke werking ervan.

De directie van de Audit van Dexia is verantwoordelijk voor:

- De strategie van de audit en de correcte uitvoering ervan in alle auditdirecties van de groep Dexia;
- De bepaling en de toepassing van een gemeenschappelijke methodologie voor risicoanalyse, uitvoering van de opdrachten en follow-up van de aanbevelingen;
- De optimale toewijzing van de competenties binnen de functie en de bepaling van het vereiste opleidingsniveau van de auditors in de hele Groep;
- De coördinatie en beoordeling van de opleidingsprogramma's;
- De toekenning en opvolging van het werkingsbudget van elke lokale auditdirectie.

Relatie met de controle instanties en de wettelijke auditors

De Interne audit voert een regelmatige dialoog met de toezichthouders op de banken en de externe auditors (bedrijfsrevisoren, commissarissen) over onderwerpen van gemeenschappelijk belang.

De Interne audit coördineert en centraliseert de inkomende of uitgaande contacten met de verschillende toezichthouders van de banken, ongeacht het betrokken domein. De Interne audit staat ook in voor de coördinatie van de inspectieopdrachten van de verschillende toezichthouders. In het kader daarvan is de Auditor-generaal, of het hoofd van de audit van de entiteit, het contactpunt van de toezichthouders. Hij coördineert de inzameling van gegevens binnen de entiteit en de antwoorden op de inspectieverslagen of op de verzoeken tot bijkomende informatie. De Interne audit zorgt ook voor de follow-up van de aanbevelingen van de controle instanties, volgens dezelfde modaliteiten als de aanbevelingen van de Interne audit.

Om iedere overlapping van taken te vermijden, onderhoudt de Interne audit regelmatige contacten met de externe auditors over de onderwerpen van interne controle. Die zijn bedoeld om de vaststellingen en aanbevelingen van beide partijen rond onderwerpen van interne controle te delen en om een goede coördinatie van de respectievelijke interventies mogelijk te maken.

Algemeen overzicht van de activiteit in 2016

De opdrachten van de Interne audit in 2016 hadden betrekking op alle divisies van de Groep: Assets ("Deleveraging & de-risking", "Activabeheer lokale openbare sector Frankrijk"), Funding and Markets ("Cash & Liquidity Management"), Risk ("Marktrisico", "Plan tot voortzetting van de activiteit"), Finance ("Activa-/passivabeheer", "Kapitaalbeheer", "Consolidatie"), Secretariaat-generaal ("Conformiteitsstrijd tegen witwassen"), Operations and Information Systems ("Beheer van IT-projecten").

De auditdiensten van de zetel verleenden hun medewerking aan de lokale auditteams in Dexia New York, Dexia Crediop, Dexia Kommunalbank Deutschland en Dexia Israël, onder meer bij de uitvoering van opdrachten die betrekking hadden op het beheer van de conformiteit (*Compliance AML*).

De Interne audit bleef in 2016 nauwe contacten onderhouden met de diverse toezichthouders van de groep Dexia, onder meer via regelmatige bijeenkomsten waaraan de Interne audit van de Groep verbonden is.

De cel Inspectie

Opdracht

De cel Inspectie heeft als opdracht om op onafhankelijke en objectieve wijze bij te dragen tot de beheersing van de frauderisico's. Zij treedt op via sensibiliserings-, preventie- en ontradings-, opsporings- en desgevallend onderzoeksacties. Zij stelt na haar tussenkomsten maatregelen voor om problemen te verhelpen en volgt die op.

Organisatie en governance

De cel Inspectie voert haar opdrachten uit binnen de directie van de Interne audit en is verantwoordelijk voor het vervullen van haar opdrachten ten aanzien van de Auditor-generaal van de Groep.

De cel vervult deze opdrachten voor Dexia en Dexia Crédit Local, alsook voor alle bijkantoren, dochter- en subdochterondernemingen die ervan afhankelijk zijn en die geen eigen inspectiefunctie hebben. De functie wordt voltijds uitgeoefend door een inspecteur die rechtstreeks verslag uitbrengt aan de directeur van de Interne audit en de Inspectie, die zelf afhankelijk

van de Auditor-generaal. Desgevallend gebeurt dit in nauwe samenwerking met het hoofd Interne audit van de betrokken entiteit.

In een inspectiecharter staan de fundamentele principes die de functie regelen, door middel van een omschrijving van de doelstellingen, de rollen, de bevoegdheden, de plichten en verantwoordelijkheden, de werkmethoden en de basisregels, met inbegrip van de deontologische regels.

Algemeen overzicht van de activiteit in 2016

Conform de principes die in het Inspectiecharter beschreven worden, hadden de door de cel Inspectie uitgevoerde opdrachten in 2016 betrekking op sensibilisering, preventie en opsporing van fraude, op onderzoeken in verband met vermoedens van fraude, alsook op gegevensextracties ter ondersteuning van de juridische afdeling in aangelegenheden die uitgaan van de rechterlijke instanties.

De werkzaamheden van de cel Inspectie waren onder meer gericht op de bescherming tegen cybercriminaliteit, rekening houdend met de vele en uiteenlopende pogingen tot fraude van buitenaf waarmee het personeel van Dexia te maken kreeg: sensibiliseren en informeren van het personeel, identificatie van pogingen tot fraude en bijstand aan het personeel dat met fraudepogingen geconfronteerd werd. De cel Inspectie legde zich ook toe op de beoordeling van de anti-fraudesystemen (materiële beveiliging en beheer van roerende goederen) in de vorm van een auditopdracht.

De compliancefunctie

Compliance is een onafhankelijke functie. Ze oefent haar activiteiten binnen Dexia uit zonder beïnvloeding, inmenging of beperkingen die haar onafhankelijkheid, haar integriteit, haar onpartijdigheid en haar objectiviteit in het gedrang zouden kunnen brengen.

De controle van de compliance maakt volledig deel uit van het internecontrolesysteem van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen. De directie Compliance ziet op de samenhang en doeltreffendheid van de controle van het risico van niet-naleving.

De rol en de domeinen die onder de bevoegdheid van de functie Compliance vallen, alsook de governanceprincipes die de basis vormen voor de aanpak van Dexia op het vlak van compliance, staan vermeld in het compliancecharter, dat werd goedgekeurd en van kracht werd in 2009 en werd bijgewerkt in 2014 en 2015.

Dit zijn de diverse compliancedomeinen:

- Strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, met inbegrip van de preventie van het witwassen van belastinggeld;
- Controle van gegevens betreffende de fiscale toestand van klanten en tegenpartijen, om te beantwoorden aan de bestaande regelgeving;
- Marktmisbruik en persoonlijke transacties;
- Integriteit van de markten voor financiële instrumenten;
- Integriteit ten aanzien van de klanten;
- Bescherming van de gegevens en beroepsgeheim;
- Vermijden van belangenconflicten ten aanzien van klanten of tegenpartijen;
- Externe mandaten;
- Onafhankelijkheid van de rekeningcommissarissen;

- Naleving van de principes van de bezoldigingspolitiek en van de wettelijke eisen inzake expertise en professionele eerbaarheid van de leden van het directiecomité, de bestuurders, de verantwoordelijken van de onafhankelijke controlefuncties en de effectieve leidinggevenden;

- Alarmsysteem binnen Dexia;

- Andere domeinen die de directiecomités of raden van bestuur hebben aangeduid, rekening houdend met het daaraan verbonden risiconiveau. In dat opzicht stuurt de directie Compliance van de Groep en van Dexia Crédit Local het systeem voor permanente controle van de betrokken instellingen, met inbegrip van hun dochterondernemingen en bijkantoren. In het kader van voornoemde bevoegdheidsdomeinen vervult de functie Compliance de volgende opdrachten:

- Ze analyseert de wettelijke en reglementaire ontwikkelingen om de eventuele gevolgen ervan voor de activiteiten van Dexia te voorzien en te evalueren. Voor de domeinen die de compliance bestrijkt, interpreteert ze de nationale en internationale wet- en regelgeving en ziet ze erop toe dat deze bepalingen worden opgenomen in de beleidslijnen, procedures en andere documenten van de instelling;

- Ze identificeert, analyseert en meet de risico's van niet-naleving en de reputatierisico's die kunnen voortvloeien uit de activiteiten en financiële producten en de gevolgen van de veranderende perimeter van de Groep;

- Ze biedt ondersteuning aan de metiers in het kader van de ontwikkeling en de invoering van complianceprocedures en andere documenten. Ze helpt bijvoorbeeld bij het opstellen van compliancehandleidingen, interne gedragscodes en praktische handleidingen. Ze zorgt voor bijstand en advies, zodat procedures conform de regelgeving worden ingevoerd, en ziet toe op de naleving van deze externe of interne normen;

- Ze ontwikkelt opleidingsprogramma's op het vlak van compliance die op de behoeften van de metiers zijn afgestemd. Die opleidingen promoten een gepaste compliancecultuur en zorgen ervoor dat de medewerkers zich bewust worden van de na te leven normen, procedures en gedragscodes en ze beter begrijpen.

- Voor zover dat vereist is door de lokale reglementeringen, brengt ze de financiële toezichthouders of andere bevoegde instanties op de hoogte van alle incidenten of verdachte transacties;

- Ze brengt de directiecomités en coördinatiecomités voor interne controle geregeld op de hoogte van haar activiteiten en de status van alle belangrijke tekortkomingen.

Organisatie en positionering

De Chief Compliance Officer van de groep Dexia rapporteert aan de gedelegeerd bestuurder. Een escalatierecht biedt hem de mogelijkheid om een punt automatisch op de agenda van het directiecomité te zetten als de omstandigheden daartoe nopen, en over elk belangrijk incident rechtstreeks verslag uit te brengen bij de voorzitter van de raad van bestuur van Dexia of bij de leden van het auditcomité.

De functie Permanente controle hangt sinds 2014 af van de directie Compliance.

Sinds 2015 zijn de bepalingen van de CRD IV-richtlijn met betrekking tot de Chief Compliance Officer opgenomen in het compliancecharter. Daarnaast kunnen de bevoegdheidsdomeinen van de *compliance officers* van de entiteiten worden uitgebreid als reglementeringen dat opleggen.

De rol van het comité voor interne controle, waarvan Compliance en Permanente controle deel uitmaken, bestaat erin:

- een geconsolideerd beeld te hebben van de risico's en controles (operationeel risico, audit, permanente controle en compliance);
- aanbevelingen voor te stellen met betrekking tot de afwijkingen van alle incidenten die aan het operationele risico verbonden zijn.

Er werden in 2016 diverse acties gevoerd om enerzijds te waken over de uitvoering van de maatregelen ter bescherming van de informatie in het kader van de verschillende verkoop- of herstructureringsprojecten van de Groep, en anderzijds ter versterking van de bescherming van persoonlijke gegevens (onder meer rond de verwerking van de schending van gegevens) of de bescherming van de klanten. De directie Compliance stuurt de afstemming op de nieuwe reglementeringen of werkt er conform haar rol aan mee.

De regels inzake marktmissbruik werden versterkt conform de gewijzigde regelgeving die sinds juli 2016 van toepassing is. Er werden acties ondernomen om de beleidslijnen en procedures dienovereenkomstig te wijzigen. Wat met name de voorkoming van misbruik van voorkennis over de financiële instrumenten van Dexia betreft, zijn er regels die het statuut omschrijven dat aan de medewerkers wordt toegekend afhankelijk van de toegang tot bevoorrechte/gevoelige informatie waarover ze beschikken of kunnen beschikken door de uitoefening van hun functie, en die de beperkingen/verplichtingen van elk statuut vastleggen. In het kader van de herstructurering van de Groep werd meermaals de aandacht gevestigd op die verplichtingen.

In alle entiteiten werden opleidingen georganiseerd op het vlak van compliance, met inbegrip van opleidingen over de deontologische code voor de medewerkers om de hoofdprincipes van compliance op te frissen, en over de preventie en bestrijding van witwassen en de financiering van terrorisme. De directie Compliance begeleidde ook verder de werkzaamheden van de operationele diensten in het kader van de aanpassing aan de EMIR-reglementering en aan de Dodd Frank Act (Volcker rule), en treedt op in het kader van de afstemming op de systemen ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme, alsook in het kader van de aanpassing aan de "MIF2"-reglementering.

Er werden stelselmatig concrete acties ondernomen ter verbetering van het toezicht op het netwerk van dochterondernemingen en bijkantoren. Met name de aanpassingen van de beleidslijnen inzake compliance werden doorgevoerd in de dochterondernemingen en bijkantoren, waarna dit werd herzien tijdens compliancecomités die de verschillende compliance officers samenbrengen.

Permanente controle

Het systeem voor permanente controle buiten compliance steunt in de eerste plaats op de uitvoering van controles die worden uitgewerkt, gerealiseerd en geformaliseerd onder de directe hoofdverantwoordelijkheid van de betrokken operationele eenheden en hun hiërarchische verantwoordelijken (permanente controle van het eerste niveau). In andere eenheden steunt het op medewerkers die uitsluitend controletaken vervullen, onafhankelijk van de eenheden voor de uitvoering van transacties (permanente controle van het tweede niveau).

Het systeem voor de sturing van de permanente controle steunt sinds april 2014 op een versterkt team dat onder de verantwoordelijkheid staat van de directeur Compliance

en Permanente controle. Binnen de directie Finance is er een eenheid voor Boekhoudkundige controle. Deze eenheid neemt de resultaten van haar werkzaamheden op in het geconsolideerde verslag van permanente controle dat door de directie Compliance en Permanente controle elk kwartaal aan het directiecomité en elk halfjaar aan het risicocomité wordt voorgelegd.

De permanente controle is gebaseerd op een controleplan waarvan de elementen de voornaamste processen bestrijken van de operationele en specifieke eenheden van de zetel, de dochterondernemingen en bijkantoren. De in dit plan op te nemen eerste lijnscontroles worden voorgesteld door gedecentraliseerde correspondenten binnen de operationele of specifieke eenheden van de directies, de dochterondernemingen en bijkantoren. De in het plan op te nemen eerste lijnscontroles worden herzien door de directie Compliance en Permanente controle die desgevallend een voorschrijvende rol kan spelen. De directie Compliance en Permanente controle bepaalt ook de tweedelijnscontroles waarvan ze de uitvoering op zich neemt.

De herziening van het controleplan gebeurt in overeenstemming met de resultaten van de *Risk Control Self Assessments* en de gebeurtenissen die worden verzameld door de directie Operationele risico's, alsook met cartografieën van processen, de verslagen van de interne audit, de commissarissen en de regelgevers. Na de herziening wordt het plan door het directiecomité gevalideerd.

De directie Compliance en Permanente controle ziet bij alle dochterondernemingen en bijkantoren toe op de correcte uitvoering van het plan voor permanente controle, door zich bij een tweede lezing te vergewissen van de correcte uitvoering van de controles en door over te gaan tot een kritische analyse van de resultaten in het licht van de vastgestelde risico's. De directie Compliance en Permanente controle kan toelichting vragen over vastgestelde onregelmatigheden en zo nodig toezien op de uitvoering van de actieplannen waarmee de vastgestelde tekortkoming verholpen kan worden.

Het systeem voor permanente controle wordt gecoördineerd met de andere interne-controleacties en maakt gebruik van een gemeenschappelijke tool en gemeenschappelijke risicoreferentiestelsels en processen voor de hele Groep. De directie Compliance en Permanente controle helpt de specifieke comités van de eenheden die belast zijn met de validatie van de waarderingsmodellen en de naleving van de interne-ratingsystemen. Een comité voor interne controle binnen het directiecomité biedt een totaalbeeld samen met de werkzaamheden van de Interne audit, Compliance en de directie Operationele risico's en Beveiliging van de informatiesystemen.

Kenmerken van de interne controle in het kader van de uitwerking van de boekhoudkundige en financiële informatie

De financiële staten

Het domein Finance omvat vijf afdelingen, die vallen onder de Financieel directeur – Financial Strategy, Product Control, Finance IT Support, Financial Control en Finance Business Management.

De afdeling Financial Control omvat de boekhouddirectie en de transversale functies Consolidatie, Beheerscontrole, Fiscaliteit, Normen en Geconsolideerde reglementaire reporting.

De boekhouddirectie levert de boekhoudkundige basisgegevens en de financiële staten af van Dexia, Dexia Crédit Local en de dochterondernemingen die geen eigen boekhoudinsten hebben.

De boekhouddirectie analyseert en controleert ook de boekhoudgegevens van de bijkantoren, in het kader van de voorbereiding van de vennootschappelijke jaarrekening. Samen met de afdeling Consolidatie en beheerscontrole ziet zij er met name op toe dat de verstrekte informatie homogeen is en voldoet aan de regels van de Groep.

Meer in het algemeen beschikt de boekhouddirectie over gevarieerde informatiemiddelen voor het vervullen van haar opdracht, het opvolgen van de boekhoudfunctie in de brede zin. Zij is verbonden aan de comités waarop haar opdracht betrekking kan hebben, of ontvanger van de verslagen. Via regelmatige contacten met haar lokale correspondenten vergewist zij zich van de correcte verspreiding van de groepsprincipes en de juiste interpretatie van de overgemaakte instructies. Zij werkt mee aan de ontwikkelingen van de informaticasystemen, om zeker te zijn dat met haar specifieke behoeften rekening wordt gehouden.

Vennootschappelijke jaarrekening van Dexia

De boekhouding van Dexia gebeurt in Brussel en in de vaste vestiging in Parijs. Elke maand worden alle transacties die worden geboekt in de rekeningen van het bijkantoor, opgenomen in de boekhouding van de maatschappelijke zetel van Brussel.

De teams van de dienst Accounting voeren aanvullende controles uit bij de afsluiting van de kwartaal- of jaarrekeningen, om de saldi en de voornaamste ontwikkelingen te rechtvaardigen.

Geconsolideerde jaarrekening van Dexia

Om hun bijdrage aan de geconsolideerde jaarrekening van Dexia voor te bereiden, herwerken de geconsolideerde entiteiten hun in de lokale normen opgestelde jaarrekening om die af te stemmen op de boekhoudprincipes van de groep Dexia (IFRS-normen goedgekeurd in de Europese Unie). Deze principes worden samengebracht in een consolidatiehandboek dat aan elk van de entiteiten van de Groep wordt overgemaakt. Ze worden op elke afsluitdatum aangevuld met aantekeningen van operationele instructies die de dienst Consolidatie van de zetel aan de entiteiten levert. Deze aantekeningen tonen de aan het proces aan te brengen verbeteringen in het licht van de vaststellingen tijdens de vorige periodes, en ze beschrijven de ontwikkelingen waarmee in de periode rekening moet worden gehouden (systemen, nieuwe af te leveren gegevens...).

De rekeningen die de verschillende entiteiten aan de Groep bezorgen, worden vervolgens geconsolideerd en ondergaan enkele aanpassingen. De voornaamste aanpassingen die door de dienst Consolidatie in de boekhouding worden opgenomen, slaan op het wegwerken van de nostrorekeningen en van de intragroepstransacties (verwerving/verkoop van activa, dividenden ...). Ze slaan ook op de herwerking van de vennootschappen die in handen zijn van diverse entiteiten van de Groep.

Wanneer de geconsolideerde jaarrekening klaar is, wordt ze overgemaakt aan de Financieel directeur, die ze op zijn beurt ter goedkeuring voorlegt aan het directiecomité. Vervolgens wordt ze voorgelegd aan het auditcomité, en daarna vastgelegd door de raad van bestuur van Dexia.

Een deel van de toelichtingen en bijlagen bij de geconsolideerde jaarrekening worden niet rechtstreeks opgesteld door de afdeling Financial Control en zijn afkomstig van verschillende afdelingen, zoals Financial Strategy, de directie Risico's, het Secretariaat-generaal of Human resources.

De planning voor de overdracht van de informatie en de eindverantwoordelijkheid voor de inhoud van de geconsolideerde jaarrekening is in handen van de directie Finance.

Periodieke prudentiële reportings

De gestandaardiseerde reporting *Common Reporting* (COREP) en de berekening van de solvabiliteitsmarges op geconsolideerde basis worden via de lokale toezichthouders vier keer per jaar naar de Europese Centrale Bank gestuurd.

Dexia wordt om de drie maanden onderworpen aan de geconsolideerde *Financial Reporting* (FINREP) van de financiële ondernemingen. Sinds 30 juni 2016 moet Dexia via de lokale toezichthouders ook elk kwartaal een FINREP op statutaire basis naar de Europese Centrale Bank sturen.

De beheersinformatie

De financiële staten (balans, buiten balans, resultatenrekening, kasstroomtabellen en bijlagen) zijn niet de enige elementen van cijferanalyses die Dexia aan zijn aandeelhouders, zijn investeerders en het publiek meedeelt. Ze worden aangevuld met financiële indicatoren, ontleding en analyses van resultaten, vooruitzichten en inschattingen van risico's, die worden opgenomen in het jaarverslag of meegedeeld tijdens presentaties voor aandeelhouders en investeerders.

Een deel van deze elementen wordt rechtstreeks geleverd door de operationele directies of door de afdeling risicocontrolé. De juistheid ervan wordt dan gewaarborgd door het internecontrolesysteem van de betrokken directies.

De meeste financiële indicatoren en vooral degene die een kruising of een samenvoeging van gegevens van verschillende herkomst vergen, de uitsplitsing van globaal beschikbare cijfers, of een herwerking van boekhoudgegevens op basis van beheersparameters, worden geleverd door de afdeling Consolidatie en beheerscontrole.

Deze indicatoren worden opgesteld op basis van de gegevens die rechtstreeks worden verwerkt vanuit de lokale informatiesystemen en door die van de internationale entiteiten. Ze worden maandelijks samengevat in een rapport dat bestemd is voor het directiecomité van Dexia.

In de Franse en buitenlandse entiteiten die over een eigen team voor beheerscontrole beschikken, worden de follow-up van de financiële indicatoren en de resultatenanalyse lokaal gestuurd volgens dezelfde normen en dezelfde principes, afgestemd op de grootte, de organisaties en de systemen van elke entiteit. Dit instructiestelsel geldt voor de hele groep Dexia.

Het geheel wordt geleid, opgevolgd en gesuperviseerd door de afdeling Consolidatie en beheerscontrole, die gestandaardiseerde en beveiligde verzameltools ter beschikking stelt van alle entiteiten, om het doorspelen van informatie betrouwbaar en optimaal te laten verlopen. Ten slotte voegt de afdeling alle gegevens samen.

De samenvoeging van de informatie gebeurt gelijktijdig met het consolidatieproces dat door de directie van de boekhoudfuncties gestuurd wordt. In elke fase van de opstelling van de geconsolideerde gegevens worden coherentiecontroles uitgevoerd, die steunen op het samenbrengen van de analytische

en boekhoudkundige gegevens. Dit is een belangrijk element van de interne controle. Het wordt aangevuld met een systematisch analytisch overzicht van de belangrijkste posten.

Identificatie van de risico's

De bankactiviteit brengt vier grote types van risico's voort: het kredietrisico, het marktrisico, het transformatierisico en het operationele risico (met daarin het juridische risico).

De follow-up van al deze risico's wordt uitvoerig beschreven in het hoofdstuk « Risicobeheer » van dit jaarverslag.

Externe controle

Commissaris

De commissarissen voeren geregelde controles uit van de financiële reportings van de diverse entiteiten en dochterondernemingen van de groep Dexia.

Ze zijn betrokken bij elke controle van de financiële en boekhoudkundige informatie met het oog op maximale efficiëntie en transparantie. Ze analyseren de boekhoudprocedures en evalueren de geldende internecontrolesystemen die noodzakelijk zijn voor het opstellen van betrouwbare financiële staten. Ze geven instructies aan de auditors van de entiteiten en zorgen voor de centralisering van de activiteiten van die

laatsten. Ze beleggen vergaderingen waar de resultaten van hun audits worden besproken en interpreteren de normen. Ten slotte gaan ze na of de boekhoudgegevens van het beheersverslag en de financiële staten met elkaar in overeenstemming zijn. Dankzij de uitvoering van die opdrachten kunnen ze de redelijke zekerheid verwerven dat, rekening houdend met de toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften, de jaarrekening een getrouw beeld geeft van het vermogen, de financiële toestand en de resultaten van de vennootschap, en dat in de toelichting een passende verantwoording wordt gegeven. Ze formuleren een mening over de jaarrekeningen en geconsolideerde rekeningen van de Groep.

Krachtens artikel 14 van de statuten van Dexia wordt de controle van de financiële toestand en van de jaarrekeningen van de vennootschap toevertrouwd aan een of meer commissarissen, die door de algemene vergadering, op voorstel van de raad van bestuur en na goedkeuring door de ondernemingsraad, worden benoemd voor een termijn van maximaal drie jaar.

De wettelijke controle op de rekeningen van Dexia is in handen van Deloitte, Bedrijfsrevisoren BV o.v.v.e. CVBA, waarvan het mandaat werd verlengd door de algemene vergadering van mei 2014 voor een periode van drie jaar, die eindigt na afloop van de gewone algemene vergadering van mei 2017. De onderneming wordt vertegenwoordigd door de heer Yves Dehogne, erkend commissaris.

Bezoldiging van de commissaris

Deze tabel geeft een overzicht van de bezoldigingen die de commissaris ontvangen heeft voor zijn prestaties in 2016 bij Dexia en bij de hele groep Dexia.

DELOITTE	Prestaties uitgevoerd voor Dexia	Prestaties uitgevoerd voor de groep Dexia (geconsolideerde bedragen)
(in EUR)		
a) Audit van de rekeningen	395 000	1 998 516
b) Andere opdrachten (geen echtverklaring)	54 120	105 360
TOTAAL	449 120	2 103 876

Conform de nieuwe wettelijke bepalingen die van toepassing zijn, heeft het auditcomité, gezien het aflopen van het mandaat van Deloitte tijdens de algemene vergadering van mei 2017, beslist om een offerteaanvraag te lanceren binnen Dexia. De raad van bestuur zal aan de algemene vergadering voorstellen om een college op te richten, door Mazars België toe te voegen aan Deloitte België voor de wettelijke controle van de rekeningen van Dexia.

Prudentieel toezicht op de groep Dexia

Krachtens Verordening EU 1024/2013 van de Raad van 15 oktober 2013 waarbij aan de Europese Centrale Bank (ECB) specifieke taken worden opgedragen betreffende het beleid inzake het prudentieel toezicht op kredietinstellingen, heeft de ECB beslist dat de groep Dexia een belangrijke groep is in de zin van artikel 6 § 4 van de verordening, en dat al haar dochterondernemingen onderworpen aan het prudentiële

toezicht op een geconsolideerde basis overeenkomstig verordening nr. 575/2013, belangrijke entiteiten zijn die onder het prudentiële toezicht van de ECB vallen.

De ECB ziet met de hulp van de nationale controle instanties rechtstreeks toe op de instellingen die als belangrijk worden beschouwd. Het dagelijkse toezicht gebeurt door gemeenschappelijke teams voor prudentieel toezicht (JST, *Joint Supervisory Teams*), die bestaan uit personeel van de verschillende nationale controle instanties en de ECB.

Algemene informatie

Overzicht van de rechtstreekse participaties van Dexia op 31 december 2016

Dexia bezat op 31 december 2016 de volgende rechtstreekse participaties:

- Dexia Crédit Local (Frankrijk): 100 %;
- Dexia Nederland BV (Nederland): 100 %;
- Dexiarail S.A. (Frankrijk): 100 %.

Dexia heeft een vaste vestiging in Frankrijk.

Agenda van de algemene vergaderingen

De agenda's van de gewone algemene vergadering en van de buitengewone algemene vergadering die plaatsvinden op woensdag 17 mei 2017 in Brussel, zijn beschikbaar op de website van Dexia: www.dexia.com.

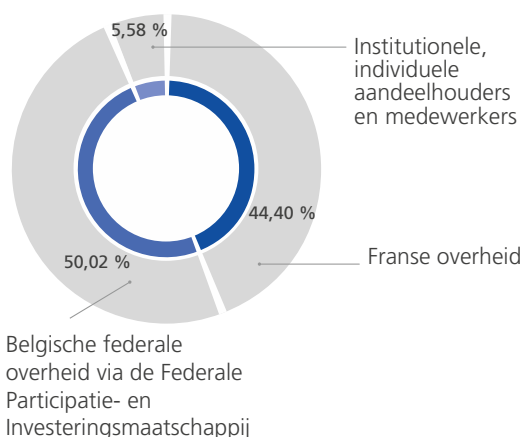
Kennisgevingen in het kader van de transparantiewetgeving

Krachtens de wet van 2 mei 2007 (de "Wet") op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in emittenten van wie de aandelen verhandeld worden op een gereglementeerde markt en zijn koninklijk uitvoeringsbesluit van 14 februari 2008, die van kracht werden op 1 september 2008, en krachtens artikel 5 van de statuten van Dexia, zijn de aandeelhouders verplicht hun deelneming te melden aan de FSMA en aan Dexia, zodra die deelneming een drempel van 1 %, 3 % en vervolgens 5 % of een veelvoud van 5 % overschrijdt.

Voor de berekening van de deelnemingspercentages bestaat de teller uit het aantal stemrechten dat verbonden is aan de effecten die stemrecht geven of die niet gekoppeld zijn aan effecten, verminderd of vermeerderd met het aantal stemrechten die verworven kunnen worden bij de uitoefening van gelijkgeschakelde financiële instrumenten die in het bezit zijn van de persoon die de kennisgeving doet. De noemer bestaat uit het totale aantal stemrechten van Dexia zoals het wordt gepubliceerd op de website.

Dexia ontving in 2016 geen kennisgeving.

Voor zover Dexia weet, is de verdeling van het aandeelhouderschap op 31 december 2016:

Wetgeving op de openbare overnameaanbiedingen

Bekendmaking conform artikel 34 van het Koninklijk Besluit van 14 november 2007 in verband met de verplichtingen van de emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de handel op een gereglementeerde markt

Kapitaalstructuur op 31 december 2016

De aandeelhoudersstructuur wordt in detail toegelicht op pagina 36, en de informatie over het vennootschappelijk kapitaal staat vermeld op pagina 29 van dit jaarverslag.

Wettelijke of statutaire beperking voor de overdracht van effecten

Niet van toepassing.

Houders van aandelen met bijzondere controlerechten

Er is geen enkel speciaal recht verbonden aan de effecten die het kapitaal van de vennootschap vertegenwoordigen.

Controlemechanismen in een eventueel aandeelhouderssysteem voor personeelsleden als de controlerechten niet rechtstreeks worden uitgeoefend

Niet van toepassing.

Wettelijke of statutaire beperking van het stemrecht

De stemrechten die verbonden zijn aan de eigen aandelen van Dexia of zijn dochterondernemingen, worden niet uitgeoefend tijdens de algemene vergaderingen van Dexia.

Overeenkomsten tussen aandeelhouders die bekend zijn bij de emittent en die beperkingen met zich kunnen brengen op het vlak van de overdracht van effecten en/of de uitoefening van het stemrecht

Niet van toepassing.

Regels die van toepassing zijn op de benoeming en de vervanging van de leden van het bestuursorgaan en op de wijziging van de statuten van de emittent

De regels aangaande de benoeming en de vervanging van de leden van de raad van bestuur worden in detail toegelicht op pagina 41 van de Verklaring inzake corporate governance, alsook in het corporategovernancecharter, dat wordt gepubliceerd op de website van de onderneming.

De statuten van de vennootschap kunnen worden gewijzigd conform de bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen.

Bevoegdheden van het bestuursorgaan, vooral in verband met de bevoegdheid om aandelen uit te geven of in te kopen

De raad van bestuur werd door de algemene vergadering gemachtigd conform de statutaire bepalingen en de artikelen 607 en 620 van het Wetboek van Vennootschappen, om aandelen uit te geven en in te kopen op basis van machtigingen die werden verleend door de algemene vergadering.

De machtiging om het toegestane kapitaal te verhogen die werd verleend door de algemene vergadering van 14 mei 2014, geldt voor een periode van vijf jaar en vervalt in 2019. De machtiging tot het verwerven of vervreemden van eigen aandelen die werd verleend door de algemene vergadering van 8 mei 2013, is geldig voor een periode van vijf jaar en loopt af in 2018.

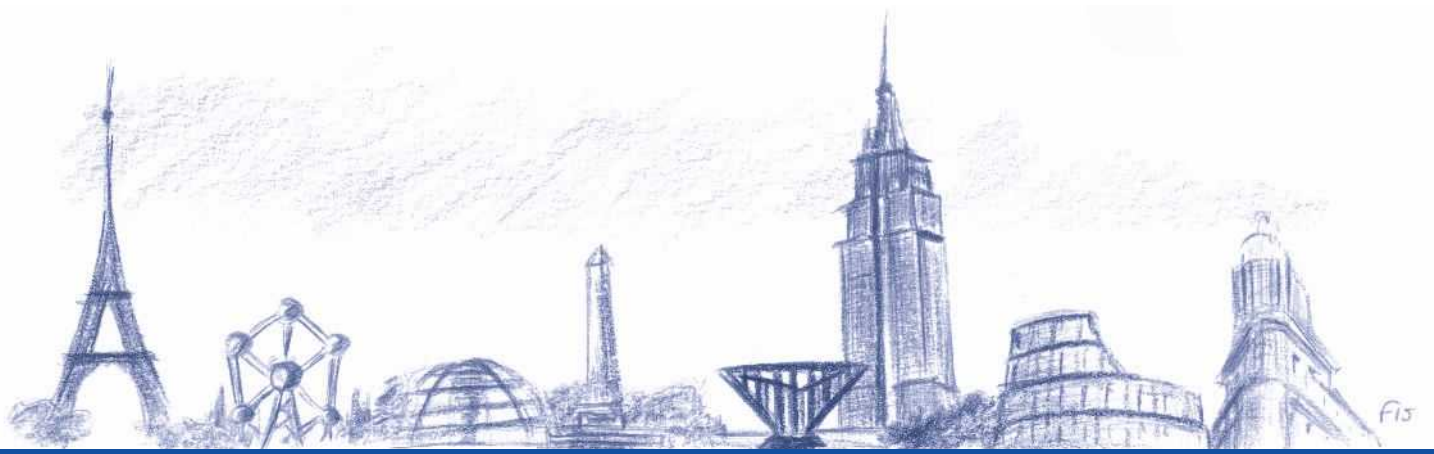
Belangrijke overeenkomsten waaraan Dexia deelheeft en die van kracht worden, gewijzigd worden of aflopen in geval van een gewijzigde controle van Dexia als gevolg van een openbare overnameaanbieding

Dexia heeft geen deel aan een belangrijke overeenkomst die van kracht zou kunnen worden, of die gewijzigd of opgezegd zou kunnen worden als gevolg van een gewijzigde controle van de vennootschap in het kader van een openbare overnameaanbieding.

Akkoorden tussen Dexia en de leden van zijn raad van bestuur of zijn personeel, waarin vergoedingen worden bepaald voor situaties waarin de leden van de raad van bestuur zonder geldige reden ontslag nemen of hun functies moeten neerleggen of als de tewerkstelling van de personeelsleden ten einde loopt als gevolg van een openbaar overnamebod

Niet van toepassing.

68		Geconsolideerde balans
68		Actief
69		Verplichtingen
70		Geconsolideerde resultatenrekening
71		Geconsolideerde staat van het nettoresultaat en de winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt
72		Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen
74		Geconsolideerd kasstroomoverzicht
75		Geldmiddelen en equivalenten
76		Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening
76		1. Waarderingsregels en regels voor geconsolideerde jaarrekeningen, belangen aangehouden in dochterondernemingen en overige ondernemingen, significante elementen opgenomen in de resultatenrekening, gebeurtenissen na balansdatum
99		2. Toelichtingen bij het actief
108		3. Toelichtingen bij de verplichtingen
113		4. Andere toelichtingen bij de geconsolideerde balans
123		5. Toelichtingen bij de geconsolideerde resultatenrekening
130		6. Toelichtingen bij de geconsolideerde buitenbalansposten
131		7. Toelichtingen met betrekking tot het risicobeheer
150		8. Analyse per bedrijfssegment en geografische spreiding
151		Verslag van de commissaris over de geconsolideerde jaarrekening afgesloten op 31 december 2016

Dexia - geconsolideerd financieel verslag op 31 december 2016

Geconsolideerde balans

ACTIEF	toelichting	31/12/2015	31/12/2016
(in miljoen EUR)			
I. Kas en centrale banken	2.0	4 835	4 223
II. Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	2.1 & 4.1	20 176	17 781
III. Derivaten als afdekkingsinstrumenten	4.1	6 672	6 830
IV. Financiële activa beschikbaar voor verkoop	2.2	22 257	16 568
V. Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	2.3	7 815	7 503
VI. Leningen aan en vorderingen op cliënten	2.4	127 876	119 206
VII. Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille		1 696	1 750
VIII. Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	2.5	200	1 918
IX. Lopende belastingen	2.6	41	29
X. Uitgestelde belastingen	2.6	35	32
XI. Overlopende rekeningen en overige activa	2.7	38 346	36 884
XII. Activa aangehouden voor verkoop	4.5	12	0
XV. Materiële vaste activa	2.8	293	15
XVI. Immateriële vaste activa	2.9	27	32
TOTAAL VAN HET ACTIEF		230 281	212 771

De toelichtingen van pagina 76 tot 150 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële verslagen.

VERPLICHTINGEN		toelichting	31/12/2015	31/12/2016
<small>(in miljoen EUR)</small>				
I.	Centrale banken	3.0	15 932	690
II.	Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	3.1 & 4.1	22 779	18 676
III.	Derivaten als afdekkingsinstrumenten	4.1	29 978	33 796
IV.	Schulden aan kredietinstellingen	3.2	48 780	40 238
V.	Schulden aan cliënten	3.3	9 399	10 778
VI.	Schuldpapier	3.4	91 532	98 524
VII.	Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille		170	100
VIII.	Lopende belastingen	3.5	2	7
IX.	Uitgestelde belastingen	3.5	159	28
X.	Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	3.6	6 135	4 446
XIII.	Voorzieningen voor risico's en kosten	3.7	376	432
XIV.	Achtergestelde schulden	3.8	492	482
TOTAAL VAN DE VERPLICHTINGEN			225 734	208 197
XV.	EIGEN VERMOGEN	3.9	4 547	4 574
XVI.	Eigen vermogen, aandeel van de groep		4 118	4 147
XVII.	Kapitaal en verbonden reserves		2 486	2 486
XVIII.	Geconsolideerde reserves		6 907	7 018
XIX.	Winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt		(5 438)	(5 710)
XX.	Resultaat van het boekjaar		163	353
XXI.	Minderheidsbelangen		429	427
TOTAAL VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN			230 281	212 771

De toelichtingen van pagina 76 tot 150 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële verslagen.

Geconsolideerde resultatenrekening

(in miljoen EUR)		toelichting	31/12/2015	31/12/2016
I.	Renteopbrengsten en soortgelijke opbrengsten	5.1	10 751	10 016
II.	Rentekosten en soortgelijke kosten	5.1	(10 492)	(9 818)
III.	Commissies (opbrengsten)	5.2	21	18
IV.	Commissies (kosten)	5.2	(16)	(18)
V.	Nettoresultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	5.3	524	275
VI.	Nettowinst (verlies) uit financiële activa beschikbaar voor verkoop	5.4	85	76
VII.	Overige opbrengsten	5.5	51	82
VIII.	Overige kosten	5.6	(90)	(125)
IX.	NETTOBANKPRODUCT		834	506
X.	Algemene bedrijfskosten	5.7	(447)	(391)
XI.	Afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	5.8	(23)	(16)
XII.	BRUTOBEDRIJFSRESULTAAT		364	99
XIII.	Risicokost	5.9	(174)	140
XIV.	BEDRIJFSRESULTAAT		190	239
XVI.	Nettowinst (verlies) op overige activa	5.10	14	54
XVIII.	RESULTAAT VOOR BELASTINGEN		204	293
XIX.	Winstbelastingen	5.11	(18)	42
XX.	Nettoresultaat van beëindigde activiteiten of activiteiten in beëindiging		(17)	17
XXI.	NETTORESULTAAT		169	352
XXII.	Aandeel van het minderheidsbelang		6	(1)
XXIII.	NETTORESULTAAT AANDEEL VAN DE GROEP		163	353
Nettoresultaat per aandeel, aandeel van de groep (in EUR) ⁽¹⁾		5.12		
	Gewoon		83,85	181,23
	- waarvan: betrekking op de voortgezette activiteiten		92,37	172,65
	- waarvan: betrekking op de beëindigde activiteiten en de activiteiten in beëindiging		(8,52)	8,58
	Verwaterd		5,29	11,43
	- waarvan: betrekking op de voortgezette activiteiten		5,83	10,89
	- waarvan: betrekking op de beëindigde activiteiten en de activiteiten in beëindiging		(0,54)	0,54

(1) Het resultaat per aandeel werd herzien tengevolge de hergroepering van de aandelen van Dexia NV (aandelen van categorie A en aandelen van categorie B) doorgevoerd volgens een ratio van 1 nieuw aandeel (ISIN BE0974290224) voor duizend bestaande aandelen (ISIN BE0003796134).

De toelichtingen van pagina 76 tot 150 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële verslagen.

Staat van het nettoresultaat en van de winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt

(in miljoen EUR)	31/12/2015			31/12/2016		
	Bruto bedrag	Belastingen	Nettobedrag	Bruto bedrag	Belastingen	Nettobedrag
NETTORESULTAAT			169			352
Elementen geherclassieerd of vatbaar voor toekomstige herclassering in het nettoresultaat						
Omrekeningsverschillen	100		100	38		38
Herwaardering financiële activa beschikbaar voor verkoop of geherclassieerd naar leningen en vorderingen of naar financiële activa aangehouden tot einde looptijd	903	(10)	893	(215)	22	(193)
Herwaardering derivaten als afdekkingsinstrumenten	225		225	(194)		(194)
Elementen die nooit geherclassieerd zullen zijn of vatbaar zijn voor toekomstige herclassering in het nettoresultaat						
Actuariële verschillen inzake toegezegd-pensioenregelingen	6		6	(3)		(3)
TOTAAL WINSTEN/VERLIEZEN RECHTSTREEKS IN HET EIGEN VERMOGEN GEBOEKT	1 234	(10)	1 224	(374)	22	(352)
NETTORESULTAAT EN WINSTEN/VERLIEZEN RECHTSTREEKS IN HET EIGEN VERMOGEN GEBOEKT			1 393			0
Waarvan aandeel van de groep			1 366			2
Waarvan aandeel van de minderheidsbelangen			27			(2)
NETTORESULTAAT EN WINSTEN/VERLIEZEN RECHTSTREEKS IN HET EIGEN VERMOGEN GEBOEKT VAN DE VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN	1 438	(28)	1 410	(81)	64	(17)
Waarvan aandeel van de groep			1 383			(15)
Waarvan aandeel van de minderheidsbelangen			27			(2)

De toelichtingen van pagina 76 tot 150 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële verslagen.

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

	Kapitaal en verbonden reserves				Geconsolideerde reserves	Winsten en verliezen recht	
	Kapitaal	Met het kapitaal verbonden reserves	Eigen aandelen	Totaal		Reëlewaardeaanpassingen van effecten beschikbaar voor verkoop of geherclassieerd naar leningen en vorderingen of naar financiële activa aangehouden tot einde looptijd, na belastingen	Reëlewaardeaanpassingen van derivaten aangewezen als kasstroomafdekking, na belastingen
(in miljoen EUR)							
OP 31 DECEMBER 2014	500	1 990	(4)	2 486	7 470	(5 216)	(1 450)
<i>Wijzigingen tijdens het boekjaar</i>							
Bestemming van het resultaat 2014					(606)		
Subtotaal van de bewegingen uit de relaties met de aandeelhouders					(606)		
Omrekeningsverschillen							
Reëlewaardeaanpassingen van effecten beschikbaar voor verkoop, toegewezen aan het eigen vermogen						690	
Reëlewaardeaanpassingen van derivaten toegewezen aan het eigen vermogen							254
Reëlewaardeaanpassingen van effecten beschikbaar voor verkoop of geherclassieerd naar leningen en vorderingen, gerapporteerd in het resultaat						189	
Reëlewaardeaanpassingen van derivaten gerapporteerd in het resultaat							(28)
Wijziging in de actuariële verschillen inzake toegezegd-pensioenregelingen toegewezen aan het eigen vermogen							
Subtotaal van de wijzigingen in winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt						879	226
Nettoresultaat van het boekjaar							
Overige wijzigingen ⁽¹⁾					43		
OP 31 DECEMBER 2015	500	1 990	(4)	2 486	6 907	(4 337)	(1 224)
Correctie van het openingsbedrag aan eigen vermogen ⁽²⁾					(53)		79
OP 1 JANUARI 2016	500	1 990	(4)	2 486	6 854	(4 337)	(1 145)
<i>Wijzigingen tijdens het boekjaar</i>							
Bestemming van het resultaat 2015					163		
Subtotaal van de bewegingen uit de relaties met de aandeelhouders					163		
Omrekeningsverschillen							
Reëlewaardeaanpassingen van effecten beschikbaar voor verkoop, toegewezen aan het eigen vermogen						(502)	
Reëlewaardeaanpassingen van derivaten toegewezen aan het eigen vermogen							(181)
Reëlewaardeaanpassingen van effecten beschikbaar voor verkoop of geherclassieerd naar leningen en vorderingen of naar financiële activa aangehouden tot einde looptijd, gerapporteerd in het resultaat						314	
Reëlewaardeaanpassingen van derivaten gerapporteerd in het resultaat							(13)
Wijziging in de actuariële verschillen inzake toegezegd-pensioenregelingen toegewezen aan het eigen vermogen							
Subtotaal van de wijzigingen in winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt						(188)	(194)
Nettoresultaat van het boekjaar							
Overige wijzigingen					1		
OP 31 DECEMBER 2016	500	1 990	(4)	2 486	7 018	(4 525)	(1 339)

(1) De positionering van de annulering van het resultaat op interne transfers werd herzien in 2015. Voor het bedrag nog af te schrijven op 31 december 2014, in het bijzonder betreffende de annulering van de interne transfers tussen ondernemingen gedeeltelijk aangehouden door derden en integraal aangehouden ondernemingen, leidde dit tot een impact van + 37 miljoen EUR op de groepsreserves, - 2 miljoen EUR op omrekeningsverschillen en - 9 miljoen EUR op minderheidsbelangen. Het netto resterende saldo aan reserves ten belope van 25 miljoen EUR vloeit voort uit de wijziging in uitgestelde belastingen. Anderzijds belichamen de interne transfers van 2015 tussen ondernemingen gedeeltelijk aangehouden door derden en integraal aangehouden ondernemingen een bedrag van + 6 miljoen EUR in aandeel van de Groep en - 6 miljoen EUR in minderheidsbelangen.

(2) Ten gevolge van een correctie van het verleden, werd het openingsbedrag aan eigen vermogen herzien voor een nettobedrag van - 53 miljoen EUR. Dit bedrag bestaat voor - 79 miljoen EUR uit het gedeelte van de Cash Flow Reserve verbonden met verrichtingen uit het verleden niet langer gerechtvaardigd door toekomstige transacties en voor + 26 miljoen EUR uit een foutieve voorstelling in het verleden van een verrichting uitgedrukt in vreemde munt die zijn vervaldatum heeft bereikt in 2016.

De toelichtingen van pagina 76 tot 150 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële verslagen.

streeks in het eigen vermogen geboekt			Netto resultaat aandeel van de groep	EIGEN VERMOGEN AANDEEL VAN DE GROEP	Eigen vermogen aandeel van de minderheidsbelangen		TOTAAL GECONSOLIDEERD EIGEN VERMOGEN	
Actuariële verschillen inzake toegezegd- pensioen- regelingen	Omreke- ningsver- schillen	Totaal			Kapitaal en ver- bonden reserves	Niet-gere- aliseerde of uit- gestelde winsten/ verliezen		Totaal
(5)	32	(6 639)	(606)	2 711	455	(38)	417	3 128
			606	0				
			606	0				
	93	93		93		7	7	100
		690		690		14	14	704
		254		254				254
		189		189				189
		(28)		(28)				(28)
5		5		5				5
5	93	1 203		1 203		21	21	1 224
			163	163	6		6	169
	(2)	(2)		41	(15)		(15)	26
0	123	(5 438)	163	4 118	446	(17)	429	4 547
		79		26				26
0	123	(5 359)	163	4 144	446	(17)	429	4 573
			(163)	0				
			(163)	0				
	34	34		34		4	4	38
		(502)		(502)		(5)	(5)	(507)
		(181)		(181)				(181)
		314		314		1	1	315
		(13)		(13)				(13)
(3)		(3)		(3)		(1)	(1)	(4)
(3)	34	(351)		(351)		(1)	(1)	(352)
			353	353	(1)		(1)	352
				1			0	1
(3)	157	(5 710)	353	4 147	445	(18)	427	4 574

Beheersverslag

Geconsolideerde
jaarrekening

Jaarrekening

Aanvullende inlichtingen

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
KASSTROOM UIT BEDRIJFSVERRICHTINGEN		
Nettoresultaat na belastingen	169	352
Aanpassingen mbt:		
- Waardeverminderingen, afschrijvingen en overige waardecorrecties	23	16
- Waardeverminderingen (terugneming van waardeverminderingen), op obligaties, aandelen, leningen en overige activa	196	(240)
- Netto-winsten of verliezen uit investeringen	(33)	(56)
- Netto-toename of (daling) van voorzieningen	(64)	34
- Niet-gerealiseerde (winsten) en verliezen	(489)	(211)
- Uitgestelde belastingen	24	(110)
Wijzigingen in bedrijfsactiva en -verplichtingen	136	139
NETTOKASSTROOM UIT BEDRIJFSVERRICHTINGEN	(38)	(76)
KASSTROOM UIT INVESTERINGSVERRICHTINGEN		
Verwerving van vaste activa	(23)	(19)
Verkoop van vaste activa	50	331
Verwerving van niet-geconsolideerde aandelen	(4)	0
Verkoop van niet-geconsolideerde aandelen	37	48
NETTOKASSTROOM UIT INVESTERINGSVERRICHTINGEN	60	360
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSVERRICHTINGEN		
Terugbetaling van achtergestelde leningen	(9)	(5)
NETTOKASSTROOM UIT FINANCIERINGSVERRICHTINGEN	(9)	(5)
NETTO VRIJGEMAAKTE LIQUIDE MIDDELEN	13	279
GELDMIDDELEN EN EQUIVALENTEN BIJ HET BEGIN VAN DE BOEKJAAR	5 133	5 467
Nettokasstroom uit bedrijfsverrichtingen	(38)	(76)
Nettokasstroom uit investeringsverrichtingen	60	360
Nettokasstroom uit financieringsverrichtingen	(9)	(5)
Impact ten gevolge van wijzigingen van wisselkoersen en van de consolidatiekring op geldmiddelen en equivalenten	321	33
GELDMIDDELEN EN EQUIVALENTEN OP AFSLUITDATUM	5 467	5 779
BIJKOMENDE INFORMATIE		
Betaalde inkomstenbelasting	(7)	(2)
Ontvangen dividenden	2	13
Ontvangen intresten	10 983	10 135
Betaalde intresten	(11 095)	(10 065)

De toelichtingen van pagina 76 tot 150 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële verslagen.

Geldmiddelen en equivalenten

In het geconsolideerde kasstroomoverzicht omvatten de geldmiddelen en equivalenten met een initiële looptijd van minder dan 90 dagen, de volgende saldi:

a. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Kas en centrale banken (toelichting 2.0)	4 835	4 223
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen (toelichting 2.3)	632	1 556
TOTAAL	5 467	5 779

b. Waarvan aan beperkingen onderworpen geldmiddelen

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Verplicht aan te houden reserves ⁽¹⁾	184	293
TOTAAL	184	293

(1) Omvatten de verplichte reservedeposito's die kredietinstellingen dienen aan te houden bij de Europese Centrale Bank of andere centrale banken.

De toelichtingen van pagina 76 tot 150 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële verslagen.

Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening

1. Waarderingsregels en regels voor geconsolideerde jaarrekeningen, belangen aangehouden in dochterondernemingen en overige ondernemingen, significante elementen opgenomen in de resultatenrekening, gebeurtenissen na balansdatum

1.1. Waarderingsregels en regels voor geconsolideerde jaarrekeningen	76	1.3. Significante elementen opgenomen in de resultatenrekening	97
1.2. Belangen aangehouden in dochterondernemingen en overige ondernemingen	94	1.4. Gebeurtenissen na balansdatum	98

1.1. Waarderingsregels en regels voor geconsolideerde jaarrekeningen

ALGEMENE INFORMATIE

De moedermaatschappij van de Groep is Dexia, een naamloze vennootschap die opgericht werd naar Belgisch recht. Het adres van de hoofdzetel is: Marsveldplein 5, B-1050 Brussel (België). Dexia staat genoteerd op Euronext in Brussel. Deze financiële verslagen werden op 15 maart 2017 door de raad van bestuur goedgekeurd voor bekendmaking.

TOELICHTING BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

De voornaamste grondslagen voor de financiële verslaggeving die bij de opstelling van deze geconsolideerde jaarrekening zijn toegepast, worden hieronder toegelicht.

Daarbij worden de volgende afkortingen gebruikt:

- IASB: International Accounting Standards Board
- IFRS IC: IFRS Interpretations Committee (ex IFRIC)
- IFRS: International Financial Reporting Standard.

1.1.1. GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING

1.1.1.1. Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening van Dexia is opgesteld in overeenstemming met de door de EU bekrachtigde IFRS.

De Europese Commissie (EC) publiceerde op 19 juli 2002 de Verordening EG 1606/2002, die beursgenoteerde groepen verplicht om IFRS toe te passen vanaf 1 januari 2005. Deze verordening werd verscheidene keren geactualiseerd sinds 2002.

Bijgevolg is de jaarrekening van Dexia opgesteld in overeenstemming met "alle IFRS-standaarden zoals goedgekeurd door de EU" en die per 31 december 2016 door de EC gepubliceerd en bekrachtigd waren, met inbegrip van de voorwaarden voor de toepassing van transacties tot afdekking van het renterisico van een portefeuille en de mogelijkheid om "core deposits" af te dekken.

Onze waarderingsregels vermelden voor het merendeel elementen waarvoor in de teksten IFRS een keuzemogelijkheid bestaat.

De geconsolideerde financiële staten van Dexia op 31 december 2016 werden opgesteld conform de boekhoudkundige regels van kracht in geval van continuïteit van de bedrijfsvoering (going concern). Dit houdt een aantal veronderstellingen in die als basis dienden voor het business plan onderliggend aan de ontmanteling van de groep Dexia. Ze werden reeds in het kader van de vorige boekhoudkundige afsluitingen uitgelegd en worden hieronder hernomen.

- Het businessplan is gebaseerd op marktgegevens die eind september 2012 konden worden vastgesteld. De onderliggende macro-economische hypothesen worden bijgestuurd in het kader van halfjaarlijkse herzieningen van het plan.

De bijsturing op basis van de beschikbare gegevens op 30 juni 2016, die door de raad van bestuur van Dexia van 16 november 2016 werd goedgekeurd, houdt rekening met een herziening van het financieringsplan op basis van de meest recente marktomstandigheden die konden worden vastgesteld. Ze houdt eveneens rekening met de reglementaire veranderingen die tot op heden gekend zijn, waaronder de definitieve tekst van CRD IV en de tenuitvoerlegging van de IFRS 9-norm vanaf 2018, op basis van de hypothesen die tot op heden gekend zijn.

Het aangepaste businessplan leidt tot afwijkingen ten opzichte van het oorspronkelijke plan. Die zorgen voor een ingrijpende verandering van het eerst uitgetekende traject van de resolutie van de Groep, maar zetten in deze fase de aard en de pijlers van de resolutie niet op de helling.

- Het plan gaat uit van het behoud van de bankvergunning van de verschillende entiteiten en veronderstelt tevens het behoud van de rating van Dexia Crédit Local.

- Het veronderstelt tevens dat Dexia een behoorlijke financieringscapaciteit behoudt, die vooral afhangt van de belangstelling van de beleggers voor het door de Belgische, Franse en Luxemburgse Staat gewaarborgd schuld papier en van de capaciteit van de Groep om gedekte financieringen op te halen.

Vanuit dat oogpunt heeft de financieringsstructuur van de Groep zich, sinds de goedkeuring van het geordende resolutieplan in december 2012, gunstig ontwikkeld dankzij een toename van de gedekte of gewaarborgde marktfinancieringen, tegen een veel lagere kostprijs dan verwacht in het businessplan,

voor grotere volumes en aan langere looptijden. Hierdoor kon de Groep het aandeel van financiering door de centrale banken terugschroeven en uit de afwijkende financieringsmechanismen stappen die in 2012 waren ingevoerd. In het kader van een voorzichtig liquiditeitsbeheer legde Dexia eveneens liquiditeitsreserves aan, om onder meer gewapend te zijn tegen een stijging van het cash collateral⁽¹⁾ dat het moet storten aan zijn tegenpartijen van derivaten. Deze liquiditeitsreserves bedroegen 18,2 miljard EUR op 31 december 2016.

Er blijft echter onzekerheid rond de verwezenlijking van het businessplan over de looptijd van de resolutie van de Groep.

- Zo kan dit plan impact ondervinden van boekhoudkundige en prudentiële wijzigingen.
- Omwille van de specifieke financiële kenmerken van Dexia sinds de aanvang van de resolutie kan de Groep niet garanderen dat bepaalde reglementaire ratio's gedurende de looptijd van haar resolutie steeds nageleefd zullen worden.

De groep Dexia is gevoelig voor de evolutie van de macro-economische omgeving en voor de marktparameters, zoals de wisselkoersen, de rentevoeten of de credit spreads, waarvan de schommelingen een impact kunnen hebben op het businessplan. Een ongunstige evolutie van deze parameters zou in het bijzonder kunnen wegen op de liquiditeit en het solvabiliteitsniveau van de Groep, via een stijging van het cash collateral dat Dexia dient te storten aan zijn tegenpartijen van derivaten (een daling van de langetermijnrente met 10 basispunten zou een stijging meebrengen van ongeveer +1 miljard EUR in de liquiditeitsbehoefte). Het kan ook een impact hebben op de waardering van financiële activa, passiva en OTC-derivaten, waarvan de schommelingen in de resultatenrekening worden geboekt en kunnen leiden tot een wijziging van de AFS-reserve en het reglementaire kapitaalniveau van de Groep.

- Als ten slotte de financieringscapaciteit op de markt van schuld papier met staatswaarborg zou verminderen, zou Dexia moeten teruggrijpen naar duurdere financieringsbronnen die een rechtstreekse impact zouden hebben op de in het businessplan vooropgestelde rentabiliteit.

De geconsolideerde jaarrekening wordt uitgedrukt in miljoen euro (EUR), tenzij anders vermeld.

1.1.1.2. Boekhoudkundige ramingen en oordeelsvorming

Bij de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening dient het management ramingen en veronderstellingen te hanteren die de gerapporteerde bedragen beïnvloeden. Om deze ramingen en veronderstellingen te onderbouwen, maakt het management gebruik van alle beschikbare informatie aanwezig op het moment van de opstelling van de jaarrekening. Hoewel het management van oordeel is dat het bij het opstellen van die ramingen alle beschikbare informatie in overweging heeft genomen, zouden de werkelijke resultaten kunnen afwijken van deze ramingen en zouden de verschillen aanmerkelijk kunnen zijn voor de jaarrekening. Oordeelsvorming gebeurt voornamelijk in de volgende domeinen:

- Classificatie van financiële instrumenten in de overeenstemmende klassen voor waardering: "Leningen en vorderingen", "Aangehouden tot einde looptijd", "Beschikbaar voor verkoop", "Aangehouden voor handelsdoeleinden" en "Gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (FVO)". Deze opdeling is gebaseerd op de kenmerken van het instrument en de beheersintentie van Dexia (cf. 1.1.6.);
- Financiële instrumenten die niet genoteerd zijn in een actieve markt, worden gewaardeerd op basis van waarderingmodellen. De bepaling of er al dan niet een actieve

markt is, is gebaseerd op criteria zoals volume, marktliquiditeit, spread tussen bied- en laatkoers (cf. 1.1.7.);

- Bepaling van de reële waarde voor financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde op basis van waarderingmodellen; (cf. 1.1.7.);
- Bepalen of Dexia controle heeft over de entiteit waarin werd geïnvesteerd, inclusief SPE's (IFRS 10) (cf. 1.1.3.);
- Identificering van vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten (IFRS 5) (cf. 1.1.15.);
- Hedge accounting (cf. 1.1.10., 1.1.11.);
- Bestaan van verplichting met een waarschijnlijke uitstroom van middelen in het kader van geschillen (cf. 1.1.22.);
- Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen (cf. 1.1.6.5.).

Deze oordeelsvormingen worden toegelicht in de overeenstemmende paragrafen (zoals hierboven vermeld) van de waarderingregels.

Inschattingen worden voornamelijk in de volgende domeinen gemaakt:

- Bepalen van het recupereerbare bedrag voor financiële activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan en van de reële waarde minus verkoopkosten voor vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten (cf. 1.1.6.5. en 1.1.15.);
- Het meten van de afdekkingseffectiviteit in afdekkingstransacties (cf. 1.1.10., 1.1.11.);
- Bepalen van de marktwaardecorrecties teneinde rekening te houden met waarderings- en modelonzekerheden (cf. 1.1.7.);
- Bepalen van de gebruiksduur en de restwaarde van materiële en immateriële activa (cf. 1.1.13., 1.1.14.);
- Actuariële ramingen bij het bepalen van de verplichtingen voor personeelsvoordelen en activa van de fondsen (cf. 1.1.21., 3.7.);
- Raming van de toekomstige belastbare winst voor de boeking en de waardering van uitgestelde belastingvorderingen (cf. 1.1.20.).

Zoals vermeld bij de toelichting 1.3. Significante elementen opgenomen in de resultatenrekening, heeft Dexia in 2016 Funding Valuation Adjustment (FVA) geïntegreerd in de reële waarde van niet-gecollateraliseerde derivaten. Deze additionele waarderingscomponent geeft de kosten weer van de financiering met betrekking tot niet-gecollateraliseerde derivaten in lijn met de marktpraktijken. Deze verandering in de schatting van de reële waarde van niet-gecollateraliseerde derivaten was opgenomen als een kost in de jaarrekening van Dexia op 31 december 2016 (cf. Toelichting 5.3. Netto opbrengsten (verliezen) op financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde via de resultatenrekening).

1.1.2. WIJZIGINGEN IN DE WAARDERINGREGELS SINDS DE VORIGE PUBLICATIE DIE INVLOED KUNNEN HEBBEN OP DE GROEP DEXIA

1.1.2.1. IASB- en IFRS IC-teksten bekrachtigd door de

Europese Commissie en van toepassing vanaf 1 januari 2016

- Aanpassingen aan IAS 19 "Defined Benefit Plans: Employee Contributions". Deze aanpassing heeft geen materiële impact op de financiële verslagen van Dexia gelet op de beperkte impact van toegezegd-pensioenregelingen op groepsniveau.
- "Annual Improvements 2010-2012 cyclus en 2012-2014 cyclus", die een verzameling van aanpassingen aan verschillende IFRS standaarden vertegenwoordigen. Deze aanpassingen hebben geen significante impact op de financiële verslagen van Dexia aangezien het om kleine aanpassingen van bepaalde IFRS standaarden gaat.

(1) Deposito's of waarden door Dexia gegeven aan tegenpartijen om afgesloten deviezen- of renteswaps te waarborgen.

- Aanpassingen aan IAS 16 en IAS 41 "Agriculture: bearer plants". Deze aanpassingen hebben geen impact op de financiële verslagen van Dexia.
- Aanpassing aan IFRS 11 "Accounting for Acquisitions of Interests in Joint Operations". Deze aanpassing heeft geen impact op de financiële verslagen van Dexia.
- Aanpassingen aan IAS 16 en IAS 38 "Clarification of Acceptable Methods of Depreciation and Amortisation". Deze aanpassingen hebben geen impact op de financiële verslagen van Dexia.
- Aanpassingen aan IAS 1 "Disclosure Initiative". Deze aanpassing heeft geen significante impact op de bijlagen bij de financiële verslagen van Dexia.
- Aanpassing aan IAS 27 "Equity Method in Separate Financial Statements". Deze aanpassing heeft betrekking op de vennootschappelijke rekeningen en heeft dus geen impact op de geconsolideerde financiële verslagen van Dexia.
- Aanpassingen aan IFRS 10, IFRS 12 en IAS 28 "Investment Entities: Applying the Consolidation Exception". Deze aanpassingen hebben geen significante impact op de financiële verslagen van Dexia.

1.1.2.2. IASB-en IFRS IC-teksten bekrachtigd door de Europese Commissie tijdens het huidige jaar, maar nog niet van toepassing op 1 januari 2016

- IFRS 15 "Revenue from Contracts with Customers" inclusief de aanpassing aan IFRS 15 "Datum van inwerkingtreding van IFRS 15". IFRS 15 legt de boekhoudprincipes vast van de inkomsten uit contracten afgesloten met klanten. Deze norm zal in werking treden op 1 januari 2018. Dexia heeft ervoor gekozen IFRS 15 retrospectief toe te passen door de gecumuleerde impact van de eerste toepassing van deze norm in overgedragen resultaat te boeken op de datum van eerste toepassing (vereenvoudigde retrospectieve benadering). De business lines vermogensbeheer en diensten van brokerage of uitvoering zijn degene waarvoor de impact van deze norm als zijnde significant werd geschat. Vandaag is Dexia niet aanwezig op deze activiteitsdomeinen. Bovendien blijkt het deel van de inkomsten begrepen in het toepassingsveld van IFRS 15 niet significant. Immers, de meerderheid van de door Dexia ontvangen opbrengsten wordt geboekt onder toepassing van andere normen (met name IFRS 9 "Financial instruments"). Dientengevolge verwacht Dexia geen significante impact van IFRS 15 op de financiële verslagen.
- IFRS 9 "Financial instruments" (cf 1.1.2.4.).

1.1.2.3. Nieuwe IFRS-standaarden, IFRS IC-interpretaties en aanpassingen gepubliceerd tijdens het huidige jaar, maar die nog niet bekrachtigd werden door de Europese Commissie

- IFRS 16 "Leases" (gepubliceerd door de IASB in januari 2016). Deze standaard, die standaard IAS 17 en bijhorende interpretaties vervangt, omvat een exhaustief identificatie – en behandlingsmodel van leasingcontracten. IFRS 16 brengt een belangrijke verandering tot stand in de boekhouding van de huurders: ze schrapt het verschil tussen een operationele lease en een financiële lease in IAS 17 en voorziet een boekhoudprincipe voor alle leasecontracten in de balans van de huurder, op beperkte uitzonderingen na. Zodoende en op voorwaarde dat de overeenkomst een lease-overeenkomst is zoals gedefinieerd door de standaard, dient de huurder zowel het gebruiksrecht van het betrokken goed als actief te boeken alsook de huurverplichtingen die initieel gewaardeerd worden tegen de geactualiseerde waarde van de huurgelden over de looptijd van het huurcontract. Het actief verbonden aan het gebruiks-

recht wordt vervolgens en in het algemeen lineair afgeschreven over de looptijd van het contract en ondergaat in voorkomend geval een waardevermindering. De huurverplichtingen worden gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs.

Anderzijds, zorgt IFRS 16 voor geen substantiële wijzigingen in de boekhouding langs de kant van de verhuurder. IFRS 16 zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2019 en de impact op de financiële verslagen van Dexia wordt geanalyseerd.

- Aanpassing aan IAS 7 "Disclosure Initiative" (gepubliceerd door de IASB in januari 2016). Deze aanpassing zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2017 en de impact op de bijlagen van de financiële verslagen van Dexia wordt geanalyseerd.
- Aanpassing aan IAS 12 "Income Taxes" (gepubliceerd door de IASB in januari 2016). Deze aanpassing zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2017 en zal geen significante impact hebben op de financiële verslagen van Dexia.
- Verduidelijking van IFRS 15 "Revenue from Contracts with Customers" (gepubliceerd door de IASB in april 2016). Deze aanpassing zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2018 met de nieuwe standaard IFRS 15 (zie ook 1.1.2.2.).
- Aanpassing aan IFRS 2 "Share-based Payment" (gepubliceerd door de IASB in juni 2016). Deze aanpassing zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2018 en zal geen impact hebben op de financiële verslagen van Dexia.
- Aanpassing aan IFRS 4 "Toepassing van IFRS 9 "Financial Instruments" en IFRS 4 "Insurance contracts" (gepubliceerd door de IASB in september 2016). Deze aanpassing zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2018 en zal geen impact hebben op de financiële verslagen van Dexia.
- "Annual Improvements 2014-2016 cyclus" (gepubliceerd door de IASB in december 2016) die een verzameling van aanpassingen aan verschillende IFRS standaarden vertegenwoordigen. Aanpassing aan IFRS 12 "Disclosures of Interests in Other Entities" zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2017 en de overige aanpassingen zullen van toepassing zijn vanaf 1 januari 2018. Dexia verwacht geen significante impact van deze aanpassingen op de financiële verslagen gezien deze slechts minieme aanpassingen van bepaalde normen omvatten.
- IFRIC 22 "Foreign Currency Transactions and Advance Consideration" (gepubliceerd door IASB in december 2016). Deze interpretatie zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2018. Verder wordt de impact op de financiële verslagen van Dexia geanalyseerd.
- Aanpassing aan IAS 40 "Investment Property" (gepubliceerd door IASB in December 2016). Deze aanpassing zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2018 en zal geen impact hebben op de financiële verslagen van Dexia.

1.1.2.4. Nieuwe standaard IFRS 9 "Financiële instrumenten"

De IFRS 9 standaard "financiële instrumenten" is uitgegeven door de IASB in juli 2014 en is door de EU bekrachtigd op 22 november 2016. Deze standaard, die verplicht in werking zal treden voor de jaarrekening met betrekking op een verslaggevingsperiode met aanvang op of na 1 januari 2018, ter vervanging van de IAS 39 standaard "financiële instrumenten: opname en waardering", brengt de drie onderstaande fases samen: classificatie en waardering, waardevermindering en hedge accounting. Macro hedge accounting wordt door de IASB behandeld in een apart project.

De aanpassingen aangebracht door IFRS 9 bevatten:

- een benadering voor de classificatie en waardering van financiële activa die gedreven wordt door het bedrijfsmodel waarin activa wordt aangehouden en de karakteristieken van diens kasstromen ;

- een uniek waardevermindingsmodel voor kredietrisico, vooruitziend, gebaseerd op verwachte kredietverliezen ;
- een substantieel hervormde benadering van hedge accounting.

De informatievervalsing in de toelichting is ook versterkt.

Classificatie en waardering

Financiële activa

Volgens het nieuwe classificatiemodel, worden de financiële activa gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs, reële waarde via eigen vermogen (in de niet-gerealiseerde resultaten van de jaarrekening) of tegen reële waarde via resultatenrekening. De classificatie van financiële activa wordt gedreven door de twee volgende elementen: het bedrijfsmodel waarin de activa worden aangehouden en de karakteristieken van diens kasstromen.

Indien de contractuele voorwaarden van het financieel actief niet uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op het nog uitstaande hoofdsombedrag betreffen, voldoet het actief niet aan een “basis” beschouwing volgens de standaard en zal het gewaardeerd worden tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening.

Echter, activa die als “basis” beschouwd worden, zullen gewaardeerd worden tegen afgeschreven kostprijs of tegen reële waarde via eigen vermogen in functie van het bedrijfsmodel waarin het activa wordt aangehouden.

Een financieel actief wordt tegen afgeschreven kostprijs gewaardeerd indien de contractuele voorwaarden, op vermelde data, uitsluitend aanleiding geven tot aflossingen en rentebetalingen op het nog uitstaande hoofdsombedrag en indien het actief wordt aangehouden in een bedrijfsmodel dat er op gericht is financiële activa aan te houden om de contractuele kasstromen te ontvangen.

Een financieel actief moet tegen reële waarde via niet-gerealiseerde resultaten worden gewaardeerd indien de contractuele voorwaarden van het actief, op vermelde data, uitsluitend aanleiding geven tot aflossingen en rentebetalingen op het nog uitstaande hoofdsombedrag en indien het actief wordt aangehouden in een bedrijfsmodel dat er op gericht is activa aan te houden om de contractuele kasstromen te ontvangen alsook om activa te verkopen.

Financiële activa die als “basis” beschouwd worden en die aan geen van beide bovenstaande bedrijfsmodellen voldoen, worden gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening. Dit is voornamelijk het geval bij activa die in de handelsportefeuille worden aangehouden.

Onder bepaalde voorwaarden, om inconsistenties in de waardering ten gevolge van de boekhoudingse verwerking (“accounting mismatch”) te verminderen of te vermijden, heeft de entiteit de keuzemogelijkheid om een financieel actief te waarderen tegen reële waarde via resultatenrekening.

Anderzijds, heeft de entiteit de onherroepelijke keuzemogelijkheid om, bij de eerste opname, de toekomstige volatiliteit in de reële waarde van beleggingen in eigen-vermogensinstrumenten, die niet in een handelsportefeuille worden aangehouden, te waarderen tegen reële waarde via eigen vermogen (in de niet-gerealiseerde resultaten van de jaarrekening). Er is in dit geval geen mogelijkheid dit te recyclen via de resultaten in geval van stopzetting. Deze instrumenten worden anders tegen reële waarde via resultatenrekening gewaardeerd. Op de activa die in deze categorie geclassificeerd worden, kan geen waardevermindering worden toegepast.

Het bedrijfsmodel reflecteert de procedures voor het beheer van een groep schuldinstrumenten waarvoor de doelstellingen zijn vastgelegd door de bestuursorganen van Dexia. Het gevolgde bedrijfsmodel wordt bepaald op basis van waarneembare feiten,

zodat het een accurate weerspiegeling geeft hoe de groepen van financiële activa gezamenlijk worden beheerd met het oog op het behalen van een welbepaalde economische doelstelling en in overeenstemming met de manier waarop kasstromen gegenereerd worden (het ontvangen van de contractuele kasstromen en/of de verkoop van activa).

Voor een financieel actief, waarbij de contractuele voorwaarden uitsluitend aanleiding geven tot aflossingen en rentebetalingen op het nog uitstaande hoofdsombedrag, moeten de betalingen van interesten hoofdzakelijk bestaan uit een vergoeding voor de tijdswaarde van geld, voor het tijdens een bepaalde periode aan het uitstaande hoofdsombedrag verbonden kredietrisico en voor andere met kredietverlening samenhangende risico's (zoals liquiditeitsrisico) en kosten (zoals beheerskosten), alsook uit een marge.

Derivaten blijven gewaardeerd tegen hun reële waarde via resultatenrekening, behalve indien ze worden aangemerkt als afdekkingsinstrument. In dat geval, volgen ze de waarderingsvereisten die eigen zijn aan de afdekkingsrelatie.

Financiële verplichtingen

De IFRS 9 standaard voorziet een waardering voor financiële verplichtingen tegen afgeschreven kostprijs, reële waarde via resultatenrekening of reële waarde via de resultatenrekening volgens de optie beschreven in IAS 39.

De voornaamste wijziging geïntroduceerd door IFRS 9 is de boekhoudkundige verwerking via het eigen vermogen van de variaties in de reële waarde toe te wijzen aan het eigen kredietrisico van financiële verplichtingen gewaardeerd via resultatenrekening. Er is in dit geval geen mogelijkheid dit te recyclen via het resultaat.

Waardevermindering

De IFRS 9 standaard introduceert een nieuw model voor waardeverminderingen van financiële activa gebaseerd op verwachte kredietverliezen. Voorgenoemd nieuw model is van toepassing op schuldinstrumenten (leningen of schuldvoordelingen) die gewaardeerd zijn tegen afgeschreven kostprijs of tegen reële waarde via eigen vermogen alsook leasing en handelsvorderingen. Voorgenoemd model is ook van toepassing op de reeds aangegane financieringsverbintenissen en de reeds aangegane financiële garanties die buiten balans van Dexia opgenomen zijn. Voor deze laatstgenoemde, worden de verwachte kredietverliezen als voorzieningen opgenomen onder de verplichtingen van Dexia.

Voorgenoemd model is een verandering ten opzichte van het model in IAS 39, dat gebaseerd is op geleden kredietverliezen. In voorgenoemd model wordt elk financieel instrument (behalve de verworven of gecreëerde financiële activa met verminderde kredietwaardigheid) ondergebracht in een van de drie onderstaande fases volgens de evolutie van het kredietrisico sinds hun eerste opname:

- fase 1: geen significante verhoging van het kredietrisico sinds de eerste opname;
- fase 2: significante verhoging van het kredietrisico sinds de eerste opname;
- fase 3: reeds geleden kredietverlies.

Het bedrag van de waardevermindering en de basis waarop de verdiscontering tegen de effectieve interest voet wordt toegepast, zijn afhankelijk van de fase waartoe het financieel actief is toegewezen.

In fase 1, wordt het bedrag van de provisie berekend op basis van de verwachte kredietverliezen in de komende 12 maanden, terwijl, in fase 2 en 3, het bedrag van de provisie overeen komt met de verwachte verliezen tot aan de vervaldatum.

De inkomsten van deze activa worden erkend op basis van de toegepaste effectieve rentevoet op de bruto boekhoudkundige waarde van activa in fase 1 en 2, en op de netto boekhoudkundige waarde van activa in fase 3.

Voor verworven of gecreëerde financiële activa met verminderde kredietwaardigheid, is het finale bedrag voor de geboekte waardevermindering gelijk aan de cumulatieve veranderingen in de tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen sinds de eerste opname. De verwachte gunstige variaties in kredietverliezen, voor de gehele looptijd van het activa, worden geboekt als een opbrengst in de resultatenrekening.

De IFRS 9 standaard voorziet geen precieze definitie voor het begrip van verminderde kredietwaardigheid. Dexia heeft beslist om de prudentiële definitie te gebruiken van de EU wetgeving 575/2013 in overeenstemming met de definitie van verminderde kredietwaardigheid die gebruikt wordt voor het beheer van kredietrisico.

Dexia voorziet niet om gebruik te maken van de mogelijkheid om een vereenvoudiging toe te passen voor leasing – of handelsvorderingen (met een significante financiële component) zoals toegestaan door IFRS 9.

Hedge accounting

Het nieuwe model van IFRS 9 voor hedge accounting heeft als doelstelling om de boekhoudkundige behandeling beter af te stemmen op het risicobeheer door bepaalde principes te bekrachtigen en andere principes, die geacht worden te restrictief te zijn, te schrappen.

IFRS 9 maakt geen inhoudelijke wijzigingen aan de huidige typologie van de afdekkingsrelaties en voorwaarden voor beoordeling en boekhoudkundige verwerking van inefficiënties. De drie afdekkingsmodellen, meer bepaald reëlewaarde-afdekking, kasstroomafdekking en netto investeringsdekking, blijven behouden.

De voornaamste veranderingen die door deze standaard worden aangebracht, in overeenstemming met de doelstellingen, omvatten:

- een uitbereiding van de blootstellingen die aangeduid mogen worden als afgedekte positie;
- een uitbereiding van de voorwaarden om in aanmerking te komen als afdekkingsinstrumenten;
- het invoeren van een nieuw alternatief voor hedge accounting : de toepassing van de FVO via resultatenrekening op blootstellingen aan kredietrisico afgedekt door een kredietderivaat;
- de versoepeling van de voorwaarden voor de effectiviteitscriteria;
- het publiceren van grotere hoeveelheden informatie in de toelichtingen.

In afwachting van een toekomstige standaard voor macro hedge accounting, staat IFRS 9 toe dat de huidige regels (IAS 39) behouden worden voor hedge accounting met betrekking tot al zijn afdekkingsrelaties, of enkel de marco-afdekkingsrelaties. Het is ook toegestaan om de IFRS 9 standaard op al de afdekkingsrelaties toe te passen vanaf 2018.

Lopend project en impact

De impact van de IFRS 9 standaard op de jaarrekening en het boekhoudkundig en prudentieel eigen vermogen van Dexia wordt geanalyseerd. Bewust zijnde van de enorme impact die uit de IFRS 9 standaard voortvloeit voor financiële instellingen, heeft Dexia zijn IFRS 9 project tijdens het eerste trimester van 2015 gelanceerd. Dit project wordt mede-gestuurd door de directie Finance en de directie Risico's.

De eerste werkzaamheden inzake diagnose en impactstudie van de invoering van de standaard zijn reeds voltooid:

– Voor wat betreft het eerste deel van de standaard herbeijkt Dexia de kenmerken en de manier van boekhoudkundige evaluatie en classificatie voor het geheel van haar financiële activa.

Op basis van de analyse van hun kenmerken, worden de meeste financiële activa aangehouden door Dexia als "basis" financiële activa beschouwd die in aanmerking komen voor een waardering tegen afgeschreven kostprijs of tegen reële waarde via eigen vermogen. Het gaat hier om leningen of schuldvorderingen met vaste of variabele rentevoeten. Een deel van voorgenoemde leningen en schuldvorderingen voorziet, in het geval van een vervroegde aflossing, een betaling of ontvangst van de kredietnemer van een vergoeding waarvan de waarde afhangt van de marktrentevoet. Dit soort vervroegde aflossingsvergoeding, weliswaar symmetrisch, is momenteel het onderwerp van discussie binnen de IASB over de vraag of dit soort leningen als "basis" beschouwd mogen worden. In afwachting van een definitieve beslissing van de IASB, blijft de classificatie van deze activa onzeker.

Sommige gestructureerde leningen ten aanzien van lokale gemeenschappen hebben een rentevoet formule met een hefboomwerking, een indexatie op basis van valuta of een lange termijn rente-indexen zullen gewaardeerd worden tegen reële waarde via resultatenrekening. Schuldvorderingen waarvan de rentevoet geïndexeerd wordt op basis van een lange termijn index zoals bijvoorbeeld de "Constant Maturity Swap" index, zullen ook gewaardeerd worden tegen reële waarde via resultatenrekening.

De meeste aandelen of participaties in fondsen die aangehouden worden door Dexia, zullen gewaardeerd worden tegen reële waarde via resultatenrekening. Sommige aandelen zullen echter op basis van een geval-per-geval beoordeling ook gewaardeerd kunnen worden tegen reële waarde via eigen vermogen (Er is in dit geval geen mogelijkheid dit te recyclen via de resultaten bij overdracht).

Voor de financiële activa die beantwoorden aan de criteria van een "basis" instrument, hangt de waardering tegen afgeschreven kostprijs of tegen reële waarde via resultatenrekening, af van het bedrijfsmodel waarin Dexia deze instrumenten aanhoudt.

Het geordende resolutieplan, dat in 2012 werd goedgekeurd door de Europese Commissie, heeft de Dexia groep opgelegd op om alle nieuwe commerciële activiteiten te beëindigen en heeft het principe voor vervroegde overdracht van de groepsportefeuille van activa niet aanvaard, dit om haar kapitaalsbasis zo veel mogelijk te beschermen. In overeenstemming met de modaliteiten in dit resolutieplan, zal Dexia de kasstromen van een belangrijk deel van haar activa verzamelen over hun levensduur. Deze activa zullen gewaardeerd worden tegen afgeschreven kostprijs. Een ander deel van de financiële activa van Dexia zal in speciale portefeuilles ondergebracht worden, en aangehouden worden met het oog op overdracht wanneer opportuniteiten zich voordoen in de markt. Bijgevolg zullen ze gewaardeerd worden tegen reële waarde via eigen vermogen. De opdeling in de twee bovenstaande categorieën hangt af van de strategische beslissingen die door Dexia genomen worden in 2017. Buiten beschouwing van de derivaten, zal de handelsportefeuille van Dexia die reeds aan reële waarde via resultatenrekening wordt gewaardeerd onder IAS 39 beperkt blijven.

– Voor het tweede deel van de standaard, is Dexia van start gegaan met werkzaamheden gericht op de ontwikkeling van nieuwe waardeverminderingmodellen.

Allereerst zullen de activa in 3 fases geclassificeerd worden, volgens onderstaande aanpak.

De activa geclassificeerd in fase 3 komen overeen met de activa van falende tegenpartijen, gedefinieerd volgens de prudentiële werkwijze.

Voor de andere activa hangt de classificatie voor fase 1 en 2 af van:

1/ een kwantitatieve test met als doelstelling de verslechtering van het kredietrisico sinds de eerste opname in te schatten, alsook het significantieniveau van deze verslechtering. Deze test is gebaseerd op de stijging van de variatie van de kans op verminderde kredietwaardigheid over de periode tussen de datum van eerste opname en de datum van rapportering; 2/ een kwalitatieve test gebaseerd op de opvolging van de dossiers in "Watchlist", de identificatie van "forborne" blootstellingen alsook de identificatie van "gevoelige" activiteitssectoren.

Indien één van de tests positief is, wordt de blootstelling in fase 2 geclassificeerd, anders blijft ze in fase 1.

De beoordeling van de waardeverminderingen die aan elke blootstelling zijn toegewezen, zijn gebaseerd op een model van verwachte verliezen voor het volgende jaar indien de blootstelling in fase 1 geclassificeerd is, en tot aan de vervaldatum indien ze geclassificeerd zijn in fase 2 of 3.

De verwachte verliezen zijn bepaald in functie van de blootstelling op het moment van verminderde kredietwaardigheid, de kans op verminderde kredietwaardigheid en de hoeveelheid verliezen in geval van verminderde kredietwaardigheid "Point in Time" en "forward looking", rekening houdend met de veranderingen in de assumpties van macro-economische indicatoren op middellange termijn. Deze verwachte verliezen houden ook rekening met de mate van onzekerheid omtrent deze macro-economische assumpties.

– Voor het derde deel van de standaard, is er een analyse gemaakt van de voor- en nadelen met betrekking tot het invoeren van de nieuwe aanpak voor hedge accounting. In afwachting van nieuwe ontwikkelingen van de IASB met betrekking tot macro-afdekkingsrelaties, heeft Dexia beslist om de regels van IAS 39 te behouden voor al haar afdekkingsrelaties (micro en macro-afdekking).

Dexia herbekijkt eveneens de nieuwe informatie die voorzien moet worden in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Gedurende het eerste semester van 2016, heeft Dexia de nodige onderzoeken opgestart voor de aanpassingen van haar informatiesystemen, beheersystemen en boekhoudsystemen, alsook haar processen om te beantwoorden aan de nieuwe interne en externe rapporteringsvereisten met betrekking tot IFRS 9 vanaf 1 januari 2018. Deze werkzaamheden gaan verder door en zullen deel uitmaken van testfasen in de loop van 2017 voor alle entiteiten die deel uitmaken van de Dexia groep. Het IFRS 9 project rapporteert regelmatig zijn vooruitgang aan het directiecomité en de raad van bestuur.

Keuzemogelijkheden bij eerste toepassing

Zoals toegestaan door IFRS 9, verwacht Dexia de behandeling van variatie in de reële waarde, die toe te kennen is aan eigen kredietrisico voor financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening vervroegd te kunnen toepassen vanaf 1 januari 2017.

Zoals toegestaan door IFRS 9, heeft Dexia beslist om in haar jaarverslag van 2018 geen vergelijking met 2017, aangepast aan de IFRS 9 standaard, te presenteren, maar om deze vergelijking volgens de IAS 39 standaard te presenteren.

Impact van de eerste toepassing op de jaarrekening van Dexia

Het rechtstreeks effect dat de aanpassingen met betrekking tot de nieuwe classificering van waarderungen door IFRS 9 hebben op het eigen vermogen van Dexia zal met terugwerkende kracht op 1 januari 2018 vastgesteld worden, alsof de activa sinds hun eerste opname zo geclassificeerd werden.

In deze fase, op basis van de voorstudies die tot nu gevoerd zijn en die steeds onderworpen blijven aan verschillende bronnen van onzekerheid (hieronder beschreven), verwacht Dexia dat de toepassing van IFRS 9, vanaf 1 januari 2018, de volgende effecten zal hebben op haar eigen vermogen:

– Herclassificatie van schuldvorderingen en gestructureerde leningen die hoofdzakelijk tegen afgeschreven kostprijs gewaardeerd werden naar een waardering tegen reële waarde via resultatenrekening, rekening houdend met hun kenmerken. De impact van de waardering van deze activa tegen marktwarde zal waarschijnlijk negatief zijn gezien de stijging in de credit spreads sinds de eerste opname, waarbij het renterisico elders werd ingedekt. De methodologie voor het waarderen van deze leningen bevindt zich in het goedkeuringsproces;

– Herclassificatie van een deel van de voor verkoop beschikbare activa naar de waarderingsmethode tegen afgeschreven kostprijs. Dit impliceert een positief effect gelinkt aan het annuleren van de ongerealiseerde winsten of verliezen uit het eigen vermogen onder IAS 39 (inclusief de "bevoren" reserves gelinkt aan de herclassificatie van historische schuldvorderingen onder IAS 39, schuldvorderingen van de categorie "beschikbaar voor verkoop" of "aangehouden voor handelsdoeleinden" naar de categorie "aangehouden tot einde looptijd" of "leningen en vorderingen", en degene die bij de overgang naar IFRS 9 met terugwerkende kracht verwijderd worden). Het aandeel van de groep in deze ongerealiseerde reserves bedraagt –4 551 miljoen EUR op 31 december 2016;

– Herclassificatie van leningen en schuldvorderingen aangehouden met het oog op overdracht wanneer een opportuniteit in de markt zich voordoet van een waardering tegen afgeschreven kostprijs onder IAS 39 (categorie leningen en vorderingen) naar een waardering tegen reële waarde via eigen vermogen onder IFRS 9, waardoor de opname van ongerealiseerde winsten en verliezen het eigen vermogen beïnvloeden. Het verwachte effect is negatief aangezien de credit spreads over het algemeen verhoogt zijn sinds het begin van de looptijd.

– De opname van bijkomende voorzieningen voor kredietrisico, wordt momenteel gekalibreerd. We verwachten geen significante variatie voor de activa van fase 3, aangezien de specifieke methode voor het bepalen en aanleggen van voorzieningen gelijkaardig is aan de huidige methode onder IAS 39. Het aanleggen van voorzieningen voor activa in fase 1 zou relatief beperkt moeten zijn, rekening houdend met de toepassing van een "Expected Loss" op 12 maanden. Anderzijds, zal er een verhoging van de voorzieningen gerealiseerd worden op activa in fase 2 waarin de dossiers gegroepeerd worden, die sinds het begin van hun looptijd een significante achteruitgang van hun kredietrisico hebben geleden, alsook op de activa die in fase 2 terecht komen via de "Watchlist" en/of "Forbearance" door het toepassen van een filter. Aan deze activa wordt een Expected Loss tot de vervaldatum toegekend waarvan de bedragen groter zijn dan in fase 1. Het is belangrijk op te merken dat de portefeuille van Dexia gezond blijft en voornamelijk bestaat uit activa gelinkt aan de publieke sector. Daaruit volgt dat de verhoging van voorzieningen binnen proportie zou moeten blijven.

Over het algemeen, verwacht Dexia een positief effect op haar eigen vermogen door de initiële toepassing van IFRS 9 op 1 januari 2018, rekening houdend met de huidige assumpties. De omvang van dit effect op de jaarrekening op 1 januari 2018 is gelinkt aan een bepaald aantal onzekerheden waaronder:

- veranderingen in de marktomgeving en meer bepaald de aan credit spreads gerelateerde veranderingen tussen 31 december 2016 en 31 december 2017;
- de strategische beslissingen die door Dexia genomen worden gedurende 2017 met betrekking tot het beheer van haar portefeuille van financiële activa in resolutie;
- ontwikkelingen en interpretaties met betrekking tot de standaard die nog kunnen plaatsvinden tussen deze twee datums;
- veranderingen in de waarderingsmodellen voor financiële activa;
- de kalibratie van de modellen voor het aanleggen van voorzieningen, meer bepaald wat betreft de selectie macro-economische scenario's die behouden worden voor de waarderingsmodellen;
- de vereisten van de toezichthouder met betrekking tot de validatie en het gebruik van deze scenario's of andere, kunnen ook een effect hebben op de waardering van de activa op het niveau van voorzieningen.

Andere factoren:

- Vanaf 1 januari 2017, zullen variaties in kredietrisico verbonden met schulden waarvoor de keuze gemaakt is om ze te waarden tegen reële waarde, verwerkt worden via het eigen vermogen en niet meer via de resultatenrekening. Op het moment van vervroegde terugbetaling, zal de oorsprong van de gerealiseerde meer – of mindervalue geanalyseerd worden. Het deel dat verbonden is met variaties in kredietrisico zal niet opgenomen worden in de resultatenrekening maar in het eigen vermogen (herclassificatie van "Winsten en verliezen direct opgenomen in het eigen vermogen" naar geconsolideerde reserves en niet de resultatenrekening);
- Sommige derivaten die activa afdekken en alsnog opgenomen worden tegen reële waarde via resultatenrekening zullen niet meer beschouwd worden als afdekkingsderivaten onder IFRS, zelfs indien ze dat waren onder IAS 39, maar ze zullen geclassificeerd worden als handelsderivaten. Bovenstaande derivaten zullen in overeenstemming met de regelgeving beschouwd worden als derivaten in de bancaire portefeuille (en niet in de handelsportefeuille). De volatiliteit die gelinkt is aan de rentevoeten van bovenvermelde activa zal gecompenseerd worden door afdekkingderivaten, maar de volatiliteit die gelinkt is met het kredietrisico zal blijven bestaan en zal een effect hebben op het prudentieel eigen vermogen.

De finale impact op het prudentieel eigen vermogen van Dexia zal afhangen van de filters en prudentiële aanpassingen die toegepast zullen worden op het boekhoudkundig eigen vermogen van Dexia onder IFRS 9. De aanpassingen van de conservatieve waarden van activa buiten beschouwing, is de prudentiële behandeling van het effect van IFRS 9 nog niet bepaald op Europees niveau, in het bijzonder de waardeverminderingen in kredietrisico.

1.1.2.5. Wijziging in de voorstelling van de geconsolideerde jaarrekening van Dexia

Er heeft geen verandering plaatsgevonden omtrent de presentatie van de geconsolideerde jaarrekening van Dexia tijdens het huidige jaar.

De geconsolideerde jaarrekening van Dexia wordt opgesteld conform de ANC aanbevelingen (Autorité des Normes Comptables,

Commissie voor Boekhoudkundige Normen). Vanaf 31 december 2013, voldoet Dexia aan de ANC-aanbeveling 2013-04 (gepubliceerd op 7 november 2013) "over de presentatie van de geconsolideerde jaarrekening van banken, opgesteld volgens IFRS".

1.1.3. CONSOLIDATIE

1.1.3.1. Dochterondernemingen en gestructureerde entiteiten

Dochterondernemingen zijn entiteiten waarin Dexia zeggenschap heeft. Entiteiten gecontroleerd door de Groep zijn volledig geconsolideerd.

Onder IFRS 10 "Geconsolideerde jaarrekeningen", controleert de Groep een entiteit als en slechts als de Groep al het onderstaande heeft:

- macht over de entiteit,
- blootstelling tot, of recht op, variabele opbrengst tengevolge de betrokkenheid bij de entiteit,
- het vermogen om de macht over de entiteit te gebruiken teneinde het bedrag van de opbrengst voor de investeerders te beïnvloeden.

Dexia bezit de macht over een entiteit wanneer de aangehouden rechten haar de mogelijkheid bieden om de relevante activiteiten van de betrokken entiteit te sturen, zijnde de activiteiten die een belangrijke invloed hebben op haar winstgevendheid.

Wanneer macht over een entiteit rechtstreeks en enkel verkregen is vanuit de stemrechten verbonden aan eigenvermogensinstrumenten, controleert de investeerder die de meerderheid van deze stemrechten aanhoudt, de entiteit.

In andere gevallen, in het bijzonder voor gestructureerde entiteiten, is de vaststelling van controle complexer en kan het vereist zijn andere factoren in beschouwing te nemen en deze te beoordelen. Een gestructureerde entiteit is een entiteit die ontworpen is zodat stemrechten of gelijkaardige rechten niet de dominante factor zijn ter bepaling van wie controle uitoefent op de entiteit. Dexia is voornamelijk betrokken bij effectiveringsvehikels en investeringsfondsen.

De mogelijkheid om de relevante activiteiten te sturen wordt beschouwd door de volgende elementen in overweging te nemen: het doel en het ontwerp van de entiteit; het beheer van financiële activa gedurende de levensduur, met inbegrip van het beheer bij falen; selecteren, overnemen, ontdoen van en vervangen van activa; aanstellen en verlonen van managers op sleutelposities en diens tewerkstelling beëindigen. Dexia bepaalt of het blootgesteld is aan, of recht heeft op, de variabele opbrengst door volgende elementen in beschouwing te nemen: Dividenden en andere uitkeringen van economische voordelen; blootstelling aan kredietrisico wegens het aanhouden van instrumenten die het risico absorberen (waaronder CDS's als verkopers van bescherming of junior schuld papier ontwikkeld om de eerste verliezen te absorberen en vergoed op basis van de blootstelling); vergoeding verbonden aan het beheer van activa en verplichtingen; opbrengsten die niet beschikbaar zijn voor andere belanghebbenden.

Een investeerder controleert een entiteit wanneer hij niet enkel de macht heeft over deze entiteit en blootstelling aan of recht heeft op variabele opbrengsten uit zijn betrokkenheid bij deze entiteit, maar ook de mogelijkheid heeft om zijn macht te gebruiken zodoende de opbrengsten voor de investeerders te beïnvloeden, dit vanuit zijn betrokkenheid met de entiteit. Daarom moet de beslisser bepalen of hij optreedt als opdrachtgever dan wel als agent, mits de onderstaande factoren in beschouwing te nemen:

- de perimenter van zijn beslissingsbevoegdheid over de entiteit;

- de rechten aangehouden door andere partijen (inclusief het recht om de beslissingsnemer uit te sluiten);
- de vergoeding waarop hij recht heeft in overeenstemming met de vergoedingsakkoorden;
- de blootstelling van de beslissingsnemer aan de variabiliteit van opbrengsten uit andere belangen die hij aanhoudt in de entiteit.

Dochterondernemingen worden integraal geconsolideerd vanaf de datum waarop de feitelijke zeggenschap aan Dexia wordt overgedragen en worden niet langer geconsolideerd vanaf de datum waarop de controle van Dexia ophoudt te bestaan. Transacties tussen ondernemingen van Dexia, saldi en niet-gerealiseerde winsten en verliezen op transacties tussen ondernemingen van Dexia werden geëlimineerd. Waar nodig, werden boekhoudprincipes van de dochterondernemingen gewijzigd om de overeenstemming met het door Dexia toegepaste beleid te verzekeren.

Wijzigingen in de eigendomsbelangen van Dexia in dochterondernemingen die niet tot gevolg hebben dat de Groep de zeggenschap over de dochterondernemingen verliest, worden verwerkt als eigen-vermogenstransacties. De boekwaarden van de belangen van de Groep en van de minderheidsbelangen worden aangepast om de wijzigingen in hun relatieve belangen in de dochterondernemingen weer te geven, wanneer het aandeel in het eigen vermogen aangehouden met betrekking tot minderheidsbelangen verandert. Elk eventueel verschil tussen het bedrag waarmee de minderheidsbelangen worden aangepast en de reële waarde van de betaalde of ontvangen vergoeding, wordt rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkt.

Wanneer Dexia de zeggenschap over een dochteronderneming verliest, wordt de winst of het verlies uit de overdracht berekend als het verschil tussen:

- de som van de reële waarde van de ontvangen vergoeding en de reële waarde van de resterende aangehouden investering; en
- de laatste boekwaarde van de activa (met inbegrip van goodwill) en verplichtingen van de dochteronderneming en alle minderheidsbelangen.

De reële waarde van elke in de voormalige dochteronderneming aangehouden investering op de datum van verlies van zeggenschap moet worden beschouwd als de reële waarde bij eerste opname in overeenstemming met IAS 39 "Financiële Instrumenten: Opname en Waardering" of, in voorkomend geval, de kostprijs bij eerste opname van een investering in een geassocieerde deelneming of een entiteit waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend.

1.1.3.2. Geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Geassocieerde deelnemingen zijn investeringen waarin Dexia invloed van betekenis heeft, maar waarover het geen zeggenschap uitoefent. In het algemeen is dit het geval wanneer Dexia tussen 20 % en 50 % van de stemrechten bezit.

Een joint venture is een contractuele afspraak waarbij twee of meer partijen een economische activiteit aangaan waarover ze gezamenlijk zeggenschap hebben. Een joint venture is een gezamenlijke afspraak waarbij de partijen die gezamenlijke controle over deze afspraak hebben de rechten hebben op de netto-activa van de afspraak en vereist zijn unaniem te beslissen over de relevante activiteiten van deze afspraak.

Dexia houdt geen ondernemingen aan die zijn opgenomen in de consolidatie volgens de vermogensmutatiemethode.

1.1.4. SALDERING VAN FINANCIËLE ACTIVA EN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN

In overeenstemming met IAS 32, worden financiële activa en verplichtingen gesaldeerd (en bijgevolg wordt enkel het nettobedrag gerapporteerd) wanneer Dexia een wettelijk afdwingbaar recht heeft om de geboekte bedragen te salderen en wanneer het de intentie heeft tot hetzij een nettovereffening, hetzij het actief en de verplichting tegelijkertijd te gelde te maken.

De afgeleide instrumenten afgehandeld door Dexia met afwikkelingsinstellingen die aan de twee criteria vereist door IAS 32 voldoen, zijn gesaldeerd op de balans, sinds 31 december 2013.

Over gesaldeerde effecten wordt informatie verschaft in toelichting 4.3. "Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen".

1.1.5. OMREKENING VAN VREEMDE VALUTA EN TRANSACTIES IN VREEMDE VALUTA

1.1.5.1. Omrekening van vreemde valuta

Bij consolidatie worden de resultatenrekeningen en de kasstroomoverzichten van buitenlandse entiteiten waarvan de functionele valuta verschilt van de voorstellingsvaluta van Dexia, omgerekend in de voorstellingsvaluta van Dexia (EUR) tegen de gemiddelde wisselkoersen over het jaar (jaarrapportering) of de periode (tussentijdse rapportering), en worden hun activa en verplichtingen omgerekend tegen de wisselkoersen die golden aan het einde van respectievelijk het jaar of het kwartaal.

Koersverschillen die ontstaan uit de omrekening van de netto-investering in buitenlandse dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen, entiteiten waarover gezamenlijk zeggenschap wordt uitgeoefend en van leningen en andere valuta-instrumenten die als afdekkingen van dergelijke investeringen zijn aangewezen, worden geboekt als een cumulatief omrekeningsverschil binnen het eigen vermogen. Wanneer een buitenlandse entiteit wordt afgestoten met een controleverlies, worden dergelijke valutakoersverschillen in de resultatenrekening geboekt als deel van de winst of het verlies op de verkoop. Goodwill en aanpassingen van de reële waarde die voortvloeien uit de overname van een buitenlandse entiteit worden behandeld als activa en verplichtingen in de functionele valuta van de buitenlandse entiteit en worden omgerekend tegen de slotkoers.

1.1.5.2. Transacties in vreemde valuta

Voor individuele Dexia-entiteiten worden transacties in vreemde munten boekhoudkundig verwerkt aan de hand van de wisselkoers die geldt op de transactiedatum. De uitstaande saldi in vreemde valuta voor monetaire rubrieken en niet-monetaire rubrieken die tegen reële waarde worden geboekt, worden op het einde van de periode of van het jaar omgerekend tegen de wisselkoersen die gelden aan het einde van de periode of van het jaar. Niet-monetaire rubrieken die tegen kostprijs worden geboekt, worden aan historische koersen omgerekend. De voortvloeiende valutakoersverschillen van monetaire rubrieken worden in de geconsolideerde resultatenrekening geboekt behalve voor de impact van het valutakoersverschil voor de reëlewaardeaanpassingen van voor verkoop beschikbare obligaties, die worden geboekt in het eigen vermogen. Voor niet-monetaire rubrieken die tegen reële waarde worden geboekt, volgen de valutakoersverschillen dezelfde boekhoudkundige verwerking als voor de reëlewaardeaanpassingen.

1.1.6. FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Het management gebruikt oordeelsvorming met betrekking tot de hiernavolgende criteria om de geschikte classificatie van de investeringen te bepalen bij de eerste opname. Onder bepaalde voorwaarden kunnen de financiële activa echter worden geherclassificeerd.

1.1.6.1. Opnemen en niet langer opnemen van financiële instrumenten

Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële instrumenten, die een levering binnen het gevestigde tijdsbestek behoeven (een volgens standaardmarktconventies afgewikkelde aankoop – of verkoopverrichting) worden door Dexia op transactiedatum op de balans opgenomen of van de balans verwijderd. Voor deze financiële activa boekt Dexia eventuele niet-gerealiseerde meer – of minderwaarden die voortvloeien uit de herwaardering van het contract tegen reële waarde in “Nettoresultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening”. Alle andere volgens standaardmarktconventies afgewikkelde aankoop – en verkoopverrichtingen van financiële activa, niet aangehouden voor handelsdoeleinden worden geboekt op de afwikkelingsdatum, met name de datum van de levering aan of door Dexia.

Dexia neemt het geheel of een deel van een financieel instrument niet op als de contractuele rechten op de kasstromen uit het financieel instrument vervallen of als deze contractuele rechten tot het ontvangen van kasstromen uit het financieel instrument of als wezenlijk alle risico's en beloningen van bezit getransfereerd zijn. In dit geval zijn alle rechten en verplichtingen, gecreëerd of behouden bij het moment van de transfer, apart opgenomen als activa en verplichtingen.

Dexia boekt de financiële verplichtingen op zijn balans wanneer het partij wordt in de contractuele voorzieningen van het instrument. Dexia neemt de financiële verplichtingen niet langer op als de financiële verplichting tenietgaat, dat wil zeggen wanneer de in het contract vastgelegde verplichting nagekomen of ontbonden wordt, dan wel afloopt.

1.1.6.2. Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen en aan cliënten

Dexia classificeert niet-afgeleide financiële activa met vaste of bepaalde betalingen die niet op een actieve markt zijn genoteerd, in deze categorie (door IAS 39 omschreven als leningen en vorderingen) met uitzondering van:

- die welke Dexia voornemens is onmiddellijk of in de nabije toekomst te verkopen, die geassocieerd moeten worden als “aangehouden voor handelsdoeleinden”, en die welke Dexia bij eerste opname aanwijst als gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening;
- degene die Dexia bij eerste opname aanwijst als beschikbaar voor verkoop; of
- die waarvoor Dexia, om een andere reden dan een verslechtering van de kredietwaardigheid, mogelijk niet zijn nagenoeg gehele initiële investering zal realiseren; deze leningen en vorderingen moeten als beschikbaar voor verkoop worden geassocieerd. Dexia boekt rentedragende leningen en vorderingen eerst tegen reële waarde plus transactiekosten, en vervolgens tegen afgeschreven kostprijs, na aftrek van een eventuele waardevermindering. De rente wordt berekend op basis van de methode van de effectieve rentevoet en geboekt als nettorenteopbrengsten.

De effectieve rentevoet is de rentevoet die de verwachte toekomstige geldstromen tijdens de verwachte looptijd van het financiële instrument of, indien relevant, een kortere periode,

exact disconteert tot de nettoboekwaarde van het financieel actief of de financiële verplichting.

1.1.6.3. Financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening

1.1.6.3.1. Leningen en effecten aangehouden voor handelsdoeleinden

Dexia rapporteert voor handelsdoeleinden aangehouden leningen onder “Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening” tegen reële waarde, waarbij niet-gerealiseerde winsten en verliezen in de resultatenrekening opgenomen worden als “Nettoresultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening”. De gelopen rente wordt geboekt op basis van de methode van de effectieve rentevoet in de rentemarge.

Voor handelsdoeleinden aangehouden effecten zijn effecten die zijn verworven met als doel winst te boeken uit koersschommelingen op korte termijn of uit handelsmarges, of zijn effecten die werden opgenomen in een portefeuille waarbij sprake is van een patroon van winstneming op korte termijn. Dexia boekt voor handelsdoeleinden aangehouden effecten bij de eerste opname tegen reële waarde en herwaardeert deze daarna tegen reële waarde. Al deze reëlewaardeaanpassingen worden opgenomen in het “Nettoresultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening”. Verworven intresten worden geboekt in de rentemarge. Ontvangen dividenden worden geboekt onder het “Nettoresultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening”.

1.1.6.3.2. Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen volgen dezelfde boekhoudkundige verwerking als deze die gelden voor “Leningen en effecten die voor handelsdoeleinden worden aangehouden”.

1.1.6.3.3. Leningen en effecten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (FVO)

In sommige gevallen en met een aangepaste documentatie kan Dexia een financieel actief, een financiële verplichting of een groep van financiële instrumenten aanwijzen als “geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening” indien:

- een dergelijke vermelding een eventuele inconsequentie in de waardering of erkenning wegwerkt of aanzienlijk verkleint;
- een groep van financiële activa, financiële verplichtingen of beide wordt beheerd en de performantie ervan wordt gewaardeerd tegen reële waarde, in overeenstemming met een gedocumenteerd risicobeheer of beleggingsstrategie;
- het instrument een in het contract besloten derivaat bevat;
 - dat de kasstromen die anders door het contract vereist zouden zijn aanzienlijk wijzigt; of
 - waarvoor, met weinig of geen analyse, niet duidelijk is dat de scheiding van het in het contract besloten derivaat niet mogelijk is. Niet-gerealiseerde winsten en verliezen op deze activa worden opgenomen in de resultatenrekening onder “Nettoresultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening”. Interesten worden geboekt in de rentemarge.

1.1.6.3.4. Verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via de resultatenrekening (FVO)

Voor de waardering na de eerste opname volgen financiële verplichtingen dezelfde boekhoudkundige verwerkingsprincipes als deze die eerder werden beschreven voor “Finan-

ciële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening”.

1.1.6.3.5. Derivaten – Aangehouden voor handelsdoeleinden

Als een derivaat niet aangewezen is als afdekkingsinstrument, wordt het geacht voor handelsdoeleinden te worden aangehouden. De belangrijkste types van derivaten zijn valuta – en interestderivaten. Dexia gebruikt ook kredietderivaten en aandelenderivaten en waardeert alle derivaten bij de eerste opname en daarna tegen de reële waarde die, naargelang van het geval, wordt berekend op basis van genoteerde marktprijzen, gediscoteerde kasstroommodellen of interne waarderingmodellen. Alle reëlewaardeaanpassingen worden geboekt in de resultatenrekening onder “Nettoresultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening”. Interesten worden geboekt in de rentemarge.

Dexia boekt derivaten als activa wanneer de reële waarde positief is en als verplichting wanneer de reële waarde negatief is. Bepaalde derivaten die besloten zijn in andere financiële instrumenten, worden behandeld als aparte derivaten:

- als hun risico's en kenmerken niet nauw verbonden zijn met die van het basiscontract; en
- als het hybride contract niet tegen de reële waarde wordt geboekt met verwerking van niet-gerealiseerde meer – en minderwaarden in de resultatenrekening.

Dexia rapporteert besloten derivaten dewelke gescheiden waren onder dezelfde rubriek als het basiscontract.

1.1.6.4. Financiële investeringen

1.1.6.4.1. Aangehouden tot einde looptijd

Dexia classificeert rentedragende financiële activa met een vaste looptijd als “Financiële activa aangehouden tot einde looptijd” (HTM) wanneer het management zowel de intentie als het vermogen heeft om deze activa tot het einde van de looptijd aan te houden.

Dexia boekt deze rentedragende financiële activa eerst tegen reële waarde plus transactiekosten, en vervolgens tegen afgeschreven kostprijs, na aftrek van een eventuele correctie voor bijzondere waardevermindering. De rente wordt geboekt op basis van de methode van de effectieve rentevoet in de rentemarge.

1.1.6.4.2. Beschikbaar voor verkoop

Dexia classificeert financiële activa die bedoeld zijn om voor onbepaalde duur te worden aangehouden, maar die kunnen worden verkocht naar aanleiding van een behoefte aan liquide middelen of naar aanleiding van wijzigingen in rentevoeten, wisselkoersen of aandelenkoersen, als “Financiële activa beschikbaar voor verkoop” (AFS).

Dexia boekt financiële activa bij de eerste opname tegen de reële waarde (inclusief transactiekosten). De rente wordt op basis van de methode van de effectieve rentevoet geboekt binnen de rentemarge. Dexia boekt dividenden van niet-vast-rentende effecten onder “Nettowinst (verlies) uit financiële activa beschikbaar voor verkoop”.

Voor verkoop beschikbare financiële activa worden na de eerste opname geherwaardeerd tegen de reële waarde (cf. 1.1.7. Reële waarde van financiële instrumenten). Niet-gerealiseerde winsten en verliezen die voortvloeien uit reëlewaardeaanpassingen van financiële activa die zijn opgenomen als “voor verkoop beschikbaar”, worden geboekt bij het eigen vermogen als “Niet-gerealiseerde of uitgestelde winsten of verliezen van activiteiten aangehouden voor verkoop”. Wanneer deze activa worden vervreemd of een waardevermindering ondergaan, worden de daarmee verband houdende gecumuleerde

reëlewaardeaanpassingen in de resultatenrekening opgenomen als “Nettowinst (verlies) uit financiële activa beschikbaar voor verkoop”. Echter worden winsten en verliezen uit financiële instrumenten waarop een bijzondere waardevermindering werd geboekt, opgenomen onder de risicokost.

1.1.6.5. Bijzondere waardeverminderingen op financiële activa

Dexia boekt bijzondere waardeverminderingen wanneer er objectief bewijs bestaat dat een financieel actief of een geheel van financiële activa in waarde is afgenomen als gevolg van één of meer gebeurtenissen die zich voordoen na de initiële erkenning en die duiden op een daling van de verwachte kasstromen en waarvoor de impact op de geraamde toekomstige kasstromen op een betrouwbare wijze kan geraamd worden.

1.1.6.5.1. Financiële activa gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs

Dexia oordeelt eerst of er voor de financiële activa afzonderlijk een objectief bewijs van waardevermindering bestaat. Als dat bewijs niet bestaat, worden de financiële activa opgenomen in een groep van financiële activa met vergelijkbare kredietrisico's en gezamenlijk beoordeeld op waardevermindering.

Er is objectief bewijs van een individuele waardevermindering wanneer een tegenpartij moeilijkheden heeft, of waarschijnlijk zal hebben, om haar verplichtingen na te komen. Een actief kan tevens een waardevermindering ondergaan, wanneer het meer dan drie maanden achterstallig is.

Collectieve waardeverminderingen worden opgenomen wanneer een aangegaan risico wordt geïdentificeerd op een sector en op portefeuilles van activa die als gevoelig beschouwd worden en vervolgens onder toezicht worden geplaatst.

Bepaling van de waardevermindering

- Specifieke waardeverminderingen – Als er een objectief bewijs bestaat dat leningen en vorderingen, of financiële activa die zijn geïdentificeerd als aangehouden tot einde looptijd in waarde zijn afgenomen, wordt het bedrag van de waardevermindering voor specifiek geïdentificeerde activa berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de geschatte realiseerbare waarde, zijnde de contante waarde van de verwachte kasstromen, inclusief oordeelsvorming over de realiseerbare waarde van waarborgen en zekerheden, die wordt gediscoteerd op basis van de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het financiële instrument (behalve voor geherclassificeerde activa, zie hierna). Wanneer een actief wordt beoordeeld dat het een waardevermindering moet ondergaan, wordt het niet opgenomen in de portefeuille waarop een collectieve waardevermindering wordt berekend. Activa met kleine saldi en met vergelijkbare risico's volgen de hierna beschreven principes.

- Collectieve waardeverminderingen – Collectieve waardeverminderingen dekken, bij gebrek aan specifieke waardeverminderingen, het risico op waardeverliezen in, waarvoor objectieve bewijzen bestaan van potentiële toekomstige verliezen op portefeuilles of op andere verbintenissen op afsluitdatum. Dexia raamt deze collectieve waardeverminderingen op basis van in het verleden vastgestelde patronen van verliezen in elk segment, de aan de kredietnemers toegekende kredietratings en het huidige economische klimaat waarin de kredietnemers actief zijn. Daartoe ontwikkelt Dexia kredietrisicomodellen op basis van een benadering die toepasselijke “Probability of Default” (kans dat een tegenpartij in gebreke blijft) combineert met de informatie over de “Loss Given Default” (de omvang van het verlies als de tegenpartij

in gebreke blijft). Deze modellen zijn onderworpen aan een geregelde back-testing en zijn gebaseerd op de gegevens en de risicomodellen van Bazel III, in overeenstemming met het model van opgelopen verliezen. Er worden veronderstellingen gemaakt over de manier waarop de inherente verliezen in modellen worden gegoten en om de vereiste parameters te bepalen die gebaseerd zijn op ervaringen uit het verleden.

Boekhoudkundige verwerking van de waardevermindering

Dexia boekt veranderingen in het bedrag van waardeverminderingen in de resultatenrekening in "Risicokost". De waardeverminderingen worden teruggenomen via de resultatenrekening als de toename in reële waarde objectief verband houdt met een gebeurtenis die plaatsvond nadat de waardevermindering werd geboekt.

Wanneer het management oordeelt dat een actief oninbaar is, wordt de uitstaande specifieke waardevermindering teruggenomen in de resultatenrekening onder de rubriek "Risicokost", en wordt het nettoverlies onder dezelfde rubriek geboekt. Later geïnde bedragen worden eveneens onder die rubriek geboekt.

1.1.6.5.2. Geherclassificeerde financiële activa

Dexia kan financiële activa die eerst zijn geclassificeerd als "Aangehouden voor handelsdoeleinden" of in uitzonderlijke gevallen "Beschikbaar voor verkoop", herclassificeren als "Aangehouden tot einde looptijd" of "Leningen en vorderingen". Een herclassificatie naar "Leningen en vorderingen" is dus mogelijk wanneer activa "Beschikbaar voor verkoop" niet langer genoteerd zijn in actieve markten en wanneer Dexia de intentie en de mogelijkheid heeft deze activa aan te houden in de voorzienbare toekomst of tot vervaldag.

Een herclassificatie van "Beschikbaar voor verkoop" naar "Aangehouden tot einde looptijd" is mogelijk te gevolge een wijziging in de intentie van Dexia, wanneer Dexia de bedoeling en de mogelijkheid heeft deze financiële activa aan te houden tot einde looptijd en op voorwaarde dat deze activa geen derivaten zijn, verbonden met bepaalde of te bepalen betalingen en een vaste looptijd.

In zulke omstandigheden wordt de reële waarde van de "Aangehouden voor verkoop" op de datum van overdracht de nieuwe afgeschreven kostprijs van die financiële activa. Een eventuele aanpassing van de reële waarde die voordien is geboekt onder niet-gerealiseerde resultaten, wordt "bevoren" en afgeschreven over de resterende looptijd van het instrument. Wat de berekening van de waardevermindering betreft, gelden voor geherclassificeerde financiële activa dezelfde schattingen, oordeelsvormingen en verwerkingsprincipes als financiële activa die eerst zijn gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs. Indien er een objectief bewijs is dat de geherclassificeerde financiële activa in waarde afnemen, berekent Dexia het bedrag van de waardevermindering van de geherclassificeerde activa als het verschil tussen de nettoboekwaarde van het actief en de netto actuele waarde van de verwachte kasstromen, gedisconteerd tegen het herberekende effectieve rendement op het ogenblik van de herclassificatie. Een eventueel niet afgeschreven deel van de "bevoren" voor verkoop beschikbare reserve wordt hernomen in de resultatenrekening en gerapporteerd onder de rubriek "Risicokost" als deel van de waardevermindering.

1.1.6.5.3. Voor verkoop beschikbare activa

Dexia erkent waardeverminderingen van voor verkoop beschikbare activa op individuele basis indien er een objectief bewijs van waardevermindering is als gevolg van één of meer gebeurtenissen die plaatsvinden na de initiële erkenning.

Bepaling van de waardevermindering

- **Eigenvermogensinstrumenten** – Voor eigenvermogensinstrumenten die genoteerd zijn op een actieve markt, wordt een belangrijke daling van de beurskoers (met meer dan 50 % op de datum van verslaggeving) of een langdurige daling (vijf jaar) ten opzichte van de aanschaffingswaarde beschouwd als een objectief bewijs van waardevermindering. Bovendien kan het management beslissen om waardeverminderingen te erkennen wanneer andere objectieve bewijzen voorhanden zijn.
- **Rentedragende financiële instrumenten** – Bij rentedragende financiële instrumenten wordt de waardevermindering geïnitieerd op basis van dezelfde financiële criteria die worden toegepast op individueel in waarde verminderde financiële activa die worden gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs (zie 1.1.6.5.1.).

Boekhoudkundige verwerking van de waardevermindering

Wanneer voor verkoop beschikbare eigenvermogensinstrumenten in waarde verminderen, wordt de totale reserve van de voor verkoop beschikbare eigenvermogensinstrumenten die de waardevermindering vertegenwoordigt, overgeheveld naar de resultatenrekening in de rubriek "Nettowinst (verlies) uit financiële activa beschikbaar voor verkoop". In deze rubriek worden ook de bijkomende verminderingen van de reële waarde geboekt voor eigenvermogensinstrumenten. Wanneer een waardevermindering werd geboekt voor rentedragende financiële instrumenten, worden latere dalingen in reële waarde geboekt in "Risicokost" wanneer er een objectief bewijs van waardevermindering is. In alle andere gevallen, worden reële waardeaanpassingen geboekt in het eigen vermogen.

Waardeverminderingen op eigenvermogensinstrumenten kunnen niet in de resultatenrekening worden teruggenomen wanneer de beurskoersen zich later herstellen.

1.1.6.5.4. Buitenbalansverplichtingen

Dexia zet buitenbalansverplichtingen zoals kredietsubstituten (bijvoorbeeld waarborgen en standby kredietbrieven) en kredietverbintenissen doorgaans om in balansrubrieken wanneer ze worden opgevraagd.

Toch kunnen er omstandigheden zijn (zoals onzekerheid over de kredietwaardigheid van de tegenpartij in het bijzonder) waardoor het buitenbalansrisico onderhevig is aan een waardecorrectie. Dexia erkent voorzieningen voor kredietverbintenissen als de kredietwaardigheid van de klant dermate is verslechterd dat de terugbetaling van de lening of de daarmee verbonden intresten twijfelachtig zijn (cf 1.1.22).

1.1.6.6. Behandeling van vervroegde terugbetalingen en het herstructureren van leningen

Dexia heeft de boekhoudprincipes toepasbaar voor het herstructureren van leningen bepaald in overeenstemming met AG 62 van IAS 39, dewelke het herstructureren van financiële verplichtingen behandelt.

Er zijn verschillende boekingsmogelijkheden naargelang het een vervroegde terugbetaling met herfinanciering dan wel een vervroegde terugbetaling zonder herfinanciering betreft.

Geval van vervroegde terugbetaling met herfinanciering

De boekhoudmethode voor de vervroegde terugbetaling van leningen en de schadevergoedingen voor vervroegde terugbetaling verschillen naar gelang de herstructurering al dan niet substantieel verschillende voorwaarden veroorzaakt dan de initiële voorwaarden. In overeenstemming met de principes van AG 62 beschouwt Dexia dat de voorwaarden substantieel verschillend zijn wanneer de netto actuele waarde van de kasstromen onder de nieuwe voorwaarden, inclusief betaalde en ontvangen kos-

ten, ten minste 10 % verschilt van de de netto actuele waarde van de overblijvende kasstromen van de originele lening. De boekhoudkundige behandeling van leningen en vergoedingen voor vervroegde terugbetaling hangt af van de resultaten van de geschiktheidstest. Als de geschiktheidstest een voldoende weergeeft (verschil in de netto actuele waarden is minder dan 10 %), dan leidt dit niet tot het niet langer opnemen van de originele lening en de schadevergoeding voor de vervroegde terugbetaling wordt afgeschreven over de resterende looptijd van de geherstructureerde lening. In het andere geval (het verschil overstijgt 10 %) wordt de originele lening niet langer opgenomen en wordt de vergoeding van de vervroegde terugbetaling onmiddellijk in de resultatenrekening opgenomen in de lijn "Nettowinst (verlies) uit financiële activa beschikbaar voor verkoop".

Geval van vervroegde terugbetaling zonder herfinanciering

Wanneer de lening niet meer bestaat, neemt Dexia in lijn met de IFRS normen de schadevergoeding voor de vervroegde terugbetaling, alsook alle resterende bedragen aan afschrijvingen van de soultte op in het resultaat in de lijn "Nettowinst (verlies) uit financiële activa beschikbaar voor verkoop" als een opbrengst van de uitoefening.

1.1.6.7. Ontleningen

Dexia boekt ontleningen bij de eerste opname tegen reële waarde, zijnde de opbrengst uit hun uitgifte, na aftrek van de transactiekosten. Daarna worden ontleningen geboekt tegen de afgeschreven kostprijs. Het verschil tussen de initiële boekwaarde en de aflossingswaarde wordt geboekt in de resultatenrekening over de looptijd van de ontleningen volgens de methode van de effectieve rentevoet.

Het onderscheid tussen rentedragende instrumenten en eigenvermogensinstrumenten is eerder gebaseerd op de economische werkelijkheid dan op de rechtsvorm.

1.1.7. REËLE WAARDE VAN FINANCIËLE INSTRUMENTEN

1.1.7.1. Waarderingsregels

IFRS 13 definieert de reële waarde als het bedrag waarvoor een actiefwaarde kan worden verhandeld, of een verplichting kan worden vereffend, tussen terzake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde onafhankelijke partijen. De op een actieve markt (zoals een erkende effectenbeurs) genoteerde marktprijzen voor identieke instrumenten moeten worden gehanteerd als reële waarde, omdat ze het beste bewijs vormen van de reële waarde van een financieel instrument.

Als een financieel instrument niet wordt verhandeld op een actieve markt, doet men een beroep op waarderingsmodellen. Een waarderingsmodel geeft weer wat de transactieprijs zou zijn geweest op de datum van waardering in geval van een transactie tegen normale marktvoorwaarden die gemotiveerd wordt door normale businessoverwegingen. De waarderingsmodellen van Dexia maximaliseren het gebruik van relevante waarneembare gegevens en minimaliseert het gebruik van niet-waarneembare gegevens.

Het waarderingsmodel zou rekening moeten houden met alle factoren die marktspelers in aanmerking zouden nemen bij het bepalen van de prijs van de activa. Voor het meten van de reële waarde van een financieel instrument moet rekening gehouden worden met de huidige marktomstandigheden. Voor zover waarneembare gegevens beschikbaar zijn, zouden die in het model moeten worden opgenomen.

Financiële activa en verplichtingen, gewaardeerd tegen reële waarde of waarvoor een reële waarde is berekend als toelich-

ting, worden geclassificeerd in een van de drie hiërarchische niveaus. De onderstaande definities gebruikt door Dexia zijn in overeenstemming met de IFRS 13 teksten:

- Niveau 1: op actieve markten genoteerde prijzen (niet gecorrigeerd) voor identieke activa of verplichtingen.
 - Niveau 2: waarderingsmodellen gebaseerd op andere gegevens dan in niveau 1 opgenomen genoteerde prijzen die direct of indirect voor het actief of de verplichting waarneembaar zijn.
 - Niveau 3: waarderingsmodellen gebaseerd op niet-waarneembare gegevens voor het actief of de verplichting.
- Volgens het beleid van Dexia, worden transfers van het ene niveau naar het andere in de hiërarchie van de reële waarde uitgevoerd aan de reële waarde op de rapporteringsdatum.

1.1.7.2. Waarderings technieken

De benadering van Dexia van de waardering van zijn financiële instrumenten (instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening, activa beschikbaar voor verkoop en waarderungen voor toelichtingen) kan als volgt worden samengevat.

1.1.7.2.1. Financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde (aangehouden voor handelsdoeleinden, gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (FVO), beschikbaar voor verkoop, derivaten)

Financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde waarvoor genoteerde marktprijzen beschikbaar zijn

Als de markt actief is, verschaffen de marktprijzen het meest betrouwbare bewijs van de reële waarde en worden ze daarom ook door Dexia gebruikt voor waarderingsdoeleinden. Het gebruik van marktprijzen die genoteerd worden op een actieve markt voor identieke instrumenten zonder aanpassingen, komt in aanmerking voor opname in niveau 1 binnen de hiërarchie van de reële waarde in het kader van IFRS 13, in tegenstelling tot het gebruik van genoteerde prijzen op niet-actieve markten of het gebruik van genoteerde spreads.

Financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde, waarvoor geen betrouwbare genoteerde marktprijzen voorhanden zijn en waarvoor de waarderungen worden verkregen via waarderings technieken

Dexia gebruikt voor haar waarderungen benaderingen die zo veel mogelijk gebaseerd zijn op observeerbare marktgegevens. Deze waarderungen zijn gebaseerd op onafhankelijke externe leveranciers van marktgegevens en standaard kwantitatieve benaderingen. De departementen Financial Market Risk en Product Control volgen regelmatig de kwaliteit van de waarderungen op:

- De waarderungen van derivaten zijn vergeleken met diegene verschaft door een aantal tegenpartijen en op kwartaalbasis geanalyseerd tijdens een ad hoc comité;
- De uitvoeringsniveaus van de transacties worden gebruikt om zich te verzekeren van de kwaliteit van de gebruikte waarderungen;
- Een regelmatige herziening van de waarderingsbenaderingen wordt uitgevoerd en onderworpen aan een validatie van het departement Validation.

Als een reële waarde in aanmerking wil komen om opgenomen te worden in niveau 2, moeten waarneembare marktgegevens significant worden gebruikt. De marktgegevens die Dexia verwerkt in zijn waarderingsmodellen, zijn ofwel rechtstreeks waarneembare gegevens (prijzen), onrechtstreeks waarneembare gegevens (spreads) of zijn het resultaat van

het gebruik van prijzen of spreads die rechtstreeks waarneembaar zijn voor gelijkaardige instrumenten. Metingen van de reële waarde die in aanzienlijke mate berusten op niet-waarneembare gegevens of ramingen weerhouden door Dexia, komen in aanmerking om als niveau 3 beschouwd te worden voor publicatievereisten in de bijlagen.

Het bestuur inzake reële waarde wordt verzekerd door verschillende comités belast met onderwerpen verbonden aan de waardering. Het directiecomité, dat het bestuurscomité van het hoogste niveau is, houdt toezicht op de belangrijkste beslissingen genomen door de comités op lagere niveaus (Comité voor Marktrisico en Validatiecomité). Dit bestuur verzekert een kader van solide controle voor de onderwerpen verbonden aan waardering alsook de onafhankelijkheid tussen de front office, de ploeg werkend op marktrisico en de ploeg werkend op waardering, met als doel betrouwbare schattingen van de reële waarde te produceren voor het toezicht op het risico met betrekking tot onderhandelingsactiviteiten, alsook voor een betrouwbare voorstelling van de financiële situatie en de solvabiliteit van de Groep. De algemene waarderingsregels van Dexia verzekeren het gebruik van genoteerde en observeerbare prijzen wanneer voorhanden of waarderingsmodellen die alle factoren, die deelnemers aan de markt zouden overwegen, in rekening nemen. Modellen zijn ontwikkeld door de Front Office Funding and Markets of Financial Market Risk en zijn gevalideerd door het departement Validation. Afhankelijk van hun beschikbaarheden, kan data van verschillende bronnen komen waaronder de noteringen van onderhandelbare prijzen of indicatieve koersen. Deze worden geproduceerd door het departement Product Control. Er wordt regelmatig een inventaris van de producten opgesteld waarbij de belangrijkste kenmerken, de materialiteit en de status van het model worden herzien.

Wanneer er geen actieve markt bestaat, worden effecten en leningen zoveel mogelijk gewaardeerd gebruikmakend van marktgegevens.

Dexia maakt gebruik van een discountcashflowmodel, dat gebaseerd is op kredietspread. De kredietspread wordt geraamd op basis van gegevens die rechtstreeks beschikbaar zijn van externe leveranciers (Bloomberg, Markit,...), of, wanneer er geen gegevens beschikbaar zijn voor een gegeven instrument, op basis van de kredietwaardigheidscurve van de uitgever, die wordt aangepast om de specifieke kenmerken van het effect in acht te nemen (vervaldatum,...), of, indien niet beschikbaar, op basis van voorhanden spreads voor gelijkaardige instrumenten (uit dezelfde economische sector, rating, valuta).

Inzake de waardering van derivaten, zal Dexia de marktwaarde aanpassen om rekening te houden met het tegenpartijrisico (Credit Valuation Adjustment (CVA) / Debit Valuation Adjustment (DVA)) en het financieringsrisico (Funding Valuation Adjustment (FVA)).

De CVA weerspiegelt het risico van een wanbetaling van de tegenpartij en de DVA weerspiegelt Dexia's eigen kredietrisico. Bij het bepalen van de CVA/DVA, neemt Dexia twee verschillende markten in beschouwing:

- De markt van de gecollateraliseerde derivaten, waar er een dagelijkse uitwisseling is van zekerheden, waarbij de CVA/DVA wordt berekend op basis van de verwachte waardeveranderingen over een korte tijdsperiode.
- De markt van de niet-gecollateraliseerde derivaten, waar er een risico bestaat op enerzijds de reële waarde van het derivaat op balansdatum alsook anderzijds op de verwachte waardeverandering over de levensduur van het derivaat. Gebaseerd op projecties worden positief verwachte risicoposities gebruikt voor een CVA berekening en negatief verwachte risicoposities voor een DVA berekening.

Voor de ingeschatte CVA/DVA, zijn de gebruikte "Probability of Default" (PD) parameters gebaseerd op marktgegevens en marktconventies. De "Loss Given Default" (LGD) parameters zijn gebaseerd op marktgegevens of op interne statistische data gebaseerd op de geobserveerde graad van herstel.

In navolging van de hypothesen die de marktpartijen in beschouwing nemen om te reële waarde te waarderen, gebruikt Dexia een curve gebaseerd op een dag tot dag rente (OIS-curve) om haar derivaten te waarderen, ongeacht hun zekerheidsstelling.

De Funding Value Adjustment (FVA) neemt de kosten van de financiering met betrekking tot niet-gecollateraliseerde derivaten in rekening. Aangezien deze niet-gecollateraliseerde derivaten niet onderhevig zijn aan margin calls, geniet de bank van een financieringsvoordeel of draagt zij de kost naargelang de evolutie van de netto-balans-positie, overeenstemmend met de marktwaarde van deze derivaten.

Het niveau van financieringskost dat gebruikt wordt in de bepaling van de FVA weerspiegelt de financiering van de blootstelling van niet-gecollateraliseerde derivaten tegen koersen die verschillen van de dag tot dag rente.

Dexia zal haar modellen blijven verbeteren in de komende periodes in functie van de evolutie van de marktpraktijken.

1.1.7.2.2. Financiële instrumenten gemeten tegen afgeschreven kostprijs (waarderingen tegen reële waarde in IFRS-toelichtingen)

Financiële instrumenten die werden geherclassificeerd van aangehouden voor handelsdoeleinden of beschikbaar voor verkoop naar Leningen en Vorderingen

In antwoord op de financiële crisis vaardigde de IASB op 13 oktober 2008 een aanpassing uit van IAS 39 waarmee bepaalde illiquide financiële activa konden worden geherclassificeerd. Dexia besloot van die gelegenheid gebruik te maken voor het herclassificeren van activa waarvoor er niet langer nog een actieve markt of betrouwbare genoteerde prijzen beschikbaar waren.

Deze activa worden gewaardeerd op basis van Dexia's benadering voor effecten waarvoor geen actieve markt bestaat, zoals hoger beschreven.

1.1.7.2.3. Financiële instrumenten die werden ondergebracht in "aangehouden tot einde looptijd" en "leningen en vorderingen" sinds hun uitgifte en verplichtingen

Leningen en vorderingen, inclusief hypothecaire kredieten en verplichtingen

Algemene principes

Voor de waardering van leningen die geclassificeerd zijn in "Leningen en vorderingen" bij eerste opname wordt de standaardmethode gebruikt, gebaseerd op marktgegevens die als observeerbaar worden beschouwd (kredietspread geraamd op basis van de sector en toegepast op de interne rating van de kredietnemer). Voor de leningen op het passief die niet zijn genoteerd op de markt, wordt het gebruik van een geschatte kredietspread eveneens toegepast.

Rentegedeelte

De reële waarde van vastrentende kredieten, hypotheken en verplichtingen van Dexia weerspiegelen de rente-evolutie sinds hun eerste opname of uitgifte.

Besloten derivaten, zoals caps, floors en opties tot vervroegde terugbetaling worden mee in aanmerking genomen voor het bepalen van de reële waarde van de leningen en vorderingen of verplichtingen van Dexia.

Kredietrisicogedeelte

Kredietspreadveranderingen sinds de eerste opname worden opgenomen in de reële waarde.

1.1.8. RENTEOPBRENGSTEN EN – KOSTEN

Renteopbrengsten en – kosten worden voor alle rentedragende instrumenten, behalve deze aangewezen tegen reële waarde via de resultatenrekening, in de resultatenrekening geboekt volgens het toerekeningsbeginsel met behulp van de methode van de effectieve rentevoet gebaseerd op de initiële boekwaarde (inclusief transactiekosten). Transactiekosten zijn extra kosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van een financieel actief of verplichting. Ze worden opgenomen bij de berekening van de effectieve rente. Extra kosten zijn kosten die niet zouden zijn gemaakt indien de entiteit het financieel instrument niet had verworven.

De gelopen rente wordt in de balans gerapporteerd in dezelfde rubriek als het daarmee verband houdende financieel actief of de daarmee verband houdende financiële verplichting.

Nadat een financieel rentedragend actief is afgeschreven tot zijn geschatte realiseerbare waarde, worden renteopbrengsten geboekt tegen de rentevoet op basis waarvan de toekomstige kasstromen zijn gediscoteerd voor het bepalen van de realiseerbare waarde.

Renteopbrengsten en rentekosten op de afgeleide instrumenten worden voorgesteld op een bruto basis per instrument.

In januari 2015, heeft het IFRS Interpretations Comité een vraag ontvangen met betrekking tot de impact van effectief negatieve rentevoeten op de voorstelling van de opbrengsten en kosten in de resultatenrekening. Het noteerde dat de rente resulterend uit een negatieve rentevoet op een financieel actief niet in lijn is met de definitie van renteopbrengsten in IAS 18 "Opbrengsten uit gewone activiteiten". Conform de beslissing van het IFRS IC en de visie van de European Banking Authority (EBA), presenteert Dexia een negatieve vergoeding op activa als interestkosten en een positieve vergoeding op de verplichtingen als interestopbrengsten.

1.1.9. HONORARIA EN COMMISSIES: OPBRENGSTEN EN KOSTEN

Het merendeel van de commissies en honoraria die voortvloeien uit de activiteiten van Dexia wordt geboekt volgens het toerekeningsbeginsel over de looptijd van de onderliggende transactie.

Commissies en honoraria die voortvloeien uit het onderhandelen of het deelnemen aan het onderhandelen over een transactie voor een derde (bv. de onderhandeling voor het verwerven van leningen, aandelen of andere effecten of de aankoop of verkoop van bedrijven), worden geboekt wanneer de onderliggende transactie is voltooid. Vergoedingen voor de beschikbaarstelling van kredieten worden als deel van de effectieve rentevoet geboekt als het krediet wordt toegekend, en worden als opbrengsten geboekt bij het aflopen als geen krediet wordt toegekend.

1.1.10. DERIVATEN ALS AFDEKKINGSINSTRUMENTEN

Derivaten als afdekkingsinstrumenten worden ingedeeld in de volgende categorieën:

- een afdekking van het risico van verandering in de reële waarde van een opgenomen actief, verplichting of van een vaste verbintenis (reële waardeafdekking); of

- een afdekking van de mogelijke variabiliteit van toekomstige kasstromen verbonden met een opgenomen actief, opgenomen verplichting of een verwachte transactie (kasstroomafdekking); of

- een afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit.

Dexia bestempelt derivaten als afdekkingsinstrumenten indien een aantal criteria vervuld zijn:

- het afdekkingsinstrument, de afgedekte positie en de afdekkingsdoelstelling, – strategie en -relatie moeten formeel worden gedocumenteerd voordat "hedge accounting" wordt toegepast;
- een studie moet aantonen dat de afdekking effectief, zowel prospectief als retrospectief, zal zijn in het compenseren van veranderingen in de reële waarde of kasstromen die zijn toe te rekenen aan het afgedekte risico in de afgedekte rubriek gedurende de gehele verslagperiode; en
- de afdekking is effectief bij aanvang en wordt voortdurend beoordeeld.

Dexia boekt veranderingen in de reële waarde van derivaten die zijn bestemd tot en in aanmerking komen als reële waardeafdekkingen, in de resultatenrekening, samen met de overeenkomstige verandering in de reële waarde van de afgedekte activa of verplichtingen die aan dat specifieke afgedekte risico kunnen worden toegerekend.

Als de afdekking van de reële waarde niet langer voldoet aan de criteria voor reële waardeafdekking, en het afgedekte bestanddeel nog steeds is geboekt, schrijft Dexia de aanpassing van de boekwaarde van een afgedekt rentedragend financieel instrument af via de resultatenrekening over de resterende looptijd van het afgedekte of afdekkingsinstrument, als die korter is, via een aanpassing van de effectieve rentevoet van het afgedekte instrument. Dexia boekt het effectieve deel van de reële waardeaanpassingen van derivaten die zijn aangewezen en in aanmerking komen als kasstroomafdekkingen, in het eigen vermogen onder de rubriek "Niet-gerealiseerde of uitgestelde winsten/verliezen" (zie "Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen").

Het niet-effectieve deel van de reële waardeaanpassingen van het afdekkingsinstrument wordt in de resultatenrekening geboekt in de rubriek "Netto opbrengsten (verliezen) op financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde via de resultatenrekening". De variatie van de reële waarde van afgeleide instrumenten voor de Credit Valuation Adjustment, de Debit Valuation Adjustment en de Funding Valuation Adjustment wordt opgenomen in de resultatenrekening in de rubriek "Netto opbrengsten (verliezen) op financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde via de resultatenrekening". In het eigen vermogen uitgestelde bedragen worden overgedragen naar de resultatenrekening en geclassificeerd als opbrengsten of kosten in de perioden waarin de afgedekte vaste toezegging of verwachte transactie de resultatenrekening beïnvloedt.

1.1.11. AFDEKKING VAN HET RENTERISICO VAN EEN PORTEFEUILLE

Zoals toegelicht in paragraaf 1.1.1.1. Algemeen, maakt Dexia gebruik van de door de EU bekrachtigde IAS 39 ("IAS 39 carve-out") omdat die de wijze waarop Dexia zijn activiteiten beheert beter weerspiegelt.

Afdekkingsrelaties zijn bedoeld om het renterisico te beperken dat voortkomt uit de geselecteerde categorie van activa of verplichtingen die zijn aangewezen als de in aanmerking komende afgedekte posities.

Dexia voert een globale analyse van het renterisico uit. Deze bestaat uit een beoordeling van de vaste-renterisicopositie, rekening houdend met alle risico's die voortkomen uit al dan niet in de balans opgenomen rubrieken. Bij deze globale analyse kunnen bepaalde componenten van het risico worden uitgesloten, zoals financiële marktactiviteiten, op voorwaarde dat de risicopositie die uit de uitgesloten activiteiten voortvloeit voor elke individuele activiteit wordt gecontroleerd.

Dexia selecteert activa en/of verplichtingen die opgenomen worden in de afdekking van het renterisico van de portefeuille. Bij het selecteren van de in de portefeuille op te nemen activa en verplichtingen past Dexia constant dezelfde methode toe. Activa en verplichtingen worden opgenomen in alle tijdsbanden van de portefeuille. Wanneer ze uit de portefeuille worden verwijderd, moeten ze bijgevolg worden verwijderd uit alle tijdsbanden waarin ze een invloed hadden. Direct opvraagbare deposito's en spaarrekeningen kunnen in de portefeuille worden opgenomen met een geschatte verwachte vervaldatum en dit op basis van een gedragsstudie. Dexia kan als afgedekte positie verschillende categorieën van activa of verplichtingen nemen, zoals voor verkoop beschikbare activa of portefeuilles van leningen.

Op basis van deze Gap-analyse, die op een nettobasis wordt uitgevoerd, definieert Dexia bij de aanvang de af te dekken risicopositie, de duur van de tijdsband en de wijze waarop en de frequentie waarmee de tests worden uitgevoerd.

De afdekkingsinstrumenten zijn een portefeuille van derivaten. Een dergelijke portefeuille van derivaten kan compenserende posities bevatten.

Dexia boekt de afdekkingsposten tegen hun reële waarde waarbij aanpassingen worden verwerkt in de resultatenrekening. Dexia boekt een op het afgedekte renterisico gebaseerde herwaardering van elementen uitgevoerd tegen geamortiseerde kostprijs op de balans onder de lijn "Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille".

1.1.12. WINST OF VERLIES OP DAG ÉÉN

De winst of het verlies op dag één is van toepassing voor alle transacties die worden gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening.

De winst of het verlies op dag één is het verschil tussen:

- de transactieprijs en de genoteerde marktprijs, indien de transactie wordt genoteerd; of
- de transactieprijs en de reële waarde die wordt bepaald door middel van een waarderingsstechniek, (mark-to-model) aangepast met enkele marktwaarde-aanpassingen, zoals liquiditeitsaanpassing, modelaanpassing of kredietaanpassing, ingeval de transactie niet wordt genoteerd.

Indien Dexia de belangrijkste parameters van het model waarneembaar acht en als Risk Management het model valideert, wordt de winst of het verlies op dag één onmiddellijk geboekt in de resultatenrekening.

Indien Dexia de belangrijkste parameters niet waarneembaar acht of als Risk Management het model niet valideert, wordt de winst of het verlies op dag één lineair afgeschreven over de verwachte looptijd van de transactie. Indien de gegevens echter later waarneembaar worden, neemt Dexia het resterende bedrag van de winst of het verlies op dag één op in de resultatenrekening.

Bij een vervroegde beëindiging wordt het resterende bedrag van de winst of het verlies op dag één opgenomen in de resultatenrekening. Bij een gedeeltelijke vervroegde beëindiging, boekt Dexia in de resultatenrekening het deel van de winst of het verlies op dag één dat betrekking heeft op de gedeeltelijke vervroegde beëindiging.

1.1.13. MATERIËLE VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa omvatten eigendom, machines, uitrusting en vastgoedbeleggingen.

Alle eigendommen, installaties en uitrusting worden opgenomen tegen historische kostprijs na aftrek van de gecumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen. Latere kosten worden opgenomen in de boekwaarde van het actief of geboekt als een afzonderlijke component, waar nodig, indien toekomstige economische voordelen waarschijnlijk naar de Groep zullen vloeien en de kostprijs van de activa op betrouwbare wijze gewaardeerd kan worden.

De afschrijvingen worden berekend met behulp van de lineaire afschrijvingsmethode om de kostprijs van dergelijke activa af te schrijven tot hun restwaarde over hun geschatte gebruiksduur.

Hierbij wordt uitgegaan van de volgende gebruiksduur:

- gebouwen (inclusief aanschaffingskosten en niet-aftrekbare belastingen): twintig tot vijftig jaar;
- computerapparatuur: drie tot zes jaar;
- inrichting kantoor, materieel en meubilair: twee tot twaalf jaar;
- voertuigen: twee tot vijf jaar.

Een vast actief kan bestaan uit significante onderdelen met een individueel verschillende nuttige levensduur. In dergelijk geval wordt elk onderdeel apart afgeschreven over zijn geraamde nuttige levensduur. De volgende onderdelen werden vastgelegd:

- structuur van het gebouw: vijftig jaar;
- dak en voorgevel: dertig jaar;
- technische uitrusting: tien tot twintig jaar;
- inrichting en afwerking inrichting: tien tot twintig jaar.

Financieringskosten die direct toewijsbaar zijn aan de verwerving, constructie of productie van een in aanmerking komend actief maken integraal deel uit van de kostprijs van dit actief en dienen bijgevolg opgenomen te worden in de waarderingsgrondslag. Andere financieringskosten worden onmiddellijk als kosten opgenomen.

Materiële vaste activa worden getoetst op bijzondere waardeverminderingen wanneer er aanwijzingen voor waardeverlies bestaan. Indien de boekwaarde van een actief groter is dan zijn geschatte realiseerbare waarde, wordt het actief afgeschreven tot zijn realiseerbare waarde. Indien de realiseerbare waarde van een actiefwaarde niet individueel kan bepaald worden, bepaalt de Groep de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid of groep van kasstroomgenererende eenheden waartoe de actiefwaarde behoort. Winsten en verliezen op de vervreemding van materiële vaste activa worden bepaald op basis van hun boekwaarde en worden geboekt in "Nettowinst (verlies) op overige activa".

Vastgoedbeleggingen zijn eigendommen die worden aangehouden met het oog op het realiseren van huuropbrengsten of een stijging van de kapitaalwaarde. Voorts kan Dexia deels gebruikmaken van bepaalde vastgoedbeleggingen. Indien de delen "voor eigen gebruik" afzonderlijk kunnen worden verkocht of afzonderlijk in lease kunnen worden gegeven op grond van een financiële lease, worden die delen afzonderlijk geboekt. Als de delen "voor eigen gebruik" niet afzonderlijk kunnen worden verkocht, wordt de eigendom beschouwd als een vastgoedbelegging als Dexia een onbelangrijk deel voor eigen gebruik aanhoudt. Vastgoedbeleggingen worden geboekt tegen aanschaffingskosten na aftrek van gecumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen. Vastgoedbeleggingen worden lineair afgeschreven over hun gebruiksduur. De afschrijvingen van gebouwen en andere activa die in operationele lease werden gegeven, worden geboekt onder "Overige kosten".

1.1.14. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Immateriële activa bestaan voornamelijk uit intern gegeneerde en verworven software. De kosten die verband houden met het onderhoud van computersoftware, worden als kosten geboekt op het moment dat ze worden gemaakt. Uitgaven die de voordelen van computersoftware doen toenemen of uitbreiden tot meer dan één jaar, worden echter bij de oorspronkelijke kostprijs van de software gevoegd. Kosten voor de ontwikkeling van computerprogramma's die als activa worden geboekt, worden lineair afgeschreven over hun gebruiksduur vanaf het moment waarop de software kan worden gebruikt. Die afschrijvingsperiode bedraagt doorgaans drie tot vijf jaar, behalve voor core business-toepassingen, waarvoor de afschrijvingsperiode maximaal tien jaar is.

Financieringskosten die direct toewijsbaar zijn aan de verwerving, constructie of productie van een in aanmerking komend actief, maken integraal deel uit van de kostprijs van dit actief en worden bijgevolg opgenomen in de waarderingsgrondslag. Andere financieringskosten worden onmiddellijk als kosten opgenomen.

Immateriële activa (andere dan goodwill) worden gecontroleerd op waardevermindering wanneer er een aanwijzing van waardeverlies bestaat. Indien de netto boekwaarde van een actiefwaarde groter is dan zijn geschatte realiseerbare waarde, wordt een waardevermindering vastgesteld en wordt de actiefwaarde afgeschreven tot zijn realiseerbare waarde. Meer- en minderwaarden op de vervreemding van immateriële vaste activa worden bepaald op basis van hun boekwaarde en worden geboekt onder "Nettowinst (verlies) op overige activa".

1.1.15. VASTE ACTIVA AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP EN BEËINDIGDE BEDRIJFSACTIVITEITEN

Vaste activa (of een groep van activa) waarvan de boekwaarde hoofdzakelijk gerecupereerd zal worden door een verkooptransactie, eerder dan door verder gebruik, worden geclassificeerd als vaste activa (of groep van activa die worden afgestoten) "aangehouden voor verkoop" als:

- ze beschikbaar zijn voor onmiddellijke verkoop in hun huidige staat, en
- de verkoop zeer waarschijnlijk binnen één jaar plaatsvindt.

Dexia waardeert een vast actief (of groep van activa die worden afgestoten) geclassificeerd als aangehouden voor verkoop tegen de laagste waarde van zijn boekwaarde of zijn reële waarde minus de verkoopkosten. Vaste activa (of groep van activa die worden afgestoten) geclassificeerd als aangehouden voor verkoop worden afzonderlijk vermeld in de balans, zonder herwerking van het verleden. Als een groep van activa die wordt afgestoten, wordt geclassificeerd als aangehouden voor verkoop worden de items behorend tot "Latente of uitgestelde winsten of verliezen" ondergebracht in een aparte publicatielijn van het eigen vermogen. Van zodra deze activa of groep van activa worden aangemerkt als aangehouden voor verkoop, worden ze niet langer afgeschreven. Intragroepsrekeningen tussen de continue activiteiten en groepen van activa die worden afgestoten, worden verder geëlimineerd.

Een beëindigde bedrijfsactiviteit wordt gedefinieerd als een component van een entiteit die ofwel is afgestoten, ofwel wordt geclassificeerd als aangehouden voor verkoop en die een aparte belangrijke business line of geografisch activiteitsgebied vormt. De winst of het verlies na belasting van beëindigde bedrijfsactiviteiten wordt voorgesteld in een aparte rubriek in de resultatenrekening. De vorige periode wordt herwerkt.

1.1.16. GOODWILL

Dexia heeft niet langer goodwill op de balans en zal geen meerderheidsbelangen verwerven in de toekomst zoals voorzien in het geordende resolutieplan van de Groep.

1.1.17. OVERLOPENDE REKENINGEN EN OVERIGE ACTIVA

De overlopende rekeningen en overige activa omvatten voornamelijk kaswaarborgen, verworven opbrengsten (die niet rentegebonden zijn), vooruitbetalingen, operationele belastingen en andere handelsvorderingen. Ze omvatten ook verzekeringsproducten (herverzekering, te ontvangen verzekeringspremies enz.), bouwprojecten in opdracht van derden, voorraden en fondsenbeleggingen in verband met verplichtingen uit hoofde van personeelsbeloningen. Deze overige activa worden gewaardeerd overeenkomstig de geldende norm. Fondsenbeleggingen worden geboekt in overeenstemming met de (herziene) vereisten van IAS 19.

1.1.18. LEASEOVEREENKOMSTEN

Financiële leasing is een leaseovereenkomst die nagenoeg alle aan de eigendom van een actiefwaarde verbonden risico's en voordelen overdraagt. Een operationele leasing is een leaseovereenkomst die geen financiële leasing is.

1.1.18.1. Dexia is de leasingnemer

Dexia sluit voornamelijk operationele leaseovereenkomsten af voor de huur van uitrusting of vastgoed. De in het kader van een leaseovereenkomst betaalde huurgelden worden lineair in de resultatenrekening geboekt over de leaseperiode.

Wanneer een operationele leasing wordt beëindigd vóór de leaseovereenkomst verstreken is, worden eventuele bedragen die bij wijze van boete aan de leasinggever moeten worden betaald, opgenomen als kosten in de periode waarin de operationele leasing wordt beëindigd.

Als de leaseovereenkomst nagenoeg alle aan de eigendom van de actiefwaarde verbonden risico's en voordelen overdraagt, wordt ze geboekt als een financiële leasing en wordt de daarmee verband houdende actiefwaarde geactiveerd. Bij het aangaan van de leaseovereenkomst wordt de actiefwaarde geboekt tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen of tegen de reële waarde indien die laatste waarde lager is, en wordt de actiefwaarde afgeschreven over zijn geschatte gebruiksduur, behalve wanneer de leaseperiode kort is en het eigendomsrecht waarschijnlijk niet zal worden overgedragen aan Dexia. De desbetreffende huurverplichtingen worden als onleningen geboekt en de rentebetalingen worden geboekt volgens de methode van de effectieve rentevoet.

1.1.18.2. Dexia is de leasinggever

Dexia kent zowel operationele als financiële leaseovereenkomsten toe.

De opbrengsten uit een operationele leaseovereenkomst worden lineair in de resultatenrekening geboekt over de leaseperiode. De onderliggende actiefwaarde wordt verwerkt in overeenstemming met de grondslagen van verslaggeving die op dat type van actiefwaarde van toepassing zijn.

Voor financiële leasing boekt Dexia een vordering voor een bedrag dat gelijk is aan de netto-investering in de lease, die kan verschillen van de contante waarde van minimale leasebetalingen. De rente die in het leasecontract is vervat, wordt gebruikt als discountvoet. De renteopbrengsten worden geboekt over de periode van de lease door middel van de rentevoet die in de lease is vervat.

1.1.19. VERKOOP- EN TERUGKOOPOVEREENKOMSTEN EN EFFECTENLENINGEN

Effecten die worden verkocht in het kader van een gekoppelde terugkoopovereenkomst ("repo"), worden nog steeds geboekt omdat, ondanks de overdracht van de eigendom van effecten, er geen substantiële overdracht van risico's en beloningen is en blijven in hun oorspronkelijke categorie. De bijbehorende verplichting wordt opgenomen onder "Schulden aan kredietinstellingen" of "Schulden aan cliënten", naargelang van het geval. De actiefwaarde wordt in de toelichtingen opgenomen als zijnde in pand gegeven.

Effecten die werden gekocht in het kader van verkoopovereenkomsten ("reverse repos"), worden buitenbalans geboekt en de overeenstemmende leningen worden geboekt als "Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen" of "Leningen aan en vorderingen op cliënten". Het verschil tussen de verkoop- en terugkoopprijs wordt behandeld als renteopbrengsten of -kosten en wordt over de looptijd van de overeenkomsten in resultaat geboekt volgens de methode van de effectieve rentevoet. Effecten uitgeleend aan tegenpartijen worden nog steeds geboekt en blijven in de jaarrekening opgenomen onder dezelfde rubriek. Geleende effecten worden niet in de jaarrekening opgenomen. Als ze worden verkocht aan derden, wordt de winst of het verlies opgenomen onder "Nettoresultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening" en wordt de verplichting om ze terug te leveren geboekt tegen reële waarde onder "Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening".

1.1.20. UITGESTELDE BELASTINGEN

De uitgestelde belasting wordt geboekt voor het volledige bedrag, volgens de "liability"-methode, op tijdelijke verschillen die ontstaan tussen de fiscale boekwaarde van activa en verplichtingen en hun boekwaarde in de jaarrekening.

De voornaamste tijdelijke verschillen ontstaan uit de afschrijving van materiële vaste activa, de herwaardering van bepaalde financiële activa en verplichtingen (inclusief derivaten, voorzieningen voor pensioenen en andere vergoedingen na pensionering), waardeverminderingen op leningen en andere waardeverminderingen, en met betrekking tot overnames, uit het verschil tussen de reële waarde van de verworven nettoactiva en hun fiscale boekwaarde.

De gebruikte belastingstarieven, zijn de tarieven die verwacht worden te gelden voor de periode waarin het actief gerealiseerd wordt, of de verplichting vereffend, gebaseerd op belastingstarieven (en belastingswetten) die ingevoerd of quasi ingevoerd zijn aan het einde van de rapporteringsperiode.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden niet gediscoteerd. Uitgestelde belastingvorderingen op aftrekbare tijdelijke verschillen en voorwaartse compensaties van fiscaal verlies worden geboekt in zoverre het waarschijnlijk is dat in de toekomst fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen en fiscale verliezen kunnen worden verrekend.

Er wordt een uitgestelde belastingverplichting opgenomen voor belastbare tijdelijke verschillen die voortvloeien uit investeringen in dochterondernemingen, entiteiten waarover gezamenlijk zeggenschap wordt uitgeoefend en geassocieerde deelnemingen, behalve wanneer er invloed kan worden uitgeoefend op het tijdstip waarop het tijdelijke verschil wordt afgewikkeld en het waarschijnlijk is dat het verschil in de nabije toekomst niet zal worden afgewikkeld.

Huidige en uitgestelde belastingen zijn opgenomen onder "Vennootschapsbelastingen" in de resultatenrekening. Interesten op betalingsachterstanden, die betrekking hebben op

winstbelasting, worden opgenomen in de interestmarge van het nettobankproduct.

Weliswaar, uitgestelde belastingen in verband met de herwaardering tegen reële waarde van voor verkoop beschikbare investeringen en kasstroomafdekkingen en andere transacties die direct in het eigen vermogen worden verwerkt, worden eveneens direct in het eigen vermogen verwerkt.

1.1.21. PERSONEELSBELONINGEN

1.1.21.1. Kortetermijnbeloningen

Kortetermijnbeloningen, betaalbaar binnen twaalf maanden na de afsluiting van het boekjaar waarbinnen de dienst werd verleend, worden gewaardeerd op een niet-gedisconteerde basis en geboekt als een uitgave.

Een aanspraak van een werknemer op jaarlijkse vakantie of vakantie wegens langdurig dienstverband wordt geboekt wanneer ze aan de werknemer wordt toegekend. Er wordt een voorziening aangelegd voor de geschatte verplichting uit hoofde van de jaarlijkse vakantie en de vakantie wegens langdurig dienstverband in het kader van de diensten die de werknemers hebben geleverd tot op de balansdatum.

1.1.21.2. Vergoedingen na uitdiensttreding

Indien Dexia een wettelijke of constructieve verplichting heeft om vergoedingen na uitdiensttreding te betalen, wordt de regeling geassocieerd als pensioenregeling met een te bereiken doel (defined benefit) of pensioenregeling met vaste bijdrage (defined contribution). Dexia biedt een aantal pensioenregelingen met een te bereiken doel en met vaste bijdrage aan, waarvan de activa doorgaans door verzekeringsmaatschappijen of pensioenfondsen worden aangehouden. De pensioenregelingen worden doorgaans gefinancierd door bijdragen van zowel werknemers als Dexia.

In sommige gevallen verschafft Dexia vergoedingen voor medische kosten aan zijn gepensioneerde werknemers.

1.1.21.2.1. Toegezegd-pensioenregelingen (Defined Benefit Plan)

Verplichtingen uit hoofde van personeelsbeloningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de geschatte toekomstige uitstroom van kasmiddelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de rentevoeten van bedrijfsobligaties met een rating AA waarvan de looptijd in de buurt komt van de looptijd van de daarmee verband houdende verplichtingen. De techniek voor de raming van de pensioenuitgaven steunt onder meer op actuariële veronderstellingen die zowel demografische als financiële veronderstellingen vormen zoals het inflatiepercentage.

Voor de pensioenregelingen met een te bereiken doel, wordt de kost bepaald door gebruik te maken van de "Projected Unit Credit"-methode. Volgens die methode geeft elke dienstperiode recht op extra beloningseenheden en wordt elke eenheid apart gewaardeerd om de definitieve verplichting op te bouwen.

Het in de balans opgenomen bedrag is de contante waarde van de verplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregelingen (dit is de contante waarde van verwachte toekomstige betalingen die vereist zijn voor het afhandelen van de verplichting die resulteert uit de bestaande en vroegere dienstperiodes van de werknemer), verminderd met de reële waarde van de fondsbeleggingen op de balansdatum. De toegezegde verplichting wordt na aftrek van de fondsbeleggingen opgenomen als een verplichting of een actiefwaarde. Daarom kan een actiefwaarde ontstaan wanneer een fonds overgefinancierd is, en het wordt apart geboekt wanneer die activa worden aangehouden door een entiteit van de Groep.

De resulterende actiefwaarde is beperkt tot de contante waarde van economische voordelen die beschikbaar zijn in de vorm van terugbetalingen uit de regeling of verlagingen van toekomstige bijdragen aan de regeling.

Herwaardering van de netto doelpensioenverplichting (actief) bevat actuariële winsten en verliezen, het rendement op fondsbeleggingen (exclusief netto intrest) en elke verandering van het plafond van de activa (exclusief netto intrest). Deze worden onmiddellijk geboekt in niet-gerealiseerde resultaten en worden niet geherclassificeerd naar de resultatenrekening in een volgende periode.

Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten, de verstreken pensioenkosten (de verandering in de huidige waarde van de doelpensioenverplichting, als resultaat van een aanpassing of een inperking van de regeling), en elke winst of verlies op de afwikkeling van de regeling worden geboekt in de resultatenrekening. De netto-intrest op de netto doelpensioenverplichting (actief) wordt geboekt in de resultatenrekening. Deze netto-intrest wordt berekend op basis van de discontovoet die gebruikt werd om de doelpensioenverplichting aan de netto doelpensioenverplichting (actief) te waarderen. Beide zoals bepaald bij de start van de periode van de jaarlijkse rapportering en waarbij rekening werd gehouden met eventuele veranderingen in de netto doelpensioenverplichting (actief) gedurende de periode als een gevolg van pensioenbijdragen en -uitbetalingen. De waardering van die doelpensioenverplichtingen wordt uitgevoerd door bevoegde externe actuarissen. Alle berekeningen, veronderstellingen en resultaten inzake waarderingen worden gecontroleerd en gevalideerd door een externe actuaaris voor Dexia, die verzekert dat alle berekeningen geharmoniseerd zijn en uitgevoerd werden conform IAS 19 (herzien in 2011).

1.1.21.2.2. Pensioenregeling met vaste bijdragen (Defined Contribution Plan)

De bijdragen van Dexia aan "defined contribution"-regelingen worden als kosten in de resultatenrekening geboekt in het jaar waarop ze betrekking hebben. Bij die plannen is de verplichting van Dexia beperkt tot de bijdragen die Dexia aanvaard heeft om namens de werknemer in het fonds te storten.

De Belgische "defined contribution" pensioenregelingen zijn bij wet onderhevig aan een minimum gegarandeerd rendement.

Namens de Belgische wet van 18 december 2015, worden de minimum rendementen als volgt door de werkgever gegarandeerd:

(i) voor de bijdragen betaald sinds 1 januari 2016, geldt een nieuw veranderlijk minimum rendement gebaseerd op de OLO rentevoeten, met een minimum van 1,75 % en een maximum van 3,75 %. In het licht van de lage rentevoeten van de OLOs de laatste jaren, werd het rendement initieel ingesteld op 1,75 %, (ii) voor de bijdragen betaald tot eind december 2015, blijven de voorheen van toepassing zijnde wettelijke rendementen (3,25 % en 3,75 % voor respectievelijk de werkgevers- en werknemersbijdragen) van toepassing tot de pensioneringsdatum van de deelnemers.

De vastgelegde tarieven voor werkgeversbijdragen en voor werknemersbijdragen gelden als gemiddelde over de hele loopbaan. Rekening houdend met het gegarandeerd minimum rendement worden deze plannen geclassificeerd als pensioenregelingen met vaste prestaties.

1.1.21.2.3. Vergoeding bij pensionering

Vergoedingen bij pensionering worden op dezelfde wijze behandeld als toegezegd-pensioenregelingen.

1.1.21.3. Andere langetermijnpersoneelsbeloningen

Dit omvat voornamelijk voorzieningen voor jubileumuitkeringen die werknemers ontvangen na het voltooiën van

de gespecificeerde diensttijd. In tegenstelling tot "defined benefit"-pensioenregelingen worden de actuariële winsten en verliezen met betrekking tot die beloningen onmiddellijk geboekt. Alle kosten van verstreken diensttijd worden onmiddellijk geboekt in de resultatenrekening.

1.1.21.4. Ontslagvergoedingen

Een voorziening voor een ontslagvergoeding wordt aangelegd ten vroegste op de volgende data:

- wanneer Dexia niet langer het aanbieden van deze voordelen kan weerhouden; en
- wanneer Dexia de kosten van een herstructurering, waaronder de ontslagvergoedingen, boekt.

1.1.21.5. Op aandelen gebaseerde betalingen

Dexia bood op aandelen gebaseerde betalingen aan in eigenvermogensinstrumenten ("equity-settled"), zoals aandelenoptieplannen en "employee share purchase plans" (ESPP) en op aandelen gebaseerde betalingen in geldmiddelen ("cash-settled"). De reële waarde van regelingen in eigenvermogensinstrumenten werd bepaald op de toekenningsdatum aan de hand van de reële waarde van het onderliggende eigenvermogensinstrument op basis van waarderingstechnieken en marktgegevens en hield rekening met marktgebaseerde prestatievoorwaarden ("vesting conditions"). De impact van andere prestatievoorwaarden werd in de rekeningen weerspiegeld via een aanpassing van het aantal eigenvermogensinstrumenten die in de waardering opgenomen zijn. De reële waarde wordt geboekt als personeelskost en werd gecrediteerd tegen eigen vermogen. In op aandelen gebaseerde betalingen in geldmiddelen werden de ontvangen diensten en de daaraan verbonden verplichting, om voor die diensten te betalen, gewaardeerd tegen de reële waarde van de verplichting. Deze reële waarde werd bepaald op de toekenningsdatum en op elke datum van verslaggeving tot ze vereffend was. De reële waarde wordt geboekt binnen de personeelskosten, met een overeenstemmende toename in verplichtingen.

1.1.22. VOORZIENINGEN

Voorzieningen worden hoofdzakelijk geboekt voor gerechtelijke procedures, herstructurering en kredietverbintenissen.

Een voorziening wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting vereist zijn om de verplichting na te komen. De discontovoet is het tarief voor belasting dat de actuele marktramingen van de tijds-waarde van geld weerspiegelt.

Voorzieningen worden geboekt wanneer:

- Dexia een bestaande in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van gebeurtenissen in het verleden;
- het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen inhouden, vereist zal zijn om de verplichting na te komen; en
- het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden geschat.

Voorzieningen voor kredietverbintenissen worden geboekt wanneer er onzekerheid is over de kredietwaardigheid van de tegenpartij.

1.1.23. KAPITAAL EN EIGEN AANDELEN

1.1.23.1. Kosten voor uitgifte van aandelen

Externe marginale kosten die direct toerekenbaar zijn aan de uitgifte van nieuwe aandelen, uitgezonderd aandelen die in het kader van een bedrijfscombinatie zijn uitgegeven, worden in mindering gebracht op het eigen vermogen na aftrek van enige daarmee verband houdende belasting op de winst.

1.1.23.2. Dividenden op gewone aandelen van Dexia

Dexia boekt zijn dividenden op zijn gewone aandelen als een verplichting vanaf de datum waarop ze worden aangekondigd. Dividenden voor het jaar die na de balansdatum worden aangekondigd, worden vermeld in de toelichting inzake gebeurtenissen na de balansdatum.

1.1.23.3. Preferente aandelen

Dexia classificeert preferente aandelen die niet-aflosbaar zijn en waarbij het de bestuurders volledig vrijstaat dividenden aan te geven, als eigen vermogen.

1.1.23.4. Eigen aandelen

Indien Dexia of een van zijn dochterondernemingen van een entiteit buiten de Groep aandelen van Dexia of van één van haar filialen koopt, wordt de betaalde vergoeding inclusief eventuele toe te rekenen transactiekosten na winstbelastingen in mindering gebracht van het totale eigen vermogen. Meer- en minderwaarden op de verkoop van eigen aandelen worden geboekt onder "Eigen Aandelen" binnen het eigen vermogen.

1.1.24. FIDUCIAIRE ACTIVITEITEN

Activa en opbrengsten die hierdoor ontstaan, evenals de daarmee verband houdende verbintenissen om dergelijke activa terug te leveren aan klanten, worden niet in deze jaarrekening opgenomen indien Dexia optreedt in een fiduciaire hoedanigheid, zoals een gevolmachtigde, trustee of agent.

1.1.25. TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN

Twee partijen worden verondersteld verbonden te zijn als één partij zeggenschap of een significante invloed kan uitoefenen over de andere partij, haar financieel beleid of operationele beslissingen of deel uitmaakt van het key management van de andere partij of haar moedermaatschappij. In dit kader worden beschouwd als transacties met verbonden partijen, de transacties met ondernemingen waarmee een kapitaalsband bestaat, alsook de transacties met bestuurders.

1.1.26. GELDMIDDELEN EN EQUIVALENTEN

Met het oog op het kasstroomoverzicht omvatten geldmiddelen en equivalenten items met een looptijd van minder dan drie maanden vanaf de verwervingsdatum die zijn opgenomen in kas en centrale banken, leningen en vorderingen aan kredietinstellingen.

1.1.27. WINST PER AANDEEL

De "gewone winst per aandeel" wordt berekend door het voor de gewone aandeelhouders beschikbare nettoresultaat te delen door het gewogen gemiddeld aantal gewone uitgegeven aandelen tijdens het jaar, exclusief het door Dexia aangekochte en als eigen aandelen aangehouden gemiddeld aantal gewone aandelen.

Voor "de verwaterde winst per aandeel" wordt het gewogen gemiddeld aantal gewone uitgegeven aandelen en het nettoresultaat aangepast op basis van de veronderstelling dat alle potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden, zoals converteerbare schulden en aan werknemers toegekende aandelenopties, worden omgezet. Potentiële of voorwaardelijke aandelenuitgiftes worden als verwaterend behandeld wanneer de derivaten "in the money" zijn en hun omzetting in aandelen de nettowinst per aandeel zou verlagen.

1.2 Belangen aangehouden in dochterondernemingen en overige ondernemingen**a. Criteria voor consolidatie en vermogensmutatiemethode**

De groep Dexia volgt voor het definiëren van de consolidatiekring de regels die voortvloeien uit de volgende normen:

- IFRS 10 betreffende de voorbereiding en voorstelling van de geconsolideerde jaarrekeningen van een groep ondernemingen die gecontroleerd wordt door een moedermaatschappij;
- IFRS 3 betreffende bedrijfscombinaties en hun impact in consolidatie;
- IAS 28 (gewijzigd) betreffende het boeken van deelnemingen in geassocieerde ondernemingen en joint ventures;
- IFRS 11 betreffende het boeken van deelnemingen in ondernemingen onder gezamenlijke controle (gezamenlijke regelingen).

De in deze teksten uitgevaardigde principes houden in dat ondernemingen waarop de Groep een exclusieve of een gezamenlijke controle uitoefent dan wel een invloed van betekenis uitoefent, worden geconsolideerd. De gecontroleerde ondernemingen (exclusieve controle of gezamenlijke controle) en de ondernemingen waarop een invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden geconsolideerd.

In toepassing van het principe van het getrouwe beeld van de jaarrekening, zijn ondernemingen waarvan de bijdrage tot de geconsolideerde jaarrekeningen niet significant is, niet aangewezen te worden opgenomen in de consolidatiekring. De ondernemingen waarvan het balanstotaal en het nettoresultaat cumulatief lager is dan 1 % van het geconsolideerde balanstotaal en het geconsolideerde nettoresultaat (zijnde in 2016 respectievelijk 2,13 miljard EUR en 3,78 miljoen EUR (gemiddeld over 3 jaar)) worden beschouwd als zijnde niet significant.

Op 31 december 2016 valt de som van de balanstotalen en de som van het nettoresultaat van de niet geconsolideerde ondernemingen beneden deze drempels.

b. De consolidatiekring in 2016 – wijzigingen tegenover de kring in 2015

De ondernemingen Dexia Luxembourg en Dexia Real Estate Capital Markets werden vereffend, op respectievelijk 29 december 2016 en 23 december 2016.

De onderneming CBX IA1 heeft zijn patrimonium getransfereerd naar Dexia Crédit Local op 1 december 2016.

Een grensoverschrijdende fusie via overname door Dexia Crédit Local en zijn dochteronderneming Dexia Sabadell werd voltooid op 1 november 2016. Gelijkijdig starten twee nieuwe bijkantoren van Dexia Crédit Local, genoemd DCL Sucursal en España en DCL Sucursal em Portugal hun activiteiten.

c. Impact van de wijzigingen in de kring op de geconsolideerde resultatenrekening

Er is geen significante impact van wijzigingen in de kring op de geconsolideerde resultatenrekening.

d. Kring van de groep Dexia per 31 december 2016

Alle entiteiten van de Groep worden beheerd in ontmanteling, met uitzondering van Dexia Israël waarvan de commerciële franchise in stand gehouden wordt met het oog op een eventuele verkoop.

A. Lijst van de integraal in de consolidatie opgenomen dochterondernemingen

Naam	31/12/2015					31/12/2016				
	Land	Methode	Controle %	Belangen %	Ref	Methode	Controle %	Belangen %	Ref	
CONSOLIDERENDE ONDERNEMING										
Dexia N.V.	België									
Dexia S.A. Etablissement Stable France	Frankrijk	IC	100	100		IC	100	100		
DOCHTERONDERNEMINGEN										
CBX.IA 1	Frankrijk	IC	100	100						S1
CBX.IA 2 ⁽¹⁾	Frankrijk	IC	100	100		IC	100	100		
Dexia CLF Banque	Frankrijk	IC	100	100		IC	100	100		
Dexia CLF Régions Bail	Frankrijk	IC	100	100		IC	100	100		
Dexia Crediop	Italië	IC	70	70		IC	70	70		
Dexia Crediop Ireland ⁽²⁾	Ierland	IC	100	70		IC	100	70		
Dexia Crédit Local SA	Frankrijk	IC	100	100		IC	100	100		
Dexia Delaware LLC	USA	IC	100	100		IC	100	100		
Dexia Financial Products Services LLC ⁽⁴⁾	USA	IC	100	100		IC	100	100		
Dexia Flobail	Frankrijk	IC	100	100		IC	100	100		
Dexia FP Holdings Inc ⁽³⁾	USA	IC	100	100		IC	100	100		
Dexia Holdings, Inc	USA	IC	100	100		IC	100	100		
Dexia Israel Bank Ltd.	Israël	IC	65,99	65,31		IC	65,99	65,31		
Dexia Kommunalbank Deutschland AG	Duitsland	IC	100	100		IC	100	100		
Dexia Luxembourg SA (ex Dexia LdG Banque SA)	Luxemburg	IC	100	100						S1
Dexia Nederland BV	Nederland	IC	100	100		IC	100	100		
Dexia Real Estate Capital Markets	USA	IC	100	100						S1
Dexia Sabadell SA	Spanje	IC	79,01	100						S3
FSA Asset Management LLC ⁽⁴⁾	USA	IC	100	100		IC	100	100		
FSA Capital Management Services LLC ⁽⁴⁾	USA	IC	100	100		IC	100	100		
FSA Capital Markets Services LLC ⁽⁴⁾	USA	IC	100	100		IC	100	100		
FSA Global Funding LTD ⁽³⁾	Cayman Eilanden	IC	100	100		IC	100	100		
FSA Portfolio Asset Limited (UK) ⁽⁴⁾	UK	IC	100	100		IC	100	100		
Premier International Funding Co ⁽⁵⁾	Cayman Eilanden	IC	0	0		IC	0	0		
Sumitomo Mitsui SPV	Japan	IC	100	100		IC	100	100		
Tevere Finance S.r.l ⁽²⁾	Italië	IC	100	70		IC	100	70		
White Rock Insurance (Gibraltar) PCC Limited, CELL DSA - SPV	Gibraltar	IC	100	100		IC	100	100		
WISE 2006-1 PLC	Ierland	IC	100	100		IC	100	100		

(1) CBX.IA2 wordt aangehouden ten belope van 100 % door Dexia Crédit Local.

(2) Ondernemingen geconsolideerd door Dexia Crediop.

(3) Ondernemingen geconsolideerd door Dexia Holdings Inc.

(4) Ondernemingen geconsolideerd door Dexia FP Holdings Inc.

(5) Ondernemingen geconsolideerd door FSA Global Funding Ltd.

Methode
Ref

IC: integraal geconsolideerd
Uit de Consolidatiekring

S1: Stopzetting van de activiteit (met inbegrip van ontbinding, afwikkeling)

S2: Gedeconsolideerd wegens beneden de drempelwaarden
S3: Omgevormd tot bijkantoor van Dexia Crédit Local

B. Lijst van de niet integraal geconsolideerde ondernemingen en de ondernemingen waarop geen vermogensmutatiemethode wordt toegepast

Naam	31/12/2015					31/12/2016			
	Land	Methode	Controle %	Belangen %	Ref	Methode	Controle %	Belangen %	Ref
CBX. GEST	Frankrijk	niet IC	100	100					S1
DCL Evolution	Frankrijk	niet IC	100	100		niet IC	100	100	
Dexia Certificaten Nederland BV	Nederland	niet IC	100	100		niet IC	100	100	
Dexia Crédito Local México SA de CV (Sofom Filial)	Mexico	niet IC	100	100	S2	niet IC	100	100	
Dexia Kommunalkredit Adriatic	Kroatië	niet IC	100	100		niet IC	100	100	
Dexia Kommunalkredit Hungary	Hongarije	niet IC	100	100		niet IC	100	100	
Dexia Kommunalkredit Romania	Roemenië	niet IC	100	100		niet IC	100	100	
Dexia Management Services Limited	UK	niet IC	100	100	S2	niet IC	100	100	
Dexiarail	Frankrijk	niet IC	100	100		niet IC	100	100	
European public infrastructure managers	Luxemburg	niet VMM	20	20		niet VMM	20	20	
Genebus Lease	Frankrijk	niet IC	100	100		niet IC	100	100	
Hyperion Fondation Privée	België	niet IC	100	100		niet IC	100	100	
Impax New Energy Investor	Luxemburg	niet VMM	24,99	24,99		niet VMM	24,99	24,99	
La Cité	Frankrijk	niet VMM	25,50	25,50		niet VMM	25,50	25,50	
Nederlandse Standaard I.J. (in vereffening)	Nederland	niet IC	100	100		niet IC	100	100	
New Mexican Trust	Mexico	niet IC	100	100		niet IC	100	100	
Progetto Fontana (in vereffening)	Italië	niet IC	100	100		niet IC	100	100	
South European Infrastructure Equity Finance Ltd Partnership	Luxemburg	niet VMM	20,83	20,83		niet VMM	20,83	20,83	
SPS - Sistema Permanente di Servizi Scpa in liquidazione e concordato preventivo	Italië	niet VMM	20,40	14,28		niet VMM	20,40	14,28	

Ref *Uit de Consolidatiekring*
S1: Stopzetting van de activiteit (met inbegrip van ontbinding, afwikkeling)
S2: Gedeconsolideerd wegens beneden de drempelwaarden

Methode *IC: integraal geconsolideerd*
niet IC: niet integraal geconsolideerd
niet VMM: niet volgens vermogensmutatiemethode opgenomen

C. Lijst van de overige significante ondernemingen aangehouden door de Groep

Nihil.

Aard van de risico's verbonden met de belangen van Dexia in geconsolideerde gestructureerde entiteiten

In het kader van de verkoop van FSA aan Assured Guaranty, heeft Dexia de activiteit Financial Products behouden en aanvaardde Dexia om FSA en Assured Guaranty schadeloos te stellen voor alle verliezen verbonden aan deze activiteit. De activiteit Financial Products omvat de activiteit Global Funding die op zijn beurt een deel van de activa en de verplichtingen van FSA Global Funding en Premier International Funding Co bevatten.

Dexia heeft noch financiële steun noch andere steun verstrekt aan een gestructureerde entiteit, zonder daartoe gehouden te zijn door een contractuele verplichting. Dexia is niet van plan dit in de toekomst te doen.

Dexia heeft geen financiële steun of andere verstrekt die kon leiden tot de controle van een gestructureerde entiteit.

e. Significante beperkingen op activa en verplichtingen van een onderneming

Teneinde zich aan te passen aan IFRS 12, heeft Dexia de inventaris gemaakt van de belangrijkste restricties die zijn bevoegdheid betreffende de toegang tot de activa van

de Groep of het gebruik van deze en het afwikkelen van verplichtingen van de Groep, beperken.

De financiële activa die als zekerheid van verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen werden verstrekt, zijn opgenomen in toelichting 7.3.b.

Het bedrag van de in pand gegeven activa ten voordele van gedekte verplichtingen uitgegeven door uitgevers van gedekte obligaties (covered bonds) en de gewaarborgde investeringscontracten is vermeld in toelichting 7.3.b.

Bepaalde activa aangehouden door Dexia die genieten van een afdekking van het kredietrisico onder de vorm van een waarborg of zelfs een CDS zijn onderworpen aan bepaalde juridische beperkingen. Deze juridische clausules worden gewoonlijk clausules van "Representation to Hold" genoemd⁽¹⁾.

De gestructureerde entiteiten zijn aan beperkingen onderworpen. Deze laatste houden de afzondering van activa in, teneinde te voldoen aan de verplichtingen van de uitgever tegenover de houder van de effecten, alsook de overeen-

(1) De waarborgcontracten afgesloten met kredietverbeteraars (of met banken die optreden als tussenpersoon voor kredietverbeteraars) omvatten clausules van "Representation to Hold" die de begunstigde verplicht (op een min of meer strikte wijze) eigenaar van het gewaarborgde actief te blijven tot het einde van de waarborg.

stemmingsplicht/akkoordverbintenis vanwege de verzekeraar of de garant.

Op basis van de beslissing genomen door de Europese Commissie op 28 december 2012 is er een principieel verbod tot uitkering van enige vorm van dividend door de rechtstreeks of onrechtstreeks gecontroleerde dochterondernemingen van Dexia wanneer een dergelijke betaling de verplichting zou inhouden van de betaling van een coupon op een hybride Tier 1-instrument of een Tier 2-instrument aangehouden door andere personen dan Dexia en zijn dochterondernemingen.

De gereglementeerde entiteiten hebben de verplichting te voldoen aan de wettelijke vereisten die op hen van toepassing zijn.

Anderzijds beperken bepaalde wetgevers de mogelijkheid van een dochteronderneming of een bijkantoor die aan hun toezicht is onderworpen, om de moedermaatschappij te financieren boven een bepaalde drempelwaarde.

De rechten verbonden aan de preferente aandelen van categorie B van Dexia zijn beschreven in toelichting 4.7.

f. Belangen in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten

Het betreft voornamelijk een vehikel met als doel het verschaffen aan zijn cliënten van een toegang tot een markt voorbehouden voor institutionele investeerders en een effectiveringsvehikel (FCC) van leningen aan cliënten. Deze vehikels worden gefinancierd via de uitgifte van obligaties.

Belangen in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten (in miljoen EUR)	Ad hoc entiteiten (effectisering)	Overige	Totaal
Derivaten	232		232
Schuldinstrumenten	249	375	624
Leningen en vorderingen		19	19
TOTAAL	481	394	875
Totaal activa van niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten waarin Dexia een belang aanhoudt	750	374	1 124

Het maximale risicobedrag is de reële waarde van de derivaten en de afgeschreven kostprijs voor de overige instrumenten. Dexia wordt beschouwd als een sponsor van een gestructureerde entiteit, indien het oorspronkelijk betrokken was bij het ontwerp en de oprichting van een gestructureerde entiteit en wanneer het activa heeft getransfereerd naar de gestructureerde entiteit of waarborgen heeft verstrekt met betrekking tot de prestaties van de gestructureerde entiteit.

Voor zover Dexia zijn portefeuilles resterende activa beheert als zijnde in uitdoving, ontvangt het geen inkomsten meer uit gesponsorde gestructureerde entiteiten waarin het op 31 december 2016 geen belang meer aanhoudt.

g. Dochterondernemingen waarin de minderheidsbelangen significant zijn

Minderheidsbelangen worden als significant beschouwd wanneer deze meer dan 5 % van het eigen vermogen van de Groep vertegenwoordigen of wanneer het aandeel van de minderheidsbelangen in het balanstotaal deze drempelwaarde overschrijdt.

Dexia Crediop s.p.a	31/12/2015	31/12/2016
Deelnemingspercentage van de minderheidsbelangen	30 %	30 %
Hoofdvestigingsplaats	Italië	Italië
Minderheidsbelangen (in miljoen EUR)	293	284
Minderheidsbelangen in het nettoresultaat (in miljoen EUR)	1	(5)
Dividenden betaald aan de minderheidsbelangen	0	0
Activa (in miljoen EUR)	25 181	23 404
Verplichtingen (in miljoen EUR)	24 203	22 459
Eigen vermogen (in miljoen EUR)	978	945
Nettobankproduct (in miljoen EUR)	74	70
Nettoresultaat (in miljoen EUR)	5	(17)
Nettoresultaat en winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt (in miljoen EUR)	55	(33)

1.3. Significante elementen opgenomen in de resultatenrekening

In de loop van 2016 boekte de groep Dexia een nettoresultaat groepsaandeel van + 353 miljoen EUR.

De rubriek *Nettoresultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening* bedraagt + 275 miljoen EUR. De evolutie van de waardering van de gecollateraliseerde derivaten op basis van een OIS-curve, van het tegenpartijrisico op derivaten (*Credit Valuation Adjustment* en *Debit Valuation Adjustment*) en van de bid ask reserve op derivaten hebben geleid tot het boeken van een positieve impact van 258 miljoen EUR in deze rubriek. In 2015 bedroeg deze impact 518 miljoen EUR.

Anderzijds berekent de groep Dexia conform de bepalingen van de boekhoudnorm IFRS 13 en in lijn met de marktpraktijken, sinds juni 2015 een *Funding Valuation Adjustment* (FVA), met de bedoeling rekening te houden met de financieringskosten verbonden aan de niet gecollateraliseerde derivaten. De impact van de FVA op de geconsolideerde staten voor 2016 van de Groep bedroeg - 57 miljoen EUR, terwijl deze voor 2015 - 106 miljoen EUR bedroeg.

In 2016 boekte de Groep in dezelfde rubriek een opbrengst van 144 miljoen EUR in het kader van de vergoedingen verbonden aan negatieve rente terwijl de contracten of de van kracht zijnde wetgeving toelieten deze niet te betalen.

De wijziging in het eigen kredietrisico leidde tot een kost van - 36 miljoen EUR.

De rubriek *Algemene bedrijfskosten* belopen - 391 miljoen EUR en omvatten - 115 miljoen EUR bankheffingen en bijdragen aan het resolutiefonds, waaronder een uitzonderlijke bijdrage ten belope van - 25 miljoen EUR betaald in het kader van de redding van de Italiaanse banken bovenop de 31 miljoen EUR die reeds werden betaald in 2015.

Het geheel van deze heffingen en bijdragen werd geboekt overeenkomstig de IFRIC⁽¹⁾ 21 "Levies", toegepast door Dexia sinds 1 januari 2015.

De risicokost bedraagt + 140 miljoen EUR, voornamelijk het gevolg van de terugname van de voorziening geboekt voor

(1) IFRIC: International Financial Reporting Interpretations Committee.

de blootstelling van de groep aan Heta Asset Resolution AG ten belope van + 136 miljoen EUR.

De rubriek *Nettowinst (verlies) op overige activa* ten belope van + 54 miljoen EUR omvat voornamelijk de winst ten belope van + 50 miljoen EUR uit de verkoop van de CBX-toren op La Défense.

Het *Nettoresultaat van beëindigde activiteiten of activiteiten in beëindiging*⁽¹⁾ bedraagt + 17 miljoen EUR en stemt overeen

(1) De norm IFRS 5 betreffende de "Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten" stelt dat de aanpassingen doorheen het boekjaar van de bedragen voorheen gepubliceerd in "Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde activiteiten" en rechtstreeks verbonden zijn met de verkoop in een vorige periode van een beëindigde activiteit, moeten afzonderlijk voorgesteld worden op de lijn "Nettoresultaat van beëindigde activiteiten of activiteiten in beëindiging".

met een terugname van de voorziening aangelegd om het risico te dekken verbonden aan een eventueel beroep op de garanties die waren verleend bij de verkoop van commerciële activiteiten.

1.4. Gebeurtenissen na balansdatum

Nihil.

2. Toelichtingen bij het actief van de geconsolideerde balans

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen)

2.0. Kas en centrale banken (rubriek I)	99	2.7. Overlopende rekeningen en overige activa (rubriek XI)	102
2.1. Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (rubriek II)	99	2.8. Materiële vaste activa (rubriek XV)	102
2.2. Financiële activa beschikbaar voor verkoop (rubriek IV)	100	2.9. Immateriële vaste activa (rubriek XVI)	104
2.3. Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen (rubriek V)	101	2.10. Leasing	104
2.4. Leningen aan en vorderingen op cliënten (rubriek VI)	101	2.11. Kwaliteit van financiële activa	105
2.5. Financiële activa aangehouden tot einde looptijd (rubriek VIII)	102	2.12. Herclassificatie van financiële activa (IAS 39 gewijzigd) en van Financiële activa beschikbaar voor verkoop naar de portefeuille Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	106
2.6. Belastingvorderingen (rubrieken IX en X)	102	2.13. Overboeking van financiële activa	107

2.0. Kas en centrale banken (rubriek I van het actief)

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Verplicht aan te houden reserves bij de centrale banken	184	293
Overige reserves bij de centrale banken	4 651	3 929
TOTAAL	4 835	4 223
<i>waarvan opgenomen in geldmiddelen en equivalenten</i>	<i>4 835</i>	<i>4 223</i>

2.1. Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (rubriek II van het actief)

Deze rubriek omvat zowel de handelsportefeuille als de financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening. (zie toelichting 1.1 Waarderingsregels en regels voor geconsolideerde jaarrekeningen, punt "Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening").

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Leningen en effecten	1 376	1 366
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden (zie toelichting 4.1.b)	18 800	16 415
TOTAAL	20 176	17 781

a. Uitsplitsing volgens tegenpartij van leningen en effecten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening

(in miljoen EUR)	31/12/2015			31/12/2016		
	Aangehouden voor handelsdoeleinden	Gewaardeerd tegen reële waarde	Totaal	Aangehouden voor handelsdoeleinden	Gewaardeerd tegen reële waarde	Totaal
Kredietinstellingen	0	0	0	0	0	0
Overige	1 375	1	1 376	1 365	1	1 366
TOTAAL	1 375	1	1 376	1 365	1	1 366

b. Uitsplitsing volgens aard van leningen en effecten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening

(in miljoen EUR)	31/12/2015			31/12/2016		
	Aangehouden voor handelsdoeleinden	Gewaardeerd tegen reële waarde	Totaal	Aangehouden voor handelsdoeleinden	Gewaardeerd tegen reële waarde	Totaal
Overige obligaties en vastrentende instrumenten	1 375	0	1 375	1 365	0	1 365
Aandelen en niet-vastrentende instrumenten	0	1	1	0	1	1
TOTAAL	1 375	1	1 376	1 365	1	1 366

c. Schatkistcertificaten en ander bij centrale banken herfinancierbaar waardepapier

Nihil.

d. Terugkoopovereenkomsten (repo)

Nihil.

e. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

f. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1.

g. Uitsplitsing van de impact van de herclassificatie van de portefeuilles (IAS39 - gewijzigd)

Zie toelichting 2.12.A.

2.2. Financiële activa beschikbaar voor verkoop (rubriek IV van het actief)**a. Uitsplitsing volgens tegenpartij**

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Publieke sector	13 368	9 238
Kredietinstellingen	5 278	3 957
Overige	3 413	3 329
Normale activa	22 059	16 524
Obligaties uitgegeven door publiekrechtelijke lichamen die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	0	0
Andere obligaties en vastrentende instrumenten die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	212	0
Aandelen en niet-vastrentende instrumenten die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	130	88
Activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	342	88
TOTAAL ACTIVA VOOR BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	22 401	16 611
Specifieke waardeverminderingen	(144)	(43)
TOTAAL ACTIVA NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	22 257	16 568

b. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Obligaties uitgegeven door publiekrechtelijke lichamen	10 840	7 142
Andere obligaties en vastrentende instrumenten	11 265	9 216
Aandelen en niet-vastrentende instrumenten	296	253
TOTAAL ACTIVA VOOR BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	22 401	16 611
Specifieke waardeverminderingen	(144)	(43)
TOTAAL ACTIVA NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	22 257	16 568

c. Converteerbare obligaties opgenomen in de portefeuille beschikbaar voor verkoop (posities hoger dan 50 miljoen EUR)

Nihil.

d. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

e. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1.

f. Uitsplitsing volgens kwaliteit

Zie toelichting 2.11.

g. Uitsplitsing van de impact van de herclassificatie van de portefeuilles (IAS39 - gewijzigd) en van Financiële activa beschikbaar voor verkoop naar de portefeuille Financiële activa aangehouden tot einde looptijd

Zie toelichting 2.12.

2.3. Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen (rubriek V van het actief)

a. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Nostro rekeningen	644	743
Omgekeerde terugkoopovereenkomsten (<i>reverse repo</i>)	2 618	2 939
Leningen en overige vorderingen op kredietinstellingen	1 703	1 243
Schuldinstrumenten	2 874	2 615
Normale activa	7 839	7 540
Activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	0	0
TOTAAL ACTIVA VOOR BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	7 839	7 540
Collectieve waardeverminderingen	(24)	(37)
TOTAAL ACTIVA NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	7 815	7 503
<i>waarvan geldmiddelen en equivalenten</i>	632	1 556

b. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

c. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1.

d. Uitsplitsing volgens kwaliteit

Zie toelichting 2.11.

e. Uitsplitsing van de impact van de herclassificatie van de portefeuilles (IAS39 - gewijzigd)

Zie toelichting 2.12.A.

2.4. Leningen aan en vorderingen op cliënten (rubriek VI van het actief)

a. Uitsplitsing volgens tegenpartij

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Publieke sector	80 626	77 651
Overige	46 786	41 191
Normale activa	127 412	118 842
Leningen en vorderingen die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	1 074	856
Schuldinstrumenten die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	246	208
Activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	1 320	1 064
TOTAAL ACTIVA VOOR BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	128 732	119 906
Specifieke waardeverminderingen	(458)	(321)
Collectieve waardeverminderingen	(398)	(379)
TOTAAL ACTIVA NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	127 876	119 206
<i>waarvan financiële leasing</i>	1 455	1 318

b. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Leningen en vorderingen	73 793	68 333
Schuldinstrumenten	53 619	50 509
Normale activa	127 412	118 842
Leningen en vorderingen die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	1 074	856
Schuldinstrumenten die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	246	208
Activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	1 320	1 064
TOTAAL ACTIVA VOOR BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	128 732	119 906
Specifieke waardeverminderingen	(458)	(321)
Collectieve waardeverminderingen	(398)	(379)
TOTAAL ACTIVA NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	127 876	119 206
<i>waarvan financiële leasing</i>	1 455	1 318

c. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

d. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1.

e. Uitsplitsing volgens kwaliteit

Zie toelichting 2.11.

f. Uitsplitsing van de impact van de herclassificatie van de portefeuilles (IAS39 - gewijzigd)

Zie toelichting 2.12.A.

2.5. Financiële activa aangehouden tot einde looptijd (rubriek VIII van het actief)**a. Uitsplitsing volgens tegenpartij**

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Publieke sector	174	1 911
Overige	26	7
Normale activa	200	1 918
Activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	0	0
TOTAAL ACTIVA VOOR BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	200	1 918
Specifieke waardeverminderingen	0	0
Collectieve waardeverminderingen	0	0
TOTAAL ACTIVA NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	200	1 918

b. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Obligaties uitgegeven door publiekrechtelijke lichamen	158	1 911
Andere obligaties en vastrentende instrumenten	42	7
TOTAAL	200	1 918

c. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

d. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1.

e. Uitsplitsing volgens kwaliteit

Zie toelichting 2.11.

f. Uitsplitsing van de impact van de herclassificatie van Financiële activa beschikbaar voor verkoop naar de portefeuille Financiële activa aangehouden tot einde looptijd

Zie toelichting 2.12.B.

2.6. Belastingvorderingen (rubrieken IX en X van het actief)

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Lopende belastingen op het actief	41	29
Uitgestelde belastingen op het actief (zie toelichting 4.2)	35	32

2.7. Overlopende rekeningen en overige activa (rubriek XI van het actief)

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Overige activa	1 456	252
Kaswaarborgen	36 891	36 632
TOTAAL	38 346	36 884

Overige activa

Uitsplitsing volgens aard (in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Verworven opbrengsten	6	0
Over te dragen kosten	7	9
Diverse debiteuren en overige activa	1 425	236
Overige heffingen	17	6
Normale activa	1 455	251
Activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	2	2
TOTAAL ACTIVA VOOR BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	1 457	253
Specifieke waardeverminderingen	(2)	(2)
TOTAAL ACTIVA NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	1 456	252

2.8. Materiële vaste activa (rubriek XV van het actief)

a. Netto boekwaarde

	Terreinen en gebouwen	Kantoormeubilair en andere uitrusting	Totaal
	Eigen gebruik Eigenaar	Eigen gebruik Eigenaar	
(in miljoen EUR)			
Aanschaffingswaarde per 1 januari 2015	396	78	474
- Aanschaffingen	1	1	2
- Verkopen	(49)	(23)	(72)
- Wijziging in de consolidatiekring (uit)	0	0	(1)
- Omrekeningsverschillen	1	3	3
Aanschaffingswaarde per 31 december 2015 (A)	348	59	406
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 1 januari 2015	(77)	(66)	(143)
- Geboekte afschrijvingen	(7)	(4)	(11)
- Verkopen	19	23	42
- Omrekeningsverschillen	0	(2)	(2)
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 31 december 2015 (B)	(66)	(48)	(114)
Netto boekwaarde per 31 december 2015 (A)+(B)	282	10	293

	Terreinen en gebouwen	Kantoormeubilair en andere uitrusting	Totaal
	Eigen gebruik Eigenaar	Eigen gebruik Eigenaar	
(in miljoen EUR)			
Aanschaffingswaarde per 1 januari 2016	348	59	406
- Aanschaffingen	0	1	1
- Verkopen ⁽¹⁾	(329)	(3)	(332)
- Overboekingen en annulaties	0	(5)	(5)
- Omrekeningsverschillen	0	1	1
Aanschaffingswaarde per 31 december 2016 (A)	19	53	72
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 1 januari 2016	(66)	(48)	(114)
- Geboekte afschrijvingen	0	(3)	(4)
- Verkopen ⁽¹⁾	53	3	56
- Overboekingen en annulaties	0	5	5
- Omrekeningsverschillen	0	(1)	(1)
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 31 december 2016 (B)	(13)	(45)	(57)
Netto boekwaarde per 31 december 2016 (A)+(B)	6	9	15

(1) Verkoop van de CBX-toren op La Défense.

b. Reële waarde van vastgoedbeleggingen

Nihil.

c. Geactiveerde kosten voor de constructie van materiële vaste activa

Nihil.

d. Contractuele verplichtingen met betrekking tot vastgoedbeleggingen op het einde van de periode

Nihil.

e. Contractuele verplichtingen met betrekking tot terreinen en gebouwen, kantoormeubilair en andere uitrusting op het einde van de periode

Nihil.

2.9. Immateriële vaste activa (rubriek XVI van het actief)

	2015			2016		
	Intern ontwikkelde software	Overige immateriële vaste activa ⁽¹⁾	Totaal	Intern ontwikkelde software	Overige immateriële vaste activa ⁽¹⁾	Totaal
(in miljoen EUR)						
Aanschaffingswaarde per 1 januari	158	136	294	91	113	204
- Aanschaffingen	18	3	21	13	5	18
- Verkopen	(85)	(28)	(113)	0	0	0
- Omrekeningsverschillen	0	2	2	0	1	1
Aanschaffingswaarde per 31 december (A)	91	113	204	104	118	222
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 1 januari	(146)	(125)	(271)	(74)	(103)	(178)
- Geboekt	(6)	(6)	(12)	(7)	(6)	(13)
- Verkopen	78	29	107	0	0	0
- Omrekeningsverschillen	0	(2)	(2)	0	(1)	(1)
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 31 december (B)	(74)	(103)	(178)	(81)	(110)	(190)
Netto boekwaarde per 31 december (A)+(B)	17	10	27	23	9	32

(1) Overige immateriële vaste activa omvat voornamelijk de aankopen van software.

2.10. Leasing

a. De groep als leasinggever

Financiële leasing

	31/12/2015	31/12/2016
Bruto-investering in de financiële leasing (in miljoen EUR)		
Niet langer dan 1 jaar	111	81
Langer dan 1 jaar en niet langer dan 5 jaar	375	361
Langer dan 5 jaar	968	873
Subtotaal (A)	1 454	1 316
Niet verworven financieringsopbrengsten financiële leasing (B)	0	0
Netto-investering in de financiële leasing (A)-(B)	1 454	1 316

Aanvullende informatie (in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Geschatte reële waarde van financiële leasing	1 453	1 316

Operationele leasing

Toekomstige netto minimale leasebetalingen op grond van operationele leasing (in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Niet langer dan 1 jaar	5	0
Langer dan 1 jaar en niet langer dan 5 jaar	2	0
Langer dan 5 jaar	1	0
TOTAAL	7	0

b. De groep als leasingnemer

Financiële leasing

Nihil.

Operationele leasing

Toekomstige netto minimale leasebetalingen op grond van niet-opzegbare operationele leasing (in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Niet langer dan 1 jaar	8	20
Langer dan 1 jaar en niet langer dan 5 jaar	22	65
TOTAAL	30	85
Bedrag van toekomstige minimale subleasebetalingen te ontvangen op grond van niet-opzegbare subleaseovereenkomsten op balansdatum (in miljoen EUR)	1	1

Lease en subleasebetalingen opgenomen als kost tijdens de periode (in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Minimale leasebetalingen	4	19
Voorwaardelijke leasebetalingen	1	1
Subleasebetalingen	(1)	(1)
TOTAAL	4	19

2.11. Kwaliteit van financiële activa

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Uitsplitsing van normale financiële activa		
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	7 839	7 541
Leningen aan en vorderingen op cliënten	127 412	118 842
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	200	1 918
Leningen en effecten beschikbaar voor verkoop	22 059	16 523
<i>waarvan vastrentende instrumenten</i>	<i>21 893</i>	<i>16 358</i>
<i>waarvan niet-vastrentende instrumenten</i>	<i>166</i>	<i>165</i>
Overlopende rekeningen en overige activa (zie toelichting 2.7)	1 425	236
TOTAAL VAN DE NORMALE FINANCIËLE ACTIVA	158 935	145 060
Collectieve bijzondere waardeverminderingen op normale financiële activa	(422)	(416)
NETTOBEDRAG VAN DE NORMALE FINANCIËLE ACTIVA	158 513	144 644

(in miljoen EUR)	Brutobedrag		Specifieke bijzondere waardevermindering op financiële activa		Nettobedrag	
	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016
Uitsplitsing van financiële activa waarop een bijzondere waardevermindering werd toegepast						
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen						
Leningen aan en vorderingen op cliënten	1 320	1 064	(458)	(321)	862	743
Leningen en effecten beschikbaar voor verkoop	342	88	(144)	(43)	198	45
<i>waarvan vastrentende instrumenten</i>	<i>212</i>	<i>0</i>	<i>(98)</i>	<i>0</i>	<i>114</i>	<i>0</i>
<i>waarvan niet-vastrentende instrumenten</i>	<i>130</i>	<i>88</i>	<i>(47)</i>	<i>(43)</i>	<i>83</i>	<i>45</i>
Overlopende rekeningen en overige activa (zie toelichting 2.7)	2	2	(2)	(2)	0	0
TOTAAL VAN DE FINANCIËLE ACTIVA WAAROP EEN BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING WERD TOEGEPAST	1 664	1 154	(604)	(366)	1 060	788
Normale financiële activa waarop een bijzondere waardevermindering werd toegepast						
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	7 839	7 541			7 839	7 541
Leningen aan en vorderingen op cliënten	128 732	119 905	(458)	(321)	128 274	119 584
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	200	1 918			200	1 918
Leningen en effecten beschikbaar voor verkoop	22 401	16 611	(144)	(43)	22 257	16 568
<i>waarvan vastrentende instrumenten</i>	<i>22 105</i>	<i>16 358</i>	<i>(98)</i>		<i>22 007</i>	<i>16 358</i>
<i>waarvan niet-vastrentende instrumenten</i>	<i>296</i>	<i>253</i>	<i>(47)</i>	<i>(43)</i>	<i>249</i>	<i>210</i>
Overlopende rekeningen en overige activa (zie toelichting 2.7)	1 427	238	(2)	(2)	1 425	236
TOTAAL VAN DE NORMALE FINANCIËLE ACTIVA WAAROP EEN BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING WERD TOEGEPAST	160 599	146 213	(604)	(366)	159 995	145 847
Collectieve waardeverminderingen op financiële activa					(422)	(416)
NETTOBEDRAG	160 599	146 213	(604)	(366)	159 573	145 432

2.12. Herclassificatie van financiële activa (IAS 39 gewijzigd) en van *Financiële activa beschikbaar voor verkoop* naar de portefeuille *Financiële activa aangehouden tot einde looptijd*

A. Herclassificatie van Financiële activa (IAS 39 gewijzigd)

Sinds 1 oktober 2008 is de groep Dexia overgegaan tot de herclassificatie van een aantal financiële activa uit de rubriek *Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden* naar de rubrieken *Financiële activa beschikbaar voor verkoop* of *Leningen en vorderingen*, en bepaalde activa uit de rubriek *Financiële activa beschikbaar voor verkoop* naar *Leningen en vorderingen*, conform de mogelijkheden geboden binnen de wijzigingen aan de normen IAS 39 en IFRS 7 "Herclassificatie van financiële activa". Op 1 oktober 2014 heeft de Groep opnieuw een aantal *Financiële activa beschikbaar voor verkoop* naar *Leningen en vorderingen* geherclassificeerd.

31/12/2015							
	Boekwaarde van geherclassificeerde activa op datum van herclassificatie	Boekwaarde van geherclassificeerde activa per 31 december 2015	Reële waarde van geherclassificeerde activa per 31 december 2015	Bedrag niet opgenomen in resultatenrekening tengevolge de herclassificatie	Bedrag niet opgenomen in AFS-reserve tengevolge de herclassificatie	Afschrijving agio/disagio toegewezen aan de resultatenrekening	Afschrijving agio/disagio toegewezen aan de AFS-reserve
(in miljoen EUR)							
Van "Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden" naar "Leningen en vorderingen"	3 565	1 630	1 542	(88)		4	
Van "Financiële activa beschikbaar voor verkoop" naar "Leningen en vorderingen"	65 013	47 320	43 674		(3 646)		206
31/12/2016							
	Boekwaarde van geherclassificeerde activa op datum van herclassificatie	Boekwaarde van geherclassificeerde activa per 31 december 2016	Reële waarde van geherclassificeerde activa per 31 december 2016	Bedrag niet opgenomen in resultatenrekening tengevolge de herclassificatie	Bedrag niet opgenomen in AFS-reserve tengevolge de herclassificatie	Afschrijving agio/disagio toegewezen aan de resultatenrekening	Afschrijving agio/disagio toegewezen aan de AFS-reserve
(in miljoen EUR)							
Van "Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden" naar "Leningen en vorderingen"	3 565	1 126	1 071	(55)		2	
Van "Financiële activa beschikbaar voor verkoop" naar "Leningen en vorderingen"	65 013	45 083	40 948		(4 135)		188

IMPACT VAN DE HERCLASSIFICATIES OP HET EIGEN VERMOGEN EN HET RESULTAAT

a. Herclassificatie van de rubriek "Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden" naar "Leningen en vorderingen"

Het verschil tussen de boekwaarde op de datum van herclassificatie en het terugbetalingsbedrag wordt afgeschreven over de resterende looptijd van het actief. De impact van deze afschrijving op het resultaat is gepubliceerd in de kolom "Afschrijving agio/disagio toegewezen aan de resultatenrekening".

Op afsluitdatum vertegenwoordigt het verschil tussen de boekwaarde van de geherclassificeerde activa en de reële waarde, de gecumuleerde veranderingen in reële waarde vanaf de datum van herclassificatie tot afsluitdatum. Het omvat eveneens de gecumuleerde afschrijving van het agio/disagio sinds de herclassificatie. In 2015 en 2016 is het verschil negatief ten gevolge de verhoging van de spreads.

b. Herclassificatie van de rubriek "Financiële activa beschikbaar voor verkoop" naar "Leningen en vorderingen"

De groep Dexia beschikt over een bijzondere portefeuille financiële activa beschikbaar voor verkoop die is samengesteld uit effecten met een zeer lange looptijd.

Dit heeft voor gevolg dat onbelangrijke wijzigingen in de spreads significante wijzigingen met zich brengen.

De impact van de herclassificatie op de risicokost is een inschatting van het bedrag zonder toevoegingen of aanwendingen van collectieve en specifieke waardeverminderingen. In 2016 werd een opbrengst ten belope van + 18 miljoen EUR geboekt uit hoofde van de collectieve waardeverminderingen (tegenover + 19 miljoen EUR in 2015).

Indien een waardevermindering wordt erkend op een financieel actief dat aanvankelijk werd geboekt als Financiële activa beschikbaar voor verkoop en in toepassing van IAS 39 (gewijzigd) werd geherclassificeerd naar Leningen en vorderingen, wordt het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde van de verwachte toekomstige kasstromen geactualiseerd tegen de effectieve rentevoet op de datum van herclassificatie, erkend in de rekeningen als een waardevermindering. Dienovereenkomstig wordt elk niet afgeschreven bedrag erkend in de reëlewaardereserve van de effecten beschikbaar voor verkoop eveneens in kosten genomen. Deze laatste vertegenwoordigen voornamelijk de niet economische verliezen die zullen afgeschreven worden in de toekomstige rentemarge.

Het verschil tussen de boekwaarde en de reële waarde van de geherclassificeerde activa weerspiegelt de evolutie van de kredietspreads en de liquiditeit op de markten.

c. Impact van de herclassificaties op de rentemarge

De herclassificatie van de Financiële activa beschikbaar voor verkoop naar de Leningen en vorderingen heeft geen invloed op de rentemarge gezien de afschrijving van het agio/disagio

van het actief wordt verrekend met de symmetrische afschrijving van de bevroren reëlewaardereserve op het ogenblik van de herclassificatie.

De impact op de rentemarge van de herclassificatie van de Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden naar Leningen en vorderingen bedraagt 2 miljoen EUR in 2016 (4 miljoen EUR in 2015).

B. Herclassificatie van Financiële activa beschikbaar voor verkoop naar de portefeuille Financiële activa aangehouden tot einde looptijd

Begin december 2016 heeft de Groep bepaalde soevereine effecten geherclassificeerd van de portefeuille "Activa beschikbaar voor verkoop" naar "Financiële activa aangehouden tot einde looptijd", wegens een duidelijke wijziging van de beheersintentie en waarvoor de mogelijkheid bestaat ze tot einde looptijd aan te houden.

Deze activa werden geherclassificeerd tegen hun reële waarde op datum van herclassificatie. De effectieve rentevoet op datum van herclassificatie zit begrepen binnen een rentevork van 1,4 % tot 5,0 %.

De aflossingswaarde van de geherclassificeerde activa bedroeg 1,5 miljard EUR. Indien deze activa niet waren geherclassificeerd, zou er voor deze activa een bedrag van - 42 miljoen EUR zijn erkend in het eigen vermogen, aandeel van de Groep in de lijn "Winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt".

Een bruto bedrag aan AFS-reserve van de effecten beschikbaar voor verkoop werd voor een bedrag van 652 miljoen EUR bevroren en zal worden afgeschreven over de resterende looptijd van de effecten zonder impact op het resultaat.

Immers, de afschrijving van het agio/disagio van het actief wordt gecompenseerd door de symmetrische afschrijving van de bevroren AFS-reserve tengevolge de overdracht. Op 31 december 2016 bedraagt deze afschrijving 2 miljoen EUR.

	Boekwaarde van geherclassificeerde activa op datum van herclassificatie	Boekwaarde van geherclassificeerde activa per 31 december 2016	Reële waarde van geherclassificeerde activa per 31 december 2016	Bedrag niet opgenomen in AFS-reserve tengevolge de herclassificatie	Afschrijving agio/disagio toegewezen aan de winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt
(in miljoen EUR)	1 696	1 699	1 657	(42)	2

2.13. Overboeking van financiële activa

De groep Dexia voert transacties uit in terugkoopovereenkomsten, effectenlendingovereenkomsten en totaal rendement swaps, die haar toelaten financiële activa, voornamelijk leningen en vorderingen of schuldtitels over te boeken terwijl de risico's en voordelen behouden blijven.

Als gevolg hiervan blijven deze overgeboekte financiële activa behouden op de balans. De overboekingen worden beschouwd als beveiligde financieringstransacties.

	31/12/2015		31/12/2016	
	Boekwaarde van de activa	Boekwaarde van de daarmee verbonden verplichtingen	Boekwaarde van de activa	Boekwaarde van de daarmee verbonden verplichtingen
(in miljoen EUR)				
Leningen en vorderingen in de boeken behouden wegens de volgende transacties:				
Terugkoopovereenkomsten (repo)	22 451	20 293	19 258	18 206
TOTAAL	22 451	20 293	19 258	18 206
Financiële activa beschikbaar voor verkoop in de boeken behouden wegens de volgende transacties:				
Terugkoopovereenkomsten (repo)	12 497	12 123	11 252	11 119
TOTAAL	12 497	12 123	11 252	11 119
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden in de boeken behouden wegens de volgende transacties:				
Terugkoopovereenkomsten (repo)	17	16	0	0
TOTAAL	17	16	0	0
TOTAAL	34 965	32 432	30 510	29 325

3. Toelichtingen bij de verplichtingen van de geconsolideerde balans

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen)

3.0. Centrale banken (rubriek I)	108	3.6. Overlopende rekeningen en overige verplichtingen (rubriek X)	110
3.1. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (rubriek II)	108	3.7. Voorzieningen voor risico's en kosten (rubriek XIII)	110
3.2. Schulden aan kredietinstellingen (rubriek IV)	109	3.8. Achtergestelde schulden (rubriek XIV)	112
3.3. Schulden aan cliënten (rubriek V)	109	3.9. Toelichting bij het eigen vermogen	112
3.4. Schuldpapier (rubriek VI)	109		
3.5. Belastingverplichtingen (rubrieken VIII en IX)	110		

3.0. Centrale banken (rubriek I van de verplichtingen)

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Centrale banken ⁽¹⁾	15 932	690
TOTAAL	15 932	690

(1) In een context van verminderde interbancaire liquiditeit maakte de Groep in 2015 nog gebruik van de herfinancieringsmogelijkheden voorgesteld door de centrale banken. In 2016 verbeterde de groepssituatie waardoor het niet langer nodig was een beroep te doen op de Centrale banken, deze dure financieringsvorm werd bijgevolg afgebouwd.

3.1. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (rubriek II van de verplichtingen)

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde	1 987	1 798
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden (zie toelichting 4.1)	20 792	16 878
TOTAAL	22 779	18 676

a. Uitsplitsing volgens aard van de verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Nihil.

b. Uitsplitsing volgens aard van de verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Niet achtergestelde verplichtingen	1 987	1 798
TOTAAL	1 987	1 798

c. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

d. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1 en toelichting 7.2.h inzake het eigen kredietrisico.

De Fair Value Optie (FVO) voor financiële verplichtingen wordt vooral gebruikt in volgende situaties:

1) door Dexia Financial Products Inc en FSA Global Funding Ltd wanneer de hedge accounting-vereisten niet vervuld zijn of wanneer het risico bestaat dat ze niet vervuld zullen zijn, wordt de FVO als een alternatief gebruikt om de volatiliteit in de resultatenrekening te verminderen.

De volgende types van verplichtingen worden in de Fair Value Optie ondergebracht:

a) vastrentende verplichtingen op maat van de klant doordat ze in bijzondere mate ontwikkeld werden volgens de specifieke behoeften van de investeerders (GIC activiteiten).

Voor de verplichtingen gecollateraliseerd met activa, komt de DVA spread overeen met het gemiddelde van de spreads van het collateral dat werd verstrekt als waarborg. De niet gedekte verplichtingen genieten van de waarborg door Dexia en de waarborg door de monoliner Assured. In dit geval is de eigen credit spread de DVA spread van Dexia dan wel de spread van Assured Guaranty afhankelijk van welke waarde de laagste is.

b) FSA Global Funding vastrentende verplichtingen. De eigen kredietrisico is de DVA spread van Dexia.

2) Bij uitgifte van schuldpapier met besloten derivaten.

3.2. Schulden aan kredietinstellingen (rubriek IV van de verplichtingen)

a. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Direct opeisbaar	8	21
Terugkoopovereenkomsten (repo)	34 736	30 647
Overige schulden	14 035	9 570
TOTAAL	48 780	40 238

b. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

c. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1.

3.3. Schulden aan cliënten (rubriek V van de verplichtingen)

a. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Direct opvraagbare deposito's	1 533	1 955
Termijndeposito's	5 834	4 807
Totaal deposito's van cliënten	7 367	6 762
Terugkoopovereenkomsten (repo)	435	2 614
Overige schulden	1 596	1 402
Totaal schulden aan cliënten	2 031	4 016
TOTAAL	9 399	10 778

b. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

c. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1.

3.4. Schuld papier (rubriek VI van de verplichtingen)

a. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Depositobewijzen	14 907	13 609
Niet-converteerbare obligaties ⁽¹⁾	76 625	84 915
TOTAAL ^{(2) (3)}	91 532	98 524

(1) Op 31 december 2016 was het bedrag aan "covered bonds" opgenomen in deze rubriek 17,6 miljard EUR (19,3 miljard EUR in 2015).

(2) Op 31 december 2016 was het bedrag aan schuld papier uitgegeven onder Staatsgarantie 71,4 miljard EUR (61,2 miljard EUR in 2015). In 2016 was er niet langer schuld papier aangekocht of onderschreven door ondernemingen van de Groep. In 2015 werd 300 miljoen EUR aangekocht of onderschreven door ondernemingen van de Groep.

(3) De uitvoering van het geordende resolutieplan had een klacht met zich gebracht, ingediend door een schuldeiser van Dexia Crédit Local. Deze schuldeiser, voorheen opgenomen in de groep Dexia, wordt thans geliquideerd. Hij beweert dat één van de voornaamste verkopen uitgevoerd door de Groep conform de bepalingen van het geordende resolutieplan, een verzuim heeft ontketend van de effecten in zijn bezit. Dexia beschouwt deze bewering als zijnde totaal ongegrond en zal deze heftig betwisten wanneer dit mocht verdergaan.

b. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

3.5. Belastingverplichtingen (rubrieken VIII en IX van de verplichtingen)

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Lopende belastingen op de verplichtingen	2	7
Uitgestelde belastingen op de verplichtingen (zie toelichting 4.2) ⁽¹⁾	159	28

(1) De daling is voornamelijk te wijten aan verliezen verbonden aan de overdracht van activa aan Dexia Crédit Local Paris in het kader van de sluiting en de beperking van de activiteit van de filialen en bijkantoren van de Groep.

3.6. Overlopende rekeningen en overige verplichtingen (rubriek X van de verplichtingen)

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Overige verplichtingen	1 323	479
Kaswaarborgen	4 812	3 966
TOTAAL	6 135	4 446

Autres passifs

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Gelopen kosten	38	28
Uitgestelde opbrengsten	46	24
Subsidies	70	64
Overige toegekende ontvangen bedragen	1	0
Salarissen en sociale lasten (te betalen)	13	11
Schulden verbonden aan dividenden	4	4
Overige heffingen	21	15
Overige schulden en overige verplichtingen	1 130	334
TOTAAL	1 323	479

3.7. Voorzieningen voor risico's en kosten (rubriek XIII van de verplichtingen)

a. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Geschillen ⁽¹⁾	329	385
Herstructurering	27	24
Toegezegd-pensioenregelingen	9	10
Andere langetermijnpersoneelsbeloningen	2	5
Voorzieningen voor niet in de balans opgenomen kredietverplichtingen	6	4
Verlieslatende contracten	3	2
TOTAAL	376	432

(1) De lijn Geschillen omvat een voorziening die betrekking heeft op de desensibilisering van de gestructureerde kredieten in Frankrijk.

b. Wijzigingen

	Geschillen ⁽¹⁾	Herstructurering	Pensioenen en andere personeelsbeloningen	Voorzieningen voor niet in de balans opgenomen kredietverplichtingen	Verlieslatende contracten	Overige voorzieningen	Totaal
(in miljoen EUR)							
OP 1 JANUARI 2015	284	31	18	7	4	10	353
Toevoegingen	93	3	2	0	0	0	99
Terugnemingen	(47)	(8)	(1)	(1)	0	(1)	(58)
Bestedingen	(6)	(6)	(1)	0	(1)	0	(15)
Actuariële verschillen	0	0	(7)	0	0	0	(7)
Wijziging in de consolidatiekring (uit)	0	(1)	0	0	0	(1)	(2)
Overige overboekingen	0	8	0	0	0	(8)	0
Omrekeningsverschillen	5	0	0	0	0	0	5
OP 31 DECEMBER 2015	329	27	11	6	3	0	376

(1) Wij verwijzen hiervoor naar het Beheersverslag, hoofdstuk Risicobeheer, paragraaf Geschillen.

	Geschillen ⁽¹⁾	Herstructurering	Pensioenen en andere personeelsbeloningen	Voorzieningen voor niet in de balans opgenomen kredietverplichtingen	Verlieslatende contracten	Overige voorzieningen	Totaal
(in miljoen EUR)							
OP 1 JANUARI 2016	329	27	11	6	3	0	376
Toevoegingen	151	3	5	1	0	0	162
Terugnemingen	(104)	(4)	(2)	(3)	0	0	(113)
Bestedingen	0	(2)	(3)	0	(1)	0	(6)
Actuariële verschillen	0	0	3	0	0	0	3
Overige overboekingen	9	0	0	0	0	0	9
Omrekeningsverschillen	(1)	0	0	0	0	0	0
OP 31 DECEMBER 2016	385	24	15	4	2	0	432

(1) Wij verwijzen hiervoor naar het Beheersverslag, hoofdstuk Risicobeheer, paragraaf Geschillen.

c. Voorzieningen voor pensioenen en overige voordelen op lange termijn

Na de verkoop van de meeste operationele dochterondernemingen, houdt Dexia slechts enkele dochterondernemingen aan met een significant aantal personeelsleden in bepaalde landen.

Buiten de wettelijke pensioenverplichtingen en de toegezegd-bijdrageregelingen onderworpen aan een minimum gegarandeerd rendement in België, zijn de verplichtingen uit pensioenregelingen met vaste prestaties beperkt.

Het betreft hoofdzakelijk de vergoedingen bij pensionering in Frankrijk, de pensioenplannen in Italië en de pensioenplannen van het Belgische personeel van de holding die minder dan 100 personen telt.

Tengevolge de daling van het personeelsbestand van de groep dalen de verplichtingen eveneens, en vertegenwoordigt het Defined Benefit Obligation (verplichting krachtens de vaste prestaties, langetermijnbeloningen en verplichtingen na pensionering) minder dan 5 % van het geconsolideerd eigen vermogen. De actuariële verplichting verminderd met de reële waarde van de activa inzake pensioenen en andere personeelsbeloningen bedraagt 15 miljoen EUR per 31 december 2016 tegen 11 miljoen EUR per 31 december 2015.

d. Defined contribution plan

De Belgische defined contribution pensioenregelingen zijn bij wet onderhevig aan een minimum gegarandeerd rendement. Namens de Belgische wet van 18 december 2015, worden de minimum rendementen als volgt door de werkgever gegarandeerd:

(i) voor de bijdragen betaald sinds 1 januari 2016, geldt een nieuw veranderlijk minimum rendement gebaseerd op de OLO rentevoeten, met een minimum van 1,75 % en een maximum van 3,75 %. In het licht van de lage rentevoeten van de OLOs de laatste jaren, werd het rendement initieel ingesteld op 1,75 %,

(ii) voor de bijdragen betaald tot eind december 2015, blijven de voorheen van toepassing zijnde wettelijke rendementen (3,25 % en 3,75 % voor respectievelijk de werkgevers- en werknemersbijdragen) toepasbaar tot de pensioneringsdatum van de deelnemers. Met het oog op het gegarandeerd minimum rendement worden deze plannen geclassificeerd als toegezegd-bijdrageregelingen.

3.8. Achtergestelde schulden (rubriek XIV van de verplichtingen)

a. Uitsplitsing volgens aard

Achtergestelde, converteerbare schulden

Nihil.

Achtergestelde, niet-converteerbare schulden

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Eeuwigdurende achtergestelde schulden	0	0
Overige achtergestelde schulden	492	482
TOTAAL	492	482

De gedetailleerde lijst is beschikbaar op aanvraag bij Investor Relations - E-mail: dexia.investor-relations@dexia.com
Tel. Brussel: + 32 2 213 57 66 - Tel. Paris: + 33 1 58 58 82 48

b. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

c. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1.

3.9 Toelichting bij het eigen vermogen

a. Maatschappelijk kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal, onderschreven en volledig volstort, van Dexia NV bedraagt 500 000 000 EUR en is vertegenwoordigd door 30 896 352 aandelen, waarvan 1 948 984 aandelen van categorie A en 28 947 368 aandelen van categorie B. De buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders van 20 mei 2015 heeft beslist tot het hergroeperen van de aandelen Dexia NV volgens een ratio van 1 nieuw aandeel (ISIN BE 0974290224) voor 1 000 bestaande aandelen (ISIN BE 0003796134), met ingang van 4 maart 2016. (Zie ook Beheersverslag op pagina 29)

b. Eeuwigdurende diep achtergestelde schuldbewijzen

Dexia Crédit Local gaf in 2005 eeuwigdurende achtergestelde niet-cumulatieve schuldbewijzen uit ten belope van een bedrag van 700 miljoen EUR. De resterende omloop bedraagt 56 miljoen EUR, en is geboekt in de minderheidsbelangen. Anderzijds bedraagt de resterende omloop van de eeuwigdurende achtergestelde niet-cumulatieve schuldbewijzen uitgegeven in oktober 2006 door Dexia Funding Luxembourg (gefusioneerd met Dexia) 40 miljoen EUR. Deze is geboekt onder het eigen vermogen aandeel van de Groep.

c. Correctie van het openingsbedrag aan eigen vermogen voor 2016

Ten gevolge van een correctie van het verleden, werd het openingsbedrag aan eigen vermogen herzien voor een nettobedrag van - 53 miljoen EUR. Dit bedrag bestaat voor - 79 miljoen EUR uit het gedeelte van de Cash Flow Reserve verbonden met verrichtingen uit het verleden niet langer gerechtvaardigd door toekomstige transacties en voor + 26 miljoen EUR uit een foutieve voorstelling in het verleden van een verrichting uitgedrukt in vreemde munt die zijn vervaldatum heeft bereikt in 2016.

d. Overige wijzigingen

In 2015 bedragen de overige wijzigingen in het eigen vermogen aandeel van de Groep + 26 miljoen EUR en zijn het gevolg van de herziening van de positionering van de interne overdrachten.

In 2016 bedragen de overige wijzigingen in het eigen vermogen aandeel van de Groep niet meer dan EUR 1 miljoen.

4. Andere toelichtingen bij de geconsolideerde balans

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen)

4.1. Derivaten	113	4.6. Op aandelen gebaseerde betalingen	120
4.2. Uitgestelde belastingen	114	4.7. Aandelen	120
4.3. Saldering van financiële activa en verplichtingen	116	4.8. Wisselkoersen	122
4.4. Transacties met verbonden partijen	117	4.9. Beheer van het kapitaal	122
4.5. Informatie over activiteiten aangehouden voor verkoop en beëindigde activiteiten	115	4.10. Minderheidsbelangen - kern eigen vermogen	122

4.1. Derivaten

a. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2015		31/12/2016	
	Actief	Verplichtingen	Actief	Verplichtingen
Derivaten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (zie toelichtingen 2.1 en 3.1)	18 800	20 792	16 415	16 878
Derivaten aangewezen als reëlewaardeafdekking	5 774	26 364	6 151	29 306
Derivaten aangewezen als kasstroomafdekking	229	1 128	199	1 805
Derivaten aangewezen als afdekking van een portefeuille	669	2 486	480	2 685
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	6 672	29 978	6 830	33 796
TOTAAL	25 472	50 770	23 245	50 674

b. Detail van de derivaten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening

(in miljoen EUR)	31/12/2015				31/12/2016			
	Notioneel bedrag		Actief	Verplichtingen	Notioneel bedrag		Actief	Verplichtingen
	Te ontvangen	Te leveren			Te ontvangen	Te leveren		
Intrestderivaten	207 905	207 443	16 971	19 760	215 260	214 243	14 990	15 722
OTC opties	736	481	28	19	1 239	470	7	23
OTC andere instrumenten	203 918	203 791	16 944	19 734	213 434	213 505	14 983	15 699
Andere instrumenten verhandeld op een georganiseerde markt	3 250	3 171	0	7	587	268	0	0
Wisselkoersderivaten	17 462	17 351	1 130	865	21 862	22 071	949	1 001
OTC opties	0	0	0	0	302	302	54	55
OTC andere instrumenten	17 462	17 351	1 130	865	21 560	21 769	895	946
Kredietderivaten	4 999	1 537	699	166	4 297	1 355	475	155
Credit default swap	4 999	1 537	699	166	4 297	1 355	475	155
TOTAAL	230 366	226 332	18 800	20 792	241 419	237 669	16 415	16 878

c. Detail van de derivaten aangewezen als reëlewaardeafdekking

(in miljoen EUR)	31/12/2015				31/12/2016			
	Notioneel bedrag		Actief	Verplichtingen	Notioneel bedrag		Actief	Verplichtingen
	Te ontvangen	Te leveren			Te ontvangen	Te leveren		
Intrestderivaten	97 233	97 188	5 499	25 227	105 900	105 945	5 512	27 798
OTC opties	65	17	0	6	54	16	0	6
OTC andere instrumenten	97 168	97 170	5 499	25 221	105 846	105 929	5 512	27 792
Aandelderivaten ⁽¹⁾	201	110	67	0	10	10	1	0
OTC opties	91	0	62	0	0	0	0	0
OTC andere instrumenten	110	110	5	0	10	10	1	0
Wisselkoersderivaten	8 996	9 007	207	1 137	7 851	7 830	638	1 509
OTC andere instrumenten	8 996	9 007	207	1 137	7 851	7 830	638	1 509
TOTAAL	106 429	106 305	5 774	26 364	113 761	113 785	6 151	29 306

(1) Deze lijn omvat de derivaten die effecten afdekken wiens vergoeding gedeeltelijk verbonden is aan de evolutie van een aandelenkorf.

d. Detail van de derivaten aangewezen als kasstroomafdekking

(in miljoen EUR)	31/12/2015				31/12/2016			
	Notioneel bedrag		Actief	Verplichtingen	Notioneel bedrag		Actief	Verplichtingen
	Te ontvangen	Te leveren			Te ontvangen	Te leveren		
Intrestderivaten	3 141	3 141	162	661	3 373	3 393	49	1 243
OTC andere instrumenten	3 141	3 141	162	661	3 373	3 393	49	1 243
Wisselkoersderivaten	1 123	1 283	66	468	1 102	1 088	150	563
OTC andere instrumenten	1 123	1 283	66	468	1 102	1 088	150	563
TOTAAL	4 264	4 424	229	1 128	4 475	4 481	199	1 805

e. Detail van de derivaten aangewezen als afdekking van een investering in een buitenlandse entiteit

Nihil.

f. Detail van de derivaten aangewezen als afdekking van een portefeuille

(in miljoen EUR)	31/12/2015				31/12/2016			
	Notioneel bedrag		Actief	Verplichtingen	Notioneel bedrag		Actief	Verplichtingen
	Te ontvangen	Te leveren			Te ontvangen	Te leveren		
Reeële waardeafdekking renterisico van een portefeuille	30 196	30 196	669	2 486	16 442	16 466	480	2 685
TOTAAL	30 196	30 196	669	2 486	16 442	16 466	480	2 685

4.2. Uitgestelde belastingen**a. Uitsplitsing volgens aard**

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Uitgestelde belastingen op het actief	3 376	2 646
Niet geboekte uitgestelde belastingen op het actief	(3 341)	(2 614)
Geboekte uitgestelde belastingen op het actief (zie toelichting 2.6) ⁽¹⁾	35	32
Uitgestelde belastingen op de verplichtingen (zie toelichting 3.5) ⁽¹⁾	(159)	(28)
TOTAAL	(124)	4

(1) De uitgestelde belastingen op het actief en de verplichtingen worden gecompenseerd wanneer zij betrekking hebben op dezelfde fiscale entiteit.

De impact van de wijzigingen in de uitgestelde belastingen op het resultaat en op de latente of uitgestelde winsten en verliezen worden geanalyseerd in respectievelijk toelichting 5.11 *Winstbelastingen en de Staat van het nettoresultaat en de winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen* geboekt.

b. Bewegingen tijdens het boekjaar

(in miljoen EUR)	2015	2016
OP 1 JANUARI	(111)	(124)
Kost of opbrengst geboekt in resultaat: "Winstbelastingen" ⁽²⁾	(24)	109
Bewegingen met impact op het eigen vermogen	(13)	22
Omrekeningsverschillen	(3)	(2)
Overige bewegingen ⁽¹⁾	27	(1)
OP 31 DECEMBER	(124)	4

*(1) In 2015 verklaart de herziening van de positionering van de annulering van het resultaat op interne overdrachten een wijziging van 25 miljoen EUR.**(2) De toename in 2016 is voornamelijk te wijten aan verliezen verbonden aan de overdracht van activa aan Dexia Crédit Local Paris in het kader van de sluiting of de beperking van de activiteit van de filialen en bijkantoren van de Groep.*

c. Categorieën van uitgestelde belastingen betreffende voortgezette activiteiten

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Uitgestelde belastingen op het actief	3 376	2 646
Uitgestelde belastingen op de verplichtingen	(159)	(28)
TOTAAL	3 217	2 618

Uitgestelde belastingen uit actiefbestanddelen	2015		2016	
	Totaal	Waarvan impact op het resultaat	Totaal	Waarvan impact op het resultaat
(in miljoen EUR)				
Leningen (en voorzieningen voor verliezen op leningen)	(1 382)	107	(3 249)	(707)
Effecten	(1 351)	223	(1 889)	(659)
Derivaten	(1 522)	(185)	(1 236)	96
Materiële en immateriële vaste activa	(10)	1	3	12
Overlopende rekeningen en overige activa	23	2	4	(2)
TOTAAL	(4 241)	148	(6 367)	(1 260)

Uitgestelde belastingen uit verplichtingen	2015		2016	
	Totaal	Waarvan impact op het resultaat	Totaal	Waarvan impact op het resultaat
(in miljoen EUR)				
Derivaten	3 590	114	5 062	339
Ontleningen, deposito's en schuldpapier	1 472	(275)	1 407	7
Voorzieningen	229	153	234	5
Pensioenen	5	1	5	0
Niet aftrekbare voorzieningen	0	(22)	(12)	(12)
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	(126)	(24)	(115)	(2)
TOTAAL	5 171	(52)	6 581	337

Uitgestelde belastingen uit andere bestanddelen	2015		2016	
	Totaal	Waarvan impact op het resultaat	Totaal	Waarvan impact op het resultaat
(in miljoen EUR)				
Recupereerbare fiscale verliezen	2 295	(835)	2 405	141
Entiteiten met speciaal belastingregime	(6)	9	(1)	5
TOTAAL	2 288	(826)	2 404	146

TOTAAL UITGESTELDE BELASTINGEN	3 217	2 618
---------------------------------------	--------------	--------------

d. Vervaldatum van niet geboekte uitgestelde belastingen op het actief

(in miljoen EUR)	31/12/2015		
	1 tot 5 jaar	Onbepaald	Totaal
Aard			
Tijdelijke verschillen	0	(1 057)	(1 057)
Overdraagbare fiscale verliezen ⁽¹⁾	(354)	(1 931)	(2 285)
TOTAAL	(354)	(2 987)	(3 341)

(1) De uitsplitsing van de cijfers naar vervaldatum werd herzien.

(in miljoen EUR)	31/12/2016			
	1 tot 5 jaar	Langer dan 5 jaar	Onbepaald	Totaal
Aard				
Tijdelijke verschillen	0	0	(210)	(210)
Overdraagbare fiscale verliezen	(416)	(129)	(1 860)	(2 405)
TOTAAL	(416)	(129)	(2 069)	(2 614)

4.3. Saldering van financiële activa en verplichtingen

De onderstaande tabel geeft de financiële activa en financiële verplichtingen weer voor en na saldering.

De kolom "Brutobedragen gesaldeerd op de balans" geeft de bedragen weer die zijn gesaldeerd volgens de criteria gedefinieerd in IAS 32, zoals uiteengezet in de toelichting "Waarderingsregels en regels voor geconsolideerde jaarrekeningen". De gesaldeerde bedragen hebben betrekking op derivaten en verkoop- en terugkoopovereenkomsten die Dexia verhandelt met een afwikkelingsinstelling.

De kolom "Impact van master netting-overeenkomsten en vergelijkbare overeenkomsten" omvat bedragen van financiële instrumenten die het voorwerp uitmaken van een afdwingbare master netting-overeenkomst of een vergelijkbare overeenkomst maar die niet beantwoorden aan de salderingscriteria vereist door IAS 32. Bij Dexia gaat het hier over transacties die het voorwerp uitmaken van de ISDA Master Netting Agreements en Global Master Repurchase Agreements waarvoor het recht tot saldering slechts kan worden uitgeoefend in geval van wanbetaling, insolventie of faillissement van één van de tegenpartijen. In het bijzonder werd op 2 november 2009 de Dexia Group Master Netting Agreement (DGMNA) gesloten tussen Dexia N.V., Banque Internationale à Luxembourg S.A. (voorheen Dexia Banque Internationale à Luxembourg S.A.), Belfius Bank N.V. (voorheen Dexia Bank Belgium NV), Dexia Crédit Local S.A. en Dexia Crediop SpA. De DGMNA staat de contractspartijen toe om bedragen die zijn verschuldigd naar aanleiding van transacties gebaseerd op

verschillende contracten onderling te compenseren ("netting"). Deze transacties kunnen betrekking hebben op één of meerdere ISDA Master Agreements of andere kaderovereenkomsten betreffende financiële instrumenten ("Hoofdovereenkomsten"). De DGMNA heeft in het bijzonder tot doel om netting toe te staan in het geval waarin een van de contractspartijen in gebreke blijft, en staat netting bijgevolg uitsluitend toe indien de transacties op basis van de Hoofdovereenkomsten worden versneld, beëindigd, vereffend of ontbonden (hierna "Close Out"). Wanneer een contractspartij in gebreke blijft, kan, in overeenstemming met de DGMNA, elke andere contractspartij, welke zelf niet in gebreke blijft, ervoor opteren om over te gaan tot de Close Out van elke transactie op basis van de Hoofdovereenkomsten waarbij vermelde contractspartij die niet in gebreke blijft, een partij is. Banque Internationale à Luxembourg S.A. en Belfius Bank N.V. zijn geen contractspartij meer van de DGMNA sinds resp. 29 januari 2014 en 16 november 2015.

De kolommen "Kaswaarborgen" en "Als zekerheden verkregen of verstrekte financiële instrumenten" groeperen de bedragen die betrekking hebben op de financiële instrumenten die worden gebruikt als zekerheden. Bij Dexia bestaan deze hoofdzakelijk uit kaswaarborgen en als zekerheden verkregen of verstrekte effecten, en zijn vermeld tegen reële waarde. Deze waarborgen kunnen slechts worden uitgeoefend in geval van wanbetaling, insolventie of faillissement van één van de tegenpartijen.

De instrumenten worden vermeld voor de waarde waartegen ze in de boeken van Dexia zijn opgenomen, de waarborgen echter worden beperkt tot het bedrag van het gewaarborgde actief of de gewaarborgde verplichting.

a. Gesaldeerde financiële activa of financiële activa die onder een afdwingbare master netting-overeenkomst of vergelijkbare overeenkomst vallen

	31/12/2015						
	Brutobedragen van financiële activa	Brutobedragen gesaldeerd op de balans	Nettobedragen van financiële activa opgenomen op de balans	Bedragen die niet gesaldeerd worden op de balans			Nettobedragen
				Impact van master netting-overeenkomsten en vergelijkbare overeenkomsten	Ontvangen kaswaarborgen	Als zekerheden verkregen financiële instrumenten	
(in miljoen EUR)							
Derivaten	23 997	(12)	23 985	(14 510)	(2 850)	0	6 626
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten en gelijkaardige overeenkomsten	2 337	0	2 337	0	(22)	(2 315)	0
FINANCIËLE ACTIVA ONDERWORPEN AAN DE INFORMATIEVERSCHAFFING INZAKE SALDERING	26 334	(12)	26 322	(14 510)	(2 872)	(2 315)	6 626

b. Gesaldeerde financiële verplichtingen of financiële verplichtingen die onder een afdwingbare master netting-overeenkomst of vergelijkbare overeenkomst vallen

	31/12/2015						
	Brutobedragen van financiële verplichtingen	Brutobedragen gesaldeerd op de balans	Nettobedragen van financiële verplichtingen opgenomen op de balans	Bedragen die niet gesaldeerd worden op de balans			Nettobedragen
				Impact van master netting-overeenkomsten en vergelijkbare overeenkomsten	Verstrekte kaswaarborgen	Als verstrekte financiële instrumenten	
(in miljoen EUR)							
Derivaten	50 619	(12)	50 607	(14 510)	(33 095)	(609)	2 394
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten en gelijkaardige overeenkomsten	34 024	0	34 024	0	(1 041)	(32 579)	404
FINANCIËLE VERPLICHTINGEN ONDERWORPEN AAN DE INFORMATIEVERSCHAFFING INZAKE SALDERING	84 643	(12)	84 631	(14 510)	(34 136)	(33 188)	2 798

c. Gesaldeerde financiële activa of financiële activa die onder een afdwingbare master netting-overeenkomst of vergelijkbare overeenkomst vallen

	31/12/2016						Nettobedragen
	Brutobedragen van financiële activa	Brutobedragen gesaldeerd op de balans	Nettobedragen van financiële activa opgenomen op de balans	Bedragen die niet gesaldeerd worden op de balans			
				Impact van master netting-overeenkomsten en vergelijkbare overeenkomsten	Ontvangen kaswaarborgen	Als zekerheden verkregen financiële instrumenten	
(in miljoen EUR)							
Derivaten	22 416	(324)	22 092	(13 069)	(2 555)	(62)	6 406
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten en gelijkaardige overeenkomsten	2 389	0	2 389	0	(9)	(2 380)	0
FINANCIËLE ACTIVA ONDERWORPEN AAN DE INFORMATIEVERSCHAFFING INZAKE SALDERING	24 805	(324)	24 481	(13 069)	(2 564)	(2 442)	6 406

d. Gesaldeerde financiële verplichtingen of financiële verplichtingen die onder een afdwingbare master netting-overeenkomst of vergelijkbare overeenkomst vallen

	31/12/2016						Nettobedragen
	Brutobedragen van financiële verplichtingen	Brutobedragen gesaldeerd op de balans	Nettobedragen van financiële verplichtingen opgenomen op de balans	Bedragen die niet gesaldeerd worden op de balans			
				Impact van master netting-overeenkomsten en vergelijkbare overeenkomsten	Verstrekte kaswaarborgen	Als zekerheden verstrekte financiële instrumenten	
(in miljoen EUR)							
Derivaten	50 872	(324)	50 548	(13 069)	(34 706)	0	2 774
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten en gelijkaardige overeenkomsten	32 283	0	32 283	0	(326)	(30 372)	1 585
FINANCIËLE VERPLICHTINGEN ONDERWORPEN AAN DE INFORMATIEVERSCHAFFING INZAKE SALDERING	83 155	(324)	82 831	(13 069)	(35 032)	(30 372)	4 359

4.4. Transacties met verbonden partijen

a. Transacties met verbonden partijen

Sinds 31 december 2012 oefenen, tengevolge de kapitaalverhoging waarop werd ingeschreven door de Belgische en de Franse Staat, slechts deze twee aandeelhouders een invloed van betekenis uit op Dexia.

De transacties van de Groep met deze aandeelhouders zijn beschreven in punt 4.4.c. hierna. In toepassing van IAS24 § 25 maakt het detail van de leningen, ontleningen en verbintenissen met de Staten-aandeelhouders geen deel uit van een afzonderlijke kennisgeving.

Naar aanleiding van de herstructurering van de Groep, heeft Dexia geen transacties meer met verbonden partijen

b. Compensaties managers op sleutelposities (*)

(in miljoen EUR)	2015	2016
Kortetermijnpersoneelsbeloningen ⁽¹⁾	3	4
Ontslagvergoedingen	0	1

(*) Managers op sleutelposities zijn de leden van de raad van bestuur en van het directiecomité.

(1) Deze lijn omvat het salaris en de andere voordelen.

De details zijn gepubliceerd in het deel Bezoldigingsverslag in het hoofdstuk "Verklaring inzake corporate governance" van het beheersverslag.

c. Transacties met de Belgische, Franse en Luxemburgse overheid

Waarborgmechanisme voor de financieringen van Dexia

Tijdelijke Waarborgovereenkomst van 2011

Op 16 december 2011 ondertekenden de Franse, de Belgische en de Luxemburgse Staten met Dexia en Dexia Crédit Local ("DCL") een Overeenkomst inzake Autonome Waarborg krach-

tens dewelke de drie overheden er zich gezamenlijk, maar niet hoofdelijk toe verbonden hadden om de uitvoering door Dexia en DCL te waarborgen van de terugbetalingsverplichtingen die voortvloeien uit bepaalde financieringen die toegekend zijn door de Centrale Banken, kredietinstellingen en institutionele of professionele tegenpartijen, voor zover deze verplichtingen betrekking hebben op bepaalde financieringen met een looptijd van maximum 3 jaar, die aangegaan of uitgegeven worden tussen 21 december 2011 en 31 mei 2012. Deze initiële vervalddag werd tot 30 september 2012 krachtens Aanhangsel nr.1 van 30 mei 2012, en tot 31 januari 2013 krachtens Aan-

hangsel nr.3 van 28 september 2012, mits akkoord van de partijen en van de Europese Commissie verdaagd.

De waarborgverbintenis van de overheden conform deze Tijdelijke Waarborgovereenkomst mocht een plafond van 45 miljard EUR in hoofdsom (verhoogd tot 55 miljard EUR krachtens Aangangsel nr.2 van 5 juni 2012), berekend op basis van de krachtens genoemde overeenkomst gewaarborgde verplichtingen, niet overschrijden, er rekening mee houdend dat de omloop van de krachtens de hierna beschreven Waarborgovereenkomst van 2008 gewaarborgde verbintenissen niet in aanmerking werd genomen om het genoemde plafond van 55 miljard EUR te berekenen.

Op 21 december 2011 had de Europese Commissie haar voorlopige goedkeuring verleend aan dit waarborgmechanisme voor de periode die reikt tot 31 mei 2012, in afwachting van de definitieve beslissing die zij moest nemen in het kader van een nieuwe onderzoeksprocedure geopend in het kader van een controle op de staatswaarborg. De beslissing tot goedkeuring werd op 28 december 2012 genomen. De goedkeuring van het tijdelijke waarborgmechanisme werd verlengd tot inwerkingtreding van de hierna beschreven Waarborgovereenkomst van 2013.

De gewaarborgde verbintenissen uit hoofde van de Waarborgovereenkomst van 2011, werden op 28 augustus 2015 volledig terugbetaald, zodanig dat er op 31 december 2015 niet langer gewaarborgde verbintenissen bestaan uit hoofde van deze waarborg.

Waarborgovereenkomst van 2013

Op 24 januari 2013 ondertekenden de Franse, de Belgische en de Luxemburgse Staten met Dexia en Dexia Crédit Local ("DCL") een Overeenkomst tot Uitgifte van Waarborgen. Tevens werd een Autonome Waarborg aan DCL (voornaamste operationele en emissie entiteit van de groep Dexia) door deze drie overheden toegekend krachtens het Koninklijk Besluit van 19 december 2012 "tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 18 oktober 2011 tot toekenning van een Staatswaarborg aan bepaalde leningen van Dexia en Dexia Crédit Local" (zoals bekrachtigd door de Wet van 17 juni 2013 "houdende fiscale en financiële bepalingen en bepalingen met betrekking tot duurzame ontwikkeling"), de Franse Machtigingswet, zoals gewijzigd door de herziene Franse begrotingswet n° 2012-1510 van 29 december 2012, en de Luxemburgse Machtigingswet (de "Waarborg").

Krachtens deze Waarborg hebben de drie overheden er zich gezamenlijk, maar niet hoofdelijk toe verbonden om de uitvoering door DCL (handelend in voorkomend geval via haar bijkantoren) te waarborgen van de terugbetalingsverplichtingen die voortvloeien uit bepaalde financieringen die toegekend zijn door gekwalificeerde, institutionele of professionele beleggers, voor zover deze verplichtingen betrekking hebben op bepaalde effecten en financiële instrumenten, deposito's of leningen met een looptijd van maximaal tien jaar, die aangegaan of uitgegeven worden tussen 24 januari 2013 en 31 december 2021. Deze Waarborg treedt onmiddellijk in werking. Zij vervangt de bovengenoemde Tijdelijke Waarborg van 2011, die beëindigd wordt zonder terugwerkende kracht en zonder aantasting van de rechten die ontstaan zijn als gevolg van de gewaarborgde verbintenissen die verstrekt of uitgegeven zijn vóór de inwerkingtreding van de waarborg van 2013.

De waarborgverbintenis van de overheden conform deze Waarborg mag een plafond van 85 miljard EUR in hoofdsom, berekend op basis van de krachtens genoemde overeenkomst, de

Tijdelijke Waarborgovereenkomst van 2011, of elke waarborg die zou toegekend worden conform de Overeenkomst tot Uitgifte van Waarborgen gewaarborgde verplichtingen, niet overschrijden (er rekening mee houdend dat de omloop van de krachtens de hierna beschreven Waarborgovereenkomst van 2008 gewaarborgde verbintenissen niet in aanmerking worden genomen om het genoemde plafond van 85 miljard EUR te berekenen).

Elk van de overheden waarborgt deze terugbetalingsverplichtingen tot beloop van zijn respectieve aandeel:

- (i) 51,41 % (namelijk 43,6985 miljard EUR maximum) voor de Belgische Staat;
- (ii) 45,59 % (namelijk 38,7515 miljard EUR maximum) voor de Franse Staat; en
- (iii) 3 % (namelijk 2,55 miljard EUR maximum) voor de Luxemburgse Staat.

Conform de bepalingen van de Overeenkomst tot Uitgifte van Waarborgen moet Dexia aan de overheden een vergoeding betalen van:

- (i) een totstandkomingscommissie van 50 basispunten berekend op het plafond van 85 miljard EUR, verminderd met de totstandkomingscommissie die werd betaald in het kader van de Tijdelijke Waarborgovereenkomst van 2011, namelijk een saldo van 150 miljoen EUR.
- (ii) een maandelijkse commissie van 5 basispunten op jaarbasis berekend op de uitstaande gewaarborgde financieringen, met inbegrip van bestaande gewaarborgde financieringen in het kader van de Tijdelijke Waarborgovereenkomst van 2011, en van nieuwe gewaarborgde financieringen in het kader van de Overeenkomst tot Uitgifte van Waarborgen, met uitzondering van het deel van gewaarborgde financieringen die door Banque de France Gestion, Banque de France of de Nationale Bank van België is gehouden (zolang dat de ECB een all-in vergoeding aanvaardt).

Het uitstaand bedrag van de gewaarborgde schuld wordt dagelijks gepubliceerd op de website van de Nationale Bank van België (<http://www.nbb.be/DOC/DQ/warandia/index.htm>). Op 31 december 2016 bedroeg het totale uitstaande bedrag van de door de drie overheden gewaarborgde verbintenissen op grond van de Waarborgovereenkomst 2013 71 miljard EUR. In 2016 betaalde Dexia maandelijkse commissies voor een totaalbedrag van 32 miljoen EUR voor zijn gewaarborgde financieringen.

Waarborgovereenkomst van 2008

Op 28 mei 2014 werden de door de Waarborgovereenkomst van 2008 beschreven in de voorgaande Jaarverslagen van Dexia, zoals gewijzigd door de drie Staten, de gewaarborgde verbintenissen integraal terugbetaald, zodat er op basis van deze Waarborgovereenkomst geen verdere gewaarborgde verbintenissen uitstaande zijn.

Waarborg voor de Financial Products-portefeuille

Dexia heeft een overeenkomst afgesloten voor de verkoop van de verzekeringsactiviteiten van Financial Security Assurance (FSA) aan Assured Guaranty Ltd (Assured) op 14 november 2008. De verkoop werd afgerond op 1 juli 2009. De Financial Products-activiteit van FSA, die wordt beheerd door FSA Asset Management (FSAM), werd afgesplitst van de transactie en blijft dus eigendom van Dexia.

In deze context hebben de Belgische en Franse Staat ermeê ingestemd een waarborg te bieden voor de Financial Products-activaportefeuille.

Deze waarborg werd door de Europese Commissie op 13 maart 2009 goedgekeurd.

De bepalingen van deze waarborg werden uiteengezet in twee overeenkomsten (de Overeenkomst inzake autonome waarborg met betrekking tot de portefeuille "Financial Products" van FSA Asset Management LLC en de Waarborgterugbetalingsovereenkomst) die de Belgische en Franse Staat hebben gesloten met Dexia. Voor een meer gedetailleerde beschrijving van de voornaamste bepalingen van deze overeenkomsten, verwijzen we naar het Jaarverslag 2011, pagina 170.

Krachtens deze overeenkomsten hebben de Belgische en Franse Staten elk aanvaard gezamenlijk maar niet hoofdelijk de verplichtingen van Dexia NV krachtens een putovereenkomst waarbij FSAM het recht heeft Dexia en/of DCL bepaalde activa (de "Put Portfolio Assets") die deel uitmaken van de FSAM-portefeuille op 30 september 2008 te verkopen, indien bepaalde gebeurtenissen zouden plaatsvinden te waarborgen voor een totaalbedrag gelijk aan 16,98 miljard USD waarvan 62,3711 % voor de Belgische Staat en 37,6289 % voor de Franse Staat.

Met toestemming van de Belgische en Franse Staat heeft FSAM in de loop van 2011 alle resterende Put Portfolio Assets verkocht aan DCL. DCL heeft vervolgens zo goed als alle Put Portfolio Assets aan derde partijen verkocht. Op 31 december 2011 waren er bij FSAM niet langer Put Portfolio Assets die aan Dexia en DCL verkocht konden worden en (indien deze Dexia-entiteiten het verschuldigde bedrag niet aan FSAM betaalden) de overheden verplichtten tot het uitvoeren van betalingen aan FSAM. Daarenboven is Dexia aan de Staten niet langer een waarborgvergoeding verschuldigd.

De waarborg van de Belgische en Franse Staten met betrekking tot de Put Portfolio Assets blijft technisch gezien echter bestaan. De overheden zijn dus gerechtigd om van Dexia elk bedrag terug te vorderen dat in het kader van de waarborg zou zijn betaald. Dit recht van de overheden kan hetzij in contanten worden uitgeoefend, hetzij in de vorm van instrumenten die Tier 1-kapitaal van Dexia vertegenwoordigen (gewone aandelen of winstaandelen). De voorwaarden van de winstaandelen werden goedgekeurd door de buitengewone aandeelhoudersvergadering van Dexia van 24 juni 2009 en werden uiteengezet in artikel 4bis van de statuten van Dexia. Dexia had inschrijvingsrechten (warrants) uitgegeven voor een periode van vijf jaar voor elk van de overheden, zodat de overheden terugbetaald kunnen worden met de uitgifte

van nieuwe aandelen, op grond van de inbreng in natura aan Dexia van hun recht tot terugbetaling.

De warrants die met een looptijd van 5 jaar ten gunste van de Belgische en Franse Staten zijn uitgegeven door de algemene aandeelhoudersvergadering van 11 mei 2011, verstreken op 10 mei 2016. De Staten en Dexia hebben beslist niet over te gaan tot de heruitgifte van deze warrants, gegeven dat het recht van de Staten om de terugbetaling van hun vordering in aandelen te ontvangen wanneer zij zich beroepen op de Waarborg niet kan worden uitgesloten, maar zuiver theoretisch is geworden na de verkoop van de "Put Portfolio Assets". Het verlopen van de warrants heeft geen enkele impact op het recht van de Staten om in voorkomend geval het regres tegen Dexia uit te oefenen onder de vorm van "Omzetting in Kapitaal" zoals omschreven en voorzien door de bepalingen van de "Waarborgterugbetalingsovereenkomst".

Voor een meer gedetailleerde beschrijving van de waarborg voor de Financial Products-portefeuille, verwijzen we naar het bijzonder verslag van de raad van bestuur van 12 mei 2009, geactualiseerd door het bijzonder verslag van de raad van bestuur van 18 maart 2011 m.b.t. de eerste heruitgifte van de warrants die beide beschikbaar zijn op de website van Dexia (www.dexia.com).

d. Transacties met SFPI en Belfius

Op 23 december 2016 werd een overeenkomst gesloten tussen Dexia, Belfius Bank en de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM). Deze overeenkomst had onder meer als doel een aantal transacties door te voeren met betrekking tot financiële instrumenten (in het bijzonder afgeleide producten) en een einde te maken aan een aantal discussies tussen Belfius Bank en Dexia. Alle in deze overeenkomst beoogde transacties werden afgesloten tegen marktvoorwaarden, zoals van toepassing ten tijde van de afronding van de overeenkomst, en in lijn met de gebruikelijke verrichtingen van Dexia en Belfius Bank. De transacties kaderen in een algemeen beleid tot vereenvoudiging en verdere loskoppeling van de banden tussen Dexia en haar vroegere dochteronderneming, en zijn er dus op gericht om deze banden te rationaliseren, in de geest van de geordende resolutie die sinds 2012 de strategie van Dexia bepaalt. De impact van de door deze overeenkomst gedekte financiële transacties op de rekeningen van Dexia voor 2016 is verwaarloosbaar.

4.5 Informatie over activiteiten aangehouden voor verkoop en beëindigde activiteiten

a. Activa en verplichtingen vervat in groepen aangehouden voor verkoop

De Groep bereikte in het eerste trimester 2014 de doelperimeter zoals deze werd gedefinieerd in het geordende resolutieplan. Op 31 december 2015 noch op 31 december 2016 werden groepen aangehouden voor verkoop.

b. Resultatenrekening

31/12/2015	DenizBank
(in miljoen EUR)	
Resultaat uit overdracht	(17)
Nettoresultaat uit beëindigde activiteiten of activiteiten in beëindiging	(17)
Aandeel van de groep	(17)
Nettoresultaat per aandeel	
Gewoon	(8,52)
Verwaterd	(0,54)

31/12/2016	BIL	Dexia Asset Management	Popular Banca Privada	Totaal
(in miljoen EUR)				
Resultaat uit overdracht	3	4	10	17
Nettoresultaat uit beëindigde activiteiten of activiteiten in beëindiging	3	4	10	17
Aandeel van de groep				17
Nettoresultaat per aandeel				
Gewoon				8,58
Verwaterd				0,54

4.6. Op aandelen gebaseerde betalingen

Aandelenoptieplannen vereffend in Dexia-aandelen (aantal opties)	2015	2016
Uitstaand aan het begin van de periode	42 088 083	32 096 802
Vervallen tijdens de periode	(9 991 281)	(10 128 349)
Uitstaand aan het einde van de periode	32 096 802	21 968 453
Uit oefenbaar op het einde van de periode	32 096 802	21 968 453

2015				2016			
Marge van de uitoefenprijs (EUR)	Aantal uitstaande opties	Gewogen gemiddelde uitoefenprijs (EUR)	Gewogen gemiddelde resterende looptijd (jaar)	Marge van de uitoefenprijs (EUR)	Aantal uitstaande opties	Gewogen gemiddelde uitoefenprijs (EUR)	Gewogen gemiddelde resterende looptijd (jaar)
9,12 - 10,27	7 553 684	9,12	2,49	9,12 - 10,27	7 553 684	9,12	1,49
10,74 - 12,35	3 531 624	11,44	2,49	10,74 - 12,35	3 531 624	11,44	1,49
16,47 - 19,21	10 128 349	16,87	0,51	16,47 - 19,21	0	0	0
19,21 - 21,02	10 883 145	21,02	1,50	19,21 - 21,02	10 883 145	21,02	0,50
TOTAAL	32 096 802			TOTAAL	21 968 453		

Sinds 2008 werd geen enkele optie uitgeoefend. Immers, ze zijn out of the money.

4.7. Aandelen

	2015		2016	
	Categorie A	Categorie B ⁽¹⁾	Categorie A	Categorie B ⁽¹⁾
Aantal toegestane aandelen	1 948 984 474	28 947 368 421	1 948 984	28 947 368
Aantal uitgegeven en volstorte aandelen	1 948 984 474	28 947 368 421	1 948 984	28 947 368
Aantal uitgegeven en niet-volstorte aandelen				
Nominale waarde per aandeel	geen	geen	geen	geen
Uitstaand op 1 januari	30 896 352 895		30 896 352 895	
Hergroepering van aandelen ⁽²⁾			/1000	
Uitstaand op 31 december	30 896 352 895		30 896 352	
Rechten, voorkeursrechten en beperkingen, waaronder beperkingen op de uitkering van dividenden en terugbetaling van het kapitaal	28 947 368 421		28 947 368	
Aantal eigen aandelen	324 633		323	
Aantal aandelen gereserveerd voor uitgifte in het kader van aandelenopties en contracten voor de verkoop van aandelen	324 633		323	

(1) Zie hieronder de beschrijving van de aandelen van categorie B.

(2) De raad van bestuur van Dexia NV heeft beslist om over te gaan tot de hergroepering van aandelen van Dexia NV (aandelen van categorie A en aandelen van categorie B), overeenkomstig de beslissing van de buitengewone algemene aandeelhoudersvergadering van 20 mei 2015, volgens een ratio van één nieuw aandeel (ISIN BE0974290224) voor duizend bestaande aandelen (ISIN BE 0003796134). De hergroepering is ingegaan op 4 maart 2016. (zie ook Beheersverslag op pagina 29)

Alle informatie over de hergroepering van aandelen is beschikbaar op http://www.dexia.com/NL/aandeelhouder_belegger/informatie_aandeelhouders/hergroepering/Paginas/default.aspx

Zie toelichting 4.4.c. Transacties met de Belgische, Franse en Luxemburgse overheid.

Zie toelichting 4.6 voor informatie over aandelenoptieplannen.

Economische rechten van de aandelen van categorie A en B

Het maatschappelijk kapitaal van Dexia wordt heden vertegenwoordigd door 1.948.984 aandelen van categorie A en 28.947.368 preferente aandelen van categorie B. De preferente aandelen van categorie B werden op 21 december 2012 uitgegeven naar aanleiding van de kapitaalverhoging van 5,5 miljard EUR die was voorbehouden aan de Belgische en Franse Staat (de « Staten »). De uitgifte van deze preferente aandelen beantwoordde onder meer aan de eis van lastenverdeling (« burden sharing », namelijk het principe dat de historische aandeelhouders ten volle bijdragen aan de resolutie-inspanning) die door de Europese Commissie werd opgelegd op basis van de regels inzake staatssteun. De Europese Commissie had aan de Staten immers meegedeeld dat ze het definitieve geordende resolutieplan van de groep Dexia enkel zou goedkeuren wanneer het voorziet in een volledige economische uitsluiting van de bestaande aandeelhouders in het kader van de herkapitalisatie van Dexia door de Staten.

De voorkeursrechten die zijn verbonden aan de aandelen van categorie B (opgedeeld in subcategorieën B1, B2 en B3), verlenen de Staten voorrang bij de uitkering van dividenden en vereffeningssaldi van de Vennootschap, en zijn ingeschreven in artikel 4ter 2 van de statuten, en samengevat in het oproepingsbericht voor de buitengewone algemene vergadering van 21 december 2012 (dat op de website van de Vennootschap kan worden geraadpleegd op het volgende adres http://www.dexia.com/NL/aandeelhouder_belegger/algemene_vergadering/Docs_AG_dec_2012/Documents/AGE_21122012_Brochure%20NL.pdf

Rekening houdend met deze voorkeursrechten zijn de kansen op uitkering van dividenden, terugbetaling van kapitaal of vereffeningssaldi voor aandelen van categorie A vrijwel onbestaande. (i) Als de Vennootschap een dividend zou uitkeren ⁽¹⁾, zou dat bij voorrang worden toegewezen aan de houders van aandelen van categorie B1 en B2 ten belope van 8% van hun inschrijvingsprijs (namelijk 8% van 5,5 miljard EUR, dit is 440 miljoen EUR, per jaar). Het eventuele saldo zou vervolgens worden toegewezen (i) aan de houders van gewone aandelen A en B3 ten belope van het bedrag dat wordt uitgekeerd aan de houders van aandelen B1 en B2 en (ii) boven dat bedrag, aan de houders van aandelen A en B, in verhouding tot het aantal aandelen dat zij bezitten. De bedragen die niet werden betaald aan de houders van aandelen B1 en B2 in het kader van de jaarlijkse preferente uitkering van dividenden, kunnen worden gecumuleerd in een vereffeningssupplement. Dit vereffeningssupplement komt bij voorrang toe aan de houders van aandelen B1 en B2. Bij herclassificatie in aandelen B2 wordt het vereffeningssupplement dat werd verworven tijdens de periode waarin het aandeel tot categorie B1 behoorde, behouden, terwijl de niet betaalde bedragen in het kader van voorkeursdivi-

(1) Een uitkering van dividenden door DNV lijkt, zoals de zaken er nu voorstaan, onmogelijk gezien onder meer de verbintenissen die de Staten in het kader van het geordende resolutieplan van Dexia zijn aangegaan. Deze verbintenissen stellen immers dat Dexia (voor onbeperkte duur) niet mag overgaan tot de betaling van discretionaire coupons op de hybride Tier 1- en Tier 2-instrumenten, en de uitkering van dividenden door een dochterbedrijf niet mag goedkeuren wanneer het daardoor verplicht zou zijn om discretionaire coupons te betalen op de hybride Tier 1- en Tier 2-instrumenten. Heden bestaan nog twee AT1-instrumenten waarvoor de betaling van coupons discretionair is, waarbij het ene Dexia als emittent heeft (de effecten waren uitgegeven door DFL, dat door Dexia in 2012 werd opgeslorpt) en het andere door DCL werd uitgegeven. De voorwaarden van deze beide emissies stellen dat als de emittent overgaat tot een uitkering van dividenden aan zijn aandeelhouders, hij de coupon op de hybride instrumenten moet betalen – wat in het kader van het geordende resolutieplan verboden is. Het resultaat is dus dat Dexia geen dividenden aan zijn aandeelhouders mag uitkeren, en dat DCL geen dividenden aan Dexia mag uitkeren (wat op zich het dividendaire vermogen van Dexia vernietigt). De Commissie heeft bovendien later aan Dexia verboden om de hybride effecten terug te kopen, waardoor elke uitkering van dividenden uitgesloten is.

denden vanaf de herclassificatie in aandelen B2 niet meer bij het uitstaande vereffeningssupplement worden geteld.

(ii) Bij vereffening van Dexia zouden de daaraan verbonden uitkeringen bij voorrang worden toegewezen aan de houders van aandelen van categorie B1 en B2 ten belope van hun inschrijvingsprijs (5,5 miljard EUR), verhoogd met het vereffeningssupplement en desgevallend met aftrek van reeds terugbetaalde bedragen in het kader van een kapitaalvermindering. Het eventuele saldo zou dan in de onderstaande volgorde worden toegewezen: (i) aan de houders van aandelen A en B3, ten belope van een bedrag dat hun recht op terugbetaling van het kapitaal vertegenwoordigt, (ii) aan de houders van aandelen A en B3, ten belope van een bedrag dat overeenstemt met het gestorte vereffeningssupplement per aandeel B1, en aan de houders van aandelen B2, ten belope van een bedrag dat overeenstemt met het verschil tussen het gestorte vereffeningssupplement per aandeel B1 en het gestorte vereffeningssupplement per aandeel B2, en (iii) aan de houders van aandelen A en B, in verhouding tot het aantal aandelen dat zij bezitten. (iii) Bij een kapitaalvermindering met het oog op de aanzuivering van verliezen of de vorming van reserves zou die bij voorrang worden toegerekend op de gewone aandelen van categorie A en B3, in die zin dat het recht op terugbetaling van kapitaal verbonden aan gewone aandelen verminderd zou worden met hetzelfde bedrag (waarbij het totale bedrag van de rechten op terugbetaling van kapitaal van het geheel van de aandelen van een bepaalde categorie altijd strikt positief zal blijven). Voor het overschot zouden de rechten verbonden aan de aandelen niet worden aangetast. Zo'n kapitaalvermindering met het oog op de aanzuivering van de verliezen van de Vennootschap werd doorgevoerd naar aanleiding van de algemene vergadering van de Vennootschap van 8 mei 2013 ⁽²⁾.

In de statuten werd een mechanisme van herclassificatie van de aandelen van categorie B1 in aandelen van categorie B2 en/of B3 opgenomen, om rekening te houden met de reglementaire behandeling van het eigen vermogen van Dexia. De EU-Verordening van 26 juni 2013 (de « Verordening CRR ») die de vereisten inzake eigen vermogen bepaalt die op Dexia en haar belangrijkste bancaire dochterondernemingen van toepassing zijn, laat immers toe dat preferente aandelen of andere effecten die representatief zijn voor het kapitaal van een kredietinstelling met voorkeursrechten, worden behandeld als tier 1-kernkapitaal (Common Equity Tier 1 of « CET1 ») op grond van een overgangsregeling die op 31 december 2017 afloopt. De aandelen B1 worden daarna Tier 2-instrumenten, terwijl de gewone aandelen (aandelen van categorie A of aandelen van categorie B3) CET1-instrumenten zullen vormen. Vooruitlopend op de reglementaire behandeling van aandelen B1 als Tier 2 op 1 januari 2018, voorzien de statutaire bepalingen in de mogelijkheid om aandelen van categorie B1, in een of meerdere keren, te herclassificeren in aandelen van categorie B2 en/of B3, wanneer dat voor Dexia nodig is om de toepasselijke reglementaire vereisten inzake eigen vermogen na te leven. Zo maken de statuten een herclassificatie mogelijk « van type 1 » (in aandelen B2) wanneer dat nodig is voor de reconstitutie van de geconsolideerde Tier 1-ratio tot 6%, en een herclassificatie « van type 2 » (in aandelen B3) wanneer dat nodig is voor de reconstitutie van de geconsolideerde CET1-ratio tot 5,125%. Wanneer de aandelen van categorie B1 (en/of B2) niet worden geherclassificeerd in aandelen van categorie B3, zouden

(2) Het overgedragen verlies bedroeg 5,5 miljard EUR. De kapitaalvermindering werd bij voorrang toegerekend op de aandelen van categorie A, in die zin dat het recht op terugbetaling van kapitaal in het kader van een vereffening nu in totaal 1 EUR bedraagt voor alle aandelen van categorie A. De andere rechten verbonden aan de aandelen van categorie A (zoals het stemrecht en het dividendrecht) werden door deze kapitaalvermindering niet aangetast.

de aandelen van categorie B1 en B2, na 31 december 2017, hun voorkeursrecht op de dividenduitkeringen behouden zoals dat nu in de statuten van Dexia is vastgelegd (namelijk 8% van de inschrijvingsprijs (5,5 miljard EUR) op jaarbasis). Als Dexia vereffend zou worden, zouden de houders van aandelen B1 en B2 hun voorkeursrecht op de vereffeningssubsidie behouden ten belope van hun inschrijvingsprijs, verhoogd met het vereffeningssupplement (en desgevallend na aftrek van reeds terugbetaalde bedragen in het kader van een kapitaalvermindering). Wanneer de aandelen van categorie B1 (en/of B2) deels worden geherclassificeerd in aandelen van categorie B3, zouden de aandelen van categorie B1 en B2 na 31 december 2017 hun voorkeursrechten behouden zoals die thans in de statuten van Dexia beschreven zijn, terwijl de (geherclassificeerde) aandelen van categorie B3 over soortgelijke rechten zouden beschikken als de aandelen van categorie A, onder voorbehoud van het aandeel in het kapitaal van 500m € dat ze vertegenwoordigen samen met de resterende aandelen van categorie B1 en/of B2. De Europese Centrale Bank (« ECB ») bracht DNV op 12 december 2016 op de hoogte van de kwalitatieve en kwantitatieve

reglementaire vereisten inzake eigen vermogen die vanaf 1 januari 2017, overeenkomstig de Verordening CRR, op Dexia en haar bankdochters van toepassing zijn. In dat verband vroeg de ECB aan Dexia om tegen 30 juni 2017 een plan voor te leggen tot herclassificatie van alle preferente aandelen van categorie B1 in gewone aandelen van categorie B3, met ingang van 1 januari 2018, dit is bij het aflopen van de overgangsregeling van artikel 483(1) CRR (cf. persbericht van Dexia van 15 december 2016).

Een volledige herclassificatie van de aandelen van categorie B1 in aandelen van categorie B3 zou echter kunnen indruisen tegen het bovenvermelde principe van « burden sharing ». Elke uitkering van dividenden of toewijzing van vereffeningssubsidie blijft hoe dan ook uiterst theoretisch en hangt af van talrijke variabelen die tegen een vereffening van Dexia, die nog heel veraf is, kunnen veranderen.

De kwestie wordt dus grondig onderzocht, aangezien Dexia zich moet houden aan zowel de door de ECB opgelegde vereisten inzake eigen vermogen als de vereisten inzake « burden sharing » opgelegd door de Europese Commissie.

4.8. Wisselkoersen

De voornaamste wisselkoersen zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

		31/12/2015		31/12/2016	
		Slotkoers ⁽¹⁾	Gemiddelde koers ⁽²⁾	Slotkoers ⁽¹⁾	Gemiddelde koers ⁽²⁾
Australische Dollar	AUD	1,4899	1,4819	1,4629	1,4854
Canadese Dollar	CAD	1,5111	1,4263	1,4201	1,4584
Zwitserse Frank	CHF	1,0859	1,0643	1,0739	1,0901
Tsjechische Kroon	CZK	27,0210	27,2674	27,0210	27,0388
Deense Kroon	DKK	7,4629	7,4605	7,4348	7,4446
Brits Pond	GBP	0,7384	0,7246	0,8552	0,8231
Hongkongse Dollar	HKD	8,4479	8,5646	8,2011	8,5665
Hongaarse Forint	HUF	315,9700	309,4954	308,5850	311,5592
Israëliische Shekel	ILS	4,2436	4,2949	4,0677	4,2261
Japanse Yen	JPY	130,8750	133,5942	123,4200	120,4517
Koreaanse Won	KRW	1281,6800	1254,2000	1272,9950	1280,1900
Mexicaanse Peso	MXN	18,8198	17,6588	21,8382	20,6331
Noorse Kroon	NOK	9,5923	8,9808	9,0930	9,2558
Nieuw-Zeelandse Dollar	NZD	1,5891	1,5959	1,5179	1,5825
Zweedse Kroon	SEK	9,1675	9,3332	9,5573	9,4743
Singaporese Dollar	SGD	1,5422	1,5224	1,5270	1,5245
Turkse Lire	TRY	3,1710	3,0373	3,7200	3,3406
Amerikaanse Dollar	USD	1,0901	1,1049	1,0576	1,1037

(1) De koersen waargenomen op Reuters om 16u45 van de laatste bankwerkdag van december.

(2) Het gemiddelde van de slotkoersen weerhouden door de groep Dexia.

4.9. Beheer van het kapitaal

De informatie met betrekking tot het beheer van het kapitaal wordt verstrekt in het hoofdstuk "Informatie over kapitaal en liquiditeit" van het beheersverslag.

4.10. Minderheidsbelangen - kern eigen vermogen

OP 1 JANUARI 2015	455
- Nettoresultaat van het boekjaar	6
- Overige	(15)
OP 31 DECEMBER 2015	446
OP 1 JANUARI 2016	446
- Nettoresultaat van het boekjaar	(1)
OP 31 DECEMBER 2016⁽¹⁾	445

(1) Dit bedrag omvat 56 miljoen EUR aan eeuwigdurende achtergestelde niet-cumulatieve schuldbewijzen uitgegeven door Dexia Crédit Local, 318 miljoen EUR aan minderheidsbelangen in Dexia Crediop et 69 miljoen EUR aan minderheidsbelangen in Dexia Israël.

5. Toelichtingen bij de geconsolideerde resultatenrekening

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen)

5.1. Renteopbrengsten en soortgelijke opbrengsten - Rentekosten & soortgelijke kosten (rubrieken I en II)	123	5.7. Algemene bedrijfskosten (rubriek X)	125
5.2. Commissies (opbrengsten en kosten) (rubrieken III en IV)	124	5.8. Afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa (rubriek XI)	127
5.3. Nettoresultaat uit financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (rubriek V)	124	5.9. Risicokost (rubriek XIII)	127
5.4. Nettowinst (verlies) uit financiële activa beschikbaar voor verkoop (rubriek VI)	125	5.10. Nettowinst (verlies) op overige activa (rubriek XVI)	128
5.5. Overige opbrengsten (rubriek VII)	125	5.11. Winstbelastingen (rubriek XIX)	128
5.6. Overige kosten (rubriek VIII)	125	5.12. Resultaat per aandeel	129

5.1. Renteopbrengsten en soortgelijke opbrengsten - Rentekosten & soortgelijke kosten (rubrieken I en II van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2015	2016
Renteopbrengsten en soortgelijke opbrengsten	10 751	10 016
a) Renteopbrengsten op activa niet gewaardeerd tegen reële waarde	4 441	3 932
Kas en centrale banken	15	22
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	151	124
Leningen aan en vorderingen op cliënten	3 503	3 154
Financiële activa beschikbaar voor verkoop	719	543
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	11	50
Activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	4	7
Overige	38	32
b) Renteopbrengsten op activa gewaardeerd tegen reële waarde	6 225	5 755
Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa	69	24
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	4 137	3 613
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	2 019	2 118
c) Renteopbrengsten op financiële verplichtingen	85	330
Renteopbrengsten op financiële verplichtingen ⁽²⁾	85	330
Rentekosten & soortgelijke kosten	(10 492)	(9 818)
a) Rentekosten op verplichtingen niet gewaardeerd tegen reële waarde	(2 088)	(2 054)
Schulden aan kredietinstellingen	(469)	(422)
Schulden aan cliënten	(71)	(73)
Schuld papier	(1 500)	(1 519)
Achtergestelde schulden	(4)	4
Door de Staten gewaarborgde bedragen ⁽¹⁾	(38)	(35)
Overige	(6)	(9)
b) Rentekosten op verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde	(8 345)	(7 465)
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde	(89)	(73)
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	(4 434)	(3 653)
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	(3 822)	(3 739)
c) Rentekosten op financiële activa	(59)	(299)
Rentekosten op financiële activa ⁽²⁾	(59)	(299)
Rentemarge	259	198

(1) Het betreft de aan de Staten betaalde commissies voor het waarborgen van de schulden van Dexia. Zie eveneens toelichting 4.4.c. Transacties met verbonden partijen - Transacties met de Belgische, Franse en Luxemburgse overheid.

(2) In de huidige context van heel lage of zelfs negatieve rentevoeten, heeft Dexia beslist om de positieve intresten op financiële verplichtingen en de negatieve intresten op de financiële activa afzonderlijk voor te stellen.

5.2. Commissies (opbrengsten en kosten) (rubrieken III en IV van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2015			2016		
	Opbrengsten	Kosten	Netto	Opbrengsten	Kosten	Netto
Kredietactiviteit	10	(4)	6	8	(3)	5
Aankoop en verkoop van effecten	0	(3)	(2)	0	(2)	(2)
Betalingsdiensten	0	(3)	(3)	1	(2)	(1)
Commissies aan niet-exclusieve makelaars	0	(1)	(1)	0	0	0
Diensten met betrekking tot effecten, uitgezonderd bewaring	0	(2)	(2)	0	(2)	(2)
Bewaring	3	(1)	2	5	(1)	4
Uitgiftes en plaatsingen van effecten	2	0	2	0	0	0
Bemiddeling op repo en reverse repo	0	(1)	(1)	0	(4)	(4)
Overige	5	(3)	3	4	(2)	2
TOTAAL	21	(16)	5	18	(18)	0

De erelonen en commissies met betrekking tot financiële activa en financiële verplichtingen die niet gewaardeerd worden tegen reële waarde via de resultatenrekening, zijn niet significant.

5.3. Nettoresultaat uit financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (rubriek V van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2015	2016
Nettoresultaat uit de portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden	46	210
Nettoresultaat uit afdekkingen	489	209
Nettoresultaat uit financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde ⁽¹⁾	21	34
Wijziging in eigen kredietrisico ⁽²⁾	64	(36)
Financieringskost verbonden aan niet gecollateraliseerde derivaten (FVA) ⁽³⁾⁽⁴⁾	(106)	(57)
Wijziging in de reële waarde van derivaten tengevolge het kredietrisico van de tegenpartij (credit value adjustment) ⁽³⁾	77	11
Wijziging in de reële waarde van derivaten tengevolge het eigen kredietrisico (zijnde het kredietrisico genomen door de tegenpartij) (debit value adjustment) ⁽³⁾	(30)	(52)
Nettoresultaat uit wisselkoersverrichtingen	(38)	(44)
TOTAAL	524	275
(1) waaronder derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden opgenomen in een fair value option strategie	(32)	(50)

(2) zie ook toelichting 7.2.h Kredietrisico voor financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening.

(3) FVA, CVA en DVA worden geboekt in het resultaat uit tradingactiviteiten.

(4) de groep Dexia heeft conform de bepalingen van de boekhoudnorm IFRS 13 en in lijn met de marktpraktijken, een methodologie ontwikkeld om vanaf juni 2015 een Funding Valuation Adjustment (FVA) te berekenen waarbij de financieringskosten van niet gecollateraliseerde derivaten in rekening worden genomen. Alle ontvangen en betaalde intresten op activa, verplichtingen en derivaten worden opgenomen in de rentemarge.

Bijgevolg omvatten de nettoresultaten uit tradingverrichtingen en de nettoresultaten uit afdekkingen enkel de wijzigingen in de clean value van de derivaten, de herwaarderung van de activa en de verplichtingen begrepen in een afdekkingsrelatie, alsook de herwaarderung van de portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden.

Analyse van het nettoresultaat uit afdekkingen

(in miljoen EUR)	2015	2016
Reëlewaardeafdekkingen	496	206
Verandering in reële waarde van het afgedekt bestanddeel toe te schrijven aan het afgedekt risico	(1 157)	1 660
Verandering in reële waarde van afdekkingsderivaten	1 653	(1 454)
Kasstroomafdekkingen	(3)	2
Verandering in reële waarde van afdekkingsderivaten - ineffectief gedeelte	(3)	2
Afdekking van het renterisico van een portefeuille	(3)	1
Verandering in reële waarde van het afgedekt bestanddeel	(214)	175
Verandering in reële waarde van afdekkingsderivaten	211	(174)
TOTAAL	489	209
Bedragen opgenomen in de rentemarge komende uit reëlewaardereserve op derivaten uit kasstroomafdekking (verbonden met derivaten waarvan de afdekkingsrelatie werd stopgezet)	0	2

Het ineffectief gedeelte is voornamelijk verbonden met de volatiliteit van het veranderlijk deel van de afdekkingsderivaten.

5.4. Nettowinst (verlies) uit financiële activa beschikbaar voor verkoop (rubriek VI van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2015	2016
Dividenden uit effecten beschikbaar voor verkoop	2	13
Resultaat uit de overdracht van financiële activa beschikbaar voor verkoop ⁽¹⁾	54	13
Waardevermindering van niet-vastrentende effecten beschikbaar voor verkoop	(6)	(2)
Resultaat uit de overdracht van leningen en vorderingen	(6)	15
Resultaat uit de terugkoop van schuldpapier ⁽²⁾	41	36
TOTAAL	85	76

(1) Met uitzondering van de resultaten uit vastrentende effecten die een waardevermindering hebben ondergaan, die worden opgenomen onder de risicokost.

(2) 2015: waarvan + 102 miljoen EUR tengevolge een inventaris-aanpassing in het kader van de vernietiging van de effecten aan toonder in 2015 dat tot een overwaardering heeft geleid van de rubriek "Overige schulden" en - 52 miljoen EUR voor het boeken van de uitoefenprijs van de verkoopoptie door Banco de Sabadell, van zijn participatie in Dexia Sabadell, tengevolge de beslissing van het arbitragehof van Madrid.

2016: waarvan + 38 miljoen EUR uit de terugkoop van Euro Medium Term Notes.

5.5. Overige opbrengsten (rubriek VII van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2015	2016
Bedrijfsbelastingen	0	2
Huuropbrengsten	3	3
Overige bankopbrengsten	0	1
Geschillen ⁽¹⁾	45	62
Overige opbrengsten	2	13
TOTAAL	51	82

(1) De gestructureerde kredieten maken het voorwerp uit van regelmatige analyses in functie van de evolutie van de dossiers en de omgeving (beslissingen van rechtbanken, parameters inzake de samenstelling van het steunfonds, ...). Dit leidt tot toevoegingen en terugnemingen die zijn opgenomen in respectievelijk bijlage 5.5 Overige opbrengsten en 5.6 Overige kosten.

5.6. Overige kosten (rubriek VIII van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2015	2016
Geschillen ⁽¹⁾	(86)	(110)
Bedrijfsbelastingen	(1)	0
Andere kosten	(4)	(15)
TOTAAL	(90)	(125)

(1) De gestructureerde kredieten maken het voorwerp uit van regelmatige analyses in functie van de evolutie van de dossiers en de omgeving (beslissingen van rechtbanken, parameters inzake de samenstelling van het steunfonds, ...). Dit leidt tot toevoegingen en terugnemingen die zijn opgenomen in respectievelijk bijlage 5.5 Overige opbrengsten en 5.6 Overige kosten.

5.7. Algemene bedrijfskosten (rubriek X van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2015	2016
Personeelskosten	(172)	(163)
Algemene en administratieve kosten	(276)	(228)
TOTAAL	(447)	(391)

a. Personeelskosten

(in miljoen EUR)	2015	2016
Lonen en salarissen	(116)	(108)
Sociale zekerheid en verzekeringskosten	(37)	(37)
Personeelsvoordelen	(11)	(11)
Herstructureringskosten	4	0
Overige	(12)	(7)
TOTAAL	(172)	(163)

b. Inlichtingen over het personeel

	2015	2016
<i>Gemiddeld VTE (voltijdsequivalenten)</i>	Integraal geconsolideerd	Integraal geconsolideerd
Management	36	37
Bedienden	1 157	1 097
Arbeiders en overige	10	14
TOTAAL	1 203	1 148

	2015							
<i>Gemiddeld VTE (voltijdsequivalenten)</i>	België	Frankrijk	Italië	Spanje ⁽¹⁾	Andere Europese landen ⁽¹⁾	USA	Andere niet-Europese landen	Totaal
Management	14	7	2	1	5	3	4	36
Bedienden	67	668	119	33	111	116	43	1 157
Arbeiders en overige	0	0	0	1	0	9	0	10
TOTAAL	81	675	121	35	116	128	47	1 203

(1) De cijfers per 31 december 2015 werden herzien teneinde Portugal op te nemen in de kolom "Andere Europese landen", terwijl deze voordien mee werden opgenomen in de kolom "Spanje".

	2016							
<i>Gemiddeld VTE (voltijdsequivalenten)</i>	België	Frankrijk	Italië	Spanje	Andere Europese landen	USA	Andere niet-Europese landen	Totaal
Management	13	4	2	1	5	8	4	37
Bedienden	55	649	110	31	111	98	43	1 097
Arbeiders en overige	0	0	1	0	0	13	0	14
TOTAAL	68	653	113	32	116	119	47	1 148

c. Algemene en administratieve kosten

(in miljoen EUR)	2015	2016
Nutsvoorzieningen	(5)	(5)
Operationele leasing ⁽¹⁾	(7)	(13)
Honoraria	(49)	(66)
Marketing, reclame en public relations	(1)	(1)
Technologie- en systeemkosten	(39)	(33)
Softwarekosten en kosten van onderzoek en ontwikkeling	(5)	(6)
Herstellings- en onderhoudskosten	(4)	(2)
Herstructureringskosten	3	1
Verzekeringen (m.u.v. deze met betrekking tot de pensioenen)	(9)	(6)
Zegelrecht	0	(1)
Overige belastingen ⁽²⁾	(134)	(118)
Andere algemene en administratieve kosten	(25)	20
TOTAAL	(276)	(228)

(1) Met uitzondering van de operationele leasing van informaticamateriaal die wordt geboekt op de lijn "Technologie- en systeemkosten"

(2) In 2015 omvatte deze rubriek een kost van - 50 miljoen EUR die overeenkomt met de eerste jaarlijkse bijdrage tot het gemeenschappelijke resolutiefonds dat werd opgezet door de Europese regelgevers in het kader van het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme, een bedrag van - 31 miljoen EUR dat overeenkomt met een uitzonderlijke bijdrage voor de redding van de Italiaanse banken, - 14 miljoen EUR uit hoofde van de jaarlijkse systemische risicoheffing en - 28 miljoen EUR dat overeenkomt met de totale som van haar meerjarenbijdrage tot het steunfonds voor de lokale besturen en de ziekenhuissector in Frankrijk.

In 2016 omvat deze rubriek een kost van - 63 miljoen EUR die overeenkomt met de jaarlijkse bijdrage tot het gemeenschappelijke resolutiefonds dat werd opgezet door de Europese regelgevers in het kader van het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme, een bedrag van - 25 miljoen EUR dat overeenkomt met een uitzonderlijke bijdrage voor de redding van de Italiaanse banken, - 11,2 miljoen EUR uit hoofde van de jaarlijkse systemische risicoheffing en - 2,6 miljoen EUR dat overeenkomt met de totale som van haar meerjarenbijdrage tot het steunfonds voor de lokale besturen en de ziekenhuissector in Frankrijk.

5.8. Afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa (rubriek XI van de resultatenrekening)

Afschrijvingen	2015	2016
(in miljoen EUR)		
Afschrijvingen op terreinen en gebouwen, kantoormeubilair en andere uitrusting ⁽¹⁾	(7)	0
Afschrijvingen overige materiële vaste activa	(4)	(3)
Afschrijvingen immateriële vaste activa	(12)	(12)
TOTAAL	(23)	(16)

(1) Verkoop van de CBX-toren op La Défense.

Waardeverminderingen	2015	2016
(in miljoen EUR)		
Waardeverminderingen op activa aangehouden voor verkoop	1	0
TOTAAL	1	0

Winsten of verliezen	2015	2016
(in miljoen EUR)		
TOTAAL ⁽¹⁾	(1)	0

(1) Het resultaat uit de verkoop van de CBX-toren op La Défense werd geboekt in de lijn XVI. Nettowinst (verlies) op overige activa.

TOTAAL	(23)	(16)
---------------	-------------	-------------

5.9. Risicokost (rubriek XIII van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2015			2016		
	Collectieve waardeverminderingen	Specifieke waardeverminderingen en verliezen	Totaal	Collectieve waardeverminderingen	Specifieke waardeverminderingen en verliezen	Totaal
Kredieten (leningen, verbintenissen en effecten aangehouden tot einde looptijd)	91	(152)	(61)	10	59	69
Vastrentende effecten beschikbaar voor verkoop		(113)	(113)		71	71
TOTAAL	91	(265)	(174)	10	130	140

Detail van de collectieve en specifieke waardeverminderingen

Collectieve waardeverminderingen	2015			2016		
	Toevoeging	Terugname	Totaal	Toevoeging	Terugname	Totaal
(in miljoen EUR)						
Leningen, effecten aangehouden tot einde looptijd	(82)	173	91	(96)	105	10
TOTAAL	(82)	173	91	(96)	105	10

Specifieke waardeverminderingen	2015				
	Toevoeging	Terugname	Verliezen	Recuperaties	Totaal
(in miljoen EUR)					
Leningen aan en vorderingen op cliënten	(182)	44	(11)	0	(149)
Overlopende rekeningen en overige activa	0	0	(5)	0	(5)
Buitenbalansverbintenissen	0	1	0	0	1
TOTAAL KREDIETEN	(182)	45	(16)	0	(152)
VASTRENTENDE EFFECTEN BESCHIKBAAR VOOR VERKOOP	(107)	54	(60)	0	(113)
TOTAAL	(289)	99	(76)	0	(265)

Specifieke waardeverminderingen	2016				
	Toevoeging	Terugname	Verliezen	Recuperaties	Totaal
(in miljoen EUR)					
Leningen aan en vorderingen op cliënten	(136)	275	(77)	0	62
Buitenbalansverbintenissen	(6)	3	0	0	(3)
TOTAAL KREDIETEN	(142)	278	(77)	0	59
VASTRENTENDE EFFECTEN BESCHIKBAAR VOOR VERKOOP	0	98	(26)	0	72
TOTAAL	(142)	376	(103)	0	130

5.10. Nettowinst (verlies) op overige activa (rubriek XVI van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2015	2016
Nettowinst (verlies) op de overdracht van gebouwen ⁽¹⁾	15	1
Nettowinst (verlies) op de overdracht van activa aangehouden voor verkoop ⁽²⁾	0	55
Nettowinst (verlies) op de overdracht van geconsolideerde deelnemingen	0	(2)
TOTAAL	14	54

(1) Omvat in 2015 de meerwaarde gerealiseerd op de verkoop van het bedrijfsgebouw van Dexia Crediop.

(2) Omvat in 2016 de meerwaarde ten belope van 50 miljoen EUR uit de verkoop van de CBX-toren op La Défense.

5.11. Winstbelastingen (rubriek XIX van de resultatenrekening)

Gedetailleerde informatie	2015	2016
(in miljoen EUR)		
Lopende belastingen van het boekjaar	0	(19)
Uitgestelde belastingen ⁽¹⁾	(24)	109
BELASTINGEN OP HET RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR (A)	(24)	90
Voorzieningen voor fiscale geschillen	6	(47)
OVERIGE BELASTINGEN (B)	6	(47)
TOTAAL (A) + (B)	(18)	42

(1) De opbrengst in 2016, is voornamelijk te wijten aan verliezen verbonden aan de overdracht van activa aan Dexia Crédit Local Paris in het kader van de sluiting of de beperking van de activiteit van de filialen en bijkantoren van de Groep.

Effectieve vennootschapsbelastingen

De standaard belastingvoet toepasselijk in België in 2015 en 2016 bedraagt 33,99 %.

Het effectief belastingtarief voor Dexia bedraagt respectievelijk 11,93 % en - 30,86 % voor 2015 en 2016.

Het verschil tussen de twee tarieven kan als volgt geanalyseerd worden:

(in miljoen EUR)	2015	2016
Resultaat voor belastingen	204	293
Belastbare basis	204	293
Statutair belastingtarief	33,99 %	33,99 %
Theoretische belasting aan standaard belastingvoet	(69)	(100)
Belastingeffect ten gevolge het verschil tussen de buitenlandse en de Belgische belastingvoet	35	(275)
Belastingeffect van niet-aftrekbare kosten	(150)	(307)
Belastingeffect van niet-belastbare opbrengsten	195	185
Inkomsten belast aan verminderd tarief	(35)	27
Andere (toename)/afname van belastingen ⁽¹⁾	(835)	(302)
Belastingeffect door herwaardering van niet-erkende uitgestelde belastingvorderingen	836	862
Geboekte belastingen	(24)	90
Effectief belastingtarief	11,93 %	- 30,86 %

(1) In 2015, heeft de sluiting van het bijkantoor van Dexia in Luxemburg geleid tot de daling van de uitgestelde belastingen op het actief verbonden met recupereerbare fiscale verliezen ten belope van 838 miljoen EUR. Dit element heeft geen impact op het resultaat, gezien deze uitgestelde belastingen op het actief niet worden geboekt.

In 2016 omvat deze lijn - 198 miljoen EUR verbonden aan de overdracht van belastingaftrek ten gevolge van minderwaarden op intra-groepsverkoop van effecten.

5.12. Resultaat per aandeel

a. Gewoon resultaat per aandeel

Het basisresultaat per aandeel wordt verkregen door het Nettoresultaat aandeel van de groep te delen door het gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen in omloop doorheen het

boekjaar, met uitsluiting van het gemiddeld aantal gewone aandelen aangekocht door de vennootschap en aangehouden als eigen aandelen.

	2015	2016
Nettoresultaat aandeel van de groep (in miljoen EUR)	163	353
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen (in duizend) ⁽¹⁾	1 949	1 949
Gewoon resultaat per aandeel (uitgedrukt in EUR per aandeel) ⁽¹⁾	83,85	181,23
- waaronder uit voortgezette activiteiten	92,37	172,65
- waaronder uit beëindigde activiteiten of activiteiten in beëindiging	(8,52)	8,58

(1) Overeenkomstig de beslissing van de buitengewone algemene aandeelhoudersvergadering van 20 mei 2015, werden de aandelen van Dexia NV gehergroepeerd volgens een ratio van één nieuw aandeel voor duizend bestaande aandelen, met ingang op 4 maart 2016. De cijfers van 2015 werden herzien om de vergelijkbaarheid van de informatie te verzekeren. Zie ook bijlage 4.7 Aandelen

b. Verwaterd resultaat per aandeel

De verwaterde winst per aandeel wordt berekend door correctie van het gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen met het effect van verwatering ingevolge de uitoefening van alle aan het personeel toegekende aandelenopties en de omzetting van alle aandelen van categorie B in gewone aandelen.

Met betrekking tot de aandelenopties werd het aantal aandelen dat zou kunnen worden verworven tegen reële waarde (vastgesteld als de gemiddelde aandelenprijs van de vennootschapsaandelen over het financiële jaar) berekend, gebaseerd op de monetaire waarde van de onderschreven aandelenopties in omloop.

Het hierboven berekend aantal aandelen wordt vergeleken met het aantal aandelen dat zou worden uitgegeven in de veronderstelling dat de aandelenopties worden uitgeoefend.

Het potentieel aantal gewone aandelen zoals hierboven berekend, wordt enkel beschouwd als verwaterend indien de omzetting in gewone aandelen, het resultaat per aandeel doet afnemen.

Ze zijn niet-verwaterend en worden buiten beschouwing gelaten indien de omzetting in gewone aandelen, het verlies per aandeel doet afnemen.

Geen enkele correctie werd aangebracht aan het aandeel van het resultaat toegerekend aan de houders van eigenvermogensinstrumenten van de moedermaatschappij.

	2015	2016
Nettoresultaat aandeel van de groep (in miljoen EUR)	163	353
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen (in duizend) ⁽¹⁾	1 949	1 949
Correcties voor aandelenopties en voor aandelen van categorie B (in duizend) ⁽¹⁾	28 947	28 947
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen als basis voor de berekening van het verwaterd resultaat per aandeel (in duizend) ⁽¹⁾	30 896	30 896
Verwaterd resultaat per aandeel (in EUR per aandeel) ⁽¹⁾	5,29	11,43
- waaronder uit voortgezette activiteiten	5,83	10,89
- waaronder uit beëindigde activiteiten of activiteiten in beëindiging	(0,54)	0,54

(1) Overeenkomstig de beslissing van de buitengewone algemene aandeelhoudersvergadering van 20 mei 2015, werden de aandelen van Dexia NV gehergroepeerd volgens een ratio van één nieuw aandeel voor duizend bestaande aandelen, met ingang op 4 maart 2016. De cijfers van 2015 werden herzien om de vergelijkbaarheid van de informatie te verzekeren. Zie ook bijlage 4.7 Aandelen.

6. Toelichtingen bij de geconsolideerde buitenbalansposten

6.1. Handel volgens standaardmarktconventies

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Te verstrekken activa	68	13
Te ontvangen verplichtingen	3 405	106

6.2. Waarborgen

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Gegeven waarborgen aan kredietinstellingen	455	462
Gegeven waarborgen aan cliënten	1 746	1 638
Ontvangen waarborgen van kredietinstellingen	132	752
Ontvangen waarborgen van cliënten	6 899	6 076
Ontvangen Staatswaarborgen	61 669	71 780

6.3. Kredietlijnen

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Niet-gebruikte kredietlijnen verstrekt aan kredietinstellingen	11	10
Niet-gebruikte kredietlijnen verstrekt aan cliënten	2 575	1 777
Niet-gebruikte kredietlijnen bekomen van kredietinstellingen ⁽¹⁾	660	5 718
Niet-gebruikte kredietlijnen bekomen van cliënten	834	817

(1) De toename in 2016 is voornamelijk het gevolg van het geringe gebruik van de financieringsverbintenissen ontvangen van de Banque de France.

6.4. Andere verbintenissen

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Financiële instrumenten als waarborg verstrekt en andere gegeven verbintenissen	78 594	79 392
Financiële instrumenten als waarborg ontvangen en andere ontvangen verbintenissen	14 003	13 197

7. Toelichtingen met betrekking tot het risicobeheer

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen)

7.0. Risicoblootstelling en afdekkingstrategieën	131	7.5. Gevoeligheid voor renterisico's en andere marktrisico's	145
7.1. Reële waarde	131	7.6. Liquiditeitsrisico	147
7.2. Kredietrisico's	135	7.7. Valutarisico	149
7.3. Informatie over zekerheden	141		
7.4. Rentehervatingsrisico: uitsplitsing volgens resterende looptijd tot de volgende rentevoetbepaling	142		

7.0. Risicoblootstelling en afdekkingstrategieën

Wij verwijzen hiervoor naar het hoofdstuk *Risicobeheer* van het beheersverslag.

7.1. Reële waarde

a. Waardering en rangorde van reële waarde

We verwijzen hiervoor naar toelichting 1.1 *Waarderingsregels en regels voor geconsolideerde jaarrekeningen*, paragraaf 1.1.7 *Reële waarde van financiële instrumenten*.

b. Samenstelling van de reële waarde van financiële instrumenten geboekt tegen afgeschreven kostprijs

De volgende tabellen vergelijken de reële waarde met de boekwaarde van de financiële instrumenten niet gewaardeerd tegen reële waarde.

(in miljoen EUR)	31/12/2015		
	Boekwaarde	Reële waarde	Aanpassing van de niet geboekte reële waarde
Kas en centrale banken	4 835	4 835	0
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	7 815	7 834	19
Leningen aan en vorderingen op cliënten	127 876	119 102	(8 774)
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	200	191	(9)
Centrale banken	15 932	15 932	0
Schulden aan kredietinstellingen	48 780	48 801	22
Schulden aan cliënten	9 399	9 458	59
Schuld papier	91 532	92 001	469
Achtergestelde schulden	492	484	(8)

(in miljoen EUR)	31/12/2016		
	Boekwaarde	Reële waarde	Aanpassing van de niet geboekte reële waarde
Kas en centrale banken	4 223	4 223	0
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	7 503	7 392	(111)
Leningen aan en vorderingen op cliënten	119 206	111 896	(7 310)
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	1 918	1 885	(33)
Centrale banken	690	690	0
Schulden aan kredietinstellingen	40 238	40 237	(1)
Schulden aan cliënten	10 778	10 816	37
Schuld papier	98 524	98 907	383
Achtergestelde schulden	482	479	(3)

c. Methodes van bepaling van de reële waarde van financiële instrumenten

De onderstaande tabellen geven een analyse weer van de reële waarde van financiële activa en verplichtingen, in functie van de graad waarmee de reële waarde waarneembaar is (niveau 1 tot 3). De waardering tegen reële waarde is recurrent voor de financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde. De niet-recurrente waardering tegen reële waarde is bij Dexia niet-significant. Sinds 1 januari 2013 wordt in toepassing van IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*, de methode gebruikt om de reële waarde te meten, toegepast op alle financiële instrumenten.

Reële waarde van financiële activa

(in miljoen EUR)	31/12/2015				31/12/2016			
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Kas en centrale banken	0	4 835	0	4 835	0	4 223	0	4 223
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	1	15 102	5 073	20 176	1	12 253	5 527	17 781
* <i>Leningen en effecten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>	0	0	1 375	1 375	0	0	1 365	1 365
* <i>Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde - aandelen</i>	1	0	0	1	1	0	0	1
* <i>Tradingderivaten</i>	0	15 102	3 698	18 800	0	12 253	4 162	16 415
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	0	5 472	1 200	6 672	0	5 477	1 354	6 830
Financiële activa beschikbaar voor verkoop	19 124	621	2 513	22 257	13 234	741	2 593	16 568
* <i>Financiële activa beschikbaar voor verkoop - obligaties</i>	19 019	614	2 375	22 007	13 153	727	2 479	16 358
* <i>Financiële activa beschikbaar voor verkoop - aandelen</i>	105	7	138	249	82	14	115	210
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	5	3 327	4 502	7 834		2 441	4 951	7 392
Leningen aan en vorderingen op cliënten	626	0	118 476	119 102	50	620	111 226	111 896
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	21	0	171	191	1 657	99	129	1 885
TOTAAL	19 776	29 357	131 934	181 067	14 942	25 853	125 780	166 575

Reële waarde van financiële verplichtingen

(in miljoen EUR)	31/12/2015				31/12/2016			
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Centrale banken	0	15 932	0	15 932	0	690	0	690
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	1	17 814	4 964	22 779	1	13 827	4 848	18 676
* <i>Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde</i>	1	1 491	495	1 987	1	1 278	520	1 798
* <i>Tradingderivaten</i>	0	16 323	4 470	20 792	0	12 549	4 329	16 878
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	0	15 602	14 376	29 978	0	18 479	15 318	33 796
Schulden aan kredietinstellingen	0	21 996	26 806	48 801	0	21 614	18 623	40 237
Schulden aan cliënten	0	3 324	6 134	9 458	0	8 074	2 742	10 816
Schuld papier	0	55 281	36 720	92 001	0	69 453	29 454	98 907
Achtergestelde schulden	0	23	461	484	0	0	479	479
TOTAAL	1	129 972	89 461	219 433	1	132 137	71 464	203 601

d. Overdrachten tussen niveau 1 en niveau 2

Onderstaande tabellen geven de bedragen weer aan financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde op recurrente wijze, aangehouden op het einde van het boekjaar en waarvan de waarderingsmethodologie werd gewijzigd tussen de niveaus 1 en 2.

(in miljoen EUR)	31/12/2015		31/12/2016	
	Van 1 naar 2	Van 2 naar 1	Van 1 naar 2	Van 2 naar 1
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - obligaties	0	5 733	550	62
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	0	5 733	550	62
TOTAAL FINANCIËLE VERPLICHTINGEN	0	0	0	0

In 2015 kan de overdracht van niveau 2 naar niveau 1 voornamelijk worden verklaard door de terugkeer naar meer liquiditeit voor de Spaanse covered bonds.

De waarde van de overdrachten tussen de niveaus is de reële waarde van de financiële instrumenten op afsluitdatum.

e. Analyse van niveau 3

(in miljoen EUR)	2015									
	Opening	Totaal winsten/ verliezen in resultaat	Totaal niet gerealiseerde of uitgestelde winsten/ verliezen	Aankopen	Verkoop	Vereffening	Overdrachten naar niveau 3 ⁽¹⁾	Overdrachten uit niveau 3	Overige wijzigingen ⁽²⁾	Afsluiting
Leningen en effecten aangehouden voor handelsdoeleinden	1 787	(151)			(220)	(148)			107	1 375
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde - obligaties en overige vastrentende instrumenten	27					(26)				
Tradingderivaten	2 442	(75)					1 348	(93)	75	3 698
Derivaten als afdeckingsinstrumenten	1 236	(162)	28				192	(100)	5	1 200
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - obligaties	2 604	(168)	3	38	(175)	(325)	245	(22)	175	2 375
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - aandelen	143	(5)		4	(14)	(1)			12	138
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	8 239	(562)	31	42	(409)	(500)	1 786	(216)	374	8 786
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde	805	(63)				(330)			83	495
Tradingderivaten	1 857	(75)					2 756	(122)	53	4 469
Derivaten als afdeckingsinstrumenten	9 666	(708)	(196)				5 447	(206)	374	14 376
TOTAAL FINANCIËLE VERPLICHTINGEN	12 328	(845)	(196)			(330)	8 203	(329)	510	19 340

(1) Rentederivaten met lange looptijd, uitgedrukt in deviezen en gecollateraliseerd in euro werden gewaardeerd tegen gemiddelde marktgegevens beschouwd als niet waarneembaar wegens impliciet berekend op basis van waarneembare parameters of geëxtrapoleerd in 2015.

(2) De overige wijzigingen omvatten in het bijzonder de wisselkoerswijzigingen van ondernemingen in EUR en de omrekeningsverschillen van ondernemingen in deviezen. Aan de actiefzijde lopen deze op tot 186 miljoen EUR erkend in het resultaat en tot 188 miljoen EUR geboekt in Winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt. Inzake verplichtingen lopen ze op tot 427 miljoen EUR erkend in het resultaat en tot 83 miljoen EUR geboekt in Winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt.

	2016									
	Ope- ning	Totaal win- sten/ verlie- zen in resul- taat	Totaal niet gereal- seerde of uitge- stelde win- sten/ verlie- zen	Aanko- pen	Verko- pen	Veref- fening	Over- drach- ten naar niveau 3	Over- drachten uit ni- veau 3	Overige wijzi- gingen (¹)	Afslui- ting
(in miljoen EUR)										
Leningen en effecten aangehouden voor handelsdoeleinden	1 375	144				(56)			(98)	1 365
Tradingderivaten	3 698	590		64			2	(22)	(170)	4 162
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	1 200	86	40			(4)	42	(7)	(3)	1 354
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - obligaties	2 375	65	(16)	29	(1)	(424)	560	(155)	47	2 479
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - aandelen	138	(2)	1		(22)	(0)				115
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	8 786	884	26	93	(24)	(484)	604	(184)	(225)	9 475
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde	495	24				(15)			16	520
Tradingderivaten	4 469	57		100		(2)	14	(14)	(297)	4 329
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	14 376	1 128	79	935		0	6	(398)	(809)	15 318
TOTAAL FINANCIËLE VERPLICHTINGEN	19 340	1 210	79	1 035		(17)	21	(412)	(1 090)	20 166

(1) De overige wijzigingen omvatten in het bijzonder de wisselkoerswijzigingen van ondernemingen in EUR en de omrekeningsverschillen van ondernemingen in devisa's. Aan de actiefzijde lopen deze op tot - 265 miljoen EUR erkend in het resultaat en tot 40 miljoen EUR geboekt in Winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt. Inzake verplichtingen lopen ze op tot - 1 106 miljoen EUR erkend in het resultaat en tot 16 miljoen EUR geboekt in Winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt.

De waarde van de overdrachten naar of uit niveau 3 is de reële waarde van de financiële instrumenten op afsluitdatum.

f. Sensitiviteit van niveau 3 - waarderingen voor alternatieve assumpties

De waardering van bepaalde instrumenten (obligaties en CDS'en) geassocieerd in niveau 3 door de groep Dexia gebeurt deels op basis van niet-observeerbare parameters. De sensitiviteitsanalyse zoals hieronder beschreven, meet de impact op de reëlewaardeberekening van het gebruik van alternatieve assumpties voor niet-observeerbare parameters op afsluitdatum.

Dexia besliste om alternatieve assumpties uit te werken voor volgende niet-observeerbare parameters:

- kredietspreads, afhankelijk van de beschikbaarheid van deze spreads voor eenzelfde tegenpartij, of voor gelijkaardige tegenpartijen, zelfde sectoren of door gebruik te maken van kredietspreads afkomstig van liquide CDS-indexen;
- de basis cash – CDS die toelaat spreads voor obligaties af te leiden van CDS spreads.

Testen werden uitgevoerd voor alle obligaties en CDS'en geassocieerd in niveau 3. De belangrijkste impacts zijn de volgende:

- Voor obligaties uit de portefeuille beschikbaar voor verkoop (AFS) gewaardeerd in niveau 3, werd de sensitiviteit van de AFS reserve van de effecten beschikbaar voor verkoop voor deze alternatieve assumpties, geschat te variëren tussen - 21,5 miljoen EUR en + 21,5 miljoen in 2016, terwijl deze voor 2015 werd geschat te variëren tussen - 18 miljoen EUR en + 18 miljoen EUR.

- Negative Basis Trades (NBT) op maat van Dexia worden beschouwd als één enkel product, en daarom worden de obligatie en de verbonden CDS samen getest. De voornaamste assumptie die een impact heeft op de reële waarde is het voortijdig afwikkelen van de transactie. Op basis van het grote aantal voortijdige afwikkelingen gerealiseerd door Dexia sinds 2009 en rekening houdend met het openstaande saldo aan NBT-transacties, bedroeg de positieve impact in 2016 (gemiddelde afwikkelingspremie in 2014) + 5,2 miljoen EUR waar de negatieve impact (gemiddelde afwikkelingspremie in 2011) - 19,8 miljoen EUR bedroeg. In 2015 bedroeg de positieve impact (afwikkelingspremie in 2009) + 5,5 miljoen EUR terwijl de negatieve impact (afwikkelingspremie in 2011) - 21,8 miljoen EUR bedroeg.

De impact van de alternatieve assumpties voor kredietspreads op Dexia's kredietderivaten is geschat voor 2016 op +14,1 miljoen EUR (positief scenario) versus - 14,7 miljoen EUR (negatief scenario) vóór belastingen, terwijl voor 2015 deze bedragen vóór belastingen respectievelijk op + 15,7 miljoen EUR en - 16,4 miljoen EUR werden geschat.

g. Het verschil tussen de transactiepreizen en de gemodelleerde waarden (uitgestelde winst/verlies op dag één (Day One Profit))

Er werden geen bedragen geboekt als uitgestelde winst/verlies op dag één (DOP = Day One Profit).

7.2. Blootstelling aan het kredietrisico

De Exposure at Default (EAD) is een van de gebruikte parameters voor de berekening van de vereisten inzake het eigen vermogen overeenkomstig Verordening (EU) Nr. 575/2013. Ze stemt overeen met de beste schatting van de blootstelling aan het kredietrisico bij wanbetaling. De definitie varieert volgens de gekozen benadering voor de berekening van de vereisten inzake het eigen vermogen. De groep Dexia gebruikt voor de berekening van haar risicogewogen activa zowel de standaardbenadering als de geavanceerde benadering.

- Voor financiële activa gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs, stemt de EAD van een kredietblootstelling op de balans overeen met de boekwaarde voor waardeverminderingen, rekening houdend met de gelopen rente en de boekhoudkundige impact van de afdekking van de reële waarde;
- Voor financiële activa die tegen hun reële waarde zijn opgenomen, stemt de EAD van een kredietblootstelling op de balans overeen met de reële waarde voor waardeverminderingen;

- Voor afgeleide producten wordt de EAD berekend volgens de methode gebaseerd op de waardering tegen marktwaarde (*mark-to-market*) overeenkomstig artikel 274 van Verordening (EU) Nr. 575/2013. Ze omvat de vervangingskosten en een bedrag dat de toekomstige potentiële blootstelling vertegenwoordigt, bekomen door het notionele bedrag te vermenigvuldigen met een coëfficiënt die afhangt van het type van afgeleid product en de resterende looptijd ervan;
- Voor de verbintenissen buiten balans wordt de EAD bekomen door de bedragen van de verbintenissen (nominaal) te vermenigvuldigen met een omrekeningsfactor (*Credit Conversion Factor – CCF*). De groep Dexia gebruikt de standaardmethode (art. 111 van Verordening (EU) 575/2013) voor de bepaling van de omrekeningsfactoren, met uitzondering van projectfinancieringstransacties (geavanceerde benadering). De informatie betreffende het kredietrisico heeft bovendien alleen betrekking op de financiële instrumenten die een blootstelling aan het kredietrisico meebrengen. De groep Dexia heeft beslist om de overlopende rekeningen en overige activa niet op te nemen in de perimeter van dit verslag.

Op 31 december 2016 bedraagt de blootstelling aan het kredietrisico 165 miljard EUR.

a. Uitsplitsing naar geografische regio en categorie van tegenpartij**Uitstaande bedragen per geografische regio**

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Frankrijk	26 617	25 484
België	2 204	2 035
Duitsland	22 308	20 689
Griekenland	153	128
Ierland	160	103
Italië	27 244	25 512
Luxemburg	125	85
Spanje	16 933	14 154
Portugal	4 193	3 905
Hongarije	946	275
Oostenrijk	1 575	1 118
Centraal en Oost-Europa	2 895	1 843
Nederland	499	390
Scandinavische landen	1 471	1 229
Groot-Brittannië	25 821	25 461
Zwitserland	520	399
Turkije	496	367
Verenigde Staten en Canada	31 470	26 552
Centraal- en Zuid-Amerika	552	490
Zuidoost-Azië	845	620
Japan	7 560	7 479
Anderen ⁽¹⁾	7 203	6 347
TOTAAL	181 792	164 665

(1) Omvat supranationale entiteiten.

Uitstaande bedragen per categorie van tegenpartij

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Staten	29 511	25 458
Lokale overheden ^{(1) (2)}	94 520	89 298
Financiële instellingen ⁽²⁾	24 687	20 123
Bedrijven	8 463	7 607
Monolineverzekeraars	1 837	2 062
ABS/MBS	8 039	6 600
Projectfinanciering	14 734	13 515
Particulieren, zelfstandigen en KMO's	2	2
TOTAAL	181 792	164 665

(1) Op 31 december 2016 omvat deze lijn 50 miljoen EUR op Griekenland, 2 miljoen EUR op Hongarije, 10 750 miljoen EUR op Italië, 1 794 miljoen EUR op Portugal en 6 785 miljoen EUR op Spanje; terwijl op 31 december 2015, deze lijn 63 miljoen EUR op Griekenland, 26 miljoen EUR op Hongarije, 11 206 miljoen EUR op Italië, 1 825 miljoen EUR op Portugal en 7 796 miljoen EUR op Spanje omvatte.

(2) Omwille van de consistentie in de interne rapporteringen, werden wijzigingen aangebracht in de classificatie van blootstellingen: 2 Italiaanse fondsen die voorheen werden ondergebracht onder de "Financiële instellingen" werden geherclassificeerd onder de sector "Lokale overheden" omwille van hun specifieke activiteit, en dit voor een bedrag van 94 miljoen EUR, de cijfers per 31 december 2015 werden herzien.

b. Maximale blootstelling aan kredietrisico's (EAD) voor elke categorie van financiële instrumenten

	31/12/2015			31/12/2016		
	Blootstelling aan het kredietrisico vóór financieel effect van de waarborgen	Financieel effect van de waarborgen	Blootstelling aan het kredietrisico (EAD)	Blootstelling aan het kredietrisico vóór financieel effect van de waarborgen	Financieel effect van de waarborgen	Blootstelling aan het kredietrisico (EAD)
(in miljoen EUR)						
Financiële activa beschikbaar voor verkoop (uitgezonderd niet-vastrentende effecten)	22 105	0	22 105	16 362	0	16 362
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden (uitgezonderd niet-vastrentende effecten)	1 375	0	1 375	1 365	0	1 365
Tradingderivaten	8 815	2 901	5 913	7 856	1 939	5 917
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	2 250	1 405	845	2 072	1 382	690
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	200	0	200	1 917	0	1 917
Leningen en vorderingen (tegen afgeschreven kostprijs)	144 014	2 264	141 750	133 695	2 920	130 775
Kredietlijnen	1 715	0	1 715	1 249	0	1 249
Waarborgen	44 040	36 152	7 888	40 648	34 258	6 390
TOTAAL	224 514	42 722	181 792	205 164	40 499	164 665

Dexia houdt financiële waarborgen aan. Het gros van de financiële waarborgen bestaat uit cash en termijndeposito's, in mindere mate uit investment grade-obligaties (*uitgiften van overheden of van banken met een AAA-AA rating*).

Enkel de waarborgen die aanvaard worden onder de Bazel reglementering en die rechtstreeks in handen zijn van Dexia zijn in deze tabel opgenomen.

De blootstelling aan het kredietrisico wordt voorgesteld vóór aftrek van waardeverminderingen. Het bedrag aan specifieke bijzondere waardeverminderingen per categorie van financiële activa is opgenomen in bijlage 2.11 Kwaliteit van financiële activa.

c. Rating van gezonde financiële activa

De rating van de financiële instrumenten is beoordeeld op basis van de interne ratings (Bazel referentie), of externe. Immers, Dexia past de AIRBA (Advanced Internal Ratings Based Approach) toe voor de berekening van de kapitaalvereisten voor het kredietrisico in het kader van

Pijler 1 van Bazel, behalve voor ABS posities waarvoor het kredietrisico berekend wordt op basis van externe ratings (Fitch, S&P of Moody's) en voor een deel van de portefeuille waarvoor het kredietrisico berekend wordt volgens de standaard methode.

	31/12/2015				
	AAA tot AA ⁽¹⁾	A+ tot BBB ⁽¹⁾	Non investment grade ⁽¹⁾	Geen rating	Totaal
(in miljoen EUR)					
Financiële activa beschikbaar voor verkoop (uitgezonderd niet-vastrentende effecten)	3 805	15 123	2 965	0	21 893
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden (uitgezonderd niet-vastrentende effecten)	46	1 292	38	0	1 375
Tradingderivaten ⁽¹⁾	953	3 828	971	28	5 780
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	138	605	102	0	845
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	26	174	0	0	200
Leningen en vorderingen (tegen afgeschreven kostprijs)	62 146	62 114	15 046	300	139 606
Kredietlijnen ⁽¹⁾	939	614	114	5	1 671
Waarborgen	1 582	6 096	192	9	7 879
TOTAAL	69 636	89 846	19 427	341	179 250

	31/12/2016				
	AAA tot AA	A+ tot BBB	Non investment grade	Geen rating	Totaal
(in miljoen EUR)					
Financiële activa beschikbaar voor verkoop (uitgezonderd niet-vastrentende effecten)	2 902	13 369	92	0	16 362
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden (uitgezonderd niet-vastrentende effecten)	0	1 339	26	0	1 365
Tradingderivaten	199	4 577	965	8	5 749
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	14	656	20	0	690
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	7	1 910	0	0	1 917
Leningen en vorderingen (tegen afgeschreven kostprijs)	54 905	60 019	13 883	417	129 224
Kredietlijnen	877	300	46	7	1 230
Waarborgen	183	6 056	139	5	6 383
TOTAAL	59 086	88 226	15 171	437	162 920

(1) De uitsplitsing naar notering houdt voortaan rekening met de anciënniteit van de noteringen. Deze aanpassing heeft een beperkte impact op de uitsplitsing per klasse. De cijfers van 2015 werden herzien.

d. Activa die een waardevermindering hebben ondergaan en die achterstallig zijn

Een financieel actief is achterstallig zodra de tegenpartij verzuimd heeft een som te betalen die contractueel verschuldigd is. Dit wordt contract per contract bekeken. Zo zal, wanneer een tegenpartij bijvoorbeeld heeft nagelaten

de contractuele intresten te betalen op de vervaldatum, de volledige lening beschouwd worden als achterstallig. Activa ondergaan een waardevermindering in de gevallen beschreven in toelichting 1.1 *Waarderingsregels en regels voor geconsolideerde jaarrekeningen*.

	31/12/2015			Boekwaarde van activa die een individuele waardevermindering hebben ondergaan, voor aftrek van de specifieke waardeverminderingen
	Betalingsachterstallen			
	≤ 90 dagen	> 90 dagen ≤ 180 dagen	> 180 dagen	
(in miljoen EUR)				
Financiële activa beschikbaar voor verkoop (uitgezonderd niet-vastrentende effecten)	0	0	0	212
Leningen en vorderingen (tegen afgeschreven kostprijs)	57	4	436	1 320
Overige financiële instrumenten	0	0	13	2
TOTAAL	57	4	449	1 534

	31/12/2016			Boekwaarde van activa die een individuele waardevermindering hebben ondergaan, voor aftrek van de specifieke waardeverminderingen
	Betalingsachterstallen			
	≤ 90 dagen	> 90 dagen ≤ 180 dagen	> 180 dagen	
(in miljoen EUR)				
Leningen en vorderingen (tegen afgeschreven kostprijs)	33	10	234	1 064
Overige financiële instrumenten	0	0	24	2
TOTAAL	33	10	258	1 065

Geherstructureerde omlopen ten gevolge van financiële moeilijkheden (Forbearance)

Inzake de geherstructureerde leningen heeft Dexia 3 categorieën van herstructurering geïdentificeerd:

1. De herstructureringen verbonden met de commerciële activiteiten, die tot 2011 en met uitzondering van de geschillen in Nederland, de quasitotaliteit van de herstructureringen uitmaakten.
2. De herstructureringen die betrekking hebben op juridische geschillen met cliënten die geen financiële moeilijkheden hebben.
3. De herstructureringen verbonden met financiële moeilijkheden van de tegenpartij, hetzij ten gevolge van normale commerciële relaties, hetzij in het kader van juridische geschillen.

Overeenkomstig de definitie van Forbearance geformuleerd door de EBA, worden enkel herstructureringen uit de derde categorie beschouwd als geherstructureerde leningen in het kader van deze analyse. Deze herstructureringen omvatten aan debiteuren gedane tegemoetkomingen teneinde het hoofd te bieden aan de moeilijkheden tot het nakomen van de financiële verplichtingen.

Op 31 december 2016 bedragen de geherstructureerde kredieten tengevolge financiële moeilijkheden van debiteuren 956 miljoen EUR, tegenover 1 092 miljoen EUR op 31 december 2015.

e. Activa verkregen doorheen het boekjaar door inbezitneming van de aangehouden waarborg

Noch in 2016 noch in 2015 werden er dergelijke activa verkregen.

f. Wijzigingen in de waardeverminderingen van financiële activa

	2015								
	Op 1 januari	Toevoegingen ⁽¹⁾	Terugnemingen	Bestedingen	Overige aanpassingen ⁽¹⁾	31 december	Op	Inning van activa die voorheen in verlies werden genomen	In verlies genomen
(in miljoen EUR)									
Specifieke waardeverminderingen	(391)	(311)	61	55	(18)	(604)			(70)
Leningen aan en vorderingen op cliënten	(309)	(198)	61		(12)	(458)			(11)
Effecten beschikbaar voor verkoop	(80)	(113)		55	(6)	(144)			(54)
<i>Vastrentende effecten</i>	(43)	(107)		54	(1)	(98)			(54)
<i>Niet-vastrentende effecten</i>	(38)	(6)		0	(4)	(48)			
Overlopende rekeningen en overige activa	(2)					(2)			(5)
Collectieve waardeverminderingen	(503)	(82)	173	0	(10)	(422)			
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	(14)	(17)	10		(3)	(24)			
Leningen aan en vorderingen op cliënten	(490)	(65)	163		(6)	(398)			
TOTAAL	(894)	(393)	234	55	(28)	(1 026)			(70)

(1) De waardeverminderingen geboekt in het kader van het dossier Hypo Alpe Adria Bank (HETA) bedragen - 99 miljoen EUR in Leningen aan en vorderingen op cliënten en - 98 miljoen EUR in Effecten beschikbaar voor verkoop.

(2) De overige aanpassingen omvatten voornamelijk aanpassingen in de wisselkoersen en in de consolidatiekring doorheen het boekjaar.

	2016								
	Op 1 januari	Toevoegingen	Terugnemingen ⁽¹⁾	Bestedingen	Overige aanpassingen ⁽²⁾	31 december	Op	Inning van activa die voorheen in verlies werden genomen	In verlies genomen ⁽¹⁾
(in miljoen EUR)									
Specifieke waardeverminderingen	(604)	(138)	373	5	(1)	(365)			(104)
Leningen aan en vorderingen op cliënten	(458)	(136)	275		(2)	(321)			(77)
Effecten beschikbaar voor verkoop	(144)	(2)	98	5	1	(43)			(26)
<i>Vastrentende effecten</i>	(98)		98						(26)
<i>Niet-vastrentende effecten</i>	(48)	(2)		5	1	(43)			
Overlopende rekeningen en overige activa	(2)					(2)			
Collectieve waardeverminderingen	(422)	(96)	105	0	(4)	(416)			
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	(24)	(35)	21			(37)			
Leningen aan en vorderingen op cliënten	(398)	(61)	84		(4)	(379)			
TOTAAL	(1 026)	(234)	479	5	(5)	(781)			(104)

(1) De voorziening aangelegd in 2015 voor het dossier Hypo Alpe Adria Bank (HETA) werd teruggenomen ten belope van 99 miljoen EUR in Leningen aan en vorderingen op cliënten en ten belope van 98 miljoen EUR in Effecten beschikbaar voor verkoop. Een bedrag van respectievelijk 34 miljoen EUR en 26 miljoen EUR werd erkend als verlies.

(2) De overige aanpassingen omvatten voornamelijk aanpassingen in de wisselkoersen en in de consolidatiekring doorheen het boekjaar.

g. Kredietrisico voor leningen en vorderingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening

Dexia houdt niet langer leningen en vorderingen aan die gewaardeerd worden tegen reële waarde via het resultaat.

h. Kredietrisico van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultaat

	Boekwaarde	Verandering in de reëlewaarde toe te rekenen aan de veranderingen van het kredietrisico		Verschil tussen de boekwaarde en het bedrag dat contractueel moet betaald worden op vervaldatum ⁽¹⁾
		Bedrag van het boekjaar	Gecumuleerd bedrag	
(in miljoen EUR)				
Op 31 december 2015	1 987	(79)	(204)	420
Op 31 december 2016	1 798	31	(173)	385

(1) Dit bedrag omvat het agio/disagio en de wijzigingen in de marktwaarde.

Zie eveneens toelichting 3.1 Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultaat.

7.3. Informatie over zekerheden

Aard van de zekerheden die mogen verkocht worden of tot zekerheid mogen verstrekt worden

	31/12/2015		31/12/2016	
	Reële waarde van de verkregen zekerheden	Reële waarde van de verkregen zekerheden die werden verkocht of tot zekerheid verstrekt	Reële waarde van de verkregen zekerheden	Reële waarde van de verkregen zekerheden die werden verkocht of tot zekerheid verstrekt
(in miljoen EUR)				
Schuldinstrumenten	2 591	1 606	2 913	1 583
TOTAAL	2 591	1 606	2 913	1 583

De zekerheden worden verkregen in het kader van terugkoopovereenkomsten.

Financiële activa in pand gegeven voor verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen

(in miljoen EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Boekwaarde van in pand gegeven financiële activa voor verplichtingen	111 383	97 436

Het bedrag van 111 miljard EUR in 2015 en 97 miljard EUR in 2016 vertegenwoordigt de gestorte kaswaarborgen voor derivaten en de activa in pand gegeven voor de financiering ontvangen van het Eurosystem, de Europese Investeringsbank, terugkoopovereenkomsten of andere gewaarborgde fondsen.

Dit bedrag omvat noch de in pand gegeven activa ten voordele van de gedekte obligaties uitgegeven door Dexia Kommunalbank Deutschland noch de Guaranteed Investment Contracts of GIC's van Dexia FP Holdings Inc. Deze activa bedragen ongeveer 28 miljard EUR in 2016 (30 miljard EUR in 2015).

7.4. Renteherzieningsrisico: uitsplitsing volgens resterende looptijd tot de volgende rentevoetbepaling

Zichtrekeningen zijn opgenomen in de kolom "Op zicht" aangezien we hier de resterende looptijd weergeven tot aan de volgende rentevoetbepaling op boekhoudkundige basis en niet in functie van gegronde hypothesen over het waargenomen gedrag van klanten.

a. Uitsplitsing van de activa

	31/12/2015									
	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd	Gelopen rente	Aanpassing naar reële waarde	Waardevermindering	Totaal
(in miljoen EUR)										
Kas en centrale banken	2 855	1 980	0	0	0	0	0			4 835
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	1 020	49	26	13	0	1 062	18 007		20 176
<i>waarvan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>							1 056	17 744		18 800
Derivaten als afdekkingsinstrumenten							671	6 001		6 672
Financiële activa beschikbaar voor verkoop	1	2 025	1 013	3 542	11 538	262	356	3 663	(144)	22 257
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	706	1 675	1 004	2 897	857	0	26	673	(24)	7 815
Leningen aan en vorderingen op cliënten	93	27 237	28 790	10 442	41 573	22	784	19 790	(856)	127 876
Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille								1 696		1 696
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	0	20	42	136	0	0	2		0	200
Overlopende rekeningen en overige activa	17	1 340	81	0	0	36 909	0	0	(2)	38 346
<i>waarvan gestorte kaswaarborgen</i>						36 890	0			36 891
<i>Subtotaal van de financiële activa gebruikt ter berekening van de gap</i>	<i>3 672</i>	<i>35 297</i>	<i>30 980</i>	<i>17 043</i>	<i>53 982</i>	<i>37 193</i>				
Niet financiële activa						408		0	0	408
TOTAAL	3 672	35 297	30 980	17 043	53 982	37 601	2 901	49 831	(1 026)	230 281

b. Uitsplitsing van de verplichtingen, met uitzondering van het eigen vermogen

	31/12/2015						Gelopen rente	Aanpas- sing naar reële waarde	Totaal
	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbe- paalde looptijd			
(in miljoen EUR)									
Centrale banken	0	15 031	900	0	0	0	1		15 932
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	65	0	180	1 307	0	993	20 235	22 779
<i>waarvan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>							979	19 813	20 792
Derivaten als afdekkingsinstrumenten							1 270	28 708	29 978
Schulden aan kredietinstellingen	109	21 894	21 950	3 092	1 655	0	62	17	48 780
Schulden aan cliënten	2 121	2 404	3 507	848	446	0	28	45	9 399
Schuldpapier	0	22 375	20 082	25 572	18 189	0	697	4 617	91 532
Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille								170	170
Achtergestelde schulden	0	401	0	85	0	0	3	3	492
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	11	1 155	38	36	45	4 850	0		6 135
<i>waarvan ontvangen kaswaarborgen</i>						4 811	0		4 812
<i>Subtotaal van de financiële verplichtingen gebruikt ter berekening van de gap</i>	<i>2 241</i>	<i>63 324</i>	<i>46 478</i>	<i>29 812</i>	<i>21 642</i>	<i>4 850</i>			
Niet financiële verplichtingen						537			537
TOTAAL	2 241	63 324	46 478	29 812	21 642	5 387	3 054	53 795	225 734

c. De sensitivity gap in de balans op 31 december 2015

(in miljoen EUR)	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd
	1 431	(28 027)	(15 498)	(12 768)	32 340	32 344

De sensitivity gap opgenomen in de balans is afgedekt door derivaten.

a. Uitsplitsing van de activa

	31/12/2016									
	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd	Gelopen rente	Aanpassing naar reële waarde	Waardevermindering	Totaal
(in miljoen EUR)										
Kas en centrale banken	1 623	2 600	0	0	0	0	0			4 223
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	955	0	0	39	0	957	15 830		17 781
<i>waarvan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>							947	15 468		16 415
Derivaten als afdekkingsinstrumenten							656	6 175		6 830
Financiële activa beschikbaar voor verkoop	0	871	579	2 936	8 894	50	261	3 020	(43)	16 568
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	803	3 842	327	1 004	838	0	24	702	(37)	7 503
Leningen aan en vorderingen op cliënten	102	22 263	23 511	9 558	41 675	125	889	21 783	(700)	119 206
Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille								1 750		1 750
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	0	29	48	99	1 702	0	40		0	1 918
Overlopende rekeningen en overige activa	0	145	79	0	0	36 661	(0)		(2)	36 884
<i>waarvan gestorte kaswaarborgen</i>						36 632	(0)			36 632
<i>Subtotaal van de financiële activa gebruikt ter berekening van de gap</i>	<i>2 528</i>	<i>30 705</i>	<i>24 544</i>	<i>13 597</i>	<i>53 148</i>	<i>36 836</i>				
Niet financiële activa						108				108
TOTAAL	2 528	30 705	24 544	13 597	53 148	36 945	2 826	49 260	(781)	212 771

b. Uitsplitsing van de verplichtingen, met uitzondering van het eigen vermogen

	31/12/2016									
	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd	Gelopen rente	Aanpassing naar reële waarde	Totaal	
(in miljoen EUR)										
Centrale banken	35	625	30	0	0	0	0			690
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	1	0	141	1 258	0	912	16 363		18 676
<i>waarvan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>							900	15 978		16 878
Derivaten als afdekkingsinstrumenten							1 206	32 590		33 796
Schulden aan kredietinstellingen	120	36 977	1 613	783	674	0	54	18		40 238
Schulden aan cliënten	549	4 829	3 698	1 276	362	0	24	41		10 778
Schuld papier	16	23 948	22 386	29 313	17 601	0	671	4 589		98 524
Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille								100		100
Achtergestelde schulden	0	400	0	79	0	0	2	2		482
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	8	332	50	33	42	3 981	0			4 446
<i>waarvan ontvangen kaswaarborgen</i>						3 966	0			3 966
<i>Subtotaal van de financiële verplichtingen gebruikt ter berekening van de gap</i>	<i>729</i>	<i>67 112</i>	<i>27 778</i>	<i>31 624</i>	<i>19 935</i>	<i>3 981</i>				
Niet financiële verplichtingen						467				467
TOTAAL	729	67 112	27 778	31 624	19 935	4 448	2 869	53 703		208 197

c. De sensitivity gap in de balans op 31 december 2016

	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd
(in miljoen EUR)						
	1 799	(36 406)	(3 234)	(18 027)	33 213	32 855

De sensitivity gap opgenomen in de balans is afgedekt door derivaten.

7.5 Gevoeligheid voor het renterisico en de overige marktrisico's

We verwijzen hiervoor eveneens naar het Beheersverslag, hoofdstuk Risicobeheer.

a. Thesaurie en financiële markten

De beoordeling van de marktrisico's binnen de groep Dexia steunt hoofdzakelijk op de combinatie van twee meetindicatoren, die aanleiding geven tot het gebruik van limieten.

- De Value at Risk (VaR) meet het verwachte potentiële verlies binnen een betrouwbaarheidsinterval van 99 % en aangehouden over een termijn van tien dagen. Dexia past verschillende VaR-benaderingen toe om het marktrisico te meten inherent aan diverse activiteiten en portefeuilles:

- Het directionele renterisico en het wisselrisico worden gemeten via een parametrische VaR, waarvan de methodologie gebaseerd is op een hypothetische normale verdeling van de rendementen van de risicofactoren;

- Het risico verbonden aan de evolutie van de kredietmarges, dat overeenstemt met het specifieke renterisico, alsook de andere risico's van de tradingportefeuille worden gemeten aan de hand van een historische VaR-benadering, waarvan de verdeling tot stand komt door de toepassing van de historische scenario's van de betrokken risicofactoren van de huidige portefeuille.

- Limieten in termen van posities, vervaldagen, markten en toegestane producten werden opgezet per type activiteit. Ze verzekeren een samenhang tussen de globale risicolimieten en de door front office gebruikte operationele drempels.

De regels inzake risicobeheer worden aangevuld met stresstest-oefeningen, waarin gebeurtenissen worden opgenomen die buiten het waarschijnlijkheidskader vallen van de technieken voor het meten van de VaR. De verschillende hypothesen van deze scenario's van achteruitgang worden geregeld herzien en geactualiseerd. De geconsolideerde resultaten van de stresstests en de overeenkomstige analyse worden elk kwartaal voorgelegd aan het Market Risk Committee.

Value at Risk gebruikt voor de marktactiviteiten

De VaR die wordt gebruikt voor de marktactiviteiten – obligatieportefeuille niet inbegrepen – wordt voorgesteld in de onderstaande tabel. Eind december 2016 bedroeg het totale VaR-verbruik 8,2 miljoen EUR, tegen 13,7 miljoen EUR eind 2015. De tradingportefeuille van Dexia bestaat uit twee activiteitsgroepen:

- de verrichtingen opgestart als gevolg van de handel in financiële instrumenten voor de datum van geordende ontmanteling van de Groep, voor het merendeel gedekt in back-to-back;

- verrichtingen met het oog op het indekken van risico's die voortvloeien uit desinvesteringen of uit de verkoop van activa die zijn gerealiseerd zijn in het kader van het geordende resolutieplan. De belangrijkste risicofactoren van de tradingportefeuille zijn:

- het renterisico, in het bijzonder op de eurozone en de dollarzone,
- het basisrisico van de valutaswaps (cross currency basis swap),
- het basisrisico BOR-OIS.

De waardeaanpassingen (Credit Value Adjustment, Debit Value Adjustment, Funding Value Adjustment) en hun veranderingen zijn niet geïntegreerd in het VaR-model maar zijn wel opgenomen in de stress scenarios.

VALUE AT RISK VAN MARKTACTIVITEITEN

(in miljoen EUR)

VaR (10 dagen, 99 %)	2015			Globaal
	Volgens risicofactor			
	Rentevoet & wisselkoers (Banking en Trading)	Spread (Trading)	Overige risico's	
Gemiddeld	9,6	4,6	0,2	14,4
Einde periode	10,3	3,1	0,2	13,7
Maximum	11,6	5,5	0,3	17,0
Minimum	6,9	3,0	0,2	12,4

VALUE AT RISK VAN MARKTACTIVITEITEN

(in miljoen EUR)

VaR (10 dagen, 99 %)	2016			Globaal
	Volgens risicofactor			
	Rentevoet & wisselkoers (Banking en Trading)	Spread (Trading)	Overige risico's	
Gemiddeld	6,0	2,8	0,2	9,0
Einde periode	4,0	4,1	0,2	8,2
Maximum	10,4	4,1	0,2	14,0
Minimum	2,4	2,3	0,2	5,1

b. Balansbeheer (BSM - Balance Sheet Management)

Het renterisico wordt gemeten aan de hand van gevoeligheden. De risicogevoeligheidsmetingen weerspiegelen de blootstelling van de balans aan een parallelle beweging van 1 % op de rentecurve. De gevoeligheid van de huidige nettowaarde van de gemeten posities in gelopen interesten ten gevolge van een rentebeweging vormt de voornaamste indicator voor de risicometing en voor het vastleggen van de limieten en de opvolging van de risico's.

De globale en gedeeltelijke gevoeligheden per tijdsinterval zijn de belangrijkste risicoindicatoren waarop de risicomités activa-verplichtingen, georganiseerd binnen het Directiecomité, steunen om de risico's te beheren. Het structurele renterisico van de groep Dexia is voornamelijk te vinden bij de langetermijnrentevoeten in Europa en vloeit voort uit het onevenwicht tussen de activa en de verplichtingen van Dexia na dekking van het renterisico.

GEVOELIGHEID EN LIMieten VAN DE LANGE TERMIJN ALM

(in miljoen EUR)	2015	2016
Gevoeligheid	+ 2,2	+ 8,8
Limiet	+/- 80	+/- 80

De gevoeligheid van de lange termijn ALM bedraagt + 8,8 miljoen EUR op 31 december 2016, tegen + 2,2 miljoen EUR

op 31 december 2015. Dit sluit aan bij de ALM-strategie, die de volatiliteit van de resultatenrekening zo klein mogelijk wil houden.

c. Obligatieportefeuille

(in miljard EUR)	2015	2016
Notionele blootstelling	66	58

Rentegevoeligheid

Het renterisico van de obligatieportefeuille is afgedekt (exclusieve beheersdoelstelling van de kredietsspread). Bijgevolg is de gevoeligheid voor rentewijzigingen zeer beperkt.

Gevoeligheid voor kredietsspreads

Een voornaam deel van de obligatieportefeuilles beschikbaar voor verkoop werd geherclassificeerd naar *Leningen en vorderingen*. De reëlewaardereserve van deze effecten is ongevoelig voor marktwijzigingen in de kredietmarges. Wat de andere obligatieportefeuilles betreft, meet de gevoeligheid voor kredietsspread de wijziging in de reëlewaardereserve van de obligatieportefeuilles geclassificeerd onder effecten beschikbaar voor verkoop bij een toename van de kredietmarge of "spread" met een basispunt, uitgedrukt in miljoen EUR. Deze gevoeligheid wordt nauwgezet opgevolgd.

(in miljoen EUR)	2015	2016
Gevoeligheid	(18)	(13)

7.6. Liquiditeitsrisico

A. Uitsplitsing volgens resterende looptijd tot aflossingsdatum

Een groot deel van de balans bestaat uit herwaarderingen van activa, verplichtingen en derivaten. Voor zover deze herwaarderings-elementen constant evolueren en niet gelinked kunnen worden aan de vervaldatum van het financieel instrument worden ze in een afzonderlijke kolom vermeld.

Zichtrekeningen en spaarrekeningen worden opgenomen in de kolom "Op zicht" hoewel de terugbetalingsdatum onbepaald is.

a. Uitsplitsing van de activa

	31/12/2015									
	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd	Gelopen rente	Aanpassing naar reële waarde	Waardevermindering	Totaal
(in miljoen EUR)										
Kas en centrale banken	2 855	1 980	0	0	0	0	0			4 835
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	6	6	117	979	0	1 062	18 007		20 176
<i>waarvan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>							1 056	17 744		18 800
Derivaten als afdekkingsinstrumenten							671	6 001		6 672
Financiële activa beschikbaar voor verkoop	1	918	1 215	3 586	12 399	262	356	3 663	(144)	22 257
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	706	47	813	3 880	1 693	0	26	673	(24)	7 815
Leningen aan en vorderingen op cliënten	93	2 711	4 706	20 362	80 264	22	784	19 790	(856)	127 876
Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille								1 696		1 696
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	0	20	60	118	0	0	2		0	200
Overlopende rekeningen en overige activa	17	302	81	0	1 038	36 909	0		(2)	38 346
<i>waarvan gestorte kaswaarborgen</i>						36 890	0			36 891
<i>Subtotaal van de financiële activa gebruikt ter berekening van de gap</i>	<i>3 672</i>	<i>5 984</i>	<i>6 881</i>	<i>28 063</i>	<i>96 373</i>	<i>37 193</i>				
Niet financiële activa						408		0	0	408
TOTAAL	3 672	5 984	6 881	28 063	96 373	37 601	2 901	49 831	(1 026)	230 281

b. Uitsplitsing van de verplichtingen, met uitzondering van het eigen vermogen

	31/12/2015							Aanpas- sing naar reële waarde	Totaal
	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbe- paalde looptijd	Gelopen rente		
(in miljoen EUR)									
Centrale banken	0	15 031	900	0	0	0	1		15 932
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	0	70	118	1 364	0	993	20 235	22 779
<i>waarvan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>							979	19 813	20 792
Derivaten als afdekkingsinstrumenten							1 270	28 708	29 978
Schulden aan kredietinstellingen	49	4 943	34 096	7 782	1 771	59	62	17	48 780
Schulden aan cliënten	2 020	2 286	3 567	851	602	0	28	45	9 399
Schuld papier	0	13 143	21 437	31 902	19 736	0	697	4 617	91 532
Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille								170	170
Achtergestelde schulden	0	0	0	462	23	0	3	3	492
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	11	917	37	36	284	4 850	0		6 135
<i>waarvan ontvangen kaswaarborgen</i>						4 811	0		4 812
<i>Subtotaal van de financiële verplichtingen gebruikt ter berekening van de gap</i>	<i>2 080</i>	<i>36 321</i>	<i>60 106</i>	<i>41 151</i>	<i>23 780</i>	<i>4 909</i>			
Niet financiële verplichtingen						537			537
TOTAAL	2 080	36 321	60 106	41 151	23 780	5 446	3 054	53 795	225 734

De nettoliquiditeitsgap op 31 december 2015 (in miljoen EUR)	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd
	1 592	(30 337)	(53 224)	(13 088)	72 593	32 285

Deze tabel houdt geen rekening met de liquiditeit van het actief noch met de mogelijkheid om het actief te herfinancieren, sommige langlopende activa kunnen verkocht worden om het hoofd te bieden aan een liquiditeitsbehoefte.

a. Uitsplitsing van de activa

	31/12/2016									
	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd	Gelopen rente	Aanpas- sing naar reële waarde	Waarde- vermin- dering	Totaal
(in miljoen EUR)										
Kas en centrale banken	1 623	2 600	0	0	0	0	0			4 223
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	6	32	42	915	0	957	15 830		17 781
<i>waarvan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>							947	15 468		16 415
Derivaten als afdekkingsinstrumenten							656	6 175		6 830
Financiële activa beschikbaar voor verkoop	0	298	514	2 919	9 549	50	261	3 020	(43)	16 568
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	803	462	864	3 239	1 445	0	24	702	(37)	7 503
Leningen aan en vorderingen op cliënten	102	2 099	4 324	16 643	73 942	125	889	21 783	(700)	119 206
Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille								1 750		1 750
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	0	28	48	101	1 702	0	40		0	1 918
Overlopende rekeningen en overige activa	0	145	79	0	0	36 661	(0)	0	(2)	36 884
<i>waarvan gestorte kaswaarborgen</i>						36 632	(0)			36 632
<i>Subtotaal van de financiële activa gebruikt ter berekening van de gap</i>	<i>2 528</i>	<i>5 637</i>	<i>5 861</i>	<i>22 943</i>	<i>87 553</i>	<i>36 836</i>				
Niet financiële activa						108		0	0	108
TOTAAL	2 528	5 637	5 861	22 943	87 553	36 945	2 826	49 260	(781)	212 771

b. Uitsplitsing van de verplichtingen, met uitzondering van het eigen vermogen

	31/12/2016								Totaal
	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd	Gelopen rente	Aanpassing naar reële waarde	
(in miljoen EUR)									
Centrale banken	35	625	30	0	0	0	0		690
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	0	4	88	1 309	0	912	16 363	18 676
<i>waarvan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>							900	15 978	16 878
Derivaten als afdekkingsinstrumenten							1 206	32 590	33 796
Schulden aan kredietinstellingen	119	18 220	3 392	14 766	3 668	0	54	18	40 238
Schulden aan cliënten	549	3 935	4 426	1 273	531	0	24	41	10 778
Schuld papier	0	15 467	25 650	33 413	18 734	0	671	4 589	98 524
Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille								100	100
Achtergestelde schulden	0	0	252	163	64	0	2	2	482
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	8	332	50	33	42	3 981	0		4 446
<i>waarvan ontvangen kaswaarborgen</i>						3 966	0		3 966
<i>Subtotaal van de financiële verplichtingen gebruikt ter berekening van de gap</i>	<i>712</i>	<i>38 579</i>	<i>33 805</i>	<i>49 735</i>	<i>24 346</i>	<i>3 981</i>			
Niet financiële verplichtingen						467			467
TOTAAL	712	38 579	33 805	49 735	24 346	4 448	2 869	53 703	208 197

De nettoliquiditeitsgap op 31 december 2016 (in miljoen EUR)	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd
	1 816	(32 942)	(27 944)	(26 792)	63 207	32 855

Deze tabel houdt geen rekening met de liquiditeit van het actief noch met de mogelijkheid om het actief te herfinancieren, sommige langlopende activa kunnen verkocht worden om het hoofd te bieden aan een liquiditeitsbehoefte.

B. De handelingen die werden gesteld om de liquiditeitspositie van de groep Dexia te verbeteren

De handelingen die werden gesteld om de liquiditeitspositie van de groep Dexia te verbeteren, zijn uiteengezet in het beheersverslag, zie Hoofdstuk *Informatie over het kapitaal en de liquiditeit*.

7.7. Valutarisico

We verwijzen eveneens naar het Beheersverslag, Hoofdstuk *Risicobeheer*.

Uitsplitsing naar oorspronkelijke valuta	31/12/2015						Totaal
	EUR	GBP	Andere EU-munten	USD	JPY	Overige valuta	
(in miljoen EUR)							
Totaal van het actief	153 694	26 023	132	37 053	7 773	5 606	230 281
Totaal van de verplichtingen en het eigen vermogen	155 482	24 514	51	40 605	5 315	4 314	230 281
NETTOBALANSPOSITIE	(1 788)	1 509	80	(3 552)	2 458	1 292	0

Uitsplitsing naar oorspronkelijke valuta	31/12/2016						Totaal
	EUR	GBP	Andere EU-munten	USD	JPY	Overige valuta	
(in miljoen EUR)							
Totaal van het actief	134 287	26 072	109	38 821	7 997	5 484	212 771
Totaal van de verplichtingen en het eigen vermogen	136 188	24 793	31	41 674	5 748	4 337	212 771
NETTOBALANSPOSITIE	(1 901)	1 279	78	(2 853)	2 249	1 147	0

8. Analyse per segment en geografische spreiding

a. Analyse per segment

Dexia voltooide begin 2014 de verkoop van alle commerciële entiteiten zoals voorzien in het kader van het resolutieplan.

Dit laat toe om de aandacht thans volop te wijden aan het beheer van de restactiva, erover wakend dat de belangen van de Staten als aandeelhouders en borgverleners van de Groep worden beschermd.

Gegeven het huidige profiel van de Groep worden de resultaten van Dexia voortaan geconsolideerd op basis van één segment "Beheer van activiteiten in afbouw", zonder specifieke toewijzing van financiering en operationele uitgaven per activiteit.

Dit weerspiegelt het feit dat Dexia niet meer bestaat uit homogene operationele entiteiten met een eigen beslissingsbevoegdheid wat betreft de toewijzing van middelen (financiering en operationele uitgaven). Operationele kosten worden bijgevolg globaal en per geografische entiteit bekeken teneinde een efficiënter beheer te verzekeren.

b. Geografische spreiding

(in miljoen EUR)	België	Frankrijk	Duitsland	Spanje ⁽¹⁾	Ierland	Italië	Verenigde Staten	Israël	Overige ⁽¹⁾	Totaal
Op 31 december 2015										
NETTOBANKPRODUCT	90	267	14	55	193	70	120	33	(8)	834
Op 31 december 2016										
NETTOBANKPRODUCT	(7)	271	54	37	76	68	16	31	(40)	506

(1) De cijfers per 31 december 2015 werden herzien teneinde Spanje afzonderlijk van Portugal te kunnen voorstellen, terwijl de cijfers van Spanje en Portugal voordien werden geglobaliseerd.

Dexia NV

Verlag van de commissaris aan de algemene vergadering over de geconsolideerde jaarrekening afgesloten op 31 december 2016

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening, en omvat tevens ons verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze geconsolideerde jaarrekening omvat de geconsolideerde balans op 31 december 2016, de geconsolideerde resultatenrekening, de geconsolideerde staat van het eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht en het overzicht van geldmiddelen en equivalenten voor het boekjaar eindigend op die datum, alsmede een overzicht van de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en toelichtingen.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening – Oordeel zonder voorbehoud met een paragraaf ter benadrukking van de toepassing van de waarderingsregels in de veronderstelling van continuïteit van de bedrijfsvoering

Wij hebben de controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van Dexia NV (“de vennootschap”) en haar dochterondernemingen (samen “de groep”), opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. De totale activa in de geconsolideerde balans bedragen 212 771 miljoen EUR en de geconsolideerde winst (aandeel van de groep) van het boekjaar bedraagt 353 miljoen EUR.

Verantwoordelijkheid van de raad van bestuur voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor het implementeren van een interne controle die ze noodzakelijk acht voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat, die het gevolg is van fraude of van fouten.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (International Standards on Auditing - ISA) zoals deze in België werden aangenomen. Die standaarden vereisen dat wij aan de deontologische vereisten voldoen alsook de controle plannen en uitvoeren teneinde een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijking van materieel belang bevat.

Een controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, met inbegrip van diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de geconsolideerde jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de commissaris de interne controle van de groep in aanmerking die relevant is voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne controle van de groep. Een controle omvat tevens een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving, de redelijkheid van de door de raad van bestuur gemaakte schattingen, alsmede de presentatie van de geconsolideerde jaarrekening als geheel. Wij hebben van de aangestelden en van de raad van bestuur van de groep de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel te baseren.

Oordeel zonder voorbehoud

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening van Dexia NV een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de groep per 31 december 2016, en van haar resultaten en kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Paragraaf ter benadrukking van de toepassing van waarderingsregels in de veronderstelling van continuïteit van de bedrijfsvoering

Zonder de hierboven vermelde opinie in het gedrang te brengen, vestigen wij uw aandacht op toelichting 1 van de toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening die vermeldt dat de geconsolideerde jaarrekening van Dexia NV op 31 december 2016 opgesteld werd in de veronderstelling van continuïteit van de bedrijfsvoering van haar activiteiten overeenkomstig de criteria van IAS 1.

De verantwoording van de veronderstelling van de continuïteit van de bedrijfsvoering is gebaseerd op het aangepast businessplan, onderliggend aan de goedgekeurde resolutie van de groep Dexia, dat de raad van bestuur van de groep op 16 november 2016 heeft goedgekeurd en hetwelk o.a. volgende uitgangspunten in beschouwing neemt:

- Het businessplan is gebaseerd op marktgegevens die eind september 2012 konden worden vastgesteld; de onderliggende macro-economische hypothesen worden bijgestuurd in het kader van halfjaarlijkse herzieningen van het plan. De bijsturing op basis van de beschikbare gegevens op 30 juni 2016, die door de raad van bestuur van Dexia van 16 november 2016 werd goedgekeurd, houdt rekening met een herziening van het financieringsplan op basis van de meest recente marktomstandigheden die konden worden vastgesteld. Ze houden eveneens rekening met de reglementaire veranderingen die tot op heden gekend zijn.
- Het businessplan gaat uit van het behoud van de bankvergunning van de verschillende entiteiten van de groep en veronderstelt tevens het behoud van de rating van Dexia Crédit Local.
- Het businessplan veronderstelt tevens dat Dexia een behoorlijke financieringscapaciteit behoudt, die vooral afhangt van de belangstelling van de beleggers voor het door de Belgische, Franse en Luxemburgse Staat gewaarborgd schuld papier en van de capaciteit van de groep om gedekte financieringen op te halen. Als de financieringscapaciteit op de markt van schuld papier met staatswaarborg zou verminderen, zou Dexia moeten teruggrijpen naar duurdere financieringsbronnen die een rechtstreekse impact zouden hebben op de in het businessplan vooropgestelde rentabiliteit.
- De realisatie van het plan kan ook impact ondervinden van boekhoudkundige en prudentiële wijzigingen. Omwille van de specifieke financiële kenmerken van Dexia sinds de aanvang van de resolutie kan de groep niet garanderen dat bepaalde reglementaire ratio's gedurende de looptijd van haar resolutie steeds nageleefd zullen worden.
- De groep Dexia is overigens gevoelig voor de evolutie van de macro-economische omgeving en voor marktparameters, zoals de wisselkoersen, de rentevoeten of de credit spreads, waarvan de schommelingen een impact kunnen hebben op het businessplan. Een ongunstige evolutie van deze parame-

ters zou in het bijzonder kunnen wegen op de liquiditeit en het solvabiliteitsniveau van de groep, o.a. via een stijging van het cash collateral die Dexia zou dienen te storten aan zijn tegenpartijen van derivaten. De evolutie van de parameters kan ook een impact hebben op de waardering van financiële activa, passiva en derivaten, waarvan de schommelingen in de resultatenrekening worden geboekt en kunnen leiden tot een wijziging van de AFS-reserve en het reglementaire kapitaalniveau van de groep.

Over de realisatie van het aangepast businessplan, gegeven de talrijke exogene variabelen die erin zijn opgenomen, blijven er op heden onzekerheden.

De veronderstelling van continuïteit van de bedrijfsvoering is slechts verantwoord in de mate dat de groep erin slaagt haar aangepast businessplan overeenkomstig de onderliggende hypothesen vermeld in toelichting 1 van de toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening te realiseren. De geconsolideerde jaarrekening heeft geen aanpassingen ondergaan die betrekking hebben op de waardering en de classificatie van bepaalde balansposten die noodzakelijk zouden kunnen blijken indien de groep niet meer in staat zou zijn haar activiteiten verder te zetten.

Verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en voor de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, de naleving van bepaalde wettelijke en reglementaire verplichtingen na te gaan. Op grond hiervan doen wij de volgende bijkomende verklaring die niet van aard is om de draagwijdte van ons oordeel over de geconsolideerde jaarrekening te wijzigen:

- Het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening behandelt de door de wet vereiste inlichtingen, stemt overeen met de geconsolideerde jaarrekening en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.

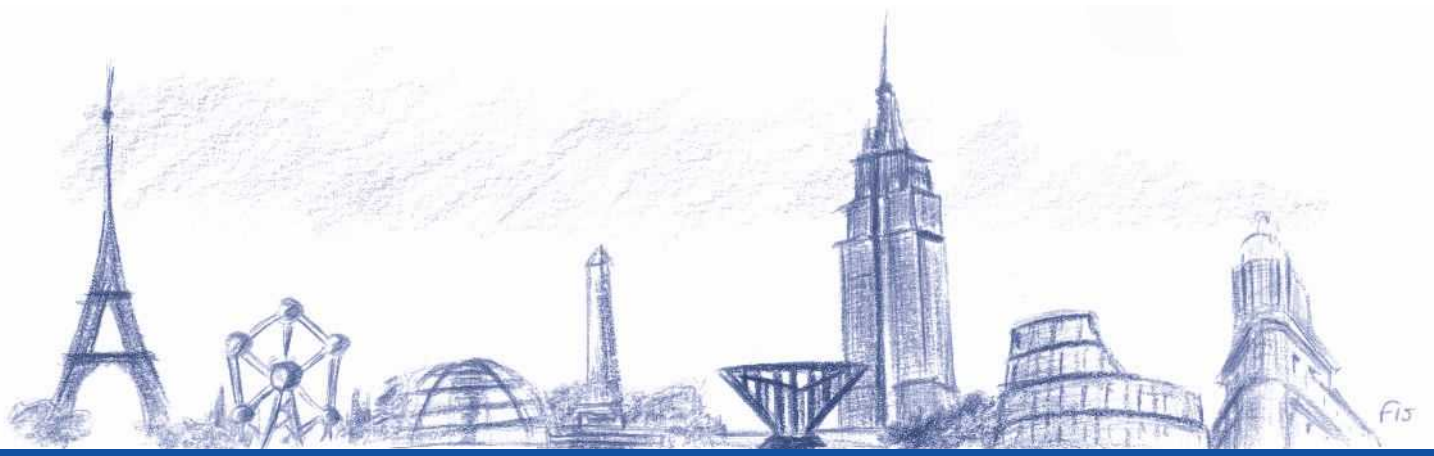
Zaventem, 3 april 2017

De commissaris

DELOITTE Bedrijfsrevisoren
BV o.v.v.e. CVBA

Vertegenwoordigd door Yves Dehogne

156	Balans
157	Buitenbalanstelling
158	Resultatenrekening
159	Toelichting bij de jaarrekening
176	Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2016

Jaarrekening

Financiële situatie op 31 december 2016

Balans

(voor winstverdeling)

ACTIVA	31/12/2015	31/12/2016
(in EUR)		
VASTE ACTIVA	2 096 345 399	2 345 700 167
II. Immateriële vaste activa	591 329	308 685
III. Materiële vaste activa	513 604	235 858
B. Installaties, machines en uitrusting	18 942	13 206
C. Meubilair en rollend materieel	316 541	221 175
E. Overige materiële vaste activa	178 121	1 477
IV. Financiële vaste activa	2 095 240 466	2 345 155 624
A. Verbonden ondernemingen	2 093 141 349	2 343 141 349
1. Deelnemingen	2 093 141 349	2 343 141 349
C. Andere financiële vaste activa	2 099 117	2 014 275
1. Aandelen	2 001 000	2 001 000
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	98 117	13 275
VLOTTENDE ACTIVA	1 030 106 352	777 729 054
V. Vorderingen op meer dan één jaar	105 359 861	108 307 510
B. Overige vorderingen	105 359 861	108 307 510
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	48 564 048	7 531 179
A. Handelsvorderingen	412 088	2 747 379
B. Overige vorderingen	48 151 960	4 783 800
VIII. Geldbeleggingen	849 011 263	642 973 044
B. Overige beleggingen	849 011 263	642 973 044
IX. Liquide middelen	25 715 180	17 513 002
X. Overlopende rekeningen	1 456 000	1 404 319
TOTAAL DER ACTIVA	3 126 451 751	3 123 429 221

PASSIVA	31/12/2015	31/12/2016
(in EUR)		
EIGEN VERMOGEN	2 969 781 966	2 984 331 902
I. Kapitaal	500 000 000	500 000 000
A. Geplaatst kapitaal	500 000 000	500 000 000
II. Uitgiftepremies	1 900 000 000	1 900 000 000
IV. Reserves	322 880 172	322 880 172
A. Wettelijke reserve	50 000 000	50 000 000
D. Beschikbare reserves	272 880 172	272 880 172
V. Overgedragen winst	189 789 660	246 901 794
V. bis. Winst van het boekjaar ⁽¹⁾	57 112 134	14 549 936
VOORZIENINGEN EN UITGESTELDE BELASTINGEN	101 567 364	87 308 874
VII. A. Voorzieningen voor risico's en kosten	101 567 364	87 308 874
2. Fiscale lasten	-	4 000 000
5. Overige risico's en kosten	101 567 364	83 308 874
SCHULDEN	55 102 421	51 788 445
VIII. Schulden op meer dan één jaar	39 788 000	39 788 000
A. Financiële schulden	39 788 000	39 788 000
1. Achtergestelde leningen	39 788 000	39 788 000
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	14 681 160	11 547 678
C. Handelsschulden	1 420 089	3 583 475
1. Leveranciers	1 420 089	3 583 475
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	6 438 237	2 650 520
1. Belastingen	3 293 770	131 379
2. Bezoldigingen en sociale lasten	3 144 467	2 519 141
F. Overige schulden	6 822 834	5 313 683
X. Overlopende rekeningen	633 261	452 767
TOTAAL DER PASSIVA	3 126 451 751	3 123 429 221

(1) Zie punt 1 van de toelichting bij de jaarrekening

Buitenbalanstelling

(in EUR)	31/12/2015	31/12/2016
Diverse rechten en verplichtingen:		
Zekerheden gesteld door de Franse en de Belgische overheden m.b.t. Financial Products activaportefeuille ⁽¹⁾	PM	PM
Zekerheden gesteld door derden voor rekening van de onderneming	302 973	302 973
Persoonlijke zekerheden gesteld voor rekening van derden	7 500	-
Zakelijke zekerheden gesteld op eigen activa	150 324 529	150 324 996
Verplichtingen tot uitgifte van aandelen verbonden aan stockopties (uitoefeningsprijs)	508 950 066	338 055 080
Verplichting tot uitgifte van aandelen aan de Belgische en Franse overheid	PM	-
Verbintenis t.a.v. Dexia Nederland NV	PM	PM
Overige verbintenissen ⁽²⁾	PM	PM

(1) Zie rubriek 4.4.c. van de geconsolideerde jaarrekening.

(2) Zie rubriek 4.4. Buitenbalansrechten en verplichtingen.

Resultatenrekening

(in EUR)		31/12/2015	31/12/2016
I.	Bedrijfsopbrengsten	14 240 812	65 221 741
	D. Andere bedrijfsopbrengsten	14 118 122	13 267 029
	E. Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	122 690	51 954 712
II.	Bedrijfskosten	(64 686 913)	(61 857 659)
	B. Diensten en diverse goederen	(17 285 135)	(17 797 130)
	C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	(12 471 400)	(10 596 412)
	D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	(749 107)	(629 105)
	F. Voorzieningen voor risico's en kosten: toevoegingen (-)	(150 838)	(150 840)
	G. Andere bedrijfskosten	(654 719)	(873 445)
	I. Niet-recurrente bedrijfskosten	(33 375 714)	(31 810 727)
III.	Bedrijfswinst (+) / Bedrijfsverlies (-)	(50 446 101)	3 364 082
IV.	Financiële opbrengsten	122 869 878	20 694 570
	A. Recurrente financiële opbrengsten	20 766 663	8 050 438
	2. Opbrengsten uit vlottende activa	4 651 107	2 203 871
	3. Andere financiële opbrengsten	16 115 556	5 846 567
	B. Niet-recurrente financiële opbrengsten	102 103 215	12 644 132
V.	Financiële kosten	(16 853 565)	(5 425 350)
	A. Recurrente financiële kosten	(226 442)	(504 674)
	1. Kosten van schulden	(60 913)	(185 181)
	3. Andere financiële kosten	(165 529)	(319 493)
	B. Niet-recurrente financiële kosten	(16 627 123)	(4 920 676)
VI.	Winst van het boekjaar voor belasting	55 570 212	18 633 302
VIII.	Belastingen op het resultaat	1 541 922	(4 083 366)
	A. Belastingen	(92 110)	(5 709 552)
	B. Regularisering van belastingen en terugneming van voorzieningen voor belastingen	1 634 032	1 626 186
IX.	Winst van het boekjaar	57 112 134	14 549 936
XI.	Te bestemmen winst van het boekjaar	57 112 134	14 549 936
	Overgedragen resultaat van het vorige boekjaar	189 789 660	246 901 794
	Te bestemmen winst van het boekjaar	57 112 134	14 549 936
	TE BESTEMMEN WINST	246 901 794	261 451 730

Toelichting bij de jaarrekening

1. Voorstelling van de jaarrekening

Dexia NV stelt zijn jaarrekening vóór winstverdeling voor. Het boekjaar 2016 wordt afgesloten met een winst van 14,5 miljoen EUR. De overgedragen winst van het vorige boekjaar bedraagt 246,9 miljoen EUR, zodat de totale te bestemmen winst 261,5 miljoen EUR bedraagt.

De Richtlijn 2013/34/EU van 26 juni 2013 met betrekking tot de financiële jaarrekeningen, de geconsolideerde jaarrekeningen en de gerelateerde verslagen is omgezet naar Belgisch recht door de wet en het koninklijk besluit van 18 december 2015 en is van toepassing op de boekjaren vanaf 1 januari 2016. Deze omzetting, die gebaseerd is op de principes van IFRS waarin het begrip van uitzonderlijk resultaat geschrapt is, brengt een wijziging teweeg in de voorstelling van de resultatenrekening. De uitzonderlijke resultaten worden vanaf nu niet onder een aparte rubriek geregistreerd, maar zullen ze volgens hun aard voorgesteld worden als niet-recurrente bedrijfs- of financiële resultaten. Bijgevolg wordt er geen onderscheid gemaakt tussen "uitzonderlijk" in de jaarverslagen van het verleden en "niet-recurrent" in de toekomstige jaarverslagen.

De niet-recurrente bedrijfs- en financiële resultaten zijn tot op heden gedetailleerd in de toelichting van de jaarrekening voor zowel boekjaar 2015 als boekjaar 2016. Zodoende zijn de bedragen van boekjaar 2016 vergelijkbaar met die van boekjaar 2015 aangezien de aanpassing zich enkel vertaalt in een verplaatsing van de uitzonderlijke resultaten naar de niet-recurrente bedrijfs- en financiële resultaten en bijgevolg zuiver structureel is.

De ontslagvergoedingen, reorganisatiekosten, en andere kosten die verband houden met de verkoop van deelnemingen alsook de verschuldigde of te ontvangen vergoedingen voor garanties die verband houden met de verkoop van deelnemingen die niet rechtstreeks aangehouden worden door Dexia behoren tot de kosten of opbrengsten van de niet-recurrente bedrijfsresultaten. De voorzieningen met een uitzonderlijk karakter, die zijn aangelegd of teruggenomen met betrekking tot de bovenstaande kosten of opbrengsten, zullen ook worden toegevoegd aan de niet-recurrente bedrijfsresultaten.

Bovendien zullen de waardeverminderingen op financiële vaste en vlottende activa alsook de meer – en minderwaarde op financiële vaste en vlottende activa die als uitzonderlijk beschouwd worden, opgenomen worden in de niet-recurrente financiële resultaten. Hetzelfde geldt voor prijsaanpassingen en de verschuldigde of te ontvangen vergoedingen in de context van de verkoop van financiële vaste activa rechtstreeks aangehouden door Dexia. Het aanleggen en terugnemen van voorzieningen met een uitzonderlijk karakter die verband houden met de bovenstaande balansposten zullen eveneens toegewezen worden als niet-recurrente financiële resultaten.

2. Jaarrekening en rekeningstelsel

Dexia is een naamloze vennootschap en een financiële holding naar Belgisch recht waarvan het aandeel (ISIN BE0974290224) genoteerd wordt op Euronext Brussel. In het kader van de resolutie van de groep, heeft Dexia op 12 december 2016 beslist om de notering van haar aandelen op de beurzen van Parijs en Luxemburg te schrappen.

Dexia is zodoende onderworpen aan het gemeenrecht betreffende de jaarrekening dat is opgenomen in het Wetboek Vennootschappen en het bijbehorende uitvoeringsbesluit van 30 januari 2001. Het rekeningstelsel is naar inhoud, voorstelling en nummering conform het rekeningstelsel dat bedoeld wordt in het Koninklijk Besluit van 12 september 1983. De rekeningen die voorzien zijn in het rekeningstelsel en die niet van toepassing zijn op de onderneming, zijn niet in de publicatie opgenomen. De jaarrekening wordt opgesteld in euro.

3. Waarderingsregels

3.1. Algemene regels

3.1.1. WETGEVING

De waarderingsregels zijn conform het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek Vennootschappen. Indien de wet in een keuzemogelijkheid voorziet of een uitzondering toestaat, wordt in de onderstaande waarderingsregels de gekozen optie of de toegepaste uitzondering vermeld.

3.1.2. OMREKENING VAN DEVIEZEN IN EUR

De monetaire tegoeden, schulden, rechten en verplichtingen in deviezen worden omgerekend in EUR door de pariteiten van de EUR te kruisen met elk van de deviezen op basis van de gemiddelde indicatieve koers op de afsluitingsdatum. De niet-monetaire bestanddelen worden omgerekend in EUR door de pariteiten van de EUR te kruisen met elk van de deviezen op basis van de koers op de verrichtingsdatum. De opbrengsten en kosten in deviezen worden omgerekend in EUR door de pariteiten van de EUR te kruisen met elk van de deviezen op basis van de koers van de dag waarop de resultaten worden berekend.

3.2. Activa

3.2.1. OPRICHTINGSKOSTEN (RUBRIEK I.)

Vanaf het boekjaar 2012 worden alle oprichtingskosten voor 100 % ten laste opgenomen van het boekjaar waarin ze werden gemaakt.

3.2.2. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA (RUBRIEK II.)

De aankoop van licenties, de externe kosten voor de ontwikkeling van software en de aanmaak van de website van de groep Dexia worden geboekt aan de actiefzijde onder de rubriek immateriële vaste activa voor een minimum bedrag van 495,79 EUR, zijnde de aanschaffingswaarde per bedrijfsmiddel, of indien de levering wordt uitgevoerd in deeleveringen van minder dan 495,79 EUR, maar in totaal minstens 495,79 EUR bedraagt. De immateriële vaste activa worden afgeschreven over maximum vijf jaar. Bovendien komen de interne kosten voor de ontwikkeling en de exploitatie van de software en de website volledig ten laste van het boekjaar waarin ze werden gemaakt.

Er worden uitzonderlijke afschrijvingen geboekt teneinde de boekwaarde van de immateriële vaste activa af te stemmen op de gebruikswaarde ervan voor de onderneming, indien ze wijzigden of omdat de economische of technologische omstandigheden zijn veranderd. Als de uitzonderlijke afschrijvingen niet meer gerechtvaardigd zijn, worden ze teruggenomen.

3.2.3. MATERIËLE VASTE ACTIVA (RUBRIEK III.)

Er worden uitzonderlijke afschrijvingen geboekt teneinde de boekwaarde van de vaste activa af te stemmen op de gebruikswaarde ervan voor de onderneming, indien ze in waarde zijn verminderd of omdat de economische of technologische omstandigheden zijn veranderd. Als de uitzonderlijke afschrijvingen niet meer gerechtvaardigd zijn, worden ze teruggenomen.

3.2.4. FINANCIËLE VASTE ACTIVA (RUBRIEK IV.)

De participaties, aandelen en deelbewijzen worden in de balans opgenomen tegen hun aanschaffingswaarde of hun inbrengwaarde. De bijkomende aanschaffingskosten worden ten laste genomen van het boekjaar waarin de aanschaffing plaatsvindt. Waardeverminderingen worden geboekt indien een duurzame minderwaarde of waardeverlies vastgesteld wordt. Dit moet blijken uit de positie, de rentabiliteit of de vooruitzichten van de vennootschap waarin de aandelen en/of deelbewijzen worden aangehouden. De deelnemingen, aandelen en deelbewijzen kunnen ook worden geherwaardeerd. Daartoe moet hun waarde, die wordt vastgesteld op grond van hun nut voor de onderneming, op vaststaande en duurzame wijze uitstijgen boven hun boekwaarde. De vorderingen die zijn opgenomen onder de financiële vaste activa, worden volgens dezelfde principes geherwaardeerd als de schuldvorderingen op meer dan één jaar en op ten hoogste één jaar.

3.2.5. SCHULDVORDERINGEN OP MEER DAN EEN JAAR EN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR (RUBRIEKEN V. EN VII.)

De schuldvorderingen worden in de balans opgenomen tegen hun nominale waarde en er worden waardeverminderingen op toegepast indien de terugbetaling op de vervaldag onzeker is.

3.2.6. GELDBELEGGINGEN EN LIQUIDE MIDDELEN (RUBRIEKEN VIII. EN IX.)

De tegoeden op rekening worden geherwaardeerd tegen hun nominale waarde.

De effecten worden geboekt tegen hun aanschaffingswaarde, terwijl de bijkomende aanschaffingskosten van deze effecten ten laste van het boekjaar worden genomen.

Bij het afsluiten van het boekjaar maken de geldbeleggingen en liquide middelen het voorwerp uit van waardeverminderingen indien de realisatiewaarde lager ligt dan de boekwaarde. Er worden aanvullende waardeverminderingen toegepast om rekening te houden met ofwel de evolutie van de realisatie- of marktwaarde, ofwel met wisselvalligheden die gerechtvaardigd worden door de aard van de betrokken tegoeden of de uitgeoefende activiteit.

De eigen aandelen die werden verworven om te worden vernietigd, worden echter geherwaardeerd tegen hun aanschaffingsprijs, want ze kunnen slechts vernietigd worden na goedkeuring door de algemene vergadering.

3.3. Passiva**3.3.1. HERWAARDERINGSMEERWAARDEN (RUBRIEK III.)**

De deelnemingen en aandelen die deel uitmaken van de financiële vaste activa, kunnen worden geherwaardeerd wanneer hun waarde, die wordt vastgesteld op basis van het nut voor de onderneming, op vaststaande en duurzame wijze uitstijgt boven hun boekwaarde. De herwaarderingsmeerwaarden worden in deze rubriek behouden tot de realisatie van de betrokken activa of tot de opnemings in het kapitaal.

3.3.2. VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN (RUBRIEK VII.)

Bij de afsluiting van elk boekjaar spreekt de raad van bestuur zich voorzichtig, oprecht en te goeder trouw uit over de voorzieningen die moeten worden aangelegd tot dekking van alle verwachte risico's of eventuele verliezen die tijdens het boekjaar of de vorige boekjaren zijn ontstaan en, in het geval van een verplichting, het geschatte benodigde bedrag om de schuld af te lossen op de balansdatum.

De voorzieningen in verband met de vorige boekjaren worden regelmatig herzien en in de resultaten opgenomen indien ze niet meer relevant zijn.

3.3.3. SCHULDEN OP MEER DAN EEN JAAR EN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR (RUBRIEK VIII. EN IX.)

De schulden worden in de balans opgenomen tegen hun nominale waarde.

3.4. Buitenbalansrubrieken

De buitenbalansrubrieken worden opgenomen tegen de nominale waarde van de rechten en verplichtingen die vermeld staan in het contract, of zo niet tegen hun geraamde waarde.

4. Toelichting bij de jaarrekening

Dexia is een grensoverschrijdende overkoepelende vennootschap die beschikt over een vaste vestiging in Parijs, 1, passerelle des Reflets, Tour Dexia – La Défense 2, F-92919 Parijs. Vanuit boekhoudkundig standpunt omvatten de statutaire rekeningen van Dexia de rekeningen van Brussel, de maatschappelijke zetel van Dexia, en die van de vaste vestiging.

CONTINUÏTEIT VAN DE BEDRIJFSVOERING (GOING CONCERN)

De jaarrekening en beknopte geconsolideerde financiële staten van Dexia op 31 december 2016 werden opgesteld conform de boekhoudkundige regels van kracht in geval van continuïteit van de bedrijfsvoering (*going concern*). Dit houdt een aantal veronderstellingen in die als basis dienden voor het businessplan onderliggend aan de resolutie van de groep Dexia. Ze worden hieronder hernomen.

- Het businessplan is gebaseerd op marktgegevens die eind september 2012 konden worden vastgesteld. De onderliggende macro-economische hypothesen worden bijgesteld in het kader van halfjaarlijkse herzieningen van het plan.

De bijsturing op basis van de beschikbare gegevens op 30 juni 2016, die door de raad van bestuur van Dexia van 16 november 2016 werd goedgekeurd, houdt rekening met een herziening van het financieringsplan op basis van de meest recente marktomstandigheden die konden worden vastgesteld. Ze houdt eveneens rekening met de reglementaire veranderingen die tot op heden gekend zijn, waaronder de definitieve tekst van CRD IV en de tenuitvoerlegging van de IFRS 9-norm vanaf 2018, op basis van de hypothesen die tot op heden gekend zijn. Het aangepaste businessplan leidt tot afwijkingen ten opzichte van het oorspronkelijke plan. Die zorgen voor een ingrijpende verandering van het eerst uitgetekende traject van de resolutie van de Groep, maar zetten in deze fase de aard en de pijlers van de resolutie niet op de helling.

- Het plan gaat uit van het behoud van de bankvergunning van de verschillende entiteiten en veronderstelt tevens het behoud van de rating van Dexia Crédit Local.

- Het veronderstelt tevens dat Dexia een behoorlijke financieringscapaciteit behoudt, die vooral afhangt van de belangstelling van de beleggers voor het door de Belgische, Franse en Luxemburgse Staat gewaarborgd schuld papier en van de capaciteit van de Groep om gedekte financieringen op te halen.

Vanuit dat oogpunt heeft de financieringsstructuur van de Groep zich, sinds de goedkeuring van het geordende resolutieplan in december 2012, gunstig ontwikkeld dankzij een toename van de gedekte of gewaarborgde marktfinancieringen, tegen een veel lagere kostprijs dan verwacht in het businessplan, voor grotere volumes en aan langere looptijden. Hierdoor kon de Groep het aandeel van financiering door de centrale banken terugschroeven en uit de afwijkende financieringsmechanismen stappen die in 2012 waren ingevoerd. In het kader van een voorzichtig liquiditeitsbeheer legde Dexia eveneens liquiditeitsreserves aan, om onder meer gewapend te zijn tegen een stijging van het cash collateral⁽¹⁾ dat het moet storten aan zijn tegenpartijen van derivaten. Deze liquiditeitsreserves bedroegen 18,2 miljard EUR op 31 december 2016.

Er blijft echter onzekerheid rond de verwezenlijking van het businessplan over de looptijd van de resolutie van de Groep.

- Zo kan dit plan impact ondervinden van boekhoudkundige en prudentiële wijzigingen.

- Omwille van de specifieke financiële kenmerken van Dexia sinds de aanvang van de resolutie kan de Groep niet garanderen dat bepaalde reglementaire ratio's gedurende de looptijd van haar resolutie steeds nageleefd zullen worden.

De groep Dexia is gevoelig voor de evolutie van de macro-economische omgeving en voor de marktparameters, zoals de wisselkoersen, de rentevoeten of de credit spreads, waarvan

(1) Deposito's of waarden door Dexia gegeven aan tegenpartijen om afgesloten deviezen – of renteswaps te waarborgen.

de schommelingen een impact kunnen hebben op het businessplan. Een ongunstige evolutie van deze parameters zou in het bijzonder kunnen wegen op de liquiditeit en het solvabiliteitsniveau van de Groep, via een stijging van het cash collateral dat Dexia dient te storten aan zijn tegenpartijen van derivaten (een daling van de langetermijnrente met 10 basispunten zou een stijging meebrengen van ongeveer +1 miljard EUR in de liquiditeitsbehoefte). Het kan ook een impact hebben op de waardering van financiële activa, passiva en OTC-derivaten, waarvan de schommelingen in de resultatenrekening worden geboekt en kunnen leiden tot een wijziging van de AFS-reserve en het reglementaire kapitaalniveau van de Groep.

Als ten slotte de financieringscapaciteit op de markt van schuld papier met staatswaarborg zou verminderen, zou Dexia moeten teruggrijpen naar duurdere financieringsbronnen die een rechtstreekse impact zouden hebben op de in het businessplan vooropgestelde rentabiliteit.

4.1. Balanstotaal (vóór winstverdeling)

Het balanstotaal stabiliseert daar het 3 123,4 miljoen EUR op 31 december 2016 bedraagt tegenover 3 126,5 miljoen EUR op 31 december 2015.

4.2. Activa

VASTE ACTIVA

4.2.1. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De immateriële vaste activa bedragen 0,3 miljoen EUR en hebben betrekking op de aankoop en de ontwikkeling van software. Deze vaste activa worden lineair afgeschreven over een periode van drie jaar.

4.2.2. MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa, waarvan de nettoboekwaarde 0,2 miljoen EUR belooft, hebben een brutoaanschaffingswaarde van 3,7 miljoen EUR.

De installaties, de machines en het meubilair dragen voor 1,5 miljoen EUR bij aan de brutoaanschaffingswaarde en worden lineair afgeschreven over een periode van tien jaar.

Het volledig afgeschreven kantoor -, IT - en audiovisueel materiaal maakt deel uit van een buitengebruikstelling voor een bedrag van EUR 4,2 miljoen als gevolg van een overschakeling op een nieuwe IT infrastructuur in 2016. De investering in IT en audiovisuele hardware bedraagt nog slechts EUR 0,6 miljoen bruto dat lineair afgeschreven wordt aan 25 %.

De overige materiële vaste activa hebben betrekking op de inrichting van de gehuurde ruimten, met name de kantoren in de Bastion Tower te Brussel (brutoaanschaffingswaarde van 1,6 miljoen EUR) waarvan de afschrijving lineair gespreid is over de duur van de huurperiode.

4.2.3. FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Deelnemingen in verbonden ondernemingen

De rubriek "Deelnemingen", vertegenwoordigt 2 343,1 miljoen EUR op 31 december 2016, zijnde een verhoging van 250 miljoen EUR tegenover 31 december 2015.

Deze rubriek omvat de volgende deelnemingen:

- 2 250,0 miljoen EUR: 100 % van **Dexia Crédit Local** (DCL), Parijs, Frankrijk.

De bruto aanschaffingswaarde van DCL is gewijzigd van 16 953,8 miljoen EUR naar 17 203,8 miljoen EUR ten gevolge van de kapitaalverhoging van 250 miljoen EUR die heeft plaatsgevonden op 28 juni 2016. De evolutie binnen de bancaire, prudentiële en de boekhoudkundige regelgeving hebben een geleidelijk verstrengend effect gehad op het reglementair eigen vermogen van DCL. Om hieraan tegemoet te komen en met het oog op de uitoefening van een goed beheer van het bedrijf, werd besloten het kapitaal van DCL te verhogen.

De totaal toegepaste waardevermindering op DCL werd gehandhaafd op 14 953,8 miljoen.

- 93,0 miljoen EUR: 100 % van **Dexia Nederland BV**, Amsterdam, Nederland.
- 0,1 miljoen EUR: 100 % van **Dexiarail SA**, Parijs, Frankrijk.

Overige financiële vaste activa

Aandelen en deelnemingen

Teneinde de aansprakelijkheid en de risico's gelopen door haar bestuurders en directieleden in te dekken, maakt Dexia sinds 2012 gebruik van een alternatieve verzekeringsstructuur waaronder de oprichting van een compartiment (Protected Cell Company (PCC)) met een kapitaal van 2 miljoen EUR, in de verzekeringsmaatschappij White Rock Insurance Ltd.

VLOTTENDE ACTIVA

4.2.4. VORDERINGEN OP MEER DAN EEN JAAR

Overige vorderingen

Sinds 2002 is de vaste vestiging van Dexia in Parijs de overkoepelende vennootschap van de fiscale consolidatiekring in Frankrijk, die op 31 december 2016 de volgende vennootschappen omvat:

- CBXIA2
- DCL Evolution
- Dexia CLF Banque
- Dexia CLF Régions Bail
- Dexia Crédit Local
- Dexia Établissement Stable Paris
- Dexia Flobail
- Dexiarail
- Genebus Lease.

Aangezien de door Dexia Crédit Local en zijn dochterondernemingen aangegane verbintenissen Dexia NV in staat stellen om via zijn vaste vestiging tijdelijke fiscale besparingen te verwezenlijken, werd overeengekomen dat de aldus door de vaste vestiging vrijgemaakte middelen worden uitgeleend aan de dochterondernemingen van de fiscaal geïntegreerde groep die deze belastingbesparingen mogelijk hebben gemaakt. De in dit kader ter beschikking gestelde middelen worden hieronder voorschotten t.g.v. uitgestelde belastingen genoemd. Het totale bedrag van de door de vaste vestiging toegekende voorschotten t.g.v. uitgestelde belastingen die contractueel na 31 december 2017 vervallen, bedraagt 89,3 miljoen EUR op 31 december 2016.

Teneinde de operationele continuïteit van Dexia te verzekeren alsook de goede uitvoering van het opgelegde resolutieplan van de groep, werd op 29 november 2012 de Hyperion stichting

opgericht met als doel alle personeelsleden van Dexia die aanvaard hebben om te blijven tot op z'n minst tot oktober 2014 dezelfde vertrekvoorwaarden, overeengekomen op 21 december 2011, toe te kennen als diegenen die de groep hebben verlaten nadat de beslissing tot ontmanteling werd genomen. Een lening voor de financiering van de activiteiten werd toegekend aan Hyperion. Het saldo van deze lening, waarvan de vervaldag meer dan 1 jaar is, bedraagt 19 miljoen EUR op 31 december 2016.

4.2.5. VORDERINGEN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR

Handelsvorderingen

De rubriek "Handelsvorderingen" betreft voornamelijk handelsvorderingen ten laste van dochterondernemingen van de groep (2,7 miljoen EUR).

Overige vorderingen

Dexia Funding Luxembourg (DFL), een volle dochter van Dexia, gaf in 2006 eeuwigdurende niet-cumulatieve effecten uit met een gewaarborgde vaste/vlottende rente voor een totaal bedrag van 500 miljoen EUR, gewaarborgd door Dexia (effecten DFL). De opbrengst van deze uitgifte van DFL effecten werd als achtergestelde lening aan Dexia Bank België (vandaag Belfius Bank) uitgeleend.

Na de verkoop van Dexia Bank België (DBB) op 20 oktober 2011 aan de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij, hield DBB twee publieke biedingen voor de effecten van DFL en betaalde haar achtergestelde lening terug voor een bedrag gelijk aan de totale nominale waarde van de DFL effecten aangeboden onder het bod en verworven door DBB. Dexia stemde in de DFL effecten aangeboden onder het bod van DBB te kopen. Deze terugkoop liet toe om de blootstelling van de Groep aan DBB te verminderen. Na de overname door fusie op 9 mei 2012 van DFL door Dexia werden de DFL effecten, aangekocht voor een bedrag van 460,2 miljoen EUR van DBB, vernietigd. Op 31 december 2015 blijft in de boekhouding van Dexia, onder senior-lening aan Belfius Bank 39,8 miljoen EUR voor het saldo van de DFL effecten die niet werden aangeboden. Deze lening is vervallen op 2 november 2016 en werd door Belfius Bank terugbetaald.

De vaste vestiging van Dexia NV in Parijs is de overkoepelende vennootschap van de fiscale consolidatiekring in Frankrijk. Daarom moet ze de vennootschapsbelasting betalen die de groep verschuldigd is in het kader van de fiscale integratie, aangezien de belastingen die verschuldigd zijn door de ondernemingen die deelnemen aan de fiscale consolidatie, gestort moeten worden aan de vaste vestiging. Op 31 december 2016 heeft de vaste vestiging van Parijs een vordering van 1,5 miljoen EUR ten overstaan van de Franse belastingdiensten als overkoepelende vennootschap van de fiscale consolidatiekring in Frankrijk, met betrekking tot de periodes 2011 tot en met 2015.

Op 31 december 2016 heeft Dexia nog een vordering op de vennootschappen die deelnamen aan de fiscale consolidatie in Luxemburg, deze vordering stemt overeen met de belasting die deze vennootschappen moeten betalen op hun aandeel in het geconsolideerde fiscale resultaat.

Voorts moet Dexia nog 0,7 miljoen EUR ontvangen met betrekking tot de vervroegde terugbetaling van vastrentende waardepapieren in portefeuille gehouden.

Het saldo ten bedrage van 2,6 miljoen EUR bestaat uit diverse kleine vorderingen.

4.2.6. GELDBELEGGINGEN

Overige beleggingen

De kasoverschotten van Dexia werden op korte termijn bij DCL geplaatst (523 miljoen EUR).

Daarnaast verwierf Dexia effecten, waarvan de aanschafswaarde EUR 120 miljoen bedraagt, die in pand werden gegeven aan de verzekeringsmaatschappij White Rock Insurance PCC Ltd.

4.2.7. LIQUIDE MIDDELEN

Het beschikbare bedrag van de tegoeden op zichtrekeningen en in kas belooft 17,5 miljoen EUR.

4.2.8. OVERLOPENDE REKENINGEN

De over te dragen kosten bedragen 1,3 miljoen EUR en omvatten verzekeringen (0,4 miljoen EUR) alsook algemene kosten (0,9 miljoen EUR).

Tot de verworven opbrengsten (0,1 miljoen EUR) behoren de interesten op geldbeleggingen en op toegekende voorschotten t.g.v. uitgestelde belastingen.

4.3. Passiva

EIGEN VERMOGEN

Op 31 december 2016 bedraagt het eigen vermogen van de overkoepelende vennootschap, rekening houdend met het resultaat van 2016 voor toewijzing, 2 984,3 miljoen EUR. Het bestaat uit de volgende elementen:

4.3.1. KAPITAAL

Het geplaatste kapitaal op 31 december 2016 bedraagt 500 miljoen EUR.

De hergroepering van de aandelen van Dexia, zoals aangekondigd in haar persbericht van 28 januari 2016, werd uitgevoerd met een hergroeperingsratio van één nieuw aandeel (ISIN BE0974290224) per duizend bestaande aandelen (ISIN BE0003796134) en is in werking getreden vanaf 4 maart 2016.

Zodoende wordt op 31 december 2016 het maatschappelijk geplaatste kapitaal vertegenwoordigd door 1 948 984 aandelen van categorie A en 28 947 368 aandelen van categorie B, waarvan 1 724 030 gedematerialiseerde aandelen en 29 172 322 aandelen op naam (zie nota 3.9. pagina 112 en nota 4.7. pagina 120. bij de geconsolideerde rekeningen).

4.3.2. UITGIFTEPREMIES

De kapitaalverhogingen gingen gewoonlijk gepaard met een uitgiftepremie. Het totale bedrag van deze premies komt uit op 1 900 miljoen EUR op 31 december 2016.

4.3.3. RESERVES EN OVERGEDRAGEN RESULTAAT

De rubriek "Reserves" omvat de wettelijke reserve (50 miljoen EUR) en een beschikbare reserve van 272,9 miljoen EUR.

Op de Algemene Vergadering van 18 mei 2016 werd beslist om de winst van het boekjaar 2015 ten belope van 57,1 miljoen EUR alsook de overgedragen winst ten belope van

189,8 miljoen EUR op 31 december 2014 toe te wijzen naar overgedragen winst waardoor deze 246,9 miljoen EUR bedraagt op 31 december 2015.

4.3.4. RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR

De winst van 2016 bedraagt 14,5 miljoen EUR. Deze winst vloeit voort uit de recurrente financiële resultaten (+7,5 miljoen EUR), de niet recurrente resultaten (+23,8 miljoen EUR) waarvan de nettowerkingskosten van de holding (-16,8 miljoen EUR) worden afgetrokken.

VOORZIENINGEN EN UITGESTELDE BELASTINGEN

4.3.5. VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN

Voorzieningen voor fiscale lasten

DCL NV ontving een voorstel van aanpassing van de belastingen voor een bedrag van 60 miljoen EUR eind 2016 met betrekking op het boekjaar 2013. Een voorziening van 48 miljoen EUR werd opgenomen in de rekeningen van DCL en een aanvullend bedrag van 4 miljoen EUR, gekoppeld aan het feit dat Dexia Etablissement stable Frankrijk het hoofd van de groep in het toepassingsgebied van fiscale integratie in Frankrijk is, aangelegd in de rekeningen van Dexia. Dit herstel is het onderwerp van een bezwaar geweest ten aanzichte van de Franse belastingdienst.

Voorzieningen voor overige risico's en kosten

Als opvolger, op 1 januari 2002, van Dexia Crédit Local aan het hoofd van de fiscale consolidatiekring in Frankrijk, heeft Dexia via zijn vaste vestiging t.a.v. de voormalige overkoepelende holding verbintenissen overgenomen die aanvankelijk door Dexia Crédit Local waren aangegaan in het kader van transacties met een fiscaal hefboomeffect die plaatsvonden in Frankrijk en erkend werden door de Franse belastingoverheid. Sindsdien werden nieuwe transacties met fiscale hefboomeffect door Dexia Crédit Local gerealiseerd en ondergebracht in dochterondernemingen van de fiscale consolidatiekring. Deze transacties hebben aanleiding gegeven tot het aanleggen van een voorziening voor een bedrag van 0,1 miljoen EUR in 2016. Het totale bedrag van deze verbintenissen is zodoende 1,3 miljoen EUR op 31 december 2016.

Met betrekking tot de uitzonderlijke voorzieningen voor de garanties op verkoop van de bestaande dochterondernemingen (36,7 miljoen EUR) op 31 december 2016, kon een terugname geboekt worden van 35,2 miljoen EUR in de boekhouding van Dexia betreffende de voorziening gerelateerd aan haar vroegere dochter Dexia Holdings Inc., die verkocht werd aan Dexia Crédit Local. Dit resulteert in een voorziening van 1,5 miljoen EUR. (Zie deel "Geschillen" van het hoofdstuk "Risicobeheer" pagina 24). Anderzijds werd de provisie mbt. de verkoop van andere dochteronderneming, dewelke werd aangelegd op 31 december 2015 ten belope van 26,6 miljoen EUR, in 2016 het onderwerp van een bijkomende voorziening van 27,5 miljoen EUR. Daarenboven werd de provisie teruggenomen voor 9,6 miljoen EUR. Hierdoor komt de totale netto voorziening op 44,5 miljoen EUR op 31 december 2016.

De aankondiging van de nieuwe structurele maatregelen van de Groep in oktober 2011 leidde tot de ten laste neming van een uitzonderlijke voorziening van 55,5 miljoen EUR die de

kosten moest dekken van verbrekingsvergoedingen. Deze voorziening, die op 31 december 2015 nog 20,1 miljoen EUR bedroeg, is het onderdeel geweest van terugnames ten belope van 1,1 miljoen EUR om uiteindelijk tot een bedrag te komen van 19 miljoen EUR op 31 december 2016.

De voorziening van 17 miljoen EUR die in 2015 werd aangelegd om de diverse risico's te dekken werd in 2016 aangehouden zolang de contractuele looptijd gekoppeld aan de onderliggende risico's niet is bereikt.

Op basis van het voorafgaande komt het saldo van de voorzieningen voor overige risico's en kosten op 31 december 2016 uit op 83,3 miljoen EUR, tegenover 101,6 miljoen EUR op 31 december 2015.

SCHULDEN

4.3.6. SCHULDEN OP MEER DAN EEN JAAR

Achtergestelde leningen

Zoals eerder aangehaald in rubriek 4.2.5. gaf Dexia Funding Luxembourg (DFL), een volle dochter van Dexia NV, in 2006 eeuwigdurende niet-cumulatieve effecten uit met een gewaarborgde vaste/vlottende rente voor een totaal bedrag van 500 miljoen EUR, gewaarborgd door Dexia (effecten DFL). Na de verkoop van Dexia Bank België (DBB) op 20 oktober 2011 aan de Federale Participatie – en Investeringsmaatschappij, hield DBB twee publieke biedingen voor de effecten van DFL waarbij Dexia instemde de onder het bod aangeboden DFL-effecten van DBB te kopen.

In navolging van de fusie door overname van DFL door Dexia, besloten op de buitengewone algemene vergadering van 9 mei 2012, werden de DFL effecten aangekocht van DBB voor een bedrag van 460,2 miljoen EUR, en vervolgens vernietigd door Dexia. Op 31 december 2016 blijft in de boekhouding van Dexia NV 39,8 miljoen EUR voor het saldo van de DFL effecten die niet werden aangeboden.

4.3.7. SCHULDEN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR

Handelsschulden

De nog niet betaalde facturen van leveranciers belopen 2,5 miljoen EUR, terwijl de te ontvangen facturen een bedrag tegenwoordigen van 1,1 miljoen EUR, waarvan 0,4 miljoen EUR verschuldigd aan verbonden ondernemingen.

Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten

Deze rubriek omvat:

- de verschuldigde bedrijfsvoorheffing en andere belastingen (0,2 miljoen EUR);
- de schulden m.b.t. bezoldigingen en sociale lasten (2,5 miljoen EUR).

Overige schulden

Zoals reeds vermeld, is de vaste vestiging van Dexia in Parijs de overkoepelende vennootschap van de fiscale consolidatiekring in Frankrijk. De vaste vestiging is dus als enige aan de Franse belastingoverheid de vennootschapsbelasting verschuldigd die de fiscale groep in Frankrijk dient te betalen. Voor de dochterondernemingen heeft het feit dat ze deel uitmaken van de fiscaal geïntegreerde groep, geen invloed op de fiscale situatie waarin ze verkeerden zouden hebben als die integratie er niet was. De dochterondernemingen moeten immers aan de vaste

vestiging hun bijdrage storten voor de betaling van de vennootschapsbelasting. Voor het jaar 2016 zijn de door de dochters betaalde voorschotten hoger dan de geraamde belasting die ze aan de overkoepelende vennootschap verschuldigd zijn (1,7 miljoen EUR).

Het saldo van de nog te betalen dividenden voor de voorgaande boekjaren bedraagt 3,6 miljoen EUR.

4.3.8. OVERLOPENDE REKENINGEN

Het gaat uitsluitend om toe te rekenen kosten, die als volgt kunnen worden uitgesplitst:

- Huur (0,4 miljoen EUR);
- Overige algemene kosten (0,1 miljoen EUR)

4.4. Buitenbalansrechten en – verbintenissen

Dexia heeft garanties gegeven in het kader van de verkoop van haar deelnemingen.

Bovendien heeft Dexia belangrijke verbintenissen die buiten balans moeten worden vermeld:

4.4.1. Op 2 november 2006 gaf Dexia een achtergestelde waarborg uit in het kader van een achtergestelde "hybrid Tier 1" – uitgifte van Dexia Funding Luxembourg SA (DFL), een volle dochter van Dexia (eeuwigdurende niet-cumulatieve effecten met een gewaarborgde vaste/vlottende rente, voor een totaal bedrag van 500 miljoen EUR). Deze achtergestelde waarborg werd uitgegeven ten gunste van de houders van effecten die hebben ingeschreven op de voornoemde achtergestelde effecten en dient tot dekking van de betaling door DFL van (i) elke coupon waarvan het niet afgezien zou hebben conform de voorwaarden van de uitgifte alsook van (ii) de terugbetalingsprijs in geval van de vereffening of het faillissement van DFL (of soortgelijke situaties) of (iii) van de terugbetalingsprijs in geval van een terugkoop conform de voorwaarden van de uitgifte. In navolging van de overname van DFL door Dexia op 9 mei 2012, vervalt de waarborg automatisch (aangezien Dexia de emittent wordt).

4.4.2. Op 31 december 2016 bedraagt het aantal aan het personeel en de directie toegekende en nog niet uitgeoefende warrants 21 968 453. Rekening houdend met de uitoefenprijzen levert deze transactie een bedrag buiten balans op van 338 miljoen EUR. Ten gevolge van de hetroeping van de aandelen van Dexia op 4 maart 2016 werden de algemene voorwaarden bij de uitgifte van deze warrants gewijzigd en het aantal noodzakelijke warrants bij de inschrijving van een nieuw aandeel is duizend (1 000). Deze maatregel heeft geen invloed op het aantal aandelen in omloop, noch op de uitoefenprijs per warrant. Bovendien moet worden opgemerkt dat de waarde van de warrants nul blijft rekening houdende met de aandelenkoers van Dexia.

4.4.3. Op 18 mei 2005 kocht Dexia 100 % van de aandelen van Dexia Nederland Holding NV (thans Dexia Nederland BV genoemd) terug van Dexia Financière NV op basis van een waardering van 93 miljoen EUR, onder voorbehoud van een clause "inzake de terugkeer van de schuldenaar in beteren doen", die wordt toegestaan aan Banque Internationale à Luxembourg en aan Belfius Bank, de overige aandeelhouders van Dexia Financière op die datum, indien de waarde van Dexia Nederland Holding, met inbegrip van de participatie in Dexia Bank Nederland (DBNl), opwaarts zou

worden herzien als gevolg van gunstige beslissingen in het voordeel van DBnl.

4.4.4. Op 5 december 2002 verbond Dexia zich ertoe, tegenover zijn dochteronderneming Dexia Bank Nederland NV en tegenover elke entiteit die zou zijn ontstaan uit de splitsing van Dexia Bank Nederland, met uitzondering van elke andere persoon, ervoor te zorgen dat Dexia Bank Nederland of de entiteiten op elk ogenblik in staat zouden zijn hun verbintenissen tegenover derden na te komen en hun activiteiten voort te zetten, met inbegrip van de instandhouding van hun relaties met de rekeninghouders en de overige klanten; deze verbintenis had met name tot doel te beletten dat derden zouden worden benadeeld door de splitsing van Dexia Bank Nederland. De wijziging of de intrekking van deze verbintenis moest vooraf worden goedgekeurd door de DNB ("De Nederlandsche Bank"). De verkoop van Kempen & Co NV aan een groep van financiële beleggers en aan het management was rond op 15 november 2004. In het kader van deze verkoop bevestigde Dexia in een brief van diezelfde datum zijn verbintenis t.a.v. Dexia Bank Nederland, dat voor 100 % een dochter blijft van Dexia, met uitsluiting van elke andere persoon. Naast de gebruikelijke waarborgen die aan de kopers worden gegeven en waaraan Dexia zich eveneens heeft gehouden, stelt Dexia Kempen & Co schadeloos voor de risico's m.b.t. de aandelenleasecontracten die verkocht werden door Dexia Bank Nederland NV, het voormalige Labouchere, en heeft het zich ertoe verbonden Kempen & Co te vergoeden voor de schade die voortvloeit uit een beperkt aantal geïdentificeerde elementen.

4.4.5. TRANSACTIES MET DE BELGISCHE, DE FRANSE EN DE LUXEMBURGSE OVERHEID

Zie toelichting 4.4.c "Transacties met de Belgische, de Franse en de Luxemburgse overheid" bij de geconsolideerde rekeningen.

4.4.6. HUURGARANTIES

De verplaatsing van de maatschappelijke zetel van Dexia naar de Bastion Tower, Marsveldplein 5, B-1050 Brussel maakte het noodzakelijk een onvoorwaardelijke garantie op eerste verzoek van 0,3 miljoen EUR toe te kennen aan de eigenaar van het pand.

4.4.7. REËLE GARANTIES OP EIGEN MIDDELEN

Teneinde haar verplichtingen te waarborgen, heeft Dexia obligaties in borg gegeven die ze bezit in het kader van haar thesaurie beheer (120 miljoen EUR) aan White Rock Insurance Company PCC Ltd alsook de liquiditeiten die op een specifieke rekening staan als garantie ten bedrage van maximaal 150 miljoen EUR.

Beschikbare waarden op geblokkeerde ad hoc rekeningen werden gegeven aan Belfius Bank en aan derden in het kader van huurgaranties met betrekking tot huurcontracten (0,3 miljoen EUR).

4.4.8. GARANTIE GEGEVEN DOOR DEXIA AAN DEXIA CREDIT LOCAL S.A. ("DCL") IN HET KADER VAN DE VERKOOP VAN DHI AAN DCL

Op 13 maart 2014 heeft Dexia zich onherroepelijk tegenover DCL verbonden tot vergoeding van de bedragen inzake schade, interesten en/of kosten die voor DCL zouden kunnen

voortvloeien uit de in de Verenigde Staten aan de gang zijnde onderzoeken met betrekking tot gewaarborgde beleggingscontracten (Guaranteed Investment Contracts) gesloten met emittenten van Amerikaans gemeenteobligaties.

4.4.9. VOORKEURSRECHTEN VERBODEN AAN AANDELEN VAN CATEGORIE B

Overeenkomstig artikel 4ter2 van de statuten hebben de houders van aandelen van categorie B voorkeursrechten onder de vorm van dividenden, vereffeninguitkering alsmede terugbetaling aan de aandeelhouders in geval van vermindering van het kapitaal (zie toelichting 4.x.x. bij de geconsolideerde rekeningen).

4.4.10. GESCHILLEN

Zie het hoofdstuk Risicobeheer in het beheersverslag.

4.5. Resultatenrekening

4.5.1. BEDRIJFSRESULTAAT

De **overige bedrijfsopbrengsten** (+13,3 miljoen EUR) omvatten de prestaties in 2016 geleverd door de teams van de holding aan andere leden van de groep. Dit in het kader van de integratie van het bestuur van de supportlines aangepast aan de nieuwe dimensie van de Dexia Groep (10,3 miljoen EUR). Deze rubriek omvat eveneens de recuperaties van kosten bij de entiteiten van de groep (0,6 miljoen EUR), de recuperatie van de niet verschuldigde vermogensbelasting door de vaste Luxemburgse inrichting die werd gesloten op 31 oktober 2015 (2,3 miljoen EUR), alsook structurele verminderingen i.v.m. de bedrijfsvoorheffing en overige bedrijfsopbrengsten (0,1 miljoen EUR).

Tussen de **niet recurrenente bedrijfsresultaten** (51,9 miljoen EUR) bevinden zich de terugname van de voorziening voor waarborgen gekoppeld aan de verkoop van Dexia Holdings Inc. door een herevaluatie van het risico (35,2 miljoen EUR), andere niet recurrenente bedrijfsresultaten (16,7 miljoen EUR) waaronder vergoedingen ontvangen van verzekeringen als compensatie voor de door Dexia gegeven garanties op de verkoop van dochterondernemingen (16,5 miljoen euro), alsook de teruggave van de voorschotten voor juridische kosten (0,2 miljoen euro).

De **diensten en diverse goederen** bedroegen op 31 december 2015 17,3 miljoen EUR en komen op 17,8 miljoen EUR op 31 december 2016.

Deze rubriek omvat de erelonen die betaald zijn aan consultants, experts, revisoren evenals de bezoldigingen van de leden van het directiecomité en de bestuurders, dewelke stijgen van 4,9 miljoen EUR in 2015 naar 6,4 miljoen EUR in 2016 ten gevolge van de uitbreiding van het uitvoerend comité (+1 miljoen EUR).

De verzekeringskosten die gerelateerd zijn aan de D&O-aansprakelijkheid van de directeurs en bestuurders van Dexia dekken eveneens de gevolgen van fraude gepleegd door de werknemers, alsook schade berokkend aan derden door Dexia ("BBB/PI").

De kost van deze dekkingen zijn wel verminderd tot 1,2 miljoen EUR in vergelijking met 1,4 miljoen EUR in 2015 ten

gevolg de verkoop van de dochterondernemingen en de herziening van de risico's.

De overige werkingskosten (huur van gebouwen, telecommunicatie, reiskosten, opleidingen, enz.) beperken zich tot 9,8 miljoen EUR, in vergelijking met 10,2 miljoen EUR in 2015.

De kosten die zijn verbonden aan het hervormingsplan van de groep bedragen 0,4 miljoen EUR in 2016 versus 0,8 miljoen EUR in 2015.

De kosten voor de **bezoldigingen en sociale lasten** dalen van 12,5 miljoen EUR in 2015 naar 10,6 miljoen EUR in 2016 wat in lijn ligt met de vermindering van het aantal FTE van 76 in 2015 naar 68,6 FTE in 2016.

De **afschrijvingen** op immateriële activa belopen 0,3 miljoen EUR en de afschrijvingen met betrekking tot de materiële vaste activa, bedragen eveneens 0,3 miljoen EUR.

De **voorzieningen voor risico's en kosten** worden toegelicht in de eerste paragraaf van de rubriek "4.3.5. Voorzieningen voor overige risico's en kosten".

Overige bedrijfskosten (0,9 miljoen EUR) omvatten de jaarlijkse bijdrage betaald aan het Gemeenschappelijk afwisselingsfonds (GAF) ingevoerd door de Europese autoriteiten in het kader van het Gemeenschappelijk toezichtsmechanisme (0,6 miljoen EUR), de jaarlijkse bijdrage betaald aan de Autoriteit voor Financiële Diensten en markten (FSMA) (0,2 miljoen euro) alsook andere diverse belastingen (EUR 0,1 miljoen).

De **niet recurrenente bedrijfskosten** (31,8 miljoen EUR) (zie toelichting 4.19.) omvatten in de sub-rubriek "voorzieningen voor risico's en uitzonderlijke exploitatiekosten" (26,4 miljoen euro) een aanleg van een voorziening van 27,5 miljoen EUR ter dekking van genomen garanties ten voordele van dochterondernemingen, evenals de aanwending van de voorziening in overeenstemming met de ontslagvergoedingen die werden voorzien na de aankondiging van de ontmanteling in oktober 2011 (EUR - 1,1 miljoen).

De onderrubriek "andere niet-recurrenente bedrijfskosten" (5,4 miljoen euro) betreft de ontslagvergoedingen en soortgelijke kosten met betrekking tot de ontmanteling van de groep (1,5 miljoen euro), alsmede de uitgaven als gevolg van de verkoop van de aangehouden deelnemingen in het kader van strategische analyses over de evolutie van de Groep (3,9 miljoen euro).

4.5.2. FINANCIËEL RESULTAAT

De **opbrengsten van vlottende activa** (2,2 miljoen EUR) omvatten de intresten die worden voortgebracht door een lening op lange termijn verleend door DFL aan Belfius Bank en die vermeld staat tussen het activa van Dexia ten gevolge van de absorptie van DFL door Dexia (1,6 miljoen EUR), door beleggingen op korte termijn bij Dexia Crédit Local (0,2 miljoen EUR), door vastrentende effecten aangehouden in de portefeuille (0,2 miljoen EUR) en door de voorschotten ten gevolge van uitgestelde belastingen (0,2 miljoen EUR).

De **overige financiële opbrengsten** (5,8 miljoen EUR) vloeien voort uit de realisatie van meerwaarden gerelateerd aan de terugbetaling door emittenten van vastrentende effecten aangehouden in de portefeuille en dit dankzij het herstel van de financiële markten vanaf hun aanschaf in 2012.

De **niet recurrenente financiële opbrengsten** (12,6 miljoen EUR) (zie toelichting 4.19.) omvatten een terugname van de voorziening ten gevolge van de herschatting van de kost gekoppeld aan de toegekende waarborgen bij de verkoop van de deelnemingen (9,6 miljoen EUR) alsook een aanpassing van de verkoopprijs van Dexia Banque Internationale à Luxembourg (vandaag Banque Intenationale à Luxembourg) verkocht op 5 oktober 2012 en dit, ten gevolge van uitgereikte en ontvangen waarborgen (3 miljoen EUR).

De **overige financiële kosten** (0,3 miljoen EUR) omvatten de kosten met betrekking tot de hergroepering van het Dexia-aandeel (0,2 miljoen EUR), alsook de kosten gekoppeld aan de beursnotering van het Dexia-aandeel, de beheerskosten voor de effectendienstverlening en de bewaarkosten als saldo (0,1 miljoen EUR).

De **niet recurrenente financiële kosten** (EUR 4,9 miljoen) hebben betrekking op een vergdeding betaald in het kader van de herziening van de verkoopprijs van een filiaal.

4.5.3. BELASTINGEN OP HET RESULTAAT

Belastingen (-5,7 miljoen EUR)

De belastingen hebben betrekking op regularisaties van belastingbesparingen voor de voorgaande boekjaren (1,4 miljoen EUR), waaraan een regularisatie van geschatte belastingen verschuldigd voor 2012 door Dexia funding Luxemburg geabsorbeerd door Dexia op 9 mei 2012 (0,3 miljoen EUR) wordt toegevoegd.

Een voorziening voor fiscale kosten geschat op 4 miljoen euro werd ook aangelegd (zie rubriek 4.3.5. Voorzieningen voor belastingen)...

Belastingregularisaties (1,6 miljoen EUR)

De belastingregularisaties vinden hun oorsprong in het feit dat de vaste vestiging van Parijs de overkoepelende holding is van de fiscale consolidatiekring in Frankrijk. De belastingbesparingen die de consolidatiekring realiseert worden beschouwd als onmiddellijke winst van 1,5 miljoen EUR voor het boekjaar 2016.

Bovendien heeft een regularisatie van de geschatte belasting 2015 plaats gegeven aan een belastingsvoordeel (0,1 miljoen EUR).

4.5.4. WINST VAN HET BOEKJAAR

Rekening houdend met de voorafgaande elementen wordt het boekjaar 2016 afgesloten met een winst van 14,5 miljoen EUR.

4.6. Staat van de immateriële vaste activa (licenties)

(in EUR)	Bedragen
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31/12/15	14 522 452
Mutaties tijdens het boekjaar:	
- Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	59 972
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31/12/16	14 582 424
AFSCHRIJVINGEN PER 31/12/15	13 931 123
Mutaties tijdens het boekjaar:	
- Geboekt	342 616
AFSCHRIJVINGEN PER 31/12/16	14 273 739
NETTOBOEKWAARDE PER 31/12/16	308 685

4.7. Staat van de materiële vaste activa

(in EUR)	Installaties, machines en uitrusting	Meubilair en rollend materieel	Overige materiële vaste activa
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31/12/15	288 348	5 947 498	1 604 450
Mutaties tijdens het boekjaar:			
- Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	0	8 743	0
- Overdrachten en buitengebruikstellingen	0	(4 164 759)	0
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31/12/16	288 348	1 791 482	1 604 450
AFSCHRIJVINGEN PER 31/12/15	269 406	5 630 957	1 426 329
Mutaties tijdens het boekjaar:			
- Geboekt	5 736	104 109	176 644
- Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	0	(4 164 759)	0
AFSCHRIJVINGEN PER 31/12/16	275 142	1 570 307	1 602 973
NETTOBOEKWAARDE PER 31/12/16	13 206	221 175	1 477

4.8. Staat van de financiële vaste activa

1. 1. VERBONDEN ONDERNEMINGEN - DEELNEMINGEN EN AANDELEN (IN EUR)

(in EUR)	1. Verbonden ondernemingen	2. Andere ondernemingen
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31/12/15	17 046 965 606	2 001 000
Mutaties tijdens het boekjaar:		
- Aanschaffingen	250 000 000	0
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31/12/16	17 296 965 606	2 001 000
WAARDEVERMINDERINGEN PER 31/12/15	14 953 824 257	0
Mutaties tijdens het boekjaar:	0	0
WAARDEVERMINDERINGEN PER 31/12/16	14 953 824 257	0
NETTOBOEKWAARDE PER 31/12/16	2 343 141 349	2 001 000

2. VORDERINGEN

(in EUR)	1. Verbonden ondernemingen	2. Andere ondernemingen
NETTOBOEKWAARDE PER 31/12/15	0	98 117
Mutaties tijdens het boekjaar:		
- Toevoegingen	0	284
- Terugbetalingen	0	(85 126)
NETTOBOEKWAARDE PER 31/12/16	0	13 275
GECUMULEERDE WAARDEVERMINDERINGEN OP VORDERINGEN PER 31/12/16	0	0

4.9. Deelnemingen en maatschappelijke rechten aangehouden in andere ondernemingen

Hieronder worden de ondernemingen vermeld waarin de onderneming een deelneming bezit, alsmede de andere ondernemingen waarin de onderneming maatschappelijke rechten bezit ten belope van ten minste 10 % van het geplaatste kapitaal.

Naam, volledig adres van de zetel en zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het ondernemingsnummer	Aangehouden maatschappelijke rechten			Gegevens geput uit de laatst beschikbare jaarrekening			
	rechtstreeks Aantal	dochters		Jaar- rekening per	Munt- code	Eigen vermogen (+) of (-) (in eenheden)	Nettoresultaat
		%	%				
Dexia Crédit Local SA - BO (1) 1, passerelle des Reflets, Tour Dexia - La Défense 2 F-92919 Paris Gewone aandelen	279 213 332	100,00	0,00	31/12/15	EUR	1 025 416 250	60 179 506
Dexia Nederland BV - BO (1) Parnassusweg 819 NL-1082 LZ Amsterdam Gewone aandelen	50 000	100,00	0,00	31/12/15	EUR	237 763 000	(16 739 000)
Dexiarail SA - BO (1) 1, passerelle des Reflets, Tour Dexia - La Défense 2 F-92919 Paris Gewone aandelen	9 166	100,00	0,00	31/12/15	EUR	112 838	(4 991)
White Rock Insurance PCC Ltd - BO (1) Cell Dexia 913 Europort Gibraltar Gewone aandelen	1	100,00	0,00	31/12/15	EUR	1 362 805	(163 356)

(1) BO: Buitenlandse onderneming

4.10. Overige geldbeleggingen

(in EUR)	Vorig boekjaar	Boekjaar
Vastrentende effecten	145 011 263	119 973 044
Termijnrekeningen bij kredietinstellingen met een resterende looptijd of opzegtermijn van:	704 000 000	523 000 000
- meer dan één maand en hoogstens één jaar	704 000 000	523 000 000

4.11. Overlopende rekeningen van het actief

(in EUR)	Boekjaar
Over te dragen kosten: diensten en diverse goederen	1 302 891
Verkregen opbrengsten: interesten	101 428

4.12. Staat van het kapitaal en de aandeelhoudersstructuur

A. MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL

	Bedragen (in EUR)	Aantal aandelen
GEPLAATST KAPITAAL PER 31/12/15	500 000 000	30 896 352
Wijzigingen tijdens het boekjaar	0	0
GEPLAATST KAPITAAL PER 31/12/16	500 000 000	30 896 352

B. SAMENSTELLING VAN HET KAPITAAL

	Bedragen (in EUR)	Aantal aandelen
Soorten aandelen		
- Gewone aandelen van categorie A zonder vermelding van nominale waarde die elk 1/30 896 352ste van het kapitaal vertegenwoordigen	1	1 948 984
- Preferente aandelen van categorie B zonder vermelding van nominale waarde die elk 1/30 896 352ste van het kapitaal vertegenwoordigen	499 999 999	28 947 368
- Aandelen op naam		29 172 322
- Gedematerialiseerde aandelen		1 724 030

C. EIGEN AANDELEN GEHOUDEN DOOR

	Kapitaalbedrag (in EUR)	Aantal aandelen
- de vennootschap zelf	0	0
- haar dochters	5 227	323

D. VERPLICHTINGEN TOT UITGIFTE VAN AANDELEN

	Kapitaalbedrag (in EUR)	Aantal aandelen
Als gevolg van de uitoefening van inschrijvingsrechten:		
- Aantal inschrijvingsrechten in omloop		21 968 453
- Bedrag van het te plaatsen kapitaal	355 519	
- Maximum aantal uit te geven aandelen		21 968 453

E. TOEGESTAAN, NIET-GEPLAATST KAPITAAL

	Bedrag (in EUR)
	500 000 000

F. AANDEELHOUDERSSTRUCTUUR VAN DE ONDERNEMING OP DE DATUM VAN DE JAARAFSLUITING, ZOALS DIE BLIJKT UIT DE KENNSGEVINGEN DIE DE ONDERNEMING HEEFT ONTVANGEN

Société de Prise de Participation de l' Etat (SPPE) voor Frankrijk: 44,397 %

Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM) voor België: 50,018 %

4.13. Voorzieningen voor overige risico's en kosten

(in EUR)	Boekjaar
Provisie voor de garanties mbt. de verkoop van deelnemingen	45 965 582
Ontslagvergoedingen en aanverwante kosten	19 036 027
Provisie voor diverse risico's	17 000 000
Verbintenis als hoofd van de fiscale consolidatie (Frankrijk)	1 307 265

4.14. Staat van de schulden

Uitsplitsing van de schulden met een oorspronkelijke looptijd van meer dan één jaar, naargelang hun resterende looptijd.	Schulden met een resterende looptijd van meer dan 5 jaar
(in EUR)	
Financiële Schulden	39 788 000
Achtergestelde leningen	39 788 000

4.15. Schulden m.b.t. belastingen, bezoldigingen en sociale lasten

(in EUR)	Boekjaar
Belastingen	
a) Vervallen belastingschulden	0
b) Niet-vervallen belastingschulden	120 332
c) Geraamde belastingschulden	11 047
Bezoldigingen en sociale lasten	
a) Vervallen schulden ten aanzien van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid	0
b) Andere schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten	2 519 141

4.16. Overlopende rekeningen van het passief

(in EUR)	Boekjaar
Toe te rekenen kosten: huur	348 398
Toe te rekenen kosten: overige algemene kosten	68 845
Toe te rekenen kosten: interesten	35 524

4.17. Bedrijfsresultaten

(in EUR)	Vorig boekjaar	Boekjaar
BEDRIJFSOPBRENGSTEN		
Andere bedrijfsopbrengsten		
Exploitatiesubsidies en vanwege de overheid ontvangen compenserende bedragen	115 437	21 937
BEDRIJFSKOSTEN		
Werknemers waarvoor de onderneming een DIMONA-verklaring heeft ingediend of die zijn ingeschreven in het algemeen personeelsregister in België		
a) Totaal aantal op de afsluitingsdatum	77	67
b) Gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten	76,0	68,6
c) Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	109 617	96 611
Personeelskosten		
a) Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen	8 901 525	7 641 022
b) Werkgeversbijdragen voor sociale verzekeringen	2 606 956	2 135 896
c) Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verzekeringen	751 633	637 618
d) Andere personeelskosten	204 337	174 883
e) Ouderdoms- en overlevingspensioenen	6 949	6 993
Voorzieningen voor risico's en kosten		
Toevoegingen	150 838	150 840
Andere bedrijfskosten		
Bedrijfsbelastingen en -taksen	236 653	80 074
Andere	418 066	793 371

4.18. Financiële resultaten

(in EUR)	Vorig boekjaar	Boekjaar
RECURRENTE FINANCIËLE OPBRENGSTEN		
Uitsplitsingen van de overige financiële opbrengsten		
Koersverschillen	2 467	5 273
Meerwaarde op teruggave vastrentende effecten	4 663 063	5 841 293
Verwijl- en moratoire interesten	11 450 026	0
RECURRENTE FINANCIËLE KOSTEN		
Uitsplitsing van de overige financiële kosten		
Koersverschillen	77 604	6 817
Beheerskosten aandelen	5 500	4 860
Kosten gelinkt aan de beursnotering van het aandeel	45 088	60 432
Bewaarkosten	24 533	26 844
Kosten gelinkt aan de hergroepering van het Dexia aandeel	0	199 992
Andere overige financiële kosten	12 804	20 548

4.19. Opbrengsten en kosten van uitzonderlijke omvang of uitzonderlijke mate van voorkomen

(in EUR)	Vorig boekjaar	Boekjaar
NIET-RECURRENTE OPBRENGSTEN	102 225 905	64 598 844
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	122 690	51 954 712
Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke bedrijfsrisico's en -kosten	0	35 229 981
Andere niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	122 690	16 724 731
Niet-recurrente financiële opbrengsten	102 103 215	12 644 132
Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke financiële risico's en -kosten	0	9 600 000
Andere niet-recurrente financiële opbrengsten	102 103 215	3 044 132
NIET-RECURRENTE KOSTEN	50 002 837	36 731 403
Niet-recurrente bedrijfskosten	33 375 714	31 810 727
Voorzieningen voor uitzonderlijke bedrijfsrisico's en -kosten: toevoegingen (+)	26 311 625	26 420 651
Andere niet-recurrente bedrijfskosten	7 064 089	5 390 076
Niet-recurrente financiële kosten	16 627 123	4 920 676
Voorzieningen voor uitzonderlijke financiële risico's en -kosten: toevoegingen (+)	16 600 000	0
Minderwaarden bij de realisatie van financiële vaste activa	27 123	0
Andere niet-recurrente financiële kosten	0	4 920 676

4.20. Belastingen op het resultaat

(in EUR)	Boekjaar
Belastingen op het resultaat van het boekjaar	7 640
a) Verschuldigde of betaalde belastingen en voorheffingen	7 640
Belastingen op het resultaat van vorige boekjaren	5 701 912
a) Verschuldigde of betaalde belastingssupplementen	1 701 912
b) Geraamde belastingssupplementen of belastingen waarvoor een voorziening werd gevormd	4 000 000
Belangrijkste oorzaken van de verschillen tussen de winst voor belastingen, zoals die blijkt uit de jaarrekening, en de geraamde belastbare winst	
a) Fiscale integratie in Frankrijk (PM)	1
b) Niet-aftekbare voorzieningen	+ 26 420 651
c) Terugnages niet aftrekbare voorzieningen	- 44 829 981
d) Verworpen uitgaven	+ 4 920 676
e) Vrijgestelde inkomsten	- 3 044 132
Invloed van de uitzonderlijke resultaten op de belastingen op het resultaat van het boekjaar	
Het zijn enkel de niet-recurrente overige exploitatiekosten en -opbrengsten die belastbaar zijn	11 334 655
Bronnen van belastinglatenties	
Actieve latenties	4 869 920 521
Gecummuleerde fiscale verliezen die aftrekbaar zijn van latere belastbare winsten	4 710 566 619
Andere actieve latenties	
- Excedenten van definitief belaste inkomsten	159 010 554
- Afschrijvingsexcedenten	343 348

4.21. Belasting op de toegevoegde waarde en belastingen ten laste van derden

(in EUR)	Vorig boekjaar	Boekjaar
In rekening gebrachte belasting op de toegevoegde waarde:		
1. Aan de onderneming (aftrekbaar)	147 505	145 066
2. Door de onderneming	2 330	453
Ingehouden bedragen ten laste van derden als:		
1. Bedrijfsvoorheffing	3 953 114	3 282 235
2. Roerende voorheffing	0	0

4.22. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

(in EUR)	Boekjaar
Zakelijke zekerheden die door de onderneming op haar eigen activa werden gesteld of onherroepelijk beloofd als waarborg voor schulden en verplichtingen van de onderneming	
Pand op andere activa - Boekwaarde van de in pand gegeven activa	150 324 996

Bedrag, aard en vorm van geschillen en andere voorwaardelijke verplichtingen

Zie toelichting 4.4.

In voorkomend geval, beknopte beschrijving van de regeling inzake het aanvullend rust- of overlevingspensioen ten behoeve van de personeels- of directieleden, met opgave van de genomen maatregelen om de daaruit voortvloeiende kosten te dekken

De personeelsleden genieten van een aanvullend rust- en overlevingspensioen waarbij zowel de patronale als de persoonlijke premies aan een groepsverzekering gestort worden. Bepaalde leden van het directiecomité genieten eveneens van een aanvullend regime waarvan de bijdragen aan een externe verzekeringsmaatschappij worden gestort. (Zie toelichting "Vergoedingen van het directiecomité" in het hoofdstuk "Verklaring inzake corporate governance" van het beheersverslag).

5. Financiële betrekkingen

5.1. Betrekkingen met verbonden ondernemingen

(in EUR)	Verbonden ondernemingen	
	Vorig boekjaar	Boekjaar
FINANCIËLE VASTE ACTIVA	2 093 141 349	2 343 141 349
Deelnemingen	2 093 141 349	2 343 141 349
VORDERINGEN	85 366 893	92 007 500
Op meer dan één jaar	85 262 692	89 268 336
Op hoogstens één jaar	104 201	2 739 164
GELDBELEGGINGEN	704 000 000	523 000 000
Vorderingen	704 000 000	523 000 000
SCHULDEN	3 196 325	2 121 962
Op hoogstens één jaar	3 196 325	2 121 962
FINANCIËLE RESULTATEN		
Opbrengsten uit vlottende activa	2 323 290	362 361
Kosten van schulden	0	51 645
REALISATIE VAN VASTE ACTIVA		
Verwezenlijkte minderwaarden	27 123	0

5.2. Transacties met verbonden partijen buiten normale marktvoorwaarden

Nihil.

5.3. Financiële betrekkingen met bestuurders, natuurlijke of rechtspersonen die de onderneming rechtstreeks of onrechtstreeks controleren zonder verbonden ondernemingen te zijn, of andere ondernemingen die door deze personen rechtstreeks of onrechtstreeks gecontroleerd worden

Rechtstreekse en onrechtstreekse bezoldigingen en ten laste van de resultatenrekening toegekende pensioenen, voor zover deze vermelding niet uitsluitend of hoofdzakelijk betrekking heeft op de toestand van een enkel identificeerbaar persoon

Aan bestuurders	1 925 455
Aan oud-bestuurders	951 681

5.4. Financiële betrekkingen met de commissaris en de personen met wie hij verbonden is

Bezoldiging van de commissaris	395 000
Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris	
Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	54 120

6. Verklaring betreffende de geconsolideerde jaarrekening

De onderneming heeft een geconsolideerde jaarrekening en een geconsolideerd jaarverslag opgesteld en openbaar gemaakt.

7. Sociale balans

Nummers van de paritaire comités die voor de onderneming bevoegd zijn: 200

7.1. Staat van de tewerkgestelde personen in 2016

A. WERKNEMERS WAARVOOR DE ONDERNEMING EEN DIMONA-VERKLARING HEEFT INGEDIEND OF DIE ZIJN INGESCHREVEN IN HET ALGEMEEN PERSONEELSREGISTER

1. Tijdens het boekjaar	Totaal	1. Mannen	2. Vrouwen
a. Gemiddeld aantal werknemers			
Volts	63,1	38,3	24,8
Deeltids	9,1	6,8	2,3
TOTAAL IN VOLTIJDSE EQUIVALENTEN (VTE)	68,6	41,8	26,8
b. Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren			
Volts	91 141	54 950	36 191
Deeltids	5 470	2 645	2 825
TOTAAL	96 611	57 595	39 016
c. Personeelskosten			
Volts	10 014 324	6 393 353	3 620 971
Deeltids	575 095	357 122	217 973
TOTAAL	10 589 419	6 750 475	3 838 944
2. Tijdens het vorige boekjaar			
	Totaal	1P. Mannen	2P. Vrouwen
Gemiddeld aantal werknemers in VTE	76,0	47,3	28,7
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	109 617	68 910	40 707
Personeelskosten	12 464 451	8 868 647	3 595 804
3. Op de afsluitingsdatum van het boekjaar			
	1. Volts	2. Deeltids	3. Totaal in volts equivalenten
a. Aantal werknemers			
	58	9	64,1
b. Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst			
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	58	9	64,1
Volgens het geslacht en het studieniveau			
Mannen	36	6	39,6
secundair onderwijs	4	0	4,0
hoger niet-universitair onderwijs	4	1	4,5
universitair onderwijs	28	5	31,1
Vrouwen	22	3	24,5
secundair onderwijs	2	0	2,0
hoger niet-universitair onderwijs	3	2	4,7
universitair onderwijs	17	1	17,8
Volgens de beroepscategorie			
Directiepersoneel	8	2	9,6
Bedienden	50	7	54,5

7.2. Tabel van het personeelsverloop tijdens het boekjaar

A. INGETREDEN

	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
a. Aantal werknemers waarvoor een onderneming tijdens het boekjaar een DIMONA-verklaring heeft ingediend of die tijdens het boekjaar werden ingeschreven in het algemeen personeelsregister in België	7	0	7,0
b. Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst			
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	3	0	3,0
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	4	0	4,0

B. UITGETREDEN

	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
a. Aantal werknemers met een in de DIMONA-verklaring aangegeven of een in het in België algemeen personeelsregister opgetekende datum waarop hun overeenkomst tijdens het boekjaar een einde nam	16	0	16,0
b. Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst			
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	13	0	13,0
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	3	0	3,0
c. Volgens de reden van beëindiging van de overeenkomst			
Pensioen	2	0	2,0
Afdanking	14	0	14,0
Andere reden	0	0	0,00
Waarvan: het aantal werknemers dat als zelfstandige ten minste op halftijdse basis diensten blijft verlenen aan de onderneming.			

7.3. Inlichtingen over de opleidingen voor de werknemers tijdens het boekjaar

Totaal van de formele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever	Mannen	Vrouwen
Aantal betrokken werknemers	27	25
Aantal gevolgde opleidingsuren	341	323
Nettokosten voor de onderneming	67 776	52 621
- waarvan brutokosten rechtstreeks verbonden met de opleiding	50 933	43 316
- waarvan betaalde bijdragen en stortingen aan collectieve fondsen	16 843	9 305
Totaal van de minder formele en informele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever		
Aantal betrokken werknemers	2	4
Aantal gevolgde opleidingsuren	77	277
Nettokosten voor de onderneming (in EUR)	28 306	37 998

Dexia NV

Verlag van de commissaris aan de algemene vergadering over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2016

Overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons verslag over de jaarrekening, en omvat tevens ons verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen. De jaarrekening omvat de balans op 31 december 2016 en de resultatenrekening voor het boekjaar afgesloten op die datum, alsmede een overzicht van de waarderingsregels en andere toelichtingen.

Verslag over de jaarrekening – Oordeel zonder voorbehoud met een paragraaf ter benadrukking van de toepassing van de waarderingsregels in de veronderstelling van continuïteit van de bedrijfsvoering

Wij hebben de controle uitgevoerd van de jaarrekening van Dexia NV (“de vennootschap”), opgesteld op basis van het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, met een balanstotaal van 3 123 429 (000) EUR en waarvan de resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar van 14 550 (000) EUR.

Verantwoordelijkheid van de raad van bestuur voor het opstellen van de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, alsook voor het implementeren van de interne controle die ze noodzakelijk acht voor het opstellen van de jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (International Standards on Auditing - ISA) zoals deze in België werden aangenomen. Die standaarden vereisen dat wij aan de deontologische vereisten voldoen alsook de controle plannen en uitvoeren teneinde een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De geselecteerde werkzaamheden

zijn afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, met inbegrip van diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de commissaris de interne controle van de vennootschap in aanmerking die relevant is voor het opstellen van de jaarrekening die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn, maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne controle van de vennootschap. Een controle omvat tevens een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde waarderingsregels en van de redelijkheid van de door de raad van bestuur gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van de presentatie van de jaarrekening als geheel. Wij hebben van de aangestelden en van de raad van bestuur van de vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel te baseren.

Oordeel zonder voorbehoud

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Dexia NV een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de vennootschap per 31 december 2016, en van haar resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel.

Paragraaf ter benadrukking van toepassing van waarderingsregels in de veronderstelling van continuïteit van de bedrijfsvoering

Zonder de hierboven vermelde opinie in het gedrang te brengen, vestigen wij uw aandacht op punt 4 van de toelichtingen bij de jaarrekening waarin toegelicht wordt dat de jaarrekening van Dexia NV op 31 december 2016 opgesteld werd in de veronderstelling van continuïteit van de bedrijfsvoering van haar activiteiten overeenkomstig artikel 96 §1, 6° van het Wetboek van vennootschappen.

De verantwoording van de veronderstelling van de continuïteit van de bedrijfsvoering is gebaseerd op het aangepast businessplan, onderliggend aan de goedgekeurde resolutie van de groep Dexia, dat de raad van bestuur van de groep op 16 november 2016 heeft goedgekeurd en hetwelk o.a. volgende uitgangspunten in beschouwing neemt:

- Het businessplan is gebaseerd op marktgegevens die eind september 2012 konden worden vastgesteld; de onderliggende macro-economische hypothesen worden bijgestuurd in het kader van halfjaarlijkse herzieningen van het plan. De bijsturing op basis van de beschikbare gegevens op 30 juni 2016, die door de raad van bestuur van Dexia van 16 november 2016 werd goedgekeurd, houdt rekening met een herziening van het financieringsplan op basis van de meest recente marktomstandigheden die konden worden vastgesteld. Ze houden eveneens rekening met de reglementaire veranderingen die tot op heden gekend zijn.

- Het businessplan gaat uit van het behoud van de bankvergunning van de verschillende entiteiten van de groep en veronderstelt tevens het behoud van de rating van Dexia Crédit Local.

- Het businessplan veronderstelt tevens dat Dexia een behoorlijke financieringscapaciteit behoudt, die vooral afhangt van de belangstelling van de beleggers voor het door de Belgische, Franse en Luxemburgse Staat gewaarborgd schuld papier en van de capaciteit van de groep om gedekte financieringen op te halen. Als de financieringscapaciteit op de markt van schuld papier met staatswaarborg zou verminderen, zou Dexia moeten terugrijpen naar duurdere financieringsbronnen die een rechtstreekse impact zouden hebben op de in het businessplan vooropgestelde rentabiliteit.

- De realisatie van het plan kan ook impact ondervinden van boekhoudkundige en prudentiële wijzigingen. Omwille van de specifieke financiële kenmerken van Dexia sinds de aanvang van de resolutie kan de groep niet garanderen dat bepaalde reglementaire ratio's gedurende de looptijd van haar resolutie steeds nageleefd zullen worden.

- De groep Dexia is overigens gevoelig voor de evolutie van de macro-economische omgeving en voor marktparameters, zoals de wisselkoersen, de rentevoeten of de credit spreads, waarvan de schommelingen een impact kunnen hebben op het businessplan. Een ongunstige evolutie van deze parameters zou in het bijzonder kunnen wegen op de liquiditeit en het solvabiliteitsniveau van de groep, o.a. via een stijging van het cash collateral die Dexia zou dienen te storten aan zijn tegenpartijen van derivaten. De evolutie van de parameters kan ook een impact hebben op de waardering van financiële activa, passiva en derivaten, waarvan de schommelingen in de resultatenrekening worden geboekt en kunnen leiden tot een wijziging van de AFS-reserve en het reglementaire kapitaalniveau van de groep.

Over de realisatie van het aangepast businessplan, gegeven de talrijke exogene variabelen die erin zijn opgenomen, blijven er op heden onzekerheden.

De veronderstelling van continuïteit van de bedrijfsvoering is slechts verantwoord in de mate dat de groep erin slaagt haar aangepast businessplan overeenkomstig de onderliggende hypothesen vermeld in punt 4 van de toelichtingen bij de jaarrekening te realiseren. De jaarrekening heeft geen aanpassingen ondergaan die betrekking hebben op de waardering en de classificatie van bepaalde balansposten die noodzakelijk zouden kunnen blijken indien de groep niet meer in staat zou zijn haar activiteiten verder te zetten.

Verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag, het naleven van de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die van toepassing zijn op het voeren van de boekhouding, alsook voor het naleven van het Wetboek van vennootschappen en van de statuten van de vennootschap.

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, de naleving van bepaalde wettelijke en reglementaire verplichtingen na te gaan. Op grond hiervan doen wij de volgende bijkomende verklaringen die niet van aard zijn om de draagwijdte van ons oordeel over de jaarrekening te wijzigen:

- Het jaarverslag, opgesteld overeenkomstig de artikelen 95 en 96 van het Wetboek van vennootschappen en neer te leggen overeenkomstig artikel 100 van het Wetboek van vennootschappen, behandelt, zowel qua vorm als qua inhoud, de door de wet vereiste inlichtingen, stemt overeen met de jaarrekening en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van onze opdracht.

- De sociale balans, neer te leggen overeenkomstig artikel 100 van het Wetboek van vennootschappen, behandelt, zowel qua vorm als qua inhoud, de door de wet vereiste inlichtingen en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties op basis van de informatie waarover wij beschikken in ons controledossier.

- Onverminderd formele aspecten van ondergeschikt belang, werd de boekhouding gevoerd in overeenstemming met de in België van toepassing zijnde wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften.

- De resultaatverwerking, die aan de algemene vergadering wordt voorgesteld, stemt overeen met de wettelijke en statutaire bepalingen.

- Wij dienen u geen verrichtingen of beslissingen mede te delen die in overtreding met de statuten of het Wetboek van vennootschappen zijn gedaan of genomen.

- Wat betreft de toepassing van de wettelijke bepalingen inzake belangenconflicten (artikel 523 van het Wetboek van vennootschappen) noteren wij dat de beslissing van de raad van bestuur van 14 oktober 2016 over de afronding van de overeenkomst met de gedelegeerd bestuurder en over de aanpassing van de clausule van verbrekingsvergoeding, zoals opgenomen in de "Verklaring inzake corporate governance" op bladzijde 46 van het jaarverslag, heeft de volgende vermogensrechtelijke gevolgen: *"De heer Wouter Devriendt verlaat de zitting van de raad, overeenkomstig artikel 523 van het Wetboek van vennootschappen. De overeenkomst van de heer Wouter Devriendt als voorzitter van het directiecomité bevat een verbrekingsclausule volgens welke hij een vergoeding van 3 maanden ontvangt als zijn overeenkomst door Dexia (om eender welke reden behalve een ernstige fout) verbroken wordt. Deze clausule vindt haar oorsprong in*

de overeenkomst die met zijn voorganger gesloten was. We moeten echter vaststellen dat de situatie van de heer Wouter Devriendt, gezien zijn leeftijd, niet te vergelijken valt met die van zijn voorganger. Daarom wordt voorgesteld om deze clause aan te passen met de bedoeling de verbrekingsvergoeding, vastgesteld op 1 maand bezoldiging per jaar anciënniteit, uit te breiden met minimaal 3 maanden en maximaal 9 maanden, wat overeenstemt met het plafond in de bankwet. Het is in het belang van Dexia om aan de gedelegeerd bestuurder een redelijke verbrekingsvergoeding te kunnen bieden die is aangepast aan de omstandigheden in kwestie.

Beslissing: de raad van bestuur beslist met eenparigheid van de uitgebrachte stemmen, op voorstel van het comité der bezoldigingen, om de managementovereenkomst van de heer Wouter Devriendt aan te passen, teneinde de verbrekingsvergoeding die daarin bij verbreking op initiatief van Dexia is vastgesteld op 1 maand bezoldiging per jaar anciënniteit, uit te breiden met minimaal 3 maanden en maximaal 9 maanden (...)."

- Wat betreft de toepassing van de wettelijke bepalingen inzake belangenconflicten (artikel 524 van het Wetboek van vennootschappen) noteren wij dat de beslissing van het directiecomité van 6 september 2016 over de toekenning van een schadeloosstellingsgarantie aan de nieuwe bestuurders door Dexia, zoals opgenomen in de "Verklaring inzake corporate governance" op bladzijde 45 van het jaarverslag, heeft de volgende vermogensrechtelijke gevolgen:"

Er wordt herhaald dat door de raad van bestuur van Dexia van 13 maart 2014 een beslissing werd genomen over het principe om aan de leden van de raad van bestuur en het directiecomité van Dexia, alsook aan de leden van de raad van bestuur van Dexia Crédit Local, een schadeloosstellingsgarantie toe te kennen tegen het risico op het invoeren van hun aansprakelijkheid uit hoofde van hun mandaat (mandaten).

De raad van bestuur van Dexia, tijdens de zittingen van 13 maart 2014, 13 november 2014 en 6 juli 2015, alsook het directiecomité van Dexia, tijdens de zittingen van 25 maart 2014 en 10 mei 2016, hebben dan ook ingestemd met de toekenning van een schadeloosstellingsgarantie aan elke bestuurder die en elk lid van het directiecomité van Dexia en Dexia Crédit Local dat op deze data een mandaat uitoefent of aan degenen van wie het mandaat na deze data is ingegaan. De verbintenis tot schadeloosstelling wordt beperkt tot wat bij wet is toegestaan. Voor een beschrijving van de voorwaarden en beperkingen van de garantie wordt verwezen naar de uiteenzetting daarover in de notulen van de vergadering van de raad van bestuur van 13 maart 2014.

Deze schadeloosstellingsgarantie moet vandaag worden uitgebreid tot de nieuwe bestuurders die onlangs benoemd werden, namelijk mevrouw Alexandra Serizay en mevrouw Véronique Hugues.

Desgevallend moet de procedure inzake voorkoming van belangenconflicten worden toegepast (beschrijving van de redenen die het conflict rechtvaardigen, inlichten van de commissarissen, herhaling in het beheersverslag, onthouding van de betrokkene).

In het kader van de benoeming van mevrouw Alexandra Serizay die op 15 juni 2016 werd gecoöpteerd als bestuurder binnen Dexia Crédit Local, en die tot de raad van Dexia zal toetreden zodra de goedkeuring van de Europese Centrale Bank bekomen wordt, en de benoeming van mevrouw Véronique Hugues tot bestuurder en lid van het directiecomité van Dexia Crédit Local en Dexia, wordt aan het directiecomité voorgesteld om aan mevrouw Véronique Hugues en mevrouw Alexandra Serizay een schadeloosstellingsgarantie toe te kennen, volgens dezelfde voorwaarden en binnen dezelfde grenzen als voor de eerder toegekende garanties.

Voorafgaand aan de bespreking met betrekking tot het voorstel om aan mevrouw Véronique Hugues en mevrouw Alexandra Serizay een schadeloosstellingsgarantie toe te kennen, deelt mevrouw Véronique Hugues aan de andere leden van het comité mee dat ze, overeenkomstig artikel 524ter van het Wetboek van vennootschappen, een belang zou kunnen hebben dat tegenstrijdig is aan de vooropgestelde beslissing, aangezien deze beslissing haar persoonlijke toestand betreft, vermits zij lid van het directiecomité is en de vooropgestelde schadeloosstellingsgarantie geniet. Mevrouw Véronique Hugues neemt niet deel aan de beraadslaging of de stemming inzake deze beslissing en verlaat bijgevolg de vergadering van het comité.

Beslissing: het comité meent dat deze beslissing aansluit bij het maatschappelijke belang van de vennootschap, vermits ze beantwoordt aan de behoeften van de groep Dexia om bekwame managers aan te trekken en te binden. Als instelling die te maken heeft met een risicovolle geordende resolutie en waarvan de financiële situatie onder meer afhangt van tal van externe parameters, heeft Dexia er belang bij om een stevige aansprakelijkheidsdekking te bieden met de bedoeling kwaliteitsmanagers aan te trekken.

De voorzitter legt een ontwerp van schrijven van Dexia voor ter attentie van mevrouw Alexandra Serizay en mevrouw Véronique Hugues, waarin de vennootschap zich ertoe verbindt hen te vrijwaren tegen alle schadelijke gevolgen in verband met hun mandaat

Het directiecomité keurt de ontwerpen van schrijven betreffende deze garantie goed.

- Wat betreft de toepassing van de wettelijke bepalingen inzake belangenconflicten (artikel 524 van het Wetboek van vennootschappen) noteren wij dat de beslissing van het directiecomité van 10 januari 2017 over de toekenning van schadeloosstellingsgarantie aan de nieuwe bestuurders door Dexia, zoals opgenomen in de "Verklaring inzake corporate governance" op bladzijde 46 van het jaarverslag, heeft de volgende vermogensrechtelijke gevolgen: « Er wordt herhaald dat door de raad van bestuur van Dexia van 13 maart 2014 een beslissing werd genomen over het principe om aan de leden van de raad van bestuur en het directiecomité van Dexia, alsook aan de leden van de raad van bestuur van Dexia Crédit Local, een schadeloosstellingsgarantie toe te kennen tegen het risico op het invoeren van hun aansprakelijkheid uit hoofde van hun mandaat (mandaten).

De raad van bestuur van Dexia, tijdens de zittingen van 13 maart 2014, 13 november 2014 en 6 juli 2015, alsook het directiecomité van Dexia, tijdens de zittingen van 25 maart 2014, 10 mei 2016 en 6 september 2016, hebben dan ook ingestemd met de toekenning van een schadeloosstellingsgarantie aan elke bestuurder die en elk lid van het directiecomité van Dexia en Dexia Crédit Local dat op deze data een mandaat uitoefent of aan degenen van wie het mandaat na deze data is ingegaan. De verbintenis tot schadeloosstelling wordt beperkt tot wat bij wet is toegestaan. Voor een beschrijving van de voorwaarden en beperkingen van de garantie wordt verwezen naar de uiteenzetting daarover in de notulen van de vergadering van de raad van bestuur van 13 maart 2014. Deze schadeloosstellingsgarantie moet vandaag worden uitgebreid tot de leden van het directiecomité die onlangs benoemd werden, namelijk mevrouw Aline Bec en de heer Guy Cools. Desgevallend moet de procedure inzake voorkoming van belangenconflicten worden toegepast (beschrijving van de redenen die het conflict rechtvaardigen, inlichten van de commissarissen, herhaling in het beheersverslag, onthouding van de betrokkene). Aan het directiecomité wordt voorgesteld om aan mevrouw Aline Bec en de heer Guy Cools een schadeloosstellingsgarantie toe te kennen, volgens dezelfde voorwaarden en binnen dezelfde grenzen als voor de eerder toegekende garanties.

Voorafgaand aan de bespreking met betrekking tot het voorstel om aan mevrouw Aline Bec en de heer Guy Cools een schadeloosstellingsgarantie toe te kennen, delen mevrouw Aline Bec en de heer Guy Cools aan de andere leden van het comité mee dat ze, overeenkomstig artikel 524ter van het Wetboek van vennootschappen, een belang kunnen hebben dat tegenstrijdig is aan de vooropgestelde beslissing, aangezien deze beslissing hun persoonlijke toestand betreft, vermits

zij leden van het directiecomité zijn en de vooropgestelde schadeloosstellingsgarantie genieten.

Zij zullen de commissaris van de vennootschap op de hoogte brengen van deze belangenvermenging. Mevrouw Aline Bec en de heer Guy Cools nemen niet deel aan de beraadslaging of de stemming inzake deze beslissing en verlaten bijgevolg de vergadering van het comité.

Beslissing: het comité meent dat deze beslissing aansluit bij het maatschappelijke belang van de vennootschap, vermits ze beantwoordt aan de behoeften van de groep Dexia om bekwame managers aan te trekken en te binden. Als instelling die te maken heeft met een risicovolle geordende resolutie en waarvan de financiële situatie onder meer afhangt van tal van externe parameters, heeft Dexia er belang bij om een stevige aansprakelijkheidsdekking te bieden met de bedoeling kwaliteitsmanagers aan te trekken.

De voorzitter legt een ontwerp van schrijven van Dexia voor ter attentie van mevrouw Aline Bec en de heer Guy Cools, waarin de vennootschap zich ertoe verbindt hen te vrijwaren tegen alle schadelijke gevolgen in verband met hun mandaat. Het directiecomité keurt de ontwerpen van schrijven betreffende deze garantie goed. »

Zaventem, 3 april 2017

De commissaris

DELOITTE Bedrijfsrevisoren
BV o.v.v.e. CVBA

Vertegenwoordigd door Yves Dehogne

Aanvullende inlichtingen

Verklaring van de verantwoordelijke persoon

Ik ondergetekende, Wouter Devriendt, gedelegeerd bestuurder en voorzitter van het directiecomité van Dexia, verklaar dat, voor zover mij bekend:

a) de jaarrekeningen, die zijn opgesteld overeenkomstig de toepasselijke standaarden voor jaarrekeningen, een getrouw beeld geven van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de vennootschap en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen;

b) het beheersverslag een getrouw overzicht geeft van de positie van de vennootschap en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee ze geconfronteerd worden.

Opgemaakt te Brussel, op 27 maart 2017

Voor het directiecomité

Wouter Devriendt
Gedelegeerd bestuurder en Voorzitter van het directiecomité
Dexia

Algemene gegevens

Benaming

De vennootschap heeft "Dexia".

Maatschappelijke zetel

De zetel van de vennootschap is gevestigd in België, Marsveldplein 5 B-1050 Brussel (RPR Brussel BTW BE0458.548.296).

Rechtsvorm, oprichting, duur

De vennootschap is een naamloze vennootschap naar Belgisch recht die een publiek beroep doet op het spaarwezen. Ze werd op 15 juli 1996 voor onbepaalde duur opgericht. De vennootschap heeft één vaste vestiging in Parijs.

Vennootschappelijk doel

Artikel 3 van de statuten luidt als volgt:

"De vennootschap heeft tot doel, zowel in België als in het buitenland:

1. het verwerven, het behouden, het beheren en het vervreemden, op om het even welke manier, van alle soorten deelnemingen in bestaande of nog op te richten vennootschappen en alle andere rechtspersonen, ongeacht hun juridische vorm, die werkzaam zijn als kredietinstelling, verzekerings- of herverzekeringsonderneming of die financiële, industriële, handels- of burgerlijke, administratieve of technische activiteiten uitoefenen, alsmede van alle soorten aandelen, obligaties, overheidsfondsen en alle andere financiële instrumenten, van welke aard ook;

2. het administratief, commercieel en financieel ondersteunen of beheren en het verrichten van alle studies ten behoeve van derden en in het bijzonder van de vennootschappen en alle andere rechtspersonen, ongeacht hun juridische vorm, waarin ze rechtstreeks of onrechtstreeks een deelneming bezit, alsmede het toekennen van leningen, voorschotten, waarborgen of borgtochten, in welke vorm ook;

3. het uitvoeren van alle roerende, onroerende, financiële, industriële, handels- of burgerlijke verrichtingen, inclusief het verwerven, het beheren, het verhuren en het vervreemden van alle roerende en onroerende goederen, die rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot de verwezenlijking van het doel van de vennootschap of die de verwezenlijking ervan kunnen bevorderen."

Plaatsen waar de voor het publiek bestemde documenten kunnen worden geraadpleegd

De statuten van de vennootschap liggen ter inzage op de griffie van de rechtbank van koophandel van Brussel en op de zetel van de vennootschap. De verslagen over het boekjaar, de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening werden bij de Nationale Bank van België neergelegd. Deze documenten zijn eveneens verkrijgbaar op de zetel van de vennootschap. De beslissingen inzake benoeming en beëindiging van het mandaat van de leden van de raad van bestuur worden in de Bijlage bij het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. De financiële berichten aangaande de vennootschap verschijnen op de website van Dexia (www.dexia.com). De oproepingen tot de algemene vergaderingen verschijnen op de website en in de financiële dagbladen, de kranten en tijdschriften.

*Het jaarverslag 2016 van Dexia is een publicatie van de directie Communicatie van de Groep.
Dit document is eveneens beschikbaar in het Frans en het Engels.
In geval van tegenstrijdigheid tussen de Nederlandstalige, Frans en Engelse versie van het jaarverslag, prevaleert de Franse.
In het kader van een milieuvriendelijk en kostenbewust beleid heeft Dexia beslist om zijn jaarverslag niet meer te drukken.
Het kan gedownload worden op de site www.dexia.com.*

Dexia

Marsveldplein 5
B-1050 Brussel
IBAN BE61-0682-1136-2017
BIC GKCC BE BB
RPM Brussel BTW BE 0458.548.296

In Parijs

1, passerelle des Reflets
Tour CBX – La Défense 2
F-92919 La Défense Cedex

CONTACTS

Persdienst

E-mail: pressdexia@dexia.com
Tel. Brussel: + 32 2 213 57 39
Tel. Parijs: + 33 1 58 58 58 49

Investor Relations

E-mail: investor.relations@dexia.com
Tel. Brussel: + 32 2 213 57 66
Tel. Paris: + 33 1 58 58 82 48

Site Internet

www.dexia.com

FINANCIËLE KALENDER

Gewone algemene vergadering voor het boekjaar 2016

17 mei 2017

Resultaten op 30 juni 2017

31 augustus 2017

Resultaten op 31 december 2017

1 maart 2018

Gewone algemene vergadering voor het boekjaar 2017

16 mei 2018

Vanaf 2017 zal Dexia niet langer kwartaalresultaten publiceren, ter wille van de operationele vereenvoudiging, die te maken heeft met de uitvoering van het resolutieplan van de Groep.

